

วารสารการวิจัย

กาสะลองคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

Vol. 19 No.1 (January - June 2025)

ISSN : 2697-5017 (Online)

ระวี มະโนเรือง

วารสารการวิจัย

กาสะลองคำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

K a s a l o n g k h a m R e s e a r c h J o u r n a l

ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2568 ISSN : 2697-5017 (Online)

เจ้าของ :

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
โทรศัพท์ 0 5377 6104 ต่อ 1907

วัตถุประสงค์ :

วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นสื่อกลางในการตีพิมพ์ เผยแพร่บทความทางวิชาการที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม ชุมชนหรือท้องถิ่น ในลักษณะต่าง ๆ เช่น บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ หรือบทวิจารณ์หนังสือ โดยเนื้อหาในบทความแสดงให้เห็นถึงการสร้างสรรค์ทางวิชาการให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา หรือสร้างความเปลี่ยนแปลงในเชิงพื้นที่สังคมหรือท้องถิ่น ในศาสตร์สาขาหลักทางด้านสังคมศาสตร์ ได้แก่ สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ การศึกษา วัฒนธรรมศึกษา การบริหารธุรกิจทั่วไป การจัดการทั่วไป นวัตกรรมสร้างสรรค์ทางสังคม ศิลปะ ดนตรีและการแสดง โดยเปิดรับบทความทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

บรรณาธิการ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.องอาจ อินทนิเวศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กองบรรณาธิการ :

ศาสตราจารย์ ดร.วรเวศม์ สุวรรณระดา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์กมล เผ่าสวัสดิ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์พงษ์เดช ไชยคุตร	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ สุตหนองบัว	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.วศิน ปัญญาบุตรตระกูล	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวดี	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ตระการรุ่ง	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.เกียรติสุดา ศรีสุข	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารึก สิงห์ปรีชา	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รองศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
รองศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์สินี ชมภูคำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา ลีตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมมินทร์ ช่งสิริศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
อาจารย์ ดร.ปรมินทร์ อริเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวเอริ นากุ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
นายเดชชนะ ศรีรัตนลิม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ออกแบบและพิมพ์ที่ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100

ภาพปก ชื่อผลงาน ดอกเหลืองเชียงราย
ปีที่สร้างสรรค์ พ.ศ.2568
สร้างสรรค์โดย ระวี มะโนเรือง
ขนาด 80x100 cm.
เทคนิค สีนํ้ามันบนผืนผ้าใบ (Oil on canvas)

แรงบันดาลใจในการ
สร้างสรรค์ผลงาน ในห้วงเวลาของเดือนมีนาคม ขณะที่สายลมต้นฤดูร้อนพัดแผ่ว สองฟากฝั่งทางเข้าสิงห์ปาร์ค
จังหวัดเชียงราย ถูกปลูกเร้าด้วยการผลิบานของดอกเหลืองเชียงราย แสงสีทองของดอกไม้
แต่งแต้มทางเดินให้กลายเป็นอุโมงค์แห่งความฝัน บางเบา งดงาม และเต็มไปด้วยชีวิต

ภาพนั้นหาใช่เพียงทิวทัศน์ธรรมดา แต่คือบทกวีของธรรมชาติ ที่ปลูกเร้าความรู้สึกภายในให้
โอบยบิบ จนผู้สร้างสรรค์ไม่อาจปล่อยผ่านได้ จึงเลือกเก็บความรู้สึกนั้นไว้ผ่านเส้น สี และ
จังหวะแปรผันของอารมณ์ จนกลายเป็นงานศิลปะชิ้นนี้

ผลงานชิ้นนี้ได้เป็นเพียงภาพที่มองเห็น แต่คือสะพานเชื่อมระหว่างความงามภายนอกกับ
เสียงสะท้อนภายใน และบัดนี้ ผลงานได้กลายเป็นหนึ่งในคอลเลกชันสะสมของคุณมงคล
ปุณณรัตน์กุล

กำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

- บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่มาจากหลากหลายสถาบันจำนวน 3 ท่าน
- ข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ลงพิมพ์ในวารสารวิจัยฉบับนี้เป็นของผู้เขียน คณะผู้จัดทำวารสารไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย
- กองบรรณาธิการวารสารไม่สงวนสิทธิ์การคัดลอก แต่ขอให้อ้างอิงแสดงที่มาด้วยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ
- การกระทำใด ๆ ของผู้เขียนที่ผิดต่อจริยธรรมการวิจัย ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนเพียงผู้เดียว

บทบรรณาธิการ

วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้เดินทางเข้าสู่ปีที่ 19 แห่งการสั่งสมและถ่ายทอดองค์ความรู้ในฐานะวารสารวิชาการประจำสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมามีวารสารฯ ยังคงยึดมั่นในการเป็นเวทีกลางทางวิชาการที่เปิดพื้นที่ให้แก่ความคิดสร้างสรรค์ งานวิจัย และการต่อยอดองค์ความรู้เพื่อรับใช้สังคม

ปัจจุบันวารสารฯ ได้รับการรับรองคุณภาพให้อยู่ในกลุ่มที่ 1 (TCI1) ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย ซึ่งนับเป็นอีกหนึ่งหมุดหมายสำคัญของความมุ่งมั่นในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้เขียนทุกท่านที่ไว้วางใจส่งบทความเข้าสู่กระบวนการพิจารณา รวมถึงขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่งต่อผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ร่วมกลั่นกรอง เสนอแนะ และเสริมสร้างคุณภาพของบทความให้สมบูรณ์ทั้งในเชิงเนื้อหา ความถูกต้องทางวิชาการ และคุณค่าเชิงประยุกต์อย่างแท้จริง

ในฉบับนี้ วารสารฯ ได้คัดสรรบทความวิจัยจากหลากหลายศาสตร์ที่สะท้อนภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม การศึกษา และวัฒนธรรมร่วมสมัย โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฯ จะเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนชุมชนวิชาการสู่ความยั่งยืน และเป็นแรงบันดาลใจให้แก่นักวิจัยรุ่นใหม่ได้ก้าวเดินบนเส้นทางแห่งปัญญาอย่างมั่นคง นอกจากสาระทางวิชาการแล้ว วารสารฉบับนี้ยังให้ความสำคัญกับ “ความงามในฐานะพลังของปัญญา” โดยได้รับเกียรติจาก อาจารย์ระวี มะโนเรือง ศิลปินเชียงรายผู้เปี่ยมจินตนาการ ได้อนุเคราะห์ผลงานจิตรกรรมชื่อ “ดอกเหลืองเชียงราย” มาเป็นภาพปกของวารสารฉบับนี้

"... ผลงานจิตรกรรมสีน้ำมันขนาด 80x100 ซม. ชิ้นนี้ เกิดขึ้นจากแรงบันดาลใจในช่วงเดือนมีนาคม เมื่อสายลมแห่งต้นฤดูร้อนพัดผ่านสองฟากทางเข้าสิงห์ปาร์ค จังหวัดเชียงราย ดอกเหลืองเชียงรายพากันแบ่งบานแต่งแต้มสองข้างทางราวอุโมงค์ทองแห่งความฝัน ภาพที่ปรากฏมิได้เป็นเพียงทัศนียภาพธรรมชาติ หากแต่คือบทกวีที่ปลูกเร้าประสาทสัมผัส อารมณ์ และจิตวิญญาณของผู้สังเกต จนศิลปินต้องหยิบเส้น สี และจังหวะแห่งอารมณ์ มาแปรเปลี่ยนความรู้สึกเหล่านั้นให้กลายเป็นศิลปะ ภาพเขียนนี้จึงเป็นมากกว่าภาพแห่งความงาม แต่คือสื่อกลางระหว่างภายนอกและภายในระหว่างธรรมชาติกับมนุษย์

กองบรรณาธิการรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ผลงานอันทรงคุณค่านี้ได้มาประดับเป็นปกของวารสารฯ และขอแสดงความขอบคุณอย่างจริงใจต่อ คุณมงคล ปุณณรัตน์กุล เจ้าของคอลเลกชันผลงานที่เอื้อเพื่อให้ภาพศิลป์แห่งแรงบันดาลใจนี้ได้มีโอกาสดูเผยแพร่ออกสู่สายตาสาธารณะ

ท้ายที่สุดนี้ กองบรรณาธิการหวังว่าวารสารการวิจัยกาสะลองคำ จะเป็นทั้ง “เวทีแห่งวิชาการ” และ “พื้นที่แห่งจินตนาการ” เพื่อขับเคลื่อนองค์ความรู้และคุณค่าทางปัญญาสู่สังคมไทยและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
บรรณาธิการวารสารการวิจัยกาสะลองคำ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บทความวิชาการ

- ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน 1
Good Governance of School Administrators in a Disruptive World.
รักษิต สุทธิพงษ์ และ ชุณวัฒน์ ปุ่งบางกระดี

บทความวิจัย

- การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง 23
Participation of Civil Society and Stakeholders of Education Management According to the Draft National Education Act. B.E. ... A case of Songkhla and Phatthalung Province.
ฐากร ลิทธิโชค และ อัครศิริ ลาป้อ
- การพัฒนาหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริมเพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล 40
A Development of Infographic Picture Books with Augmented Reality Technology to Enhance Understanding of The Personal Data Protection Act (PDPA).
ภูริณัฐ ขุนศรี, นิพาดา ไตรรัตน์ และ นฤมล ศิริวงษ์
- การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 58
Development of a Research Management Information System for Chiang Rai Rajabhat University.
เดชชนะ ศรีรัตนลัม และ อิดารัตน์ สุขประภาภรณ์
- การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิร่วมกับกระบวนการเสริมความสามารถ เฝซิงและฟันฝ่าอุปสรรค เพื่อสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรี สำหรับผู้เรียนระดับเริ่มต้น 78
A Music Instructional Model Development Based on Suzuki Approach with Adversity Quotient Reinforcement Process to Enhance Music Playing Skill for Initial Learners.
ธีรวัฒน์ วีระวิทยานันต์ และ อังคณา อ่อนธานี
- การพัฒนาทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านบทความ ภาษาอังกฤษร่วมกับวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R 94
English Article Reading Comprehension Skills Development by Using English Article Reading Exercises through SQ4R Teaching Method.
เสถียรพันธุ์ ขุนมนตรี

กลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความ
รับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

112

Strategies for The Utilization of External Quality Assessment Results to Enhance
Educational Quality and The Accountability of Basic Education Institutions.

วัชร จตุพร, อาจารย์ คุวณไพศาล และ จิตติกรณ ยาวินชัย จาริกศิลป์

การศึกษาการรับรู้และการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ
A Study of Cyberbullying Awareness and Coping in the Workplace Among Operational
Employees.

136

รัชเมธี ราชวัฒนกุล, อนันต์พล ชื่นชม และ ณัฐชฎา พิมพาภรณ์

Conservation and Development of the Thai Children's Folk Play Wisdom in Andaman
Coastal Provinces

150

Parichat Pragobmas

ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน Good Governance of School Administrators in a Disruptive World

รักชิต สุทธิพงษ์¹ ชุณวัฒน์ ปુંบางกระดี^{2*}
Ruksit Suttipong¹ Shunnawat Pungbangkradee^{2*}

บทคัดย่อ

จากภาวะการณ์ความผันผวนทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันที่ได้ทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว สถานศึกษาชั้นพื้นฐานจึงมีหน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในโลกยุคพลิกผัน บทความวิชาการฉบับนี้ใช้การสังเคราะห์วรรณกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผัน และแนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับตัวในโลก VUCA World ที่เต็มไปด้วยความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือของเหตุการณ์ (Ambiguity) และปรากฏการณ์ด้านการศึกษาที่เกิดขึ้นในยุค BANI ที่มีความเปราะบาง (Brittle) เต็มไปด้วยความกังวล (Anxious) สับสนคาดเดายาก (Nonlinear) และเข้าใจยาก (Incomprehensible) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องนำหลักธรรมาภิบาลซึ่งประกอบด้วยหลักนิติธรรม (The Rule of Law) หลักคุณธรรม (Morality) หลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ (Accountability) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) และหลักความคุ้มค่า (Cost-Effectiveness or Economy) มาปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดทางการศึกษาควรพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผัน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการสำรวจวินิจฉัยหาความจำเป็นด้านการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ขั้นการออกแบบการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ขั้นการนำแผนการพัฒนาสู่การเสริมสร้างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา และ 4) ขั้นการประเมินผลการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีธรรมาภิบาลและมีสมรรถนะในการรับมือกับความพลิกผันด้านการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เผชิญกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ธรรมาภิบาล, ผู้บริหารสถานศึกษา, ยุคโลกพลิกผัน

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
Associate Professor Dr., School of Education, University of Phayao.

² อาจารย์ ดร., วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
Lecturer Dr., College of Management, University of Phayao.

* Corresponding Author, email: shunnawat.pu@up.ac.th

Abstract

Amid the current intensification of social, economic, and environmental volatility, basic education institutions have a critical role in delivering education to develop high-quality human resources in a disruptive world. This academic article synthesizes literature to acquire knowledge about the principles of good governance for school administrators in a disruptive world and the development of good governance practices for them. The study found that school administrators must adapt to the challenges of the VUCA World, characterized by volatility (V), uncertainty (U), complexity (C), and ambiguity (A), as well as the educational phenomena emerging in the BANI World, defined by brittleness (B), anxiety (A), nonlinearity (N), and incomprehensibility (I). To address these challenges, school administrators should apply principles of good governance, which include the rule of law, morality, transparency and accountability, participation, responsibility, and cost-effectiveness. Educational authorities should support the development of good governance among school administrators in the disruptive world through a four-step process: 1) diagnosing the need for good governance development among school administrators, 2) designing a framework for the development of good governance for school administrators, 3) implementing the development plan to enhance good governance, and 4) evaluating the outcomes of good governance development for school administrators. This process ensures that school administrators uphold the principles of good governance and possess the competencies required to manage the complexities of school administration effectively in a rapidly changing environment.

Keywords: Disruptive World, Good Governance, School Administrators

บทนำ

ในโลกปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอน ซึ่งเต็มไปด้วยความผันผวน ความซับซ้อน และความคลุมเครือ การบริหารจัดการองค์กรต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ที่ส่งผลให้องค์การต้องยกระดับประสิทธิภาพการทำงานให้ทันต่อสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงมากกว่าที่เคยเป็นมา ในบริบทของโลกที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันนี้ ระบบการศึกษานั้นได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตัวอย่างเช่น การเพิ่มขึ้นอย่างยืดยาวในบทบาทของปัญญาประดิษฐ์ (AI) อย่าง ChatGPT ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนรู้และการสอน ปัญหาข้อมูลเท็จที่แพร่หลายบนโลกออนไลน์ (Disinformation Online) การโจมตีทางไซเบอร์ (Cyberattack) ซึ่งสร้างความเสี่ยงต่อโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และภัยธรรมชาติ (Natural Disasters) ที่ส่งผลต่อความต่อเนื่องของกระบวนการเรียนการสอนอันส่งผลกระทบต่อผู้เรียน (Audunsson et al., 2024) สถานการณ์เหล่านี้ได้ก่อให้เกิดความท้าทายใหม่สำหรับการจัดการเรียนการสอน การออกแบบการสอน และการพัฒนาหลักสูตรของครูผู้สอนในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Hadar et al., 2020) นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อสภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียนในช่วงที่ต้องเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (Ghani et al., 2022) ภายใต้บริบทที่ซับซ้อนดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีแนวทางการบริหารจัดการที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักธรรมาภิบาลซึ่งถือเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถช่วยให้องค์กรก้าวผ่านความเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งส่งเสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน (Cascio, 2021)

หลักธรรมาภิบาล คือแนวทางการบริหารจัดการองค์การที่เน้นความโปร่งใสในการใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง อันมีนิติธรรมและคุณธรรมเป็นเครื่องค้ำจุน การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสามารถนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารช่วยลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น เพิ่มความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ มีความโปร่งใส ยุติธรรม สามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งสามารถปรับปรุงภารกิจให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นการอำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมยุคดิจิทัล และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศให้ก้าวหน้า (OPDC, 2011)

ในบริบทของการจัดการศึกษาของประเทศไทย สถานศึกษากำลังเผชิญกับความท้าทายรอบด้าน ทั้งจากนโยบายการศึกษา ความแตกต่างของความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสะท้อนผ่านปัญหาการอ่านออกเขียนได้ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รวมถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากรและโอกาสทางการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการขาดภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับบริบทที่แท้จริง (Office of the Education Council, 2020) ทั้งจากความผันผวนของปัจจัยภายนอกและปัญหาในระดับสถานศึกษาเอง ความท้าทายเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการจัดการกับความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความคลุมเครือ เพื่อให้สถานศึกษามีการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจึงต้องมีความกล้าคิดเชิงนวัตกรรมในการเปลี่ยนแปลงการศึกษา และยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียนในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

บทความวิชาการฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บริบททางการศึกษาในโลกยุคพลิกผันที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของปัจจัยภายนอก รวมถึงการวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผัน ซึ่งหลักธรรมาภิบาลมีบทบาทสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับตัว ตลอดจนสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่ฉับพลัน เมื่อผู้บริหารสถานศึกษานำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการ จะช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ความเป็นธรรมต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน ทั้งนี้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถใช้แนวทางดังกล่าวเป็นกรอบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อยกระดับการศึกษา สร้างผลกระทบเชิงบวกต่อผู้เรียน และเพิ่มคุณค่าให้กับระบบการศึกษาของประเทศอย่างยั่งยืน

แนวคิดโลกยุคพลิกผัน (VUCA World)

VUCA World เป็นแนวคิดที่อธิบายถึงความไม่แน่นอนในสถานะแวดล้อมที่ยากต่อการคาดการณ์ โดยกองทัพบก สหรัฐอเมริกา (U.S. Army War College) ได้เริ่มนำมาใช้ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1990 เพื่อใช้อธิบายโลกที่ผันผวนและคาดเดายาก (Bennett and Lemoine, 2014) ปัจจุบันถูกใช้อย่างแพร่หลายในด้าน

เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่ออธิบายถึงสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน และผันผวน ไม่สามารถคาดการณ์ได้ในขณะนั้นได้ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความวิตกกังวลถึงผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในบริบทของการศึกษา นับเป็นความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์โลก เพื่อปรับตัวให้สามารถอยู่รอดภายใต้สถานการณ์เสี่ยง และสามารถบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และคลุมเครือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า VUCA World ไว้ดังนี้ (Meri, 2021; Manasan, 2017)

V - Volatility คือ ความผันผวนของเหตุการณ์ หรือสภาวะแวดล้อมในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถคาดการณ์ หรือทำนายได้ เป็นสถานการณ์ที่ไม่จำกัดรูปแบบ ไม่มีที่สิ้นสุด ผู้บริหารทำได้เพียงการเปรียบเทียบข้อมูลจากตัวเลขก่อนเกิดและหลังเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้องค์การต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานอย่างฉับพลัน แบบไม่ทันตั้งตัว ผู้บริหารควรประเมินและปรับปรุงแผนการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์แบบยืดหยุ่น (Agile Strategic Planning) หรือสร้างระบบการแจ้งเตือนล่วงหน้า (Early Warning Systems) เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

U - Uncertainty คือ ความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ หรือสภาวะแวดล้อมที่ไม่มีความคงที่ตายตัว ในสถานการณ์ต่าง ๆ คาดการณ์ได้ยาก ขาดความชัดเจน ไม่สามารถหาข้อมูลหรือความรู้ความเข้าใจในอดีตมายืนยันในแต่ละสถานการณ์ได้ ทำให้ยากต่อการวางแผนและตัดสินใจ เป็นผลกระทบหลังเกิดเหตุการณ์สำคัญ เป็นสิ่งใหม่ที่ยังคาดการณ์ไม่ได้ ผู้บริหารควรเสริมสร้างทักษะการวิเคราะห์เชิงข้อมูล (Data-Driven Decision-Making) และใช้การวางแผนล่วงหน้าแบบหลายทางเลือก (Contingency Planning) เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับทุกความเป็นไปได้ในการบริหารความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

C - Complexity คือ ความซับซ้อนของเหตุการณ์ หรือสภาวะแวดล้อมที่มีปัจจัยต่าง ๆ มาเกี่ยวข้อง กับสถานการณ์หนึ่งในองค์กร มีตัวแปรหลายตัวแปรที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกันในเชิงระบบ เป็นผลลัพธ์ของเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารงานขององค์กร ทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจของผู้บริหาร และการวิเคราะห์ประเมินผล เพื่อหาแนวทางแก้ไข ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในและภายนอกองค์กร (Collaborative Networks) และใช้เครื่องมือการจัดการความซับซ้อน เช่น การทำแผนที่ระบบ (System Mapping) เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนมากขึ้นในอนาคต

A - Ambiguity คือ ความคลุมเครือของเหตุการณ์ หรือสภาวะแวดล้อมที่ไม่ชัดเจน และยังคงเป็นปริศนา มีความกำกวม ซึ่งผู้บริหารไม่ทราบที่มาที่ไป ไม่ทราบสาเหตุที่อยู่เบื้องหลังของเรื่องดังกล่าว เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดผลลัพธ์ในเหตุการณ์ที่ไม่ชัดเจน และขาดข้อมูลพื้นฐานในการดำเนินงาน ทำให้ยากต่อการคาดการณ์ถึงสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรในอนาคต ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะการตัดสินใจในสภาวะที่ไม่สมบูรณ์ (Decision-Making under Uncertainty) และส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้จากความผิดพลาด (Learning Organization) เพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหาร

สรุปได้ว่า โลกยุคพลิกผัน (VUCA World) คือ โลกที่มีความผันผวนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและฉับพลัน ไม่สามารถคาดการณ์ในสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ล่วงหน้า ไม่มีความแน่นอนและตายตัว มีความซับซ้อนในระบบโครงสร้างทางสังคม เป็นยุคที่ไร้ระเบียบแบบแผน และมีความคลุมเครือทางการเมืองที่ไม่ชัดเจน จนไม่สามารถคาดการณ์ผลลัพธ์ได้ ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา หน่วยงานทางการศึกษาจึงจำเป็นต้องเสริมสร้างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

แนวคิดโลกยุค BANI World

BANI World เป็นแนวคิดที่อธิบายถึงบรรยากาศทางธุรกิจและเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอน ส่งผลต่อการวางแผนและการดำเนินงานขององค์กร BANI World เป็นแนวคิดของ Jamais Cascio นักมานุษยวิทยาชาวอเมริกาที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ เมื่อพบกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จนส่งผลกระทบต่ออารมณ์ของมนุษย์ เช่น เกิดความเครียด ความกังวล ความหดหู่ ความสับสน ฯลฯ เป็นความท้าทายและความซับซ้อนในการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน และองค์กรต้องปรับตัว พร้อมเผชิญกับความไม่แน่นอนและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (Tulsuk, 2023) ซึ่งประกอบไปด้วย

1. โลกที่เปราะบาง (B - Brittle) ปัจจัยต่าง ๆ ทางธุรกิจ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่มีความเปราะบางมาก นอกจากเปลี่ยนแปลงได้เสมอแล้วยังสามารถล่มสลายได้อย่างรวดเร็วด้วยในเวลาเพียงข้ามคืน เช่น หลักสูตร โครงการ แผนงานจะมีความเสี่ยงที่จะล้มเหลวอยู่ตลอดเวลาอันเนื่องมาจากความพลิกผันของโลกรอบด้าน แผนระยะยาวหรือแผนที่ไม่มีความยืดหยุ่นจึงอาจถูกทำให้ชะงัก (Disrupt) ได้ตลอดเวลา ผู้บริหารควรสร้างระบบประเมินความเสี่ยงเชิงรุก (Proactive Risk Assessment) และวางแผนการดำเนินงานอันเป็นแผนสำรองอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมความแข็งแกร่งด้านการดำเนินงานให้แก่สถานศึกษา

2. โลกที่เต็มไปด้วยความกังวล (A - Anxious) บุคลากรเกิดความกังวลและความเครียด เนื่องจากธรรมชาติของการทำงานเปลี่ยนไปจากเดิม โดยต้องตอบสนองต่อความรวดเร็วและไม่แน่นอนของสถานการณ์ ทุกทางเลือกอาจจะไม่ใช่ทางที่ถูกต้อง สามารถล้มเหลวได้ อาจทำให้เกิดความลังเล ชะงักงัน ไม่กล้าตัดสินใจ หรือความสิ้นหวัง กลัวเกิดความผิดพลาด อาจนำไปสู่สภาวะความสิ้นหวังของบุคลากร ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดให้มีโปรแกรมสุขภาพ (Wellness Program) ในโรงเรียน เช่น การให้คำปรึกษาทางจิตวิทยาเชิงบวก (Positive Counseling) การฝึกสติ (Mindfulness Training) และการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพจิตที่บุคลากรและนักเรียนสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีระบบการติดตามและประเมินผลออนไลน์

3. โลกที่สับสนคาดเดายาก (N - Nonlinear) วิธีคิด เหตุผล และประสบการณ์เดิม ๆ ของผู้บริหารไม่สามารถใช้ทำนาย และการรันตีความสำเร็จได้อีกต่อไป ทำให้เกิดความผิดพลาด ความล่าช้า หรือการไม่กล้าตัดสินใจ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่สามารถควบคุมได้ สาเหตุและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นไม่สัมพันธ์กันและไม่สามารถคาดเดาแนวโน้มในอนาคตได้ อาจจะนำไปสู่ปัญหาขององค์กรที่ใหญ่เกินคาดเดา ผู้บริหารควรมีการพัฒนาทักษะการตัดสินใจที่ยืดหยุ่น (Agile Decision-Making) และการวางแผนสถานการณ์จำลอง (Scenario Planning) การปฏิบัติตามแผนฉุกเฉิน เพื่อเตรียมรับมือสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

4. โลกที่เข้าใจยาก (I - Incomprehensible) มีข้อมูล ข่าวสาร และปัจจัยต่าง ๆ ในการสื่อสารที่มีปริมาณมากและซับซ้อน (Information Overload) ทั้งที่เป็นจริงและเท็จในโลกดิจิทัล ทำให้ยากต่อการทำความเข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์หรือสรุปสถานการณ์ การวางแผนอย่างทะลุปรุโปร่ง หรือการควบคุมให้สิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นตามต้องการ อาจส่งผลกระทบต่อตัดสินใจที่ผิดพลาดและส่งผลกระทบต่อองค์กร ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) และส่งเสริมการใช้ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณในสถานศึกษา โดยการจัดอบรมเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในอนาคตให้กับครูและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า แนวคิดโลกยุค BANI World เป็นโลกที่การดำเนินชีวิตและการทำงานมีความรวดเร็ว เกิดความเปราะบางทางด้านจิตใจ สามารถเปลี่ยนแปลง หรือแตกหักได้ตลอดเวลา มีความกังวลและความเครียดในการทำงาน เกิดความสับสนคาดเดายากจนทำให้ไม่กล้าตัดสินใจ และยากที่จะทำความเข้าใจข้อมูลในปริมาณมากได้ในเวลาอันสั้น จึงส่งผลกระทบต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนทุกช่วงวัย

บริบททางการศึกษาในโลกยุคพลิกผัน

แนวคิด VUCA World และ BANI World เป็นแนวคิดที่กล่าวถึงโลกยุคพลิกผันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วรอบด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพภูมิอากาศ ภัยโรคระบาด และภัยคุกคามทางไซเบอร์ ปรากฏการณ์ความผันผวนและไม่แน่นอนเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อบริบททางการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อศึกษาถึงบริบททางการศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลง พบว่าสภาวะการณ์เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อบริบททางการศึกษาในหลากหลายมิติ ทั้งบริบทของผู้บริหาร บริบทของครู และบริบทของผู้เรียน ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในด้านการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่ไม่แน่นอน การเตรียมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ที่พลิกผันภายใต้บริบทโลกใหม่ ตลอดจนสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานราชการ (Office of the National Economic and Social Development Council, 2022)

บริบททางการศึกษาในโลกยุค VUCA ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างฉับพลัน ซึ่งทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู รวมทั้งผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะต่าง ๆ อย่างรวดเร็วให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ สถานศึกษายังต้องมีการปรับตัวโดยการเพิ่มหน้าที่ในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการรับมือกับความคลุมเครือและความซับซ้อนในอนาคต สอดคล้องกับที่นักวิชาการได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในโลกยุค VUCA World ได้แก่ แนวทางการพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการของผู้เรียน และแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรมเป็นต้น ซึ่งเป็นตัวอย่างหนึ่งในหลากหลายแนวทางเพื่อการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้สามารถเผชิญกับโลกที่พลิกผันและไม่แน่นอนได้ในอนาคต (Ratanapitakdhada and Tirat, 2023; Reyes, 2019)

ในขณะเดียวกัน แนวคิดโลกยุค BANI World แสดงให้เห็นถึงความวิตกกังวลของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ตลอดจนผู้เรียน อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ตัวอย่างของผลกระทบต่อผู้เรียนในโลกยุค BANI World ที่เห็นได้ชัดเจนจากมุมมองความวิตกกังวลของผู้เรียน ได้แก่ ความเครียดที่เกิดจากการต้องเข้าร่วมสอบวัดผลทางการศึกษาระดับชาติ ความเปลี่ยนแปลงในแนวทางการจัดการเรียนรู้ของครูและสถานศึกษา หรือความเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตรที่เกิดขึ้นตลอดเวลา รวมทั้ง ความไม่เข้าใจความต้องการของผู้เรียนจากผู้กำหนดนโยบายทางการศึกษา ในโลกยุค BANI World ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจึงต้องรู้จักการเป็นผู้เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ประกอบกับควรมีทักษะในการแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพจิตของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนจะต้องเผชิญกับโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง ประาะบาง และเข้าใจได้ยากมากยิ่งขึ้น (Intharawiset, Jareoan-sa, and Yuang-soi, 2021; Reyes, 2019) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งครูในโลกยุคพลิกผันจึงมิได้มีหน้าที่ในการพัฒนาผู้เรียนเพียงด้านสติปัญญาเท่านั้น แต่ยังมีหน้าที่ในการพัฒนาความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ รวมทั้งการพัฒนาสุขภาพจิตของผู้เรียน ซึ่งสุขภาพจิตที่ดีของผู้เรียนจะเป็นเครื่องมือสำคัญให้กับผู้เรียนสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและรุนแรงรอบตัวได้ (Brown, 2023)

จากเป้าหมายการจัดการศึกษาของประเทศไทย ที่มุ่งพัฒนาคนในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย และมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง โดยผลกระทบที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงและความผันผวนที่ส่งผลโดยตรงต่อนโยบายการจัดการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ รวมทั้งความผันผวน

ของความต้องการในตลาดแรงงาน โดยปรากฏการณ์โลกยุคพลิกผันที่เกิดขึ้นนี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวิเคราะห์และทำความเข้าใจความเปลี่ยนแปลง เพื่อวางแผนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบททางการศึกษาในโลกยุคพลิกผัน (Stewart, Khare, and Schatz, 2016; Robert, Lemoine, Mense, Garretson, and Richardson, 2019; Heding, 2020; Brylina, Okonskaya, Ermakov, and Brylin, 2021; Dieffenbacher, 2023) แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 บริบททางการศึกษาในโลกยุคพลิกผัน

บริบททางการศึกษา โลกยุคพลิกผัน	บริบทของผู้บริหาร	บริบทของครู	บริบทของผู้เรียน
1. แนวคิดโลกยุค VUCA World			
ความผันผวนของเหตุการณ์ (V – Volatility)	นโยบายการศึกษาระดับชาติและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้บริหารต้องปรับกลยุทธ์การบริหารงานอย่างฉับไว	จำเป็นต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรและเทคโนโลยีการศึกษาในการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนในสถานศึกษา	การเผชิญกับมาตรฐานการศึกษาและวิธีการสอนที่แตกต่างกันของครูในแต่ละรายวิชาหรือสาระการเรียนรู้ อาจมีผลกระทบต่อความสม่ำเสมอในการเรียนรู้ของผู้เรียน
ความไม่แน่นอนของเหตุการณ์ (U – Uncertainty)	ความยากลำบากในการวางแผนงานในสถานศึกษาระยะยาว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่าง ๆ ของรัฐและจากต้นสังกัดที่ไม่สามารถคาดเดาได้	ความกังวลเกี่ยวกับความมั่นคงในการทำงานและโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายการพัฒนาครูของหน่วยงานทางการศึกษา	ความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและแนวโน้มอาชีพในอนาคตเนื่องจากความไม่แน่นอนของตลาดแรงงานในอนาคต
ความซับซ้อนของเหตุการณ์ (C – Complexity)	การจัดการกับความคาดหวังที่หลากหลายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานศึกษาและชุมชน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครอง ครู และผู้เรียนในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีสถานการณ์ที่ซับซ้อน	การจัดการกับความหลากหลายของนักเรียนความต้องการเรียนรู้ของนักเรียนและการพัฒนาวิธีการสอนใหม่ ๆ ให้ตอบสนองต่อความต้องการนำไปใช้ของนักเรียนในชีวิตประจำวัน	การจัดการกับภาระงานที่ได้รับมอบหมายในชั้นเรียนที่มาจากหลากหลายวิชา และการทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ทำหายและมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยตามรูปแบบการสอนของครู
ความคลุมเครือของเหตุการณ์ (A – Ambiguity)	แนวทางและความคาดหวังที่ไม่ชัดเจนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลายนำไปสู่ความยากลำบากในการวางแผนดำเนินการในสถานศึกษาที่ไม่แน่นอน	แนวทางและการสนับสนุนของสถานศึกษาที่ไม่ชัดเจน อาจนำไปสู่ความสับสนในการปฏิบัติการสอนและวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ของครู	ความไม่ชัดเจนในความคาดหวังและการประเมินผลการเรียนรู้ของครูที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลของผู้เรียนและผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษา
2. แนวคิดโลกยุค BANI World			
โลกที่เปราะบาง (B - Brittle)	ความเปราะบางของระบบการศึกษาเมื่อต้องเผชิญข้อจำกัดใหม่ ๆ เช่น โรคระบาด การปรับลดงบประมาณหรือความไม่มั่นคงทางการเมืองทำให้ยากต่อการดำเนินงาน	ความท้าทายในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันในนโยบายด้านการศึกษา หรือความต้องการเทคโนโลยีดิจิทัลที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	ความยากลำบากในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันในความคาดหวังทางการศึกษา หรือสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ หรือสังคมดิจิทัล
โลกที่เต็มไปด้วยความกังวล (A - Anxious)	ความเครียดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่มีทรัพยากรไม่เพียงพอ และมีจำนวนผู้เรียนที่ลดลงตามอัตราการเกิด ซึ่งส่งผลกระทบต่องบประมาณในการบริหารจัดการ	ความกังวลเกี่ยวกับความมั่นคงในอาชีพ และการขาดการสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนในยุคดิจิทัล	ความเครียดที่เพิ่มขึ้นจากการเรียนในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและลักษณะอาชีพในอนาคตที่มีความไม่แน่นอน
โลกที่สับสนคาดเดายาก (N - Nonlinear)	ผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ไม่สามารถคาดเดาได้จากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการศึกษา ซึ่งส่งผลต่อ	การเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรการศึกษา หรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อ	เส้นทางการศึกษาในอนาคต และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากหลักสูตรของสถานศึกษากลายเป็นสิ่งที่ไม่

บริบททางการศึกษา	บริบทของผู้บริหาร	บริบทของครู	บริบทของผู้เรียน
โลกยุคพลิกผัน	แผนการบริหารสถานศึกษาที่วางไว้ในแต่ละปีงบประมาณ	ประสิทธิภาพในการสอนของครูและความพึงพอใจของผู้เรียน	แน่นอนว่าจะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต
โลกที่เข้าใจยาก (I - Incomprehensible)	ความยากลำบากในการเข้าใจและการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบายการศึกษาและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา	ความยากลำบากในการเข้าใจผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายและวิธีการปฏิบัติของหน่วยงานการศึกษาในระดับชาติกับนโยบายทางการเมือง	ความสับสนที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าบริบททางการศึกษาในโลกยุคพลิกผัน สะท้อนให้เห็นผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ครูและผู้เรียนในบริบททางการศึกษาที่ต้องเผชิญในสถานศึกษา อันเป็นผลมาจากสภาวะการณ์ในโลกยุค VUCA World และโลกยุค BANI World จึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนทางด้านนโยบายการศึกษา และเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการกับปัญหาในการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความรู้สึกรู้สึกของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เรียนเป็นสำคัญ และสรุปแนวคิดได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. แนวคิดบริบททางการศึกษาในโลกยุค VUCA World

1.1 บริบทของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องเผชิญกับความท้าทายในการจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การวางแผนในสภาพแวดล้อมที่มีความไม่แน่นอน การจัดการความต้องการที่หลากหลายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดทำแนวปฏิบัติภายใต้สถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนในการบริหารสถานศึกษา

1.2 บริบทของครู ครูต้องปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการความไม่แน่นอนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษา การจัดการกับความหลากหลายของนักเรียน และการจัดการความสับสนในแนวทางการปฏิบัติการสอน

1.3 บริบทของผู้เรียน นักเรียนต้องรับมือกับความไม่สม่ำเสมอในการเรียนรู้ ความวิตกกังวลเกี่ยวกับอนาคตทางการศึกษา การจัดการกับภาระงาน และความสับสนจากความไม่ชัดเจนในรูปแบบการสอนของครู ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งความคาดหวังจากระบบการศึกษาและสถานศึกษา

2. แนวคิดบริบททางการศึกษาในโลกยุค BANI World

2.1 บริบทของผู้บริหาร ผู้บริหารต้องจัดการกับความเปราะบางของระบบการศึกษา ความเครียดจากการจัดการทรัพยากรที่จำกัด ผลลัพธ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้จากความเปลี่ยนแปลงของนโยบาย และความยากลำบากในการเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในการบริหารสถานศึกษา

2.2 บริบทของครู ครูต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหัน ความเครียดจากความคาดหวังที่สูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่ไม่คาดคิดจากความเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรการสอน และความยากลำบากในการเข้าใจผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน

2.3 บริบทของผู้เรียน นักเรียนต้องรับมือกับความยากลำบากในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวิธีการเรียนรู้อย่างกะทันหัน ความเครียดจากสภาพแวดล้อมด้านการศึกษาสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลง และความสับสนจากการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายที่ไม่สอดคล้องกับความคาดหวังทางการศึกษา

แนวคิดของธรรมาภิบาล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 กำหนดให้รัฐมีมาตรการป้องกันและการบริหารจัดการวิกฤตการณ์ของประเทศให้มีประสิทธิภาพ โดยกำหนดนโยบายและวิธีการที่เหมาะสมให้ทุกภาคส่วนร่วมมือกัน ลดเงื่อนไขความขัดแย้งภายใต้หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสถานการณ์ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580) ที่กำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ บูรณาการไปสู่เป้าหมายในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีความมุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อที่รุนแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้งที่ (National Economic and Social Development Council, 2022)

ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญในการดำเนินงานของภาครัฐที่มีกระบวนการปฏิบัติงานที่โปร่งใส เป็นการบริหารจัดการที่ดีตามหลักสากลที่ธนาคารโลก (World Bank) ให้ความสำคัญในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม เป็นวิธีการใช้อำนาจในการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการบริหารจัดการภายใต้ขอบเขตความรับผิดชอบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกันโดยสมัครใจ ซึ่งการดำเนินงานขององค์กรจะประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับจากสังคมได้นั้น ผู้บริหารจะต้องยึดถือความถูกต้องดีงามเป็นหลักการหรือการปกครองโดยธรรม มีหลักการที่ดี มีวิธีการที่ดี จึงจะได้ผลลัพธ์ที่ดี (Patcharamongkol, 2020; Uwanno, 2009)

สรุปได้ว่า แนวคิดของธรรมาภิบาล คือ การแก้ปัญหาวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สิ่งแวดล้อมและการเมืองที่มีสาเหตุมาจากการที่ผู้บริหารและบุคลากรภาครัฐขาดจริยธรรมในการดำเนินงาน จึงต้องมีการพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรให้มีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล โดยใช้ความร่วมมือทุกภาคส่วน ในการร่วมกันกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการทุจริตและคอร์รัปชันและรองรับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในโลกสมัยใหม่

ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2546 ได้ให้ความหมายคำว่า “ธรรม” คือ ความยุติธรรม ความถูกต้อง กฎเกณฑ์ กฎหมาย หรือสิ่งดีงาม ส่วนคำว่า “อภิบาล” หมายถึง การดูแลปกครอง การบริหาร การปกครอง การสร้างภูมิคุ้มกัน บำรุงรักษาปกครอง ปกป้อง หรือคุ้มครอง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปกครอง การบริหาร การจัดการ การควบคุมดูแลกิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปในครรลองคลองธรรม สอดคล้องกับนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการที่ใช้ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและการบริหารองค์การที่ดี เป็นการจัดสรรทรัพยากรเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ บนพื้นฐานของความถูกต้องและความชอบธรรมตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคสังคม ภาคเอกชนและประชาชนโดยทั่วไป ในการดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลเป็นธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ (Patcharamongkol, 2020)

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการบริหารจัดการและการควบคุมดูแลกิจการที่ดี มุ่งเน้นให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินงาน โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การดำเนินงานตามแผน และการติดตามประเมินผลที่มีคุณธรรม ความโปร่งใส และตรวจสอบได้ สร้างการยอมรับในสังคมว่าเป็นองค์กรต้นแบบในด้านคุณธรรมและความโปร่งใส

ความสำคัญของธรรมาภิบาล

หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวคิดที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาการจัดการองค์การ มีโครงสร้างและกระบวนการบริหารที่มีการกระจายอำนาจให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจและภาคประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข เป็นการสร้างความร่วมมือในการทำงาน เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งใช้แก้ไขภาวะวิกฤตได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่องค์การมีความโปร่งใส เป็นธรรม และมีความรับผิดชอบ จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน โดยหลักธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารได้ปรับปรุงกระบวนการทำงานตามผลการประเมินการปฏิบัติงาน ส่งเสริมความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลขององค์กร และช่วยให้บุคลากรตระหนักในการปฏิบัติงานตามหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขจัดปัญหาในการบริหารจัดการของสถานศึกษา (Office of the Prime Minister: Regulation of the Office of the Prime Minister on the Establishment of Good Governance Systems, B.E. 2542; The World Bank, 2001; Wongwanich and Laohavichien, 2017; Juito, 2014; Suwanmongkol, 2015)

ธรรมาภิบาลในสถานศึกษา เป็นแนวทางในการบริหารที่ตั้งอยู่บนความถูกต้องและเป็นธรรม ประโยชน์ของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา คือ ทำให้การบริหารสถานศึกษาเกิดความสมดุล ส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทุกภาคส่วนมีความเชื่อมั่นในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์โดยทั่วถึงและเท่าเทียม เช่น การจัดการปัญหาข้อมูลเท็จ ที่อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผู้บริหารที่มีการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล จะสามารถตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร และเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองผ่านช่องทางทางการสื่อสารที่เป็นทางการของโรงเรียน เช่น เว็บไซต์หรือกลุ่มประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นร่วมกันในชุมชนการศึกษา หรือการป้องกันภัยจากไซเบอร์ ซึ่งสถานศึกษาที่บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลจะกำหนดนโยบายการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลอย่างชัดเจน จัดอบรมให้ครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัย การระวังภัยจากการโจมตีทางไซเบอร์ เช่น การฟิชซิง (Phishing) และการป้องกันข้อมูลส่วนตัวไม่ให้รั่วไหล โดยดำเนินการอย่างมีความรับผิดชอบ โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการเหล่านี้ ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลไม่เพียงแต่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความโปร่งใส แต่ยังช่วยสร้างระบบการจัดการที่พร้อมรับมือกับภัยคุกคามในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (OPDC, 2011)

อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางสังคม ในหลายภาคส่วน ทั้งบุคคลในชุมชน ผู้ปกครอง และสำคัญที่สุดคือผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่ในการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทุกภาคส่วน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถนะในการบริหารองค์การยุคใหม่เพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลง รวมทั้งความต้องการของสังคมและชุมชน มีสมรรถนะพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งต้องมีคุณธรรม จริยธรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี สามารถทำในสิ่งที่ถูกต้อง ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต สร้างการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ทั้งนี้ การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาจะเป็นหนทางให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาให้เกิดคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผันจึงต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการจัดการศึกษา (Runcharoen, 2007; Siritharungsri, 2013)

สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักการบริหารบ้านเมืองที่สามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการบริหารสถานศึกษาให้สามารถบริหารงานได้อย่างบรรลุเป้าหมายและดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งจะช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น เกิดความคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน เกิดการดำเนินงานอย่างมีคุณธรรม มีความโปร่งใสในทุกขั้นตอน การดำเนินงานของผู้บริหารมีความยุติธรรมและสามารถตรวจสอบได้ ช่วยให้องค์กรมีการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ อำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อความต้องการ มีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง สามารถแก้ปัญหาของสังคมยุคดิจิทัล ซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 กำหนดขอบเขตของคำว่าบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรา 6 (1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน (2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของภาครัฐ (3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ (4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น (5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันสมัยต่อสถานการณ์ และนักวิชาการได้เสนอองค์ประกอบไว้ 6 ประการ (Uwanno, 2009) ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) คือ การตรากฎหมาย การบังคับใช้ การปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ที่ตกลงกันไว้อย่างถูกต้อง เป็นธรรม โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของบุคคลโดยไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ทำตามอำเภอใจ ไม่ละเมิดกฎหมาย และไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2. หลักคุณธรรม (Morality) คือ การยึดถือมั่นในความถูกต้องดีงาม คุณงามความดี ความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม มีความซื่อสัตย์ จริงใจและมีความสุจริตใจ มีเมตตา ชยัน อดทน ระเบียบวินัย คุณธรรมเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและการทำงาน ซึ่งสังคมกำหนดและยอมรับปฏิบัติกัน

3. หลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ (Accountability) คือ ความถูกต้องชัดเจน ปฏิบัติตามหลักการที่ควรจะเป็น การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง การให้และรับข้อมูลที่เป็นจริงตรงไปตรงมา เป็นความรับผิดชอบที่สามารถอธิบายได้ เต็มใจที่จะยอมรับ ชี้แจงให้เหตุผลได้

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) คือ การให้ออกาสบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้และการตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาในเรื่องต่าง ๆ โดยการเปิดรับฟังความคิดเห็น และร่วมวางแผนและปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) คือ การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่มีต่องานและสังคม เป็นความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนและองค์กร มีความกระตือรือร้นในการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างเพื่อแก้ปัญหาของส่วนร่วมตามหลักประชาธิปไตย

6. หลักความคุ้มค่า (Cost-Effectiveness or Economy) คือ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ในระดับบุคคล ความคุ้มค่าเทียบเคียงได้กับความประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ในระดับองค์กร คือ การใช้ทรัพยากรการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ว่าหลักธรรมาภิบาล มี 6 องค์ประกอบ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำองค์ประกอบมาปรับใช้ในการบริหารงานได้ เพื่อให้ปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย และมีคุณธรรม สามารถอธิบายและชี้แจงการทำงานต่าง ๆ ด้วยความโปร่งใสตรวจสอบได้ ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ และร่วมกันใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยยึดประโยชน์ของผู้เรียนและเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยเป็นสำคัญ

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผัน

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของโลกยุคพลิกผันตามแนวคิด VUCA World และ BANI World ต่อระบบการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา (Stewart, Khare, and Schatz, 2016; Robert, Lemoine, Mense, Garretson, and Richardson, 2019; Heding, 2020; Brylina, Okonskaya, Ermakov, and Brylin, 2021; Dieffenbacher, 2023) พบว่า สภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันก่อให้เกิดทั้งประโยชน์และภัยคุกคามต่อบริบททางการศึกษาในเวลาเดียวกัน อีกทั้งจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Duangchuen, 2018a; Duangchuen, 2018b; Nafi, and Kamaluddin, 2019; Supriadi et al., 2021; Ratanapitakdhada, and Tirat, 2023; Sintananchai, 2023; David, 2024; Madhupha, Wiwatchankit, and Kumhom, 2024) สามารถสังเคราะห์สรุปเป็น การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผัน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผัน

หลักธรรมาภิบาล โลกยุคพลิกผัน	หลักนิติธรรม (The Rule of Law)	หลักคุณธรรม (Morality)	หลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ (Accountability)	หลักการมีส่วนร่วม (Participation)	หลักความรับผิดชอบ (Responsibility)	หลักความคุ้มค่า (Cost-Effectiveness or Economy)
1. แนวคิดโลกยุค VUCA World						
ความผันผวน ของเหตุการณ์ (V – Volatility)	กำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนเพื่อรักษาความมั่นคงในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เช่น การจัดทำคู่มือปฏิบัติการฉุกเฉิน	ผู้นำควรแสดงจริยธรรมในทุกการดำเนินงานเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง เช่น การตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม	จัดให้มีระบบตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานในทุกระดับ เช่น การรายงานผลแบบรายเดือน	สร้างช่องทางการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น การประชุมระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียนเพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน	กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น การตั้งทีมบริหารจัดการวิกฤตเฉพาะกิจ	ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น การจัดลำดับความสำคัญของโครงการเร่งด่วน
ความไม่แน่นอน ของเหตุการณ์ (U – Uncertainty)	ใช้กฎระเบียบที่แน่นอนเพื่อลดความไม่แน่นอนในกระบวนการตัดสินใจ เช่น การวางแผนทางการจัดการที่ครอบคลุมทุกด้าน	ใช้จริยธรรมเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่โปร่งใสในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เช่น การให้ความสำคัญกับความยุติธรรม	เสริมความโปร่งใสในการบริหารงานเพื่อลดความไม่แน่นอน เช่น การเปิดเผยข้อมูลในกระบวนการจัดการ	เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเพื่อลดความไม่แน่นอน เช่น การใช้แบบสำรวจความคิดเห็นเพื่อประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ	ใช้ความรับผิดชอบเป็นเครื่องมือในการลดความไม่แน่นอน เช่น การกำหนดแผนปฏิบัติงานและเป้าหมายที่ชัดเจน	วางแผนการใช้งบประมาณที่ยืดหยุ่นเพื่อลดความเสี่ยงในช่วงที่ไม่แน่นอน เช่น การจัดทำงานสำรองสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉิน
ความซับซ้อน ของเหตุการณ์ (C – Complexity)	พัฒนากฎเกณฑ์ที่ง่ายต่อการปฏิบัติตามเพื่อลดความซับซ้อน เช่น การจัดทำโครงสร้างการ	ใช้จริยธรรมเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจที่โปร่งใสในสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน เช่น	ใช้ระบบดิจิทัลช่วยติดตามและประเมินผลเพื่อลดความซับซ้อนของสภาพการณ์ต่าง ๆ	ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลหลากหลาย เช่น ระบบโหวต	ใช้ระบบติดตามผลที่ชัดเจนเพื่อจัดการความซับซ้อน เช่น การใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบ	ใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยบริหารจัดการทรัพยากรในสถานการณ์ที่ซับซ้อน

หลักธรรมาภิบาล โลกยุคพลิกผัน	หลักนิติธรรม (The Rule of Law)	หลักคุณธรรม (Morality)	หลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ (Accountability)	หลักการมีส่วนร่วม (Participation)	หลักความรับผิดชอบ (Responsibility)	หลักความคุ้มค่า (Cost-Effectiveness or Economy)
	ปฏิบัติงานที่ยืดหยุ่น	การให้ความสำคัญกับความยุติธรรม	ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน	หรือการจัดฟอรัมออนไลน์	ความก้าวหน้าของโครงการ	เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการจัดสรรงบประมาณ
ความคลุมเครือของเหตุการณ์ (A – Ambiguity)	สร้างความยืดหยุ่นในนโยบายเพื่อรองรับสถานการณ์ที่คลุมเครือ เช่น การเพิ่มพื้นที่ในการตีความในกรณีที่เกิดขึ้นข้อขัดแย้ง	ใช้จริยธรรมเป็นกรอบแนวทางในสถานการณ์ที่คลุมเครือ เช่น การใช้ที่ปรึกษา ด้านจริยธรรมในการแก้ปัญหา	วางแผนความรับผิดชอบที่ชัดเจนในสถานการณ์ที่คลุมเครือ เช่น การกำหนดตัวชี้วัดผลงาน	จัดการประชุมเพื่อระบุเป้าหมายและกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในสถานการณ์ที่คลุมเครือ เช่น การตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจ	ระบุเป้าหมายและบทบาทความรับผิดชอบให้ชัดเจนเพื่อจัดการสถานการณ์ที่คลุมเครือ เช่น การกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวัง	กำหนดกรอบงบประมาณที่โปร่งใสและตรวจสอบได้เพื่อลดความคลุมเครือ เช่น การเผยแพร่งบประมาณและการใช้จ่ายให้กับบุคลากร
2. แนวคิดโลกยุค BANI World						
โลกที่เปราะบาง (B – Brittle)	ใช้กฎระเบียบที่ช่วยสร้างเสถียรภาพในสถานการณ์ที่เปราะบาง เช่น การตรวจสอบและปรับปรุงกฎอย่างต่อเนื่อง	เสริมสร้างความไว้วางใจในองค์กรโดยยึดหลักจริยธรรม เช่น การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใส	เสริมสร้างความมั่นคงในระบบด้วยการตรวจสอบงานอย่างสม่ำเสมอ เช่น การประเมินผลรายไตรมาส	ใช้การมีส่วนร่วมในการสร้างความไว้วางใจและความมั่นคงในองค์กร เช่น การสนับสนุนโครงการที่ส่งเสริมความร่วมมือ	สร้างเสถียรภาพในระบบด้วยการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดทำรายงานผลรายเดือน	ลดความเปราะบางทางการเงินด้วยการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การตรวจสอบทางการเงินอย่างละเอียด
โลกที่เต็มไปด้วยความกังวล (A – Anxious)	สร้างความมั่นใจในกฎระเบียบด้วยการสื่อสารอย่างทั่วถึง เช่น การจัดสัมมนาเพื่อให้บุคลากรเข้าใจกฎระเบียบอย่างลึกซึ้ง	ลดความวิตกกังวลในบุคลากรโดยใช้จริยธรรมเป็นแนวทางหลักในการตัดสินใจ เช่น การจัดอบรมเรื่องคุณธรรม	ลดความวิตกกังวลของบุคลากรด้วยการรายงานผลที่โปร่งใส เช่น การจัดทำรายงานสรุปสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ลดความวิตกกังวลของบุคลากรโดยการเปิดช่องทางการสื่อสารที่โปร่งใสและรับฟังความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง	ลดความวิตกกังวลด้วยการให้คำแนะนำและติดตามผลการทำงานของบุคลากรอย่างใกล้ชิด เช่น การจัดประชุมเพื่อให้ข้อเสนอแนะ	ลดความวิตกกังวลของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยการสื่อสารข้อมูลทางการเงินที่ชัดเจน
โลกที่สับสน คาดเดายาก (N – Nonlinear)	ใช้กรอบกฎระเบียบที่สามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อรองรับความไม่แน่นอน เช่น การเตรียมแผนฉุกเฉินหลายทางเลือก	ใช้หลักจริยธรรมในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น การตัดสินใจที่คำนึงถึงผลกระทบทางสังคมในระยะยาว	ใช้กรอบความรับผิดชอบต่อจัดการสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น การปรับปรุงแผนงานเมื่อผลลัพธ์เบี่ยงเบนจากเป้าหมาย	สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่ยืดหยุ่นเพื่อจัดการกับสถานการณ์ที่ซับซ้อน เช่น การใช้เวทีระดมความคิดเพื่อพัฒนาวิธีแก้ปัญหา	สร้างกระบวนการรับผิดชอบต่อรับผลกระทบที่ unforeseen เช่น การปรับปรุงแผนงานระหว่างทาง	วางแผนงบประมาณที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ เช่น การพัฒนาโครงการที่รองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดกฎระเบียบการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เช่น ระเบียบด้านการบริหารวิชาการ ระเบียบด้านการเงิน และวินัยการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร

ซึ่งจะช่วยลดความผันผวนและสร้างความมั่นคงให้สถานศึกษา รวมทั้งการปรับปรุงกฎระเบียบให้เหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยรองรับต่อสถานการณ์ที่คาดเดาได้ยาก

2. หลักคุณธรรม (Morality) ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต บริหารงานด้วยความโปร่งใส และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน สร้างองค์กรคุณธรรม ช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3. หลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ (Accountability) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างระบบการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร มีการรายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจในกระบวนการตัดสินใจ อีกทั้งมีการนำเทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์มาช่วยในการลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดการทำงานที่สอดคล้องประสานกันระหว่างหน่วยงาน

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน ในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการบริหาร โดยใช้กระบวนการ เช่น การจัดการประชุมระดมความคิดเห็น หรือการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการประชุมทางไกล ซึ่งจะช่วยลดความวิตกกังวลของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถานการณ์ที่มีความคลุมเครือ

5. หลักความรับผิดชอบ (Responsibility) ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักความรับผิดชอบในการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรให้ชัดเจนและตรงตามความสามารถ กระจายอำนาจในการบริหารงาน รวมทั้งมีการชี้แจงความคาดหวังในการจัดการกับสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจน หรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะช่วยลดความวิตกกังวลของบุคลากรต่อความไม่แน่นอนของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

6. หลักความคุ้มค่า (Cost-Effectiveness or Economy) ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักความคุ้มค่าในการปรับค่าใช้จ่ายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงให้มีความยืดหยุ่น มีการประเมินความคุ้มค่าเป็นระยะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่ซับซ้อน คลุมเครือ และเปราะบาง

จากผลการสังเคราะห์สรุปแนวทางการส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผันทั้ง 6 ประการ ผู้บริหารการศึกษาซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายรวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดของผู้บริหารสถานศึกษา ควรใช้แนวทางการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลในโลกยุคพลิกผันนี้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการออกแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีสมรรถนะการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยพิจารณาเลือกใช้วิธีการฝึกอบรมพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาต่อไป

แนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผัน

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับโลกยุคพลิกผัน (VUCA World) และโลกยุค BANI พบว่า ทั้งสองบริบทส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาในมิติทั้งเชิงบวกและเชิงลบ การพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทดังกล่าวจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ต้องใช้กรอบแนวคิดในการพัฒนาบุคคลที่มีความยืดหยุ่น เพื่อปรับตัวและนำไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในบริบทดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้ 5 แนวทางสำคัญ ได้แก่ 1) การพัฒนาระหว่างการปฏิบัติงาน โดยไม่ผ่านระบบออนไลน์ 2) การพัฒนานอกเวลาการปฏิบัติงาน โดยไม่ผ่านระบบออนไลน์ 3) การพัฒนาระหว่างการปฏิบัติงานแบบออนไลน์ 4) การพัฒนานอกเวลาการปฏิบัติงานแบบออนไลน์ และ 5) การพัฒนาในรูปแบบผสมผสาน ทั้งนี้ การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาด้วยแนวทางดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้

หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในโลกยุคพลิกผันได้อย่างเหมาะสม (Narintarangkul-Na-Ayudhaya and Pungbangkradee, 2020)

ทั้งนี้ หน่วยงานทางการศึกษามีแนวโน้มแนวคิดข้างต้นไปใช้สำหรับออกแบบหลักสูตรการพัฒนาและการเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผันได้ ตามกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติ ผู้กำหนดนโยบายรวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัดของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถใช้ขั้นตอนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4 ขั้นตอน มาปรับใช้ในการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผัน (Delahaye, 2000) โดยมีรายละเอียดดังนี้

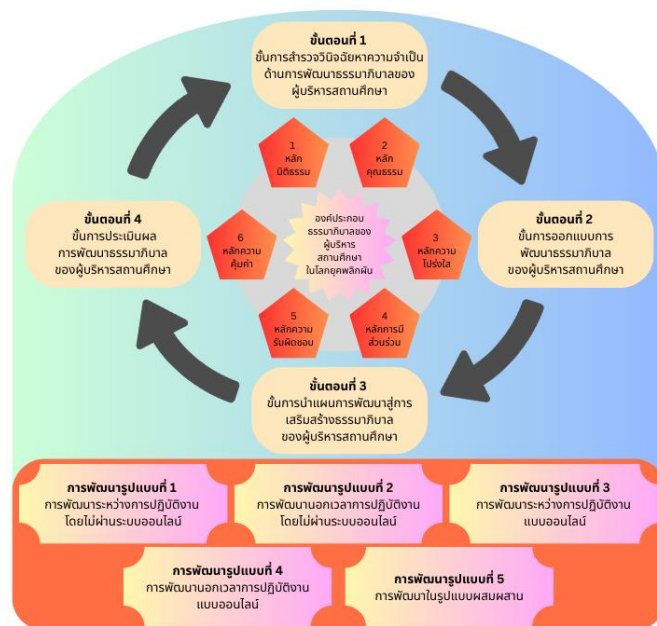
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการสำรวจวินิจฉัยหาความจำเป็นด้านการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นตอนนี้มีเป้าหมายเพื่อประเมินความต้องการด้านการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้วิธีการต่าง ๆ คือ 1.1) การสำรวจข้อมูลผ่านแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครู บุคลากร และชุมชน 1.2) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ของการบริหารสถานศึกษา 1.3) ประเมินสมรรถนะปัจจุบันของผู้บริหารเพื่อระบุช่องว่างระหว่างสถานะปัจจุบันและเป้าหมายด้านธรรมาภิบาล และ 1.4) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของปัจจัยในโลกยุคพลิกผัน เช่น ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นโยบายการศึกษา และวัฒนธรรมองค์กร

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการออกแบบการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเมื่อทราบผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ในขั้นนี้จะมุ่งเน้นการออกแบบกระบวนการพัฒนาให้สอดคล้องกับเป้าหมายและความต้องการ โดยการ 2.1) กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน เช่น การเสริมสร้างความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วม 2.2) เลือกวิธีการพัฒนาที่เหมาะสม เช่น การโค้ช การให้คำปรึกษา หรือการเรียนรู้แบบกลุ่ม 2.3) พัฒนาสื่อและเครื่องมือการเรียนรู้ เช่น คู่มือ แนวปฏิบัติ และกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ และ 2.4) สร้างแผนการพัฒนาเชิงกลยุทธ์ โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการนำแผนการพัฒนาสู่การเสริมสร้างธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นตอนนี้เป็นการนำแผนพัฒนาที่ออกแบบไว้ไปปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 3.1) จัดการฝึกอบรมหรือการพัฒนาตามเป้าหมายที่กำหนด เช่น การพัฒนาทักษะการบริหาร การสร้างวัฒนธรรมความโปร่งใส เป็นต้น 3.2) ให้การสนับสนุนด้านทรัพยากร เช่น งบประมาณ อุปกรณ์ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ และปัจจุบันผู้บริหารสามารถใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมธรรมาภิบาลในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมธรรมาภิบาลตามหลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ (Accountability) ในการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูใช้ระบบตรวจข้อสอบอัตโนมัติ (Automated Grading System) ซึ่งเป็นการใช้ AI ช่วยตรวจข้อสอบแบบอัตนัย (Essay Grading) สามารถช่วยให้ผลการตรวจมีความแม่นยำและปราศจากอคติ รวมทั้งตามหลักความคุ้มค่า (Cost-Effectiveness or Economy) เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์สามารถลดระยะเวลาการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาลงได้เป็นอย่างมาก (Pungbangkradee, S. Pakdeewong, P. and Suttipong, R., 2025) และ 3.3) ติดตามและประเมินผลระหว่างการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงกระบวนการตามความจำเป็น

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนการประเมินผลการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเป็นการประเมินผลลัพธ์ของกระบวนการพัฒนาเพื่อตรวจสอบว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยมีแนวทางคือ 4.1) ประเมินผลในเชิงปริมาณ โดยเน้นการวัดระดับความรู้ ความเข้าใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ผ่านการใช้แบบทดสอบวัดความรู้ (Achievement Test) และแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal Form) ที่กำหนดเกณฑ์คะแนนชัดเจน เช่น มาตราวัดแบบ Likert 5 ระดับ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ผลลัพธ์เชิงปริมาณได้อย่างแม่นยำ 4.2) ประเมินผลในเชิงคุณภาพ เน้นการเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการสังเกตพฤติกรรม (Behavioral Observation) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด ครบถ้วน และสะท้อนมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย 4.3) วิเคราะห์ผลกระทบในระยะยาว มุ่งเน้นการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในคุณภาพการบริหารงานของสถานศึกษา และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านแบบสอบถามความพึงพอใจ (Satisfaction Survey) ที่ผ่านการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นและความตรงของเครื่องมือ รวมถึงการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลก่อนและหลังการดำเนินโครงการ (Pre-test และ Post-test Analysis) เพื่อประเมินความยั่งยืนของผลการพัฒนาในระยะยาว และ 4.4) สรุปบทเรียนและจัดทำข้อเสนอแนะ เป็นการรวบรวมข้อมูลเชิงวิเคราะห์ทั้งจากเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อสรุปบทเรียนที่ได้จากการดำเนินโครงการ โดยใช้แบบฟอร์มสรุปบทเรียน (Lessons Learned Form) และรายงานวิเคราะห์ SWOT หลังการดำเนินโครงการ (Post-Implementation SWOT Report) เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต

โดยกระบวนการทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ช่วยให้การพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผันมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนในบริบทปัจจุบัน ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาหรือผู้จัดการหลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องดำเนินการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารให้เป็นไปตามลำดับขั้นอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถสรุปภาพรวมของแนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผันได้ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผัน

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกยุคพลิกผัน ประกอบด้วยรูปแบบการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา 5 รูปแบบ 4 ขั้นตอน และ 6 องค์ประกอบ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลของผู้บริหารการศึกษาในโลกยุคพลิกผันให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยหน่วยงานทางการศึกษาสามารถเลือกใช้รูปแบบการพัฒนาธรรมาภิบาลตามบริบทของตนเองได้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็น และจัดหลักสูตรการพัฒนาสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลการพัฒนาเพื่อเสนอเป็นนโยบายการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาก่อนการเข้าสู่ตำแหน่งวิทยฐานะที่สูงขึ้นต่อไป

สรุป

ในยุคแห่งความพลิกผันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อน สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) รวมทั้งสภาวะการณ์ของโลกที่เปราะบาง (B - Brittle) เต็มไปด้วยความกังวล (A - Anxious) สับสนคาดเดายาก (N - Nonlinear) และเข้าใจยาก (I - Incomprehensible) ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการศึกษา การเรียนรู้ของผู้เรียน และการดำเนินชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญกับความท้าทายดังกล่าว และนำพาองค์กรให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธรรมาภิบาล เป็นหลักการสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาในโลกที่เต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลง โดยช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านการดำเนินงานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ การบริหารที่ยึดถือธรรมาภิบาลช่วยให้ผู้บริหารสามารถแสดงบทบาทผู้นำที่มีคุณธรรม สื่อสารอย่างชัดเจน และอธิบายกระบวนการบริหารงาน รวมถึงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและการตัดสินใจที่สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องยังช่วยสร้างความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการสนับสนุนวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาผู้บริหารด้านธรรมาภิบาล จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้ตอบสนองต่อบริบทที่ท้าทายในยุคพลิกผันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) การสำรวจวินิจฉัยหาความจำเป็นด้านการพัฒนาธรรมาภิบาล ซึ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุจุดอ่อนและความต้องการที่ต้องปรับปรุงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) การออกแบบการพัฒนาธรรมาภิบาล ที่เน้นการวางแผนและกำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับความจำเป็นและบริบทของสถานศึกษา 3) การนำแผนการพัฒนาสู่การเสริมสร้างธรรมาภิบาล ซึ่งมุ่งเน้นการนำไปปฏิบัติจริง เช่น การจัดอบรม การพัฒนาทักษะ และการใช้เครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนธรรมาภิบาล และ 4) การประเมินผลการพัฒนาธรรมาภิบาล เพื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์และประสิทธิภาพของกระบวนการพัฒนา รวมถึงการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแผนในอนาคต

การนำแนวทางดังกล่าวไปปรับใช้จะช่วยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดการกับความท้าทายที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อเกิดเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้แก่องค์กร กรอบแนวคิดนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาระบบการบริหารที่ตอบสนองต่อความต้องการของครูและผู้เรียน เป็นการเตรียมพร้อมผู้เรียนให้สามารถรับมือกับความไม่แน่นอนในอนาคต นอกจากนี้ ผู้บริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาลสามารถสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรในโรงเรียนได้ ดังนั้น หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนระบบการศึกษาในยุคพลิกผันให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ยั่งยืน และสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาในการเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างแท้จริง

Reference

- Audunsson, H., Matthiasdottir, A., Rouvrais, S., Gerwel Proches, C., Barus, A., Dagiene, V., Waldeck, R., Kanyangale, M., Jacovetti, G., Liem, I., & others. (2024). *VUCA scenarios impacting higher education*. DECART project report, deliverable D12. IMT Atlantique, University of KwaZulu-Natal, Institut Teknologi Bandung, Reykjavik University, Vilnius University, Rheinisch-Westfälischen Technischen Hochschule Aachen.
- Bennett, N. and Lemonie, J. (2014). *What VUCA really means for you? Harvard Business Review*. Harvard Business Publishing.
- Brown, A. (2023). Navigating the BANI World in Education: Challenges and Strategies. *Thai Journal of Education Research*, 15(4), 78-92.
- Brylina, I. V., Okonskaya, N. K., Ermakov, M. A., & Brylin, A. V. (2021). Education of the future in the conditions of VUCA world. In II International Conference on Economic and Social Trends for Sustainability of Modern Society (ICEST 2021). European Proceedings of Social and Behavioural Sciences.
- Cascio, J. (2021). *Facing the age of chaos*. Medium. Retrieved from <https://medium.com/@cascio/facing-the-age-of-chaos-b00687b1f51d>
- David, T. J. (2024). School Administrators and Good Governance: Are the Variables of Participation, Strategic Vision, Performance, Accountability and Transparency Applied in Running Secondary Schools in Cameroon? Case Study of Secondary Schools in Garoua I Sub Division, North Cameroon. *International Journal of Formal Education*, 3(6), 188-195.
- Delahaye, B. L. (2000). *Human Resource Development: Principles and Practice*. Milton: John Wiley.
- Dieffenbacher, S. F. (2023). *BANI world: What is it and why we need it? Digital Leadership*. Retrieved from <https://digitalleadership.com/blog/bani-world/>
- Duangchuen, P. (2018a). Organizational leaders in the VUCA world. *Christian University of Thailand Journal*, 24(3), 450–458. (in Thai)
- Duangchuen, P. (2018b). Changing perspectives on educational organization management in the disruptive world. *Journal of Educational Administration Silpakorn University*, 8(2), 248-256. (in Thai)
- Ghani, A. A. M., Pek, L. S., Mee, R. W. M., Ismail, M. R., Nabila, U., Tazli, A., and Yob, F. S. C. (2022). Impact of VUCA world on children's emotional development during online learning. *International Journal of Public Health Science (IJPHS)*, 11(3), 800-807.
- Hadar, L. L., Ergas, O., Alpert, B., & Ariav, T. (2020). Rethinking teacher education in a VUCA world: student teachers' social-emotional competencies during the Covid-19 crisis. *European journal of teacher education*, 43(4), 573-586.

- Heding, T. J. (2020). *Teaching and learning in a VUCA world*. Meitler Insights. Retrieved from <https://meitler.com/2020/07/20/teaching-and-learning-in-a-vuca-world/>
- Intharawiset, T., Jareoan-sa, T., & Yuang-soi, P. (2021). Reflection on Thai education after covid 2019. *Journal of legal entity management and local innovation*, 7(4), 323-333.
- Juito, S. (2014). New dimensions of good governance administration in local government organizations: Theory and research. Sukhothai Thammathirat Open University. (in Thai)
- Manasan, P. (2017). *Learn & Change Fast in 4.0 (How to win in the 4.0 era)*. SE-EDUCATION. (in Thai)
- Meri, M. (2021). *The VUCA method for leadership & management in times of crisis – ex. Covid-19 (Adaptation, performance, and development)*. Services for Science and Education.
- Madhupha, A., Wiwatchankit, S., and Kumhom, N. (2024). The Relationship Between the Application of Good Governance Principles by School Administrators and The Work Efficiency of Teachers in The Next Normal of Life Nong Khai Secondary Educational Service Area Office. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 2(10), 1-11. (in Thai)
- Nafi, N., and Kamaluddin, A. (2019). Good Governance and Integrity: Academic Institution Perspective. *International Journal of Higher Education*, 8(3), 1-12.
- Narintarangkul-Na-Ayudhaya, S., and Pungbangkradee, S. (2020). Paradigms, Models and Mechanisms for Area Based Teacher Development: A Case Study of Bangkok Metropolitan Area. *Panyapiwat Journal*, 12(1), 247–266. (in Thai)
- National Economic and Social Development Council. (2022). The 13th National Economic and Social Development Plan (2023–2027). Office of the Prime Minister. https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_DraftFinal.pdf. (in Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2022). *The 13th National Economic and Social Development Plan (2023–2027)*. National Economic and Social Development Council. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2020). *Policy recommendations on systemic educational quality development*. Ministry of Education. (in Thai)
- Office of the Prime Minister: Regulation of the Office of the Prime Minister on the Establishment of Good Governance Systems, B.E. 2542. (1999, August 10). Royal Gazette, 116(63 Ngor), 24–31. (in Thai)
- OPDC. (2011). *Good Governance*. Cabinet Publishing and Gazzette Office.
- Patcharamongkol, S. (2020). Administration based on good governance principles. *MCU Ubon Review*, 5(1), 371–381. (in Thai)

- Pungbangkradee, S. Pakdeewong, P. and Suttipong, R. (2025). Academic administration of private schools in the artificial intelligence era. *Journal of Administration Management and Sustainable Development*, 3(1), 300-316. (in Thai)
- Ratanapitakdhada, C. and Trirat, P. (2023). Educational Leaders' Competencies to Survive and Thrive in a BANI World. *The Journal of Pacific Institute of Management Science (Humanities and Social Science)*, 9(1), 16-28. (in Thai)
- Reyes, V. (2019). *Educational Transformations in VUCA Contexts: Implications on Leadership, Teaching, and Governance*. The HEAD Foundation.
- Robert, E. W., Lemoine, P. A., Mense, E. G., Garretson, C. J., and Richardson, M. D. (2019). Global higher education in a VUCA world: Concerns and projections. *Journal of Education and Development*, 3(2), 73–91.
- Runcharoen, T. (2007). *Professionalism in organizing and managing education in the era of educational reform* (4th ed.). Soodpaisan. (in Thai)
- Sintananchai, P. (2023). *Administration Based on Good Governance Principles of Administrators Affecting Personnel Administration in Schools Under The Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon*. (Master's thesis). Sakon Nakhon Rajabhat University. (in Thai)
- Siritharungsri, P. (2013). *Research and development report: Management model of basic education institutions*. Office of the Education Council. (in Thai)
- Stewart, B., Khare, A., & Schatz, R. (2016). *Volatility, uncertainty, complexity, and ambiguity in higher education*. In O. Mack, A. Khare, A. Krämer, & T. Burgartz (Eds.), *Managing in a VUCA world* (pp. 241–255). Springer.
- Supriadi, D., Usman, H., Jabar, A., and Widyastuti, I. (2021). Good School Governance: An Approach to Principal's Decision-Making Quality in Indonesian Vocational School. *Research in Educational Administration and Leadership*, 6(4), 796-831.
- Suwanmongkol, P. (2015). *Public administration and the creation of good governance*. King Prajadhipok's Institute. (in Thai)
- The World Bank. (2001). *The World Bank Participation Source Book*. Washington DC.
- Tulsuk, A. (2023). How to adapt in the BANI world era. Coach for Goal. <https://www.coachforgoal.com/blog/topic/ต้องปรับตัวอย่างไร-เมื่อเข้าสู่ยุค-bani-world>. (in Thai)
- Uwanno. (2009). *Good organizational governance*. Lecture materials at the Cabinet Meeting Room, Secretariat of the Cabinet, Bangkok: (Photocopied document). [in Thai]
- Wongwanich, B., and Laohavichien, T. (2017). Conflict management and organizational citizenship behavior. *RMUTT Global Business and Economics Review*, 12(2), 33–45. (in Thai)

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง
Participation of Civil Society and Stakeholders of Education Management
According to the Draft National Education Act. B.E. ... A case of Songkhla
and Phatthalung Province

ฐากร สิทธิโชค¹ อัศวศิริ ลาปีอี^{2*}
Takorn Sittichok¹ Aussiri Lapi-E^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... โดยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยเริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง รวม 593 คน และคัดเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ และแบบเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน ซึ่งถือเป็นตัวแทนภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 331 คน และจังหวัดพัทลุง จำนวน 262 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... จังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.14, SD = 0.56) และจังหวัดพัทลุง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.10, SD = 0.74) เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ควรออกแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ ตามแนวทางการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาที่มีความชัดเจน รองรับการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมการตัดสินใจของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การจัดการศึกษา, ภาคประชาสังคม, ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

¹ อาจารย์ ดร., สาขาวิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Lecturer Dr., Department of Social Science, Faculty of Social Science and Humanity, Thaksin University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Asst Prof. Dr., Department of Social Science, Faculty of Social Science and Humanity, Thaksin University

* Corresponding Author, email: aussiri@tsu.ac.th

Abstract

The research aims to study opinions and suggestions regarding the participation of civil society and stakeholders in education management according to the draft National Education Act B.E. ... The sample size for the research was determined using a multi-stage random sampling method, starting with simple random sampling, resulting in a total sample size of 593 peoples. The samples were further selected using stratified and systematic random sampling methods, representing civil society and educational stakeholders in Songkhla and Phatthalung provinces. A questionnaire was used as the research instrument, and the data analysis statistics included frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as content analysis. The research findings revealed that the overall level of opinion on the participation of civil society and stakeholders in education management according to the draft National Education Act B.E. ... in Songkhla province was at a high level ($\bar{X}$ = 4.14, SD = 0.56), and in Phatthalung province, it was also at a high level ($\bar{X}$ = 4.10, SD = 0.74). Therefore, the design of area-based education management should be systematic, following a clear decentralization approach to education management, supporting the creation of mechanisms for diverse participation in decision-making by civil society and stakeholders.

Keywords: Civil Society, Education Management, Participation, Stakeholders, The Draft National Education Act. B.E. ...

บทนำ

ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ.2560 เป็นต้นมา ถึงปัจจุบัน พ.ศ.2567 ได้นำไปสู่การเสนอแนวทางการวิจัยเพื่อปฏิรูปประเทศในมิติต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อออกแบบการปฏิรูปการศึกษาและทบทวนแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยภายใต้ “โครงการวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายทางการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยผ่านมุมมองเศรษฐศาสตร์สถาบัน” โดย Pitidol et al. (2022) แสดงให้เห็นทิศทางและแนวโน้มการปรับกลไกการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมามีเกี่ยวข้องกับปัจจัยปัญหาเชิงโครงสร้างและสถาบัน โดยนับจากช่วงการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละครั้งมักเริ่มจากบทบาทของเทคโนโลยี และนักคิดด้านการศึกษาในการผลักดันวาระการปฏิรูปให้กับสาธารณชนไทย โดยข้อเสนอมากมายได้แสดงถึงการผลิตซ้ำปัญหาเพื่อให้ความหมายกับการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมกัน ได้แก่ การจัดการข้อเสนออย่างมักจะมีลักษณะแบบบนลงล่าง ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนที่หลากหลายโดยเฉพาะกลุ่มผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย ดังนั้นเพื่อแสวงหาทางออกจากวังวนปัญหาการปฏิรูปการศึกษาประเทศไทย จึงได้มีข้อเสนอแนวทางดำเนินการโดยสรุปรายละเอียดเพื่อร่วมกันผลักดันเพื่อปรับปรุงกระบวนการทางนโยบายด้านการศึกษาให้เอื้อต่อการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างมุมมองใหม่ผ่านข้อเสนอแนะสำคัญ ได้แก่ ปรับปรุงข้อเสนอและมโนทัศน์ทางนโยบาย สร้างกลไกเพิ่มแรงจูงใจทางการเมือง ให้ความสำคัญกับการวางกรอบการต่อรองในระดับย่อย ร่วมผลักดันปัจจัยหนุนเสริม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มบทบาทของหุ้นส่วนการศึกษาและสร้างพันธมิตรเพื่อหนุนเสริมเป้าหมาย เป็นต้น ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้เกิดกลไกภาคสังคม ทั้งยังช่วยสร้างกระบวนการดำเนินงานรูปแบบใหม่

เพื่อออกแบบและขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในบริบทร่วมสมัย ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้ระบุถึงการมีส่วนร่วมไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยประเด็นปฏิรูปที่สำคัญ คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนเพื่อการจัดการศึกษาด้วย ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. (Office of the Education Council, 2021) เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมการกำหนดแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการของพื้นที่ (Area Based Education)

ด้วยเป้าหมายการสนับสนุนให้เกิดกลไกใหม่รองรับการปฏิรูปการศึกษาจากฐานราก ผ่านการทบทวนบริบทการจัดการศึกษาสำหรับพื้นที่กรณีจังหวัดพัทลุง และโดยเฉพาะจังหวัดสงขลาในการวิจัยครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของหน่วยการจัดการศึกษาทุกระดับในภาคใต้ รวมทั้งเป็นพื้นที่พัฒนาความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่มีจำนวนมาก ประกอบกับสถานะทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองตลอดจนภูมิโนวัศสิ่งแวดล้อม แสดงถึงปัจจัยเอื้อต่อการนำนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแนวใหม่ที่ดีสอดคล้องกับการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ หากแต่เมื่อพิจารณาข้อจำกัดบางประการเกี่ยวกับอุปสรรคการดำเนินงานที่ปรากฏผ่านรายพื้นที่ พบว่า จังหวัดสงขลา ยังมีปัญหาทับซ้อนกันหลายมิติ เช่น การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาส่วนหนึ่ง ยังขาดประสิทธิภาพ สืบเนื่องจากมีแผนการบริหารงบประมาณที่ไม่มีประสิทธิภาพซึ่งสัมพันธ์กับการระดมทรัพยากรจากภายนอกมีน้อย นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้ามามีส่วนรวม เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาและภาวะเศรษฐกิจ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถสนับสนุนการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ อันเนื่องมาจากขาดการมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ฯลฯ ล้วนตอกย้ำปัญหาการปฏิรูปการศึกษาพื้นที่จังหวัดสงขลา ที่ยังไม่สามารถก้าวข้ามอุปสรรคไปสู่การยกระดับการพัฒนาจากชุดความรู้เชิงประจักษ์ (Songkhla Primary Educational Service Area Office 2, 2023) ขณะที่จังหวัดพัทลุงสะท้อนถึงสภาพปัญหา อันเกิดจากระบบการจัดการศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ สะท้อนปัญหาบางประการที่จำเป็นต้องปรับปรุงทั้งด้านการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน การสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพโดยรวมของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังอยู่ในระดับต่ำ (Phatthalung Provincial Education Office, 2023) ด้วยข้อจำกัดการสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาระดับฐานรากกรณีทั้ง 2 พื้นที่จังหวัดดังกล่าว นับเป็นความท้าทายสำหรับการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศภายใต้ตัวแบบจังหวัดเพื่อบรรลุพันธกิจการส่งเสริม สนับสนุนการสร้างโอกาสทางการศึกษาและความเสมอภาคแก่ประชากรทุกกลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล มีมาตรฐาน ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของชุมชน ที่สอดคล้องกับกรอบแนวทางการบูรณาการแผนพัฒนาด้านการศึกษาระดับภาค (ภาคใต้) พ.ศ. 2566 – 2570 ให้เกิดประสิทธิผล

ดังนั้นเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่สำหรับสร้างข้อเสนอรองรับการปฏิรูประบบการศึกษาจากฐานราก และเพื่ออนุวัตตามกฎหมายเกี่ยวข้อง รวมทั้งสอดคล้องกับแผนพัฒนาด้านการศึกษาระดับภาคเฉพาะกรณีจังหวัดสงขลาและพัทลุง สำหรับใช้เป็นพื้นที่สะท้อนภาพตัวแทนภาคใต้ครั้งนี้ จึงแสดงถึงความจำเป็นในการวิจัยที่คาดว่าจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ รองรับการพัฒนาสร้างหุ้นส่วนการพัฒนา การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จึงนำไปสู่การตั้งคำถามวิจัยว่าความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุงนั้นอยู่ในระดับใด รวมทั้งควรกำหนดจุดเน้นเกี่ยวกับการดำเนินการอย่างไร เพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาจากฐานรากให้บรรลุเป้าหมายและสอดคล้องตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง
2. เพื่อวิเคราะห์จุดเน้นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการจัดการศึกษาจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง

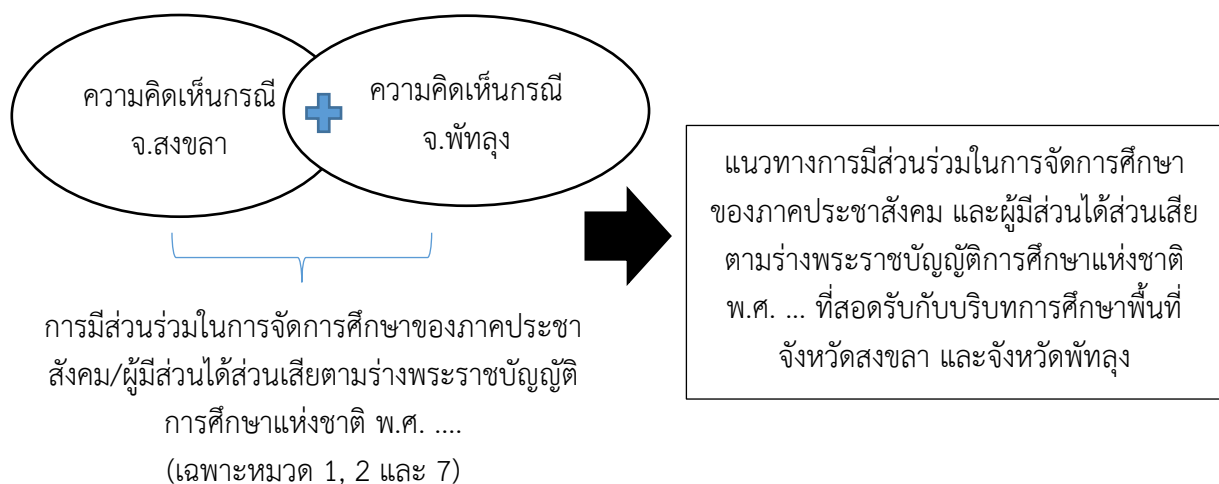
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นผลจากการทบทวนข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ที่น่าสนใจ อาทิ Duangsri (2020) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ ซึ่งพบว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันแต่ช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกันให้การจัดการศึกษาของพื้นที่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่าการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งระดับสถานศึกษาและระดับจังหวัดควรเป็นการกำหนดองค์ประกอบแบบยืดหยุ่น โดยใช้คำว่า “อื่น ๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่” เนื่องจากการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับ “พื้นที่” อย่างแท้จริง การดำเนินการหรือการกำหนดประเด็นการมีส่วนร่วมล้วนเกิดจากคนในพื้นที่เป็นผู้เห็นความสำคัญ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมพัฒนาจึงจะเกิดความยั่งยืนต่อกำหนดการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมภาคประชาสังคม ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนในจังหวัดมีโอกาสและให้เสรีภาพการรวมตัวกันขับเคลื่อนการจัดการศึกษา

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับกระบวนการและกลไกขับเคลื่อนการออกแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่งเสริม หรือสนับสนุนการจัดการศึกษา ที่เน้นความสำคัญโดยหน่วยงานภาครัฐมีการกระจายอำนาจ (Decentralization) ให้กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยงาน จังหวัดเป็นผู้จัดการศึกษาอาจดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คณะบุคคล กลุ่ม มูลนิธิ สมาคม สภา เป็นต้น โดยสมาชิกที่มีองค์ประกอบของบุคคลที่มาจากทุกภาคส่วนมีอิสระและอำนาจในการกำหนดและตัดสินใจ ร่วมออกแบบการพัฒนาการศึกษา สนับสนุน ตลอดจนตรวจสอบการใช้ทรัพยากรการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจ รวมทั้งกระทำการงานต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกร่วมกัน ร่วมมือร่วมใจและรับผิดชอบ เป็นต้น

จากการสำรวจข้อบ่งชี้ผลการวิจัยตามรายละเอียดข้างต้น สะท้อนแนวคิดซึ่งสัมพันธ์กับข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพการณ์การจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ในบริบทประเทศไทย (2020) ว่าด้วย “การจัดการศึกษา

เชิงพื้นที่” (Area Based Education : ABE) ที่สรุปว่าเป็นกรอบยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จ ได้นำแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่มาเป็นฐานในการพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนมีอิสระและอำนาจการกำหนดและตัดสินใจ ร่วมออกแบบการพัฒนาการศึกษา สนับสนุน ตลอดจนตรวจสอบการใช้ทรัพยากรการศึกษา และร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาในจังหวัด โดยเฉพาะกระจายอำนาจให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลโดยแท้จริง ให้มีอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากร รวมถึงในมิติทางวิชาการ ได้แก่ การบริหารและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามศักยภาพและบริบทของพื้นที่ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ตอบสนองต่อโจทย์ปัญหาและความต้องการตามบริบทพื้นที่ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ โอกาส คุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (Manokarn, 2018) ให้เกิดผลเชิงประจักษ์ และถือเป็นปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการกำหนดแนวทางมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง ผ่านกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. กลุ่มตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษา (Educational Steakholder)

ครอบคลุมผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ปราชญ์ท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) โดย Ronald K. M., et al. (2011) กำหนดตัวแทนสังกัดโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน จากจังหวัดสงขลา จำนวน 525 โรงเรียนๆ ละ 1 คน และจากจังหวัดพัทลุง จำนวน 399 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน รวมประชากรที่เป็นตัวแทนกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาทั้งสิ้น 924 คน

2. กลุ่มตัวแทนภาคประชาสังคม (Civil Society) ซึ่งสอดคล้องตามนิยามที่ปรากฏตามเอกสารเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ที่หมายถึงทุกส่วนของสังคม โดยรวมถึงภาครัฐ ภาคประชาชนด้วย โดยการวิจัยนี้กำหนดกลุ่มตัวแทน จากบุคลากรที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรละ 1 คน ครอบคลุมองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 141 คน และจังหวัดพัทลุง จำนวน 74 คน รวมตัวแทนภาคประชาสังคมทั้งสิ้น 215 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย การวิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสูตรทาโร ยามาเน่ (Rathachatranon, 2019) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) โดยเริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเป็นการกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างกับประชากรในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง จำนวนรวม 1,139 คน จากนั้นได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 593 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเป็นตัวแทนของจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง

ข้อมูล	ประชากร (รายจังหวัด)		รวม	กลุ่มตัวอย่าง (รายจังหวัด)		รวม
	สงขลา	พัทลุง		สงขลา	พัทลุง	
1. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฯ	525	399	924	227	200	427
2. กลุ่มภาคประชาสังคม	141	74	215	104	62	166
รวม	665	473	1,139	331	262	593

จากตารางที่ 1 ข้อมูลแสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเป็นตัวแทนของจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษา และตัวแทนภาคประชาสังคม พื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวนรวม 331 คน ขณะที่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษา และตัวแทนภาคประชาสังคม พื้นที่จังหวัดพัทลุง จำนวนรวม 262 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ฯ การรับรู้ ความเหมาะสมและความพร้อม ความคาดหวัง ตลอดจนมุมมองที่มีต่อบทบาทของ “สถาบันอุดมศึกษา” โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อ “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” จำนวน 13 ข้อ ซึ่งกำหนดเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการออกแบบระบบ และกลไกการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ปรากฏในบทบัญญัติตามมาตราต่าง ๆ ดังนี้ หมวด 1 ว่าด้วยวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา (เฉพาะร่างมาตรา 6, 7, 9, 18 และ 19) หมวด 2 ว่าด้วยสถานศึกษา

(เฉพาะร่างมาตรา 20, 21, 24, 25 และ 30) และหมวด 7 ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะร่างมาตรา 88 และ 96) โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) จำนวน 3 ข้อ เพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1) ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามขอบเขตของการวิจัย

2) การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ดำเนินการดังนี้

2.1) สร้างแบบสอบถาม และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน หลักสูตรและการสอน ด้านการวัดและประเมินทางการศึกษา และด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางประเด็น โดยกำหนดวิธีใช้ในการตรวจสอบคือการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00

2.2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เนื่องจากมีระบบนิเวศสภาพพื้นที่ รวมทั้งจำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาคมที่มีบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่กรณีศึกษาจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง

2.3) การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.867

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยการสำรวจและทบทวนสาระสำคัญตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ประกอบกับการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area Based Education : ABE) ที่สะท้อนผลสัมฤทธิ์ด้านการจัดการศึกษากรณีประเทศที่ประสบความสำเร็จ ประกอบการเชื่อมโยงและสร้างข้อสรุปจากการวิจัย

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสำรวจตัวอย่าง (Sample Survey) ด้วยแบบสอบถามซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนรวมทั้งสิ้น 593 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับแล้ว นำมาวิเคราะห์ซึ่งใช้การวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อ “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลความหมายข้อมูลเป็นคะแนนเฉลี่ย ซึ่งกำหนดช่วงคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามเทคนิคและแนวทางวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ (Boettger & Palme, 2010) เพื่อสร้างข้อสรุปที่สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... อันเป็นลักษณะเฉพาะตามการจำแนกบริบทพื้นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... แยกรายกรณีจังหวัดดังนี้

1.1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลา แสดงข้อมูลดังนี้

1) ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดสงขลา ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดสงขลา (n = 331)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	128	38.67
2) หญิง	199	60.12
3) อื่น ๆ	4	1.21
2. ประสบการณ์ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษา		
1) ไม่มี (น้อยกว่า 1 ปี)	3	0.91
2) ระหว่าง 1-10 ปี	183	55.29
3) ระหว่าง 11-20 ปี	110	33.23
4) มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	35	10.57
3. การรับรู้เกี่ยวกับ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”		
1) รับรู้ระดับน้อย (ไม่มีข้อมูล/รับทราบรายละเอียดเล็กน้อย)	22	6.65
2) รับรู้ระดับปานกลาง (มีข้อมูล/รับทราบข้อมูลบ้าง)	253	76.44
3) รับรู้ระดับมาก (มีข้อมูลที่ชัดเจน/รับทราบข้อมูลทุกรายละเอียด)	56	16.91

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
4. ความเหมาะสมและความพร้อมต่อการนำ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” มาปรับใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน		
1) ยังไม่มีความเหมาะสมและไม่มีความพร้อม	113	34.13
2) มีความเหมาะสมและมีความพร้อมตามสถานการณ์	187	56.50
3) มีความเหมาะสมและมีความพร้อมอย่างยิ่งต่อการนำมาปรับใช้	31	9.37
5. ความคาดหวังต่อการนำ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” มาปรับใช้ในพื้นที่ (ครอบคลุมจังหวัดสงขลา/จังหวัดพัทลุง)		
1) ไม่มีความคาดหวังแต่อย่างใด	26	7.85
2) คาดหวังว่าการจัดการศึกษาจะดีขึ้นบ้าง	190	57.40
3) คาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น	115	34.75
6. บทบาทของ “สถาบันอุดมศึกษา” ต่อการออกแบบการบริหารจัดการศึกษาร่วมกับภาคประชาสังคมตาม “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”		
1) เห็นด้วย	313	94.56
2) ไม่เห็นด้วย	18	5.44

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดสงขลา ตามตาราง 2 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 60.12 เพศชายมีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 38.67 และเป็นผู้มีประสบการณ์ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาระหว่าง 1-10 ปี มีจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 55.29 โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 76.44 ซึ่งมีความคิดเห็นต่อการนำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 56.50 นอกจากนี้ความคาดหวังที่จะนำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งผลให้การจัดการศึกษาจะดีขึ้นบ้าง จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 57.40 รวมทั้งเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะอาศัยบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา (ในพื้นที่) ให้เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมออกแบบการบริหารจัดการศึกษาควบคู่กับกลไกภาคประชาสังคม ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 94.56

2) ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดสงขลา จำนวน 331 คน ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดสงขลา

ที่	ความคิดเห็น	($\bar{X}$)	SD	แปลความ	ลำดับที่
1	ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา	4.20	0.53	มาก	1
2	ด้านสถานศึกษา	4.18	0.56	มาก	2
3	ด้านคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ	4.06	0.59	มาก	3
	รวม	4.14	0.56	มาก	

จากข้อมูลตาราง 3 พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดสงขลาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.14, SD = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.20, SD = 0.53) รองลงมา คือด้านสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.18, SD = 0.56) และด้านคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X}$ = 4.06, SD = 0.59) ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามมีการแสดงความคิดเห็นผ่านแบบสอบถามปลายเปิด สะท้อนข้อมูลที่น่าสนใจ อาทิ รัฐบาลรวมถึงหน่วยงานที่มีบทบาทกำหนดนโยบายการศึกษาระดับประเทศ ควรบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ อย่างจริงจัง นอกจากนี้แนวทางที่เหมาะสมกับการปฏิรูปการศึกษาตาม พรบ.ฉบับใหม่ ควรส่งเสริมการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง เพราะจะช่วยให้ชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์พื้นที่ จะทำให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในอนาคต เป็นต้น

1.2 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดพัทลุง แสดงข้อมูลดังนี้

1) ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดพัทลุง ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดพัทลุง (n = 262)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	148	53.49
2) หญิง	101	38.55
3) อื่น ๆ	15	4.96
2. ประสบการณ์ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษา		
1) ไม่มี (น้อยกว่า 1 ปี)	9	3.44
2) ระหว่าง 1-10 ปี	93	35.50
3) ระหว่าง 11-20 ปี	136	51.91
4) มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	24	9.15
3. การรับรู้เกี่ยวกับ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”		
1) รับรู้ระดับน้อย (ไม่มีข้อมูล/รับทราบรายละเอียดเล็กน้อย)	15	5.73

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
2) รับรู้ระดับปานกลาง (มีข้อมูล/รับทราบข้อมูลบ้าง)	169	64.50
3) รับรู้ระดับมาก (มีข้อมูลที่ชัดเจน/รับทราบข้อมูลทุกรายละเอียด)	78	29.77
4. ความเหมาะสมและความพร้อมต่อการนำ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” มาปรับใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน		
1) ยังไม่มีความเหมาะสมและไม่มีความพร้อม	45	17.18
2) มีความเหมาะสมและมีความพร้อมตามสถานการณ์	188	71.76
3) มีความเหมาะสมและมีความพร้อมอย่างยิ่งต่อการนำมาปรับใช้	29	11.06
5. ความคาดหวังต่อการนำ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” มาปรับใช้ในพื้นที่ (ครอบคลุมจังหวัดสงขลา/จังหวัดพัทลุง)		
1) ไม่มีความคาดหวังแต่อย่างใด	13	4.96
2) คาดหวังว่าการจัดการศึกษาจะดีขึ้นบ้าง	200	76.34
3) คาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น	49	18.70
6. บทบาทของ “สถาบันอุดมศึกษา” ต่อการออกแบบการบริหารจัดการศึกษาร่วมกับภาคประชาสังคมตาม “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”		
1) เห็นด้วย	250	95.42
2) ไม่เห็นด้วย	12	4.58

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดพัทลุง ตามตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 53.49 ขณะที่เพศหญิงมีจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 38.55 และเป็นผู้มีประสบการณ์ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาระหว่าง 11-20 ปี มีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 51.91 โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 ซึ่งมีความคิดเห็นต่อการนำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความเหมาะสมและความพร้อมที่จะนำมาปรับใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 71.76 นอกจากนี้ ความคาดหวังที่จะนำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ไปสู่การส่งผลให้การดำเนินการศึกษาดีขึ้น จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 76.34 รวมทั้งเห็นด้วยที่ต้องอาศัยบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา (ในพื้นที่) ให้เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมออกแบบการบริหารจัดการศึกษาควบคู่กับกลไกภาคประชาสังคม ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... จำนวน 250 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 95.42

2) ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดพัทลุง จำนวน 262 คน ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดพัทลุง

ที่	ความคิดเห็น	$\bar{X}$	SD	แปลความ	ลำดับที่
1	ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา	4.13	0.75	มาก	2
2	ด้านสถานศึกษา	4.20	0.60	มาก	1
3	ด้านคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ	3.97	0.88	มาก	3
	รวม	4.10	0.74	มาก	

จากข้อมูลตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดพัทลุง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.60$) รองลงมาได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.75$) และด้านคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.88$) ตามลำดับ

ทั้งนี้ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ได้มีการแสดงความคิดเห็นซึ่งสะท้อนมุมมองที่น่าสนใจ อาทิ เป้าหมายร่าง พรบ.ฉบับนี้มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดความเข้มแข็ง โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นผู้มีส่วนกลางควรให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่โรงเรียนในการบริหารจัดการ และควรปรับบทบาทจากการควบคุมบังคับบัญชา เป็นการกำกับดูแล นอกจากนี้มีการแสดงมุมมองที่ไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ดังกล่าวโดยเฉพาะ เนื้อหาบางส่วนของกฎหมายยังมีการแทรกแซงจากส่วนกลาง ทำให้ไม่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่แท้จริง ก่อนอื่นควรมีการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะภาคประชาสังคมในพื้นที่ ที่ต้องมีโอกาสในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... พบว่าทั้งสองพื้นที่มีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยกรณีจังหวัดสงขลา ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.56$) ซึ่งด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ขณะที่จังหวัดพัทลุง ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.74$) แต่ปรากฏว่าด้านสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด นับเป็นภาพสะท้อนมุมมองที่มีต่อการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามจากข้อมูลสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำเสนอข้อค้นพบสำคัญรายกรณีผ่านการอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง พบว่าข้อมูลทั้งสองจังหวัดอยู่ในระดับมาก หากแต่พบความแตกต่างกันในประเด็นอันเป็นข้อกำหนดเฉพาะด้านซึ่งแปรผันตามรายละเอียดและสภาพบริบทเฉพาะ ซึ่งเป็นผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลของทั้งสองพื้นที่กรณีศึกษากล่าวคือ กรณีจังหวัดสงขลา พบว่า มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษามากเป็นลำดับแรก สะท้อนการให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ และนโยบายการจัดการศึกษาที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ

ว่าด้วย “... (4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ ...” ซึ่งถือเป็นแนวทางสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา ที่เป็นไปตามกรอบและทิศทางเชิงระบบ (Top-down) และแสดงให้เห็นถึงภาครัฐจึงจำเป็นต้องผลักดัน นโยบายและทรัพยากร ตั้งแต่ทิศทางการพัฒนา วิธีการทำงาน ความรู้ การบริหารจัดการ ฯลฯ ประกอบกับ หากประเมินเฉพาะหมวด 1 ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งมีระดับความคิดเห็น มากที่สุดนั้น สามารถแจกแจงรายละเอียดซึ่งสัมพันธ์ไปในทางเดียวกับข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมจาก แบบสอบถามปลายเปิด ที่สะท้อนว่า “... กรณีที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าการให้เอกชน เป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาจะประหยัดและมีประสิทธิภาพดีกว่า รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะสนับสนุนเงินหรือทรัพย์สินแทนการจัดการศึกษาเองก็ได้ ...” (ตามร่างมาตรา 19) นั้น ถือเป็นแนวทาง การลดภาระให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องร่วมออกแบบการจัดการศึกษาของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นด้วย เนื่องจาก หน่วยงานลักษณะเฉพาะที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการผลักดันการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ควรปรับบทบาทโดยในระยะแรกอาจต้องทบทวนภารกิจหลักที่มีอยู่ รวมทั้งต้องให้มีการประเมินความพร้อม และวิเคราะห์ทรัพยากรที่เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษาให้เกิดประสิทธิผล อย่างแท้จริง ด้วยมุมมองดังกล่าวส่งผลให้แนวทางของรัฐ หากแต่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายให้เกิดการเสริมศักยภาพ การพัฒนาการศึกษาจากฐานล่างระดับชุมชนท้องถิ่นเชิงประจักษ์ จึงมีอาจตอบสนองต่อความต้องการจำเป็น ที่แท้จริงของชุมชนได้ สอดคล้องกับ Chantarasombath (2011) ที่สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินนโยบาย โดยภาครัฐเป็นผู้กำหนดบทบาทหลักนั้น ผลจากการพัฒนาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันแสดงให้เห็นแล้วว่า การนำความรู้จากภายนอกไปยึดเยียดให้กับชุมชนจะเป็นประโยชน์ก็เพียงแค่ชั่วคราวเท่านั้น ไม่สามารถ สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และไม่อาจนำพาประเทศไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในทิศทางที่ต้องการได้ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การทำงานจากเดิมมาเป็นการประสานความรู้ที่มีอยู่แล้วภายในชุมชน และความรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากภายนอกชุมชนเข้าด้วยกันเพื่อแก้ไขปัญหาโดยยึดพื้นที่และความต้องการ ของชุมชนเป็นหลัก โดยหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรพัฒนาเป็นเพียงผู้มีบทบาทในการประสานกระบวนการ มีส่วนร่วมน่าจะเป็นทางออกที่ส่งผลต่อการพัฒนาในระยะยาวและยั่งยืนมากกว่า ขณะที่จังหวัดพัทลุง ให้ความเห็นเกี่ยวกับด้านสถานศึกษาในระดับมากที่สุด ทั้งนี้หากประเมินเฉพาะหมวด 2 ด้านสถานศึกษา มากเป็นลำดับแรกนั้น สามารถแจกแจงรายละเอียดซึ่งสัมพันธ์ไปในทางเดียวกับข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติม จากแบบสอบถามปลายเปิด ที่สะท้อนว่า “... หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาต้องจัดให้มี สถานศึกษาของรัฐให้เพียงพอ มีสภาพและสิ่งแวดล้อมและสภาวะที่ปลอดภัย มีสถานที่ อุปกรณ์ ครู และ บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาครบถ้วนตามความจำเป็น ทั้งนี้สถานศึกษาของรัฐอาจเป็นนิติบุคคล ได้ตามที่กฎหมายกำหนด ...” (ตามร่างมาตรา 20) สะท้อนถึงความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) สถานศึกษาที่หลากหลาย นอกจากการให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบ การศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางฯ แล้ว ต้องแสวงหาปัจจัยเอื้อในชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ การทบทวนจุดยืน ของสถานศึกษา รวมถึงการค้นหาอัตลักษณ์ ต้นทุนและทรัพยากรต่าง ๆ ที่นำไปสู่การลดข้อจำกัด และเตรียมพร้อมรองรับการสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบด้วย ทั้งในส่วนของทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การสร้างระบบภูมิคุ้มกันที่เอื้อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นต้น โดยต้องเตรียมความพร้อม รองรับรับการเปลี่ยนแปลงตลอดจนสร้างสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้เหมาะสมต่อการพัฒนาการเรียนรู้

ตามบริบทชุมชน ตลอดจนทรัพยากรท้องถิ่นเฉพาะด้วย ด้วยชุดข้อมูลดังกล่าวต่อยอดไปยังแนวโน้มการออกแบบกระบวนการส่งเสริมให้เกิดกลไกภาคปฏิบัติการด้านการศึกษากลายเป็นกลไกสำคัญ (Educational Practice) ซึ่งมุ่งเน้นที่องค์ประกอบความร่วมมือผ่านแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา และศักยภาพทุนของสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือของระบบการศึกษา สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมกับการลดวิกฤตการณ์เสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชนในจังหวัดพิษณุโลก โดยการศึกษาที่สำคัญของ Pathumcharoenwattana and Chitradub (2023) ตามหลักการ 4 ด้าน ได้แก่ 1) สร้างต้นทุนชีวิต 2) การประสานพลัง 3) ไร้รอยต่อ และโดยเฉพาะ 4) ประสานพลังแข็ง-พลังอ่อน (hard and soft power) เป็นหลักการสร้างโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมหรือชุมชนได้มีโอกาสพบเจอกัน ทำงานร่วมกัน และได้บรรลุเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ภาครัฐเปรียบเสมือนพลังแข็ง (hard power) ที่มีความพร้อมทั้งต้นทุนและกลไกการทำงาน แต่อาจเข้าไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่พลังชุมชนและภาคประชาสังคมเปรียบเสมือนพลังอ่อน (soft power) ที่มีข้อมูลและสามารถเข้าถึงเป้าหมายที่ภาครัฐต้องการได้ แต่ไม่มีต้นทุนและกลไกการให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพมากพอด้วยเหตุนี้ หลักการทำงานในข้อนี้คือการให้พลังทั้ง 2 ส่วน ได้ประสานซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานที่สอดคล้องกันและบรรลุเป้าหมายของทั้ง 2 ฝ่าย นอกจากนี้การปรับบทบาทภาครัฐ กล่าวคือภาครัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจของตนเองกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในขณะที่ฝ่ายภาคประชาสังคมและชุมชนก็สามารถให้ความช่วยเหลือและส่งต่อความช่วยเหลือไปสู่ภาครัฐเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการให้ความช่วยเหลือต่อไป ดังนั้นด้วยมโนทัศน์ดังกล่าวต่อยอดไปยังเป้าหมายที่คำนึงถึงประสิทธิภาพการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่เหมาะสมกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นหน่วยสนับสนุนการเรียนรู้ ตามกรอบการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมภาคประชาสังคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน ในจังหวัดและพื้นที่ผ่านแนวคิดการรวมตัวเป็นคณะบุคคลรูปแบบต่าง ๆ ตามมาตรา 18 เปิดโอกาสและให้เสรีภาพในการรวมตัวกันของประชาชนในจังหวัดอย่างแท้จริง (Duangsri, 2020)

อภิปรายผลข้อค้นพบในประเด็นที่ 2. การสังเคราะห์จุดเน้นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... สะท้อนกลไกการพัฒนาการศึกษาจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุงโดยข้อค้นพบจากวิจัยครั้งนี้ สามารถนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาผ่านแนวคิด “ความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษา” สอดรับกับ “ความเป็นหุ้นส่วนสมบูรณแบบเรียกว่าความเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาคประชาชน ภาคเอกชนและภาครัฐ” ของ Seetubtim et al. (2013) โดยต้องเน้นการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ภาคีเครือข่ายอื่นและต้องสัมพันธ์กับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) การมีความต่อเนื่องและมีระยะเวลาที่เพียงพอของนักการเมืองในการขับเคลื่อนการศึกษาของชาติ ให้มีกฎหมายหรือระเบียบการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาที่เอื้อต่อการปฏิบัติได้จริงสำหรับโรงเรียนทั่วประเทศ และคาดว่าจะตอบสนองต่อแนวทางการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ในอนาคต และจากข้อมูลเชิงประจักษ์ดังกล่าวที่สะท้อนผลการวิจัยซึ่งสัมพันธ์กับเป้าหมายหลักทั้งในด้านด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา (กรณีจังหวัดสงขลา) และด้านสถานศึกษา (กรณีจังหวัดพัทลุง) ที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการจำเป็นระดับพื้นฐานรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษาอย่างกว้างขวาง ระหว่างกลไกกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) และกระทรวงมหาดไทย (มท.) ในบริบทหน่วยงานรับผิดชอบหลักและขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดดุลอำนาจทางการเมืองและมาตรฐานการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการของภาคประชาสังคม

ต้องสร้างพื้นที่ร่วมเพื่อรองรับการผสมผสานความร่วมมือ โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตลอดจนต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ เอื้อให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล สอดรับกับข้อเสนอที่ปรากฏผ่านโครงการศึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย Office of the Education Council (2021) พบว่าจากสภาพข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีสถานศึกษาเป็นจำนวนมากที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไม่ได้มาตรฐาน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในระบบการจัดการศึกษา โดยจัดให้มีการร่วมมือกันเชิงบูรณาการรองรับการจัดการศึกษาทุกระดับ

จากข้อค้นพบการวิจัยข้างต้นสะท้อนผลสรุปการศึกษา ซึ่งในท้ายที่สุดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ขณะเดียวกันเพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินความพร้อมการดำเนินงานตามกรอบข้อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... สะท้อนแนวคิดการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา บนฐานการยึดหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดหลักตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ตอกย้ำผลผลิตเชิงความคิดว่าด้วยการสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน บนฐานการก่อรูปความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้สามารถเกิดขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัติใช้ให้เกิดผลเชิงประจักษ์พื้นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้ในสังคมไทยต่อไป (Buasuwan, 2009)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำข้อค้นพบจากการวิจัย ได้แก่ การนำข้อมูลไปประกอบการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ สำหรับกรณีจังหวัดสงขลาควรส่งเสริมการดำเนินงานด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา และขณะที่จังหวัดพัทลุง ควรเน้นด้านสถานศึกษา เนื่องจากปัจจัยสภาพแวดล้อม ขนาดโครงสร้างองค์กร รวมปัจจัยหนุนเสริม อาจมีความหลากหลายตามเงื่อนไขที่แตกต่างกัน

1.2 หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานด้านการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการพัฒนาระบบบูรณาการที่เชื่อมโยงจากประเด็นการจัดการศึกษาในพื้นที่ไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งในด้านอื่นร่วมกับภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่อย่างกว้างขวาง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการสร้างภาคีหุ้นส่วนการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องความหลากหลายของพื้นที่จังหวัด โดยใช้เครื่องมือการวิจัยทางสถิติขั้นสูง ซึ่งอาจนำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ในอนาคต

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาผ่านแนวคิดความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการศึกษากรณีจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง รวมทั้งการขยายผลไปสู่การสร้างเครือข่ายการจัดการศึกษาครอบคลุมในพื้นที่อื่นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นข้อค้นพบส่วนหนึ่งจากงานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมกับการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนของมหาวิทยาลัยทักษิณ” ซึ่งได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ประจำปีงบประมาณ 2567

References

- Boettger, R. K., & Palmer, L. A. (2010). Quantitative Content Analysis: Its Use in Technical Communication. *IEEE Transactions on Professional Communication*, 53(4), 346-352.
- Buasuwat, P. (2009). *Educational partnerships for sustainable development: The relationship between educational institutions and communities*. Kasetsart University. (in Thai)
- Chantarasombat, C. (2011). Developing Learner Centered Action Learning Model. *Journal of Social Sciences*, 7(4), 635-642. <https://doi.org/10.3844/jssp.2011.635.642> (in Thai)
- Duang Sri, E. (2020). Educational Collaboration of People with New Draft National Education Act. *Journal of Inclusive and Innovative Education*, 4(3), 67-81. (in Thai)
- Manokarn, M. (2018). Basic Educational Reform with Area Based Education. *Srinakharinwirot Academic Journal of Education*, 19(1), 1-15. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2021). *Participation in education management by civil society/stakeholders according to the draft National Education Act B.E.* Retrieved June 19, 2024, from https://www.parliament.go.th/section77/manage/files/file_20210713104520_1_151.pdf (in Thai)
- Office of the Education Council. (2021). *Research report on the project studying cooperation between the state and local administrative organizations. In managing education according to the law and the national education reform plan*. 21 CENTURY CO., Ltd. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2020). *The situation of spatial learning management in the context of Thailand*. Prigwhangrafftic Co., Ltd (in Thai)
- Pathumcharoenwattana, W., & Chitradub, S. (2023). *The role of civil society in reducing the crisis of educational dropout risks among children and youth in Phitsanulok Province*. Retrieved April 5, 2024, from <http://www.cydcenter.com/wp-content/uploads/2023/02/%81.pdf> (in Thai)

- Phatthalung Provincial Education Office. (2023). *Phatthalung Province Education Development Plan, B.E. 2566 – 2570 B.E.* .Retrieved July 19, 2024, from <https://www.ptlpeo.go.thB2/>. (in Thai)
- Pitidol, T., Kanchoochat, V., Phumma, N., & Sasiwuttiwat, S. (2022). *A research project to study the process of formulating educational policies to reduce inequality in Thailand through the lens of institutional economics*. Thammasat University. (in Thai)
- Rathachatranon, W. (2019). Determining an Appropriate Sample Size for Social Science Research: The Myth of using Taro Yamaneand Krejcie & Morgan Method. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 8(1), 11-28. (in Thai)
- Ronald K. Mitchell, Bradley R. Agle, Donna J. Wood. (2011). Toward a Theory of Stakeholder Identification and Salience: Defining the Principle of Who and What Really Counts. *The Academy of Management Review*, 22(4), 853-886. <https://doi.org/10.2307/259247>
- Seetubtim, C., Dockthaisong, B., & Sriharun, B. (2013). The Development of Educational Partnership Model for Thai Society. *Eau Heritage Journal Social Science and Humanities*, 3(2), 165-172. (in Thai)
- Songkhla Primary Educational Service Area Office 2. (2023). *Basic Education Development Plan, 2023 – 2027 B.E. Songkhla Primary Educational Service Area Office, Zone 2*. Retrieved August 19, 2024, from http://www.ska2.go.th/home/data/report/25670610_100804_3807.pdf. (in Thai)

การพัฒนาหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม
เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
A Development of Infographic Picture Books with Augmented Reality
Technology to Enhance Understanding of The Personal Data
Protection Act (PDPA)

ภุรินทร์ ขุนศรี^{1*} นิพาดา ไตรรัตน์² นฤมล ศิริวงษ์³
Purinut Khunsri^{1*} Nipada Trairut² Naruemon Sirawong³

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และ (2) หาประสิทธิภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ED 381 MEDIA AND TECHNOLOGY FOR EDUCATION FOR LEARNING ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน การดำเนินการวิจัย มี 2 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม โดยการหาคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ขั้นตอนที่ 2 หาประสิทธิภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) หนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม (2) แบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม (3) แบบทดสอบวัดระดับความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 30 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที่ T-Test สำหรับ Dependent Sample ผลการวิจัยพบว่า (1) หลังการทดลองเรียนด้วยหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ย ระดับความรู้ ความเข้าใจ (24.92) สูงกว่าก่อนการทดลอง (20.88) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) หนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.67 และมีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.92/82.94 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

¹ ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Department of Educational Technology, Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

* Corresponding Author, email: Purinut.khunsri@g.swu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Asst Prof. Dr., Department of Educational Technology, Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

³ อาจารย์ ดร., ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Lecturer Dr., Department of Educational Technology, Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

คำสำคัญ: ข้อมูลส่วนบุคคล, เทคโนโลยีความจริงเสริม, พระราชบัญญัติคุ้มครอง, หนังสือภาพอินโฟกราฟิก

Abstract

This research has the following objectives : (1) to develop of Infographic picture books with augmented reality technology to enhance understanding of the personal data protection act (PDPA) and (2) to find out an efficiency of Infographic picture books with augmented reality technology to enhance understanding of the personal data protection act to achieve the efficiency criteria of 80/80. The sample of this research was Undergraduate students enrolled in the course ED 381 Media and technology for education for learning , Semester 1, academic year 2024, at .The research model is experimental research. The sample group used a simple random sampling method 1 classroom totaling 25 people. The research materials consisted of the following (1) the developed of Infographic picture books with augmented reality technology ; (2) The Infographic picture books with augmented reality technology assessment form ; (3) Knowledge Assessment Test on the Personal Data Protection Act, consisting of 30 questions. Data were analyzed using statistics were the mean, standard deviation and Independent t-test. The research results found After the experimental learning using an infographic picture book combined with augmented reality technology, the sample group had an average score of knowledge and understanding (24.92), which was significantly higher than before the experiment (20.88) at the .05 significance level. and (2) The Infographic picture books with augmented reality technology to enhance understanding of the personal data protection act (PDPA) has an excellent quality, with an average score of 4.67 and achieved an efficiency value (E1/E2) of 81.92/82.94, which meets the specified standard of 80/80.

Keywords: Augmented reality, Infographic picture books, Personal Data Protection Act, Personal information

บทนำ

ในยุคสังคมปัจจุบันเทคโนโลยีระบบดิจิทัลหรือระบบเครือข่ายออนไลน์กลายเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตประจำวัน มีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่หลากหลายมากขึ้น และเทคโนโลยีสมัยใหม่ยังทำให้เกิดแพลตฟอร์มออนไลน์มากมายให้เราเลือกใช้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้งาน โดยแต่ละช่องทางที่เราใช้งานก็จะมีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลก่อนเข้าใช้งาน เช่น ชื่อ สกุล อีเมล เบอร์โทรศัพท์ ที่อยู่ เป็นต้น ทำให้รูปแบบการให้ข้อมูล การใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล การเปิดเผยเกี่ยวกับตัวบุคคลนั้น สามารถกระทำได้ง่าย จึงทำให้เทคโนโลยีที่อำนวยความสะดวกแก่บุคคลนั้น อาจกลายมาเป็นช่องทางในการถูกล่วงละเมิดความเป็นส่วนตัวได้ภายในเวลาเดียวกัน ซึ่งจะสร้างความเดือดร้อน และก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของของข้อมูลดังกล่าว (Dusitnanond, 2023) จึงถือว่ามีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องได้รับการคุ้มครอง เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ไม่ประสงค์ดีทำการโจรกรรมข้อมูลหรือละเมิดความเป็นส่วนตัวเพื่อข่มขู่หวังผลประโยชน์ จากทั้งเจ้าของข้อมูลเองหรือจากบุคคลที่ดูแลข้อมูลนั่นเอง จึงจำเป็นต้องมีพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

พ.ศ. 2562 (Personal Data Protection Act : PDPA) ขึ้นมาบังคับใช้ เพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ รูปถ่าย บัญชีธนาคาร ลายนิ้วมือ ประวัติสุขภาพ เป็นต้น (Ratanapornsuwan, 2023) ในปัจจุบันนี้ผู้เรียนได้มีการเข้าถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่าจะเป็นการนำเข้าข้อมูล การบันทึก และการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว เช่น ข้อความ รูปภาพ คลิปวิดีโอ โดยขาดการไตร่ตรองข้อมูลต่าง ๆ ก่อนที่จะนำไปเผยแพร่ ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่นั้นมีความชอบถ่ายรูปรูปถ่ายคลิปวิดีโอต่าง ๆ และนำไปเผยแพร่ บนโลกออนไลน์ ซึ่งในรูปภาพ หรือคลิปวิดีโอ นั้น อาจมีผู้อื่นติดในรูปภาพ หรือคลิปวิดีโอ นั้นด้วย ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเสียหาย หรือเป็นการละเมิดสิทธิต่อบุคคลนั้น ๆ ได้ ดังนั้นผู้เรียนควรมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เพื่อการคุ้มครองข้อมูลของตนเองให้มีความปลอดภัย และเพื่อมีความเคารพสิทธิข้อมูลของผู้อื่น (Theerasant & Songsriwittaya, 2023) นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลส่วนบุคคลอีกประเภทซึ่งมีบทลงโทษที่รุนแรงหากเกิดการรั่วไหลสู่สาธารณะ คือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Personal Data) เช่น ข้อมูลเชื้อชาติ, ข้อมูลสุขภาพ, ประวัติอาชญากรรม, ความคิดเห็นทางการเมือง, ข้อมูลอัตลักษณ์เสียง เป็นต้น เหตุที่ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อน (Sensitive Personal Data) เป็นข้อมูลที่มีบทลงโทษที่รุนแรงกว่าข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (Personal Data) นั้นเป็นเพราะ หากข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความละเอียดอ่อนมีการรั่วไหลไปสู่สาธารณะแล้วจะเกิดผลเสียที่ร้ายแรงกับผู้เป็นเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject) ได้มากกว่าข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ มีผลต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคล ตัวอย่างเช่น ข้อมูลพฤติกรรมทางเพศ เชื้อชาติ ศาสนา ประวัติอาชญากรรม หากรั่วไหลไปแล้ว ข้อมูลเหล่านี้จะนำมาสู่ความเป็นอคติและจะมีผลกระทบต่อชีวิตส่วนบุคคลได้มากกว่าข้อมูลทั่วไปเป็นอย่างมาก ดังนั้น การสื่อสารเนื้อหาทางด้านกฎหมายที่มีความซับซ้อน จึงจำเป็นต้องชัดเจน เข้าใจได้อย่างรวดเร็ว และเข้าถึงง่าย (Nimnoo, 2022)

ในบริบทของการศึกษาและการสื่อสารในยุคดิจิทัล เนื้อหาที่เป็นภาพ (Visual Content) ได้เป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพลวัตของเทคโนโลยีสารสนเทศที่มุ่งเน้นการสื่อสารที่รวดเร็ว เข้าใจง่าย และดึงดูดความสนใจได้อย่างดียิ่งเหมาะสมกับยุคสมัย ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ผ่านเนื้อหาที่เป็นภาพ (Visual Content) จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทางวิชาการ เนื่องจากกลไกการเรียนรู้และเรียนรู้ของมนุษย์มีประสิทธิภาพสูงสุดผ่านการสื่อสารด้วยภาพ ซึ่งจากการศึกษาของ Wetcho and Na-Songkhla (2021) พบว่า มนุษย์สามารถประมวลข้อมูลภาพได้เร็วกว่าข้อความถึง 60,000 เท่า และสามารถเพิ่มความสนใจในการรับข้อมูลได้ถึง 80% โดยเฉพาะเนื้อหาที่มีความซับซ้อนอย่าง PDPA ซึ่งเกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคลและการคุ้มครองข้อมูลที่ละเอียดอ่อน ดังนั้นการนำเสนอผ่านภาพ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ PDPA ให้กับสาธารณชน

ภาพอินโฟกราฟิก เป็นกระบวนการสื่อสารอย่างหนึ่ง ที่เป็นการผสมผสานระหว่างข้อมูลและกราฟิก เพื่อใช้สื่อสารให้เกิดความเข้าใจ ความสนใจ และสร้างการจดจำได้ง่ายขึ้น ช่วยลดเวลาในการอธิบายเพิ่มเติม โดยอินโฟกราฟิกนั้น เป็นภาพ ภาพเคลื่อนไหว หรือสื่อประสมที่นำเสนอข้อมูลสำคัญในพื้นที่ที่จำกัด โดยใช้รูปแบบทางศิลปะส่งผ่านข้อมูลให้เข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความสนุกสนานและเข้าใจได้ดีกว่าการแสดงด้วยข้อความธรรมดา เช่น กราฟหรือแผนภูมินำเสนอข้อมูลที่ซับซ้อนด้วยวิธีง่าย ๆ โดยการแสดงผลภาพเป็นเรื่องราวมีลำดับขั้นตอน มีการเน้นประเด็นด้วยสีเส้นชวนมองสะดุดตาและเข้าใจง่าย (Office of the Royal Society, 2019) กราฟิกที่ใช้อาจเป็นภาพ ลายเส้น สัญลักษณ์ กราฟ แผนภูมิ ไดอะแกรม ตาราง

จะช่วยแปลงข้อมูลด้านกฎหมายที่ซับซ้อนให้เป็นข้อมูลที่เข้าใจง่าย ลดความยุ่งยากในการตีความ และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิส่วนบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หากนำเทคโนโลยีความจริงเสริมมาใช้ร่วมกับอินโฟกราฟิก ก็จะสามารถยกระดับการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริม เป็นการผสมผสานระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงเข้ากับโลกเสมือน โดยใช้ซอฟต์แวร์ทางระบบคอมพิวเตอร์ ทำให้สามารถมองเห็นภาพที่มีลักษณะเป็นวัตถุ (Object) แสดงผลในลักษณะของภาพ 2 มิติ หรือ 3 มิติ อีกทั้งเทคโนโลยีความจริงเสริม ยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะทางด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นทักษะทางด้านการคิด ช่วยให้ผู้เรียนผลิตเพลิน และคิดคล้ายตามไปกับเนื้อหาบทเรียนทักษะทางด้านการจดจำ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาบทเรียนได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น (Pakorn, 2018) ดังนั้นการผสมผสานระหว่างเนื้อหาภาพและเทคโนโลยีเสริม จะช่วยแปลงข้อมูลที่ซับซ้อนให้เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย และจดจำได้นาน อีกทั้งยังเปิดมุมมอง และประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ แก่ผู้เรียนอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

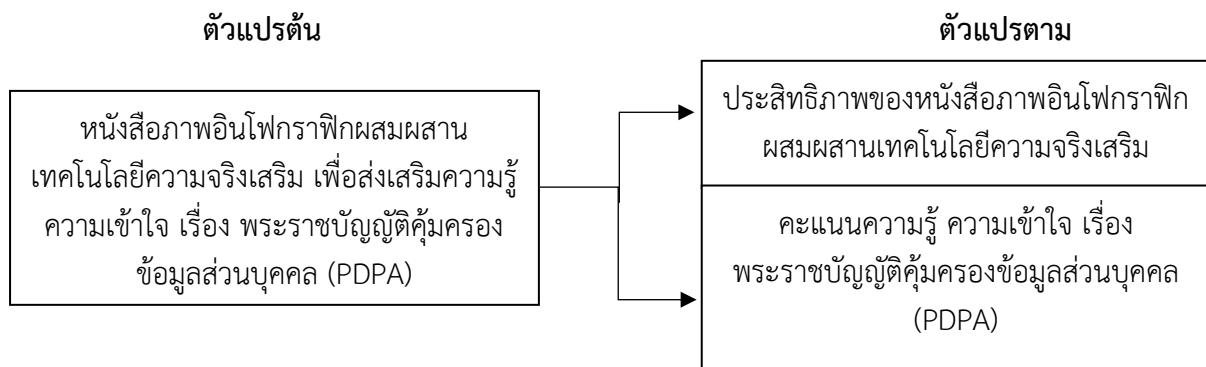
ประชากร นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ED 381 MEDIA AND TECHNOLOGY FOR EDUCATION FOR LEARNING ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 มีนิสิตลงทะเบียนทั้งสิ้น 359 คน

กลุ่มตัวอย่าง นิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา ED 381 MEDIA AND TECHNOLOGY FOR EDUCATION FOR LEARNING ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนิสิต 25 คน

สมมุติฐานการวิจัย

1. หนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. คะแนนความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของนิสิต หลังเรียนด้วยหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม สูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : ผู้เขียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย หนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยี ความจริงเสริม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล , แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, แบบประเมินหาประสิทธิภาพหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

2.1 หนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคล ผู้วิจัยสร้างหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม โดยยึดหลักของ ADDIE Model 5 ขั้นตอน (McGriff, 2000)

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ (Analyze Phase)

1) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยเป็นการสำรวจและการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพความเป็นจริงในสังคม และสภาพแวดล้อมรอบตัวในสังคมไทย ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น (Suandusit University, 2022) พบว่า ปัจจุบันยังมีนิสิตนักศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรในหลากหลายรูปแบบ อาจจะได้ด้วยความรู้ไม่เท่าทันต่อภัยในสังคม ส่งผลให้เกิดเหตุร้ายและความเสียหายต่อตนเอง จึงจำเป็นต้องมีสื่อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ หลักการคุ้มครองสิทธิข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อป้องกันไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิหรือถูกแอบอ้างเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในทางมิชอบ

2) วิเคราะห์เนื้อหา เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จากเว็บไซต์ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (MDES) มากำหนดขอบข่ายของการนำเสนอเนื้อหา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยเรียงตามลำดับจากง่ายไปยาก โดยกำหนดได้เป็น 3 บท ได้แก่ (1) รู้จักข้อมูลส่วนบุคคล (2) หลักการสำคัญในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล และ (3) โทษทางกฎหมายและข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

3) วิเคราะห์ผู้เรียน ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ ของผู้เรียนช่วงอายุ 18-20 ปี เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อจะสามารถพัฒนาหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริมได้ตรงตามพฤติกรรมการเรียนรู้ ความสนใจ

ของกลุ่มตัวอย่าง โดยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงทฤษฎีการเรียนรู้ Bloom's Taxonomy พบว่า กลุ่มตัวอย่าง อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งมีพฤติกรรมการเรียนรู้แบบเดียวกันกับวัยผู้ใหญ่ การออกแบบสาร จึงใช้แนวทางเดียวกันกับวัยผู้ใหญ่ โดยที่ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องเน้นความกระชับไม่ซ้ำซ้อน สามารถเข้าใจได้ง่าย และมีความสวยงาม ไม่เน้นใช้ภาพการ์ตูนประกอบมากเกินไป

4) วิเคราะห์รูปแบบและวิธีการประเมินผล ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบวัดระดับความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า การพัฒนาแบบวัดระดับความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ควรพัฒนาออกมาในรูปแบบของแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยข้อสอบควรครอบคลุมตัวชี้วัดและพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้การออกแบบพฤติกรรมกรเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัยของ Bloom's Taxonomy (Bloom and Bluger, 1956) มาปรับใช้ในการพัฒนาและออกแบบประเมินวัดระดับความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ขั้นที่ 2 การออกแบบ (Design Phase)

1) การออกแบบเนื้อหา นำเนื้อหาที่ได้วิเคราะห์แล้ว มาออกแบบโครงสร้างของเนื้อหาโดยจัดทำเป็นแผนผังลำดับงาน (Flowchart) และออกแบบการนำเสนอเนื้อหาสาระแต่ละเรื่อง ให้ความชัดเจน น่าสนใจ

2) การออกแบบองค์ประกอบของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม โดย

(1) ศึกษาหลักการออกแบบหนังสือภาพ แนวคิดการเรียนรู้ด้วยภาพ การออกแบบอินโฟกราฟิก ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบกราฟิก และเทคโนโลยีความจริงเสริม

(2) ทำการออกแบบองค์ประกอบของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ให้ความเหมาะสมกับผู้เรียน โดยหนังสือฯ มีการนำเสนอเป็นภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานด้วยเทคโนโลยี AR ที่ออกแบบให้สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา โดยผู้วิจัยได้สร้างสตอรี่บอร์ดเพื่อนำเสนอเนื้อหาและกำหนดการแสดงผล AR จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องหลังจากผ่านการตรวจสอบ จึงนำสตอรี่บอร์ด มาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปพัฒนาฯ

3) การออกแบบภาพกราฟิก ผู้วิจัยได้ใช้หลักการและทฤษฎีการออกแบบภาพกราฟิก โดยพิจารณาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1.ด้านข้อมูลเนื้อหา เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่นำมาเรียบเรียงจัดทำเป็นหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ได้มีการตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย 2.ด้านการออกแบบอินโฟกราฟิก ผู้วิจัยนำเนื้อหาที่เป็นข้อความตัวอักษร มาแปลงเป็นภาพอินโฟกราฟิก ตัวอย่างเช่น เนื้อหาส่วนที่นำเสนอขั้นตอนการขอความยินยอมขอใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ได้มีการนำเสนอผ่านภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานด้วย AR โดยที่ผู้เรียนสามารถสแกน Marker เพื่อดูขั้นตอนการขอความยินยอมขอใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้ การนำเสนอด้วยรูปแบบดังกล่าว จะมีความแตกต่างด้วยการนำเสนอผ่านข้อความตัวอักษรเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและมองเห็นมุมมองขั้นตอนดังกล่าวได้ชัดเจนมากขึ้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรม Adobe illustrator ในการออกแบบกราฟิกและตัวอักษร เนื่องจากโปรแกรมมีโดดเด่นในเรื่องของการสร้างภาพกราฟิก 2 มิติ สามารถย่อขยายภาพได้โดยคุณภาพไม่เปลี่ยนแปลง

4) การออกแบบเทคโนโลยีความจริงเสริม ผู้วิจัยได้นำภาพอินโฟกราฟิกที่พัฒนาขึ้นเรียบร้อยแล้ว มาผสมผสานสร้างเป็นเทคโนโลยีความจริงเสริม โดยใช้โปรแกรม Zapworks ในการพัฒนา และใช้แอปพลิเคชัน Zappar ในการนำเสนอเนื้อหา

ขั้นที่ 3 การพัฒนา (Development Phase)

1) ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ตามหลักการที่ศึกษาและออกแบบไว้ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับสร้างหนังสือภาพ

2) นำร่างหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริมต้นฉบับ มาตรวจสอบคุณภาพด้านสื่อ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และด้านการวัด และประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน โดยใช้แบบประเมินเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ

3) นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (1) ด้านเนื้อหา มีข้อเสนอแนะว่า การใช้ภาพอินโฟกราฟิกในการนำเสนอเนื้อหา เห็นว่าบางภาพยังยากต่อการเข้าใจ โดยให้ทำการแก้ไขภาพให้มองเห็นแล้วสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น (2) ด้านการออกแบบหนังสือภาพ มีข้อเสนอแนะว่า การใช้สีของตัวอักษรและสีของพื้นหลังไม่ควรกลมกลืนกัน จะทำให้มองเห็นเนื้อหาได้ไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้ทำการปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4) หลังจากปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จึงนำหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ไปทดสอบกับผู้เรียน เพื่อดำเนินการหาประสิทธิภาพให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 โดยดำเนินการทดลอง 3 ครั้ง กับนิสิตที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามลำดับชั้น โดยมีรายละเอียดและขั้นตอน ดังนี้

ขั้นทดลองเดี่ยว (One-to-one Tryout) ผู้วิจัยได้นำหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนิสิต จำนวน 2 คน ที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน อีกทั้งไม่เคยศึกษาเนื้อหา เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมาก่อน โดยได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 80.06/81.15 เป็นการทดสอบการใช้งานหนังสือภาพ รวมถึงการนำเสนอเนื้อหาด้วยภาพอินโฟกราฟิกและเทคโนโลยีความจริงเสริม โดยผู้วิจัยทำการสังเกต และสอบถามปัญหาจากผู้เรียนพบข้อบกพร่อง เช่น การสื่อความหมายและการใช้ภาษา ยังยากต่อการเข้าใจ ผู้วิจัยจึงได้นำข้อเสนอแนะมาทำการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้การวิจัยมีประสิทธิภาพต่อไป

ขั้นทดลองแบบกลุ่ม (Small Group Tryout) ผู้วิจัยได้นำหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับนิสิต จำนวน 6 คน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง และมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน อีกทั้งไม่เคยศึกษาเนื้อหา เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มาก่อน โดยได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.64/80.89 ผู้วิจัยทำการสังเกต สอบถามปัญหา และจดบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนระหว่างเรียน พบข้อบกพร่องปัญหาเกี่ยวกับการใช้งานแอปพลิเคชัน Zappar ในการเข้าดูเนื้อหาที่นำเสนอผ่านเทคโนโลยีความจริงเสริม ซึ่งผู้เรียนยังสับสนเกี่ยวกับปุ่มใช้งานรวมถึงไอคอนต่าง ๆ ในแอปพลิเคชัน ผู้วิจัยจึงได้แก้ไขโดยการจัดทำคู่มือการใช้งานของแอปพลิเคชันดังกล่าวขึ้น

ขั้นทดลองแบบภาคสนาม (Field Testing) ผู้วิจัยได้นำหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ที่ปรับปรุงแก้ไขจากการทดลองครั้งที่ 2 เรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้กับนิสิตกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน โดยได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.92/82.94 โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ หลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน

1 คะแนน สำหรับคำตอบที่ถูก และ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่ผิดหรือไม่ตอบ และนำค่าคะแนนมาหาประสิทธิภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ขั้นที่ 4 นำไปใช้ (Implementation)

ผู้วิจัยนำหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน โดยรายละเอียดและขั้นตอน ดังนี้

1) การชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย และขั้นตอนการเรียนรู้ผ่านหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริมให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ ก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 30 ข้อ ซึ่งได้ปรับปรุงข้อคำถามมาจากแบบทดสอบวัดความรู้ทางด้านกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จากเว็บไซต์กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (MDES) โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงในรายละเอียดของแบบทดสอบในลำดับถัดไป

2) ผู้วิจัยมอบหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ให้กลุ่มตัวอย่างนำไปศึกษาดด้วยตนเองได้อย่างอิสระตามเวลาและสถานที่ ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ โดยให้ระยะเวลาการทดลอง 4 สัปดาห์

3) เมื่อกลุ่มตัวอย่างศึกษาเนื้อหาครบตามเวลาที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ หลังเรียน (Posttest) จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Evaluation Phase)

ผู้วิจัยประเมินผลการใช้หนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม โดยนำผลการทดลองที่ได้มาวิเคราะห์และสรุปผล

2.2 แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) โดยดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบประเมินวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

2) ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

3) สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องและครอบคลุมตัวชี้วัดและพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้การออกแบบพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัยของ Bloom's Taxonomy โดยเป็นแบบเลือกตอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามมาจากแบบทดสอบวัดความรู้ด้านกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จากเว็บไซต์กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (MDES)

4) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ (IOC) (Rovinelli & Hambleton, 1977) พบว่า หนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม มีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ (IOC) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

5) นำแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มาวิเคราะห์ผลเพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (rtt) โดยใช้วิธีการหาค่าอำนาจจำแนก แบบ Item total correlation คัดเลือกข้อที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ซึ่งมีข้อที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 34 ข้อ จาก 40 ข้อ ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือกข้อคำถามเพื่อนำมาใช้ในแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 30 ข้อ และทำการปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามให้มีความเหมาะสม จากนั้น จึงนำแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการหาค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสันที่ 20 (Kuder-Richardson - 20) ขอบเขตของความเชื่อมั่นที่ยอมรับ คือ 0.75 ขึ้นไป ซึ่งแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.78 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง

6) ดำเนินการจัดทำแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้จริง

2.3 แบบประเมินคุณภาพหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)

1) ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ สำหรับการสร้างแบบประเมิน
2) กำหนดเป็นข้อคำถามในการประเมิน โดยวิเคราะห์องค์ประกอบของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเป็นผู้ตรวจสอบข้อคำถามในการประเมิน

3) สร้างแบบประเมิน โดยการสร้างแบบประเมินที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูลของผลการประเมิน ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดีมาก
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับดี
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับพอใช้
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพระดับน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่มีคุณภาพ

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวม โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยติดต่อประสานงานอาจารย์ผู้สอนรายวิชา ED 381 MEDIA AND TECHNOLOGY FOR EDUCATION FOR LEARNING เพื่อชี้แจงรายละเอียดแบบแผนการทดลองและขออนุญาตนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาดังกล่าว เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

2) ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 30 ข้อ เพื่อวัดระดับความรู้พื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างก่อนดำเนินการทดลอง

3) ผู้วิจัยมอบหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เรื่องพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ให้กลุ่มตัวอย่างนำไปศึกษาด้วยตนเองได้อย่างอิสระ ตามเวลาและสถานที่ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ โดยให้ระยะเวลาการทดลอง 4 สัปดาห์

- 4) เมื่อกลุ่มตัวอย่างศึกษาเนื้อหาครบตามเวลาที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ หลังเรียน (Posttest) จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน
- 5) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลอง
- 6) สรุปและเสนอผลการวิจัย

4.การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ การทดสอบค่าที T-Test สำหรับ Dependent Sample

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินคุณภาพไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม โดยการประเมินคุณภาพแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการออกแบบภาพอินโฟกราฟิกและองค์ประกอบของหนังสือภาพ และด้านเนื้อหา เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 3 บทเรียน ประกอบด้วย บทที่ 1 รู้จักข้อมูลส่วนบุคคล, บทที่ 2 หลักการสำคัญในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล, และบทที่ 3 โทษทางกฎหมายและข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งผลการประเมินคุณภาพ แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาคุณภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม

รายการประเมิน	คุณภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการออกแบบภาพอินโฟกราฟิกและองค์ประกอบของหนังสือภาพอินโฟกราฟิก			
1.1 ความน่าสนใจของภาพประกอบในอินโฟกราฟิก	4.67	0.58	ดีมาก
1.2 การสื่อความหมายของเนื้อหาผ่านสื่ออินโฟกราฟิก	4.67	0.58	ดีมาก
1.3 การจัดองค์ประกอบของศิลป์มีความเหมาะสม	4.67	0.58	ดีมาก
1.4 เนื้อหาในอินโฟกราฟิกมีความกระชับ เข้าใจง่าย	5.00	0.00	ดีมาก
1.5 การจัดวางตัวอักษรในแต่ละตำแหน่งมีความเหมาะสม	4.67	0.58	ดีมาก
1.6 ขนาดของตัวอักษร มีความเหมาะสม เห็นได้ชัด	4.67	0.58	ดีมาก
1.7 มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างหนังสือที่ชัดเจน	4.67	0.58	ดีมาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการประเมิน	คุณภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. ด้านการออกแบบภาพอินโฟกราฟิกและองค์ประกอบของหนังสือภาพอินโฟกราฟิก (ต่อ)			
1.8 ส่วนประกอบของหนังสือมีความครบถ้วนตามหลักการออกแบบหนังสือ	4.33	0.58	ดี
1.9 รูปเล่มภายนอกสวยงาม น่าอ่าน	4.67	0.58	ดีมาก
ผลการประเมินด้านการออกแบบภาพอินโฟกราฟิกและองค์ประกอบของหนังสือภาพอินโฟกราฟิก	4.67	0.48	ดีมาก
2. ด้านเนื้อหา			
2.1 เนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาการ	5.00	0.00	ดีมาก
2.2 เนื้อหาที่ใช้มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน	5.00	0.00	ดีมาก
2.3 การเรียบเรียงเนื้อหาเป็นไปตามลำดับความยากง่าย	4.67	0.58	ดีมาก
2.4 ความเหมาะสมของเนื้อหาสำหรับผู้เรียน	4.67	0.58	ดีมาก
2.5 ปริมาณของเนื้อหาเหมาะสม	4.00	0.00	ดี
2.6 ความสอดคล้องระหว่างสื่อการเรียนรู้กับเนื้อหา	4.67	0.58	ดีมาก
ผลการประเมินด้านเนื้อหา	4.67	0.58	ดีมาก
สรุปผลการประเมินคุณภาพหนังสือภาพอินโฟกราฟิก	4.67	0.48	ดีมาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้งด้านการออกแบบภาพอินโฟกราฟิกและองค์ประกอบของหนังสือภาพอินโฟกราฟิก และด้านเนื้อหา เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 3 บทเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.67 แต่มีความแตกต่างของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแตกต่างกันเล็กน้อย ซึ่งด้านเนื้อหา มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 และด้านการออกแบบและองค์ประกอบ มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 ตามลำดับ

2. ผลการหาประสิทธิภาพหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม

การหา ประสิทธิภาพ	จำนวนนิสิต	ประสิทธิภาพของกระบวนการ	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
		ร้อยละ (E ₁)	ร้อยละ (E ₂)
แบบเดี่ยว	2	81.92	82.94
แบบกลุ่ม	6	81.64	80.89
ภาคสนาม	25	81.92	82.94

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดสอบหาประสิทธิภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ที่นำไปทดสอบหาประสิทธิภาพแบบเดี่ยว โดยใช้จำนวนนิสิต 2 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.92/82.94 การทดสอบหาประสิทธิภาพแบบกลุ่ม โดยใช้จำนวนนิสิต 6 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.64/80.89 และการทดสอบหาประสิทธิภาพแบบภาคสนามตามลำดับ โดยใช้จำนวนนิสิต 25 คน ได้ค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.92/82.94 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้

ตารางที่ 3 ผลคะแนนการทดสอบวัดระดับความรู้ ความเข้าใจ ของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังทดลองศึกษาด้วยหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม

คะแนน	N	$\bar{x}$	S.D.	t	p
ก่อนทดลอง	25	20.88	2.87	9.289	0.02
หลังทดลอง	25	24.92	2.25		

มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลคะแนนระดับความรู้ ความเข้าใจ ของกลุ่มตัวอย่างก่อนทดลองด้วยหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม กลุ่มตัวอย่างมีผลคะแนนระดับความรู้ ความเข้าใจเฉลี่ย 20.88 และหลังทดลองเรียนด้วยหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม กลุ่มตัวอย่างมีผลคะแนนระดับความรู้ความเข้าใจ เฉลี่ย 24.92 โดยพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังทดลองด้วยหนังสือภาพอินโฟกราฟิก มากกว่าคะแนนก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (เนื่องจาก $p < .05$)

สรุปและอภิปรายผล

1.สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการพัฒนาหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การพัฒนาหนังสือภาพได้พัฒนาขึ้นตามรูปแบบของ ADDIE 5 ขั้นตอน โดยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา การศึกษาและการทบทวนวรรณกรรม มาจัดทำเป็นหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม และได้มีการออกแบบอย่างเป็นลำดับขั้นตอนตามหลักการออกแบบสื่ออินโฟกราฟิก Tessana (2018) โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้ 1) การรวบรวมข้อมูล 2) การอ่านข้อมูลทั้งหมด 3) การค้นหาวิธีเล่าเรื่อง 4) การระบุปัญหาและ ความต้องการ 5) การจัดลำดับโครงสร้างข้อมูล 6) การออกแบบ

โครงสร้างข้อมูล 7) การเลือกรูปแบบของอินโฟกราฟิก 8) การกำหนดภาพให้ตรงกับหัวข้อ 9) การตรวจสอบข้อมูลและทดลองใช้ 10) การเลือกช่องทางในการนำเสนอหรือการเผยแพร่ข้อมูล โดยมีโครงสร้างเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 บทเรียน ประกอบด้วย (1) รู้จักข้อมูลส่วนบุคคล (2) หลักการสำคัญในการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล และ (3) โทษทางกฎหมายและข้อยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้รูปแบบการนำเสนอเป็นภาพอินโฟกราฟิก แผนผัง แผนภาพ สัญลักษณ์ ไอคอน มานำเสนอเนื้อหาให้เข้าใจได้ง่ายร่วมกับการใช้เทคโนโลยีความจริงเสริมเสมือนและโลกความเป็นจริงมาผสานเข้าด้วยกัน โดยผ่านซอฟต์แวร์ และกล้องของสมาร์ทโฟน หรือแท็บเล็ต ผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาได้โดยสแกนผ่าน Maker ที่อยู่ในหนังสือเมื่อส่องจะปรากฏเป็นภาพ 2 มิติ ภาพเคลื่อนไหว และวิดีโอ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดความน่าสนใจ และรู้สึกสนุกไปกับการเรียน

คุณภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่พัฒนาขึ้น โดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการประเมินด้านการออกแบบภาพอินโฟกราฟิกและองค์ประกอบของหนังสือ และด้านเนื้อหาพบว่ามีความดี โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.67 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48

ตัวอย่างภาพหนังสืออินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังภาพประกอบ 2

ภาพที่ 2 ตัวอย่างภาพหนังสืออินโฟกราฟิก
ที่มา : ผู้เขียน

1.2 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

หนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ที่พัฒนาขึ้น ได้นำไปทดลองหาประสิทธิภาพแบบภาคสนามกับนิสิต จำนวน 25 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.92/82.94 และนำไปทดลองใช้กับนิสิตกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน พบว่า หลังการทดลองเรียนด้วยหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ย ระดับความรู้ความเข้าใจ (24.92) สูงกว่าก่อนการทดลอง (20.88) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. อภิปรายผล

2.1 ด้านคุณภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

เนื่องจากหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ได้มีการออกแบบและพัฒนาตามหลัก ADDIE Model โดยอาศัยหลักของวิธีระบบ (System Approach) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าสามารถนำไปใช้ออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ครอบคลุมกระบวนการทั้งหมด และเป็นระบบปิด (Closed System) โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ในขั้นประเมินผลซึ่งเป็นขั้นสุดท้าย และนำข้อมูลไปตรวจปรับ (Feedback) ขั้นตอนที่ผ่านมาทั้งหมด การออกแบบสื่อการเรียนการสอนโดยใช้ ADDIE model ประกอบด้วยกิจกรรม 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ (analyze) การออกแบบ (design) การพัฒนา (develop) การนำไปใช้ (implement) และการประเมินผล (evaluate) ซึ่งเมื่อพิจารณาให้ดีแล้วลักษณะคล้ายกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหา (analyze) การนำเสนอแนวทางแก้ปัญหา (design) การเตรียมการแก้ปัญหา (develop) การทดลองการแก้ปัญหา (implement) และสุดท้ายประเมินแนวทางแก้ปัญหาว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (evaluate) ส่งผลให้ได้สื่อที่มีคุณภาพ มีความน่าสนใจ เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน และสามารถนำไปใช้งานได้จริง อีกทั้งผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนหรือเนื้อหาได้ทุกที่ทุกเวลา สอดคล้องกับ Khlaisang (2018) ที่ได้กล่าวว่าการสร้างสื่อวัตกรรมนั้น ต้องมีความแปลกใหม่ สร้างสรรค์ เติมไปด้วยจินตนาการจึงจะมีความน่าสนใจ กระตุ้นความอยากรู้ ความอยากเห็น น่าติดตาม มีใช้การนำเสนอเนื้อหา ความรู้ หลักการ ทฤษฎี จากตำราย้ายมาอยู่ในสื่อ ดังนั้น การนำเสนอเนื้อหาจึงจำเป็นต้องนำเสนอเนื้อหา หลักการต่าง ๆ มาสร้างให้เป็นเรื่องราวดำเนินเรื่องให้เข้าใจง่าย จากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม การสร้างสื่อหรือเลือกใช้นวัตกรรม คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับผู้รับชม หรือทำอย่างไรให้ผู้ชมมีความรู้สึกร่วมไปกับสื่อที่กำลังได้รับชมนั้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัย Amornsakchai et al. (2023) ที่พบว่า การออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ตามแนวคิดตามหลักการ ADDIE สามารถนำไปใช้ในการออกแบบและเสนอเนื้อหาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสามารถชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่อง ตลอดจนวิธีแก้ปัญหาของข้อผิดพลาด อีกทั้งยังสามารถตรวจสอบกระบวนการได้ทุกขั้นตอน ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาเป็นหนังสือภาพ โดยใช้อินโฟกราฟิกร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริมในการนำเสนอเนื้อหาบทเรียน เนื่องจากอินโฟกราฟิกมีมีจุดเด่นที่น่าสนใจ เข้าใจได้ง่าย สอดคล้องกับ Vanichvasin (2017) ที่กล่าวว่า การสื่อสารผ่านภาพอินโฟกราฟิกช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี อีกทั้งยังช่วยย่อข้อมูลและเน้นย้ำเฉพาะส่วนสำคัญที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ และได้มีการผสมผสานด้วยเทคโนโลยีความจริงเสริมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Ineye et al. (2023) ที่กล่าวว่า เทคโนโลยีความจริงเสริมช่วยส่งเสริมจินตนาการชวนให้ผู้เรียนติดตาม สมอจะถูกระตุ้นให้คิดอย่างเป็นระบบ อีกทั้งหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ได้มีการออกแบบอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบผลย้อนกลับได้ มีการใช้ภาพอินโฟกราฟิกที่มีสีสันสวยงาม ช่วยให้การจดจำข้อมูลได้ดีกว่าการอ่านเพียงอย่างเดียว และได้มีการปฏิสัมพันธ์ผ่านเทคโนโลยีความจริงเสริม ช่วยเพิ่มสมรรถนะทางการเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียน ส่งผลให้หนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.67$, S.D.= 0.48)

2.2 ด้านประสิทธิภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

การหาประสิทธิภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริมตามกระบวนการในการหาประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.92/82.94 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เกิดจากกระบวนการหาประสิทธิภาพของสื่อที่มีขั้นตอนและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบ และมีการวางแผนเนื้อหาที่เหมาะสม รวมถึงภาษาที่ใช้เป็นภาษาที่ผู้เรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย ชัดเจน จากการสังเกตพฤติกรรมและสอบถามจากผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 มีความรู้สึกร่วม และให้ความสนใจเป็นอย่างดี อีกทั้ง การนำสื่ออินโฟกราฟิกมาผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริมในการนำเสนอเนื้อหา เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สามารถช่วยอธิบายและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประมวลผล รวมถึงการขอความอนุญาตความยินยอมในการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นมุมมองที่ชัดเจน และยังช่วยจดจำเนื้อหาสำคัญที่นำเสนอได้ดี นำไปสู่การเรียนรู้ที่ดีกว่าการสื่อสารอธิบายด้วยข้อมูลเพียงอย่างเดียว ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้ ความเข้าใจ สูงกว่าก่อนเรียน อย่างเห็นได้ชัด ด้วยคุณสมบัติของอินโฟกราฟิกที่มีศักยภาพ เป็นเครื่องมือสื่อสารในรูปแบบที่เข้าใจง่ายเมื่อได้อ่าน จดจำได้ไวเมื่อได้เห็น และสร้างความน่าสนใจให้กับข้อมูลนั้น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tinwirat (2012) ที่พบว่า ข้อมูลที่มีความซับซ้อนเชื่อมโยงกับข้อมูลหลายด้าน การแปลงข้อมูลเป็นภาพในรูปแบบของอินโฟกราฟิกจะช่วยให้ประชาชนมีความรู้ และความเข้าใจได้ดีขึ้น เร็วและแจ่มชัดขึ้นกว่าการสื่อสารในรูปแบบของตัวอักษรเพียงอย่างเดียว

อีกทั้งหนังสือภาพอินโฟกราฟิก ได้มีการผสมผสานร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม จึงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เปิดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นเนื้อหาที่เป็นรูปธรรม ทำให้เกิดองค์ความรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ สอดคล้องกับ Ledford and Sleeman (2002) ที่กล่าวว่า เทคโนโลยีความจริงเสริม สามารถนำมาประยุกต์ใช้และพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้อย่างหลากหลาย ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ เสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wimano and Sanchana (2022) ที่พบว่า การใช้สื่ออินโฟกราฟิกผสมผสานร่วมกับเทคโนโลยีความจริงเสริม ช่วยเพิ่มสมรรถนะการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่มีความซับซ้อนหรือยากต่อการเข้าใจให้สามารถเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเปิดมุมมองการเรียนรู้ใหม่ ๆ แก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการพัฒนาหนังสือภาพอินโฟกราฟิก ยังมีข้อจำกัดทางด้านโปรแกรมที่ใช้ในการแสดงผล เทคโนโลยีความจริงเสริม ซึ่งในการติดตั้งโปรแกรมต้องใช้พื้นที่ค่อนข้างเยอะ อุปกรณ์ของผู้เรียนจะต้องมีพื้นที่เพียงพอ และต้องเชื่อมต่อกับระบบอินเทอร์เน็ต ควรมีการศึกษาโปรแกรมอื่นเพิ่มเติม ที่สามารถรองรับการใช้งานได้ทั้งออนไลน์และออฟไลน์

1.2 การพัฒนาเทคโนโลยีความจริงเสริม ควรเลือกโปรแกรมที่สามารถรองรับการนำเสนอ บนแท็บเล็ต สมาร์ทโฟน ได้ทุกระบบปฏิบัติการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการพัฒนาหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริมในรูปแบบของสื่อออนไลน์ เพื่อเชื่อมโยงไปยังแหล่งเนื้อหาข้อมูลบนเว็บไซต์อื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการเผยแพร่บทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้งานหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม หรือความรับผิดชอบ ความสนใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านหนังสือฯ เนื่องจากหนังสือภาพอินโฟกราฟิกผสมผสานเทคโนโลยีความจริงเสริม ที่ได้พัฒนาขึ้นตามงานวิจัยนี้เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง

References

- Amornsakchai, P., Kittisunthonphisarn, N. & Hirankerd, K. (2023). Development of Augmented Reality (AR) Technology to Enhance Thinking Skill for Higher Education Students. *Rattanakosin Journal of Social Sciences and Humanities*, 5(3), 10-24. (in Thai)
- Bloom, B., Krathwohl, D. & Bluger, M. (1956). *Taxonomy Education Objectives : Cognitive and Effective Domains*. New York : David McKay Company, Inc
- Dusitnanond, S. (2023). Problem Statements and Proposed Solutions for the Enforcement of Personal Data Protection Act B.E. 2562. *Journal of Social Science Srinakharinwirot University*, 25(2), 154-174. (in Thai)
- Ineye, P., Meesuan, W. & Yuangsoi, P. (2023). The Development of Instructional Package with Augmented Reality Technology about the Ramayana Maiyalarb battle for Mattayomsuksa 1. *Journal of Education Naresuan University*, 19(2), 155-166. (in Thai)
- Khlaissang, J. (2018). *Systematic media production and Utilization to support learning in the 21st century*. Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Ledford, P. & Sleeman, J. (2002). Instructional Design : Systems Strategies. *International Journal of Instructional Media*, 32(2), 108-120.
- McGriff, S. (2000). *Instructional system design (ISD) : Using the ADDIE Model*. [Unpublished manuscript]. College of Education, Penn State University.
- Nimnoo, N. (2022). Personal Data Protection Principles: Comparative study of the Personal Data Protection Act, B.E. 2562 and the Official Information Act, B.E. 2540. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 41(3), 47-48. (in Thai)
- Office of the Royal Society. (2019). *Infographic*. Facebook.
<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=2544010825656997&id=>
- Pakorn, P. (2018). The Research and Development of The Measurement Instruments of the Media Literacy skills in the 21 Century for Secondary students. *Journal of Education Naresuan University*, 18(1), 144-154. (in Thai)

- Ratanapornsuwan, N. (2023). Knowledge and Understanding towards the Personal Data Protection of the population in the Bangkok. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(9), 200 -208. (in Thai)
- Rovinelli, R. & Hambleton, R. (1977). On the Use Content Specialists in the Assessment of Criterion Reference Test Item Validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 20(8), 49-60.
- Suandusit University. (2022). *Online scams in student groups*. Suandusitpoll. (in Thai)
- Tessana, J. (2018). *Infographics*. https://chachoengsao.cdd.go.th/wp-content/uploads/sites/9/2019/01/infographics_information.pdf
- Theerasant, J. & Songsriwittaya, A. (2023). The Development of Learning Supplementary Media entitle Personal Data Protection Laws for Late Adolescence. *Journal of Learning Innovation and Technology*, 3(1), 93-100. (in Thai)
- Tinwirat, N. (2012). *The Influence of Infographics on Complex Information : A Case Study of "Roo Soo Flood"* [Master's thesis]. www.thapra.lib.su.ac.th/thesis/showthesis_th.asp.
- Vanichvasin, P. (2017). Storytelling Technique As a High Potential Teaching Tool. *Journal of Industrial Education*, 18(3), 281-291. (in Thai)
- Wetcho, S. and Na-Songkhla, J. (2021). Visual literacy from Theory to Practice: A Paradigm of Visual thinking, learning and communication. *Journal of Education Naresuan University*, 23(4), 464-478. (in Thai)
- Wimano, P. & Sanchana, W. (2022). Design of Infographic Media with Augmented Reality Technology for Learning of Pattmanon Farm. *Information Technology Journal*, 19(1), 1-8. (in Thai)

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัย
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Development of a Research Management Information System
for Chiang Rai Rajabhat University

เดชชนะ ศรีรัตนลิม¹ ธิดารัตน์ สุขประภาภรณ์^{2*}
Detchana Sriratanalim¹ Thidarat Sukprapaporn^{2*}

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการงานวิจัยในมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องอาศัยระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานอย่างครบถ้วนและรวดเร็ว โดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้และพัฒนานวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของระบบสารสนเทศ 2) พัฒนาระบบสารสนเทศ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจ ของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยบุคลากรสายวิชาการ 463 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประเมินประสิทธิภาพระบบ และผู้ใช้งานระบบจากตัวแทน 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหารสถาบันวิจัย นักวิจัย และหน่วยงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมินประสิทธิภาพ และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย (ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) ผลการศึกษาพบว่า 1) ความต้องการระบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ข้อมูลป้อนกลับ และผลผลิต 2) ประสิทธิภาพระบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการรักษาความปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตามด้วยด้านการตอบสนอง ความต้องการและความสามารถในการทำงาน 3) ความพึงพอใจต่อระบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความสะดวกในการกรอกข้อมูลและการครอบคลุมงานวิจัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ การออกแบบ หน้าจอที่เหมาะสม การรองรับข้อมูลที่ใช้กันได้ และความสามารถในการปรับปรุงแก้ไขข้อมูล การพัฒนาระบบนี้ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานวิจัย ลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการ ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย อันจะนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคม อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการงานวิจัย, ความพึงพอใจ, ประสิทธิภาพระบบ, ระบบสารสนเทศ

¹ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Research and Development, Chiang Rai Rajabhat University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
Asst Prof. Dr., Education Faculty, Chiang Rai Rajabhat University.

* Corresponding Author, email: thidarat_1978@hotmail.com

Abstract

Research management in universities requires an efficient information system to comprehensively and rapidly support operations. This is particularly important for Chiang Rai Rajabhat University, which emphasizes the creation of knowledge and the development of innovations to meet the needs of the community and society. This study aims to (1) examine the system requirements, (2) develop an information system, and (3) assess user satisfaction with the research management information system. The target group consists of 463 academic personnel, experts evaluating system efficiency, and system users representing four groups: university administrators, research institute administrators, researchers, and relevant agencies. The research instruments include questionnaires, efficiency evaluation forms, and satisfaction assessment forms. Data were analyzed using descriptive statistics (mean and standard deviation).

The findings indicate that (1) the overall system requirements are at the highest level, with input factors having the highest average score, followed by process, feedback, and output components; (2) the overall system efficiency is at the highest level, with security aspects receiving the highest score, followed by responsiveness to user needs and operational capabilities; and (3) overall user satisfaction with the system is at the highest level, with ease of data entry and research coverage receiving the highest scores, followed by appropriate screen design, support for usable data, and the ability to modify information.

The development of this system enhances research management efficiency, reduces process redundancy, promotes collaboration, and supports policy decision-making, ultimately leading to the development of high-quality research that sustainably benefits society.

Keywords: Information System, Research Management, System Efficiency, User Satisfaction

บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันส่งผลให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อสนับสนุนการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบสารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้การทำงานเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยระบบดังกล่าวเป็นการนำทรัพยากร เช่น ข้อมูล (data) เข้าสู่กระบวนการประมวลผล การเรียบเรียง หรือการจัดเก็บ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่นำไปใช้สนับสนุนการตัดสินใจ (Panida Panichkul & Suthepongsasakulchai, 2009) ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาองค์กร (Phannee Suanphleng, 2009) ในบริบทของการบริหารจัดการงานวิจัย หากข้อมูลถูกเก็บอย่างไม่เป็นระบบ จะส่งผลกระทบต่อการบริหารงาน เนื่องจากผู้บริหารอาจไม่สามารถนำข้อมูลมาประกอบ การตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้งที่ ส่งผลให้ต้องพึ่งพาการคาดเดา ซึ่งอาจนำมาสู่ความล่าช้า ในการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เหมาะสม (Peter Raktam, 2017)

สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการวิจัยเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม ปัจจุบันนี้การบริหารจัดการงานวิจัย หน่วยงานมีจัดการ ข้อมูลงานวิจัย

ด้วยวิธีการแบบดั้งเดิม เช่น การบันทึกข้อมูลในรูปแบบเอกสารกระดาษ การใช้ไฟล์เอกสารดิจิทัลที่แยกกันอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล หรือการใช้โปรแกรมพื้นฐานที่ไม่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานทำให้เกิดปัญหาการจัดเก็บข้อมูลที่กระจัดกระจาย การเข้าถึงข้อมูลที่ล่าช้า และความยากลำบากในการติดตามความคืบหน้าของโครงการวิจัย นอกจากนี้ การประสานงานระหว่างนักวิจัย ผู้บริหาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดความคล่องตัว เนื่องจากขาดระบบกลางที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการแบ่งปันข้อมูลและการสื่อสาร ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาดังกล่าว ได้แก่ ความล่าช้าในการดำเนินงานวิจัย การใช้งบประมาณที่ไม่คุ้มค่า การรายงานผลงานวิจัยที่ไม่ทันเวลา และการขาดข้อมูลที่เพียงพอเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายของมหาวิทยาลัย ส่งผลต่อศักยภาพของมหาวิทยาลัยในการพัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างยั่งยืน

ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System: MIS) เป็นกระบวนการรวบรวม ประมวลผล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการสนับสนุนการตัดสินใจ (Laudon & Laudon, 2021) โดยระบบ MIS ช่วยลดความซับซ้อนในกระบวนการทำงาน สนับสนุนการบริหารทรัพยากร และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในหน่วยงาน ดังนั้นการบริหารจัดการข้อมูล (Data Management Theory) ควรมุ่งเน้นการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลให้มีโครงสร้างชัดเจน เพื่อลดความยุ่งยากและเพิ่มความแม่นยำในการตัดสินใจ (Davenport & Prusak, 2000) การนำทฤษฎีนี้มาประยุกต์ใช้ในระบบสารสนเทศช่วยให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร โดยเฉพาะการจัดการงานวิจัยในระดับมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์องค์กร ถือเป็นจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาว (Bryson, 2018) การใช้ระบบสารสนเทศช่วยให้สามารถติดตามความก้าวหน้าและปรับกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้การพัฒนาสารสนเทศจำเป็นต้องคำนึงถึงการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) และการใช้งานของบุคลากรในองค์กร (Davis, 1989) โดยตัวแปรหลักที่มีผลต่อการยอมรับ ได้แก่ ความง่ายในการใช้งานและประโยชน์ที่ผู้ใช้ได้รับ

บทบาทของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย คือ การส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนางานวิจัยตามยุทธศาสตร์ชาติและมหาวิทยาลัย รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการวิจัย การจัดสรรทุนวิจัย และการพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อช่วยให้การจัดเก็บการประมวลผล และการบริหารโครงการวิจัยที่มีข้อมูลจำนวนมากสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบดังกล่าวจะช่วยแก้ปัญหาด้านการจัดการข้อมูลที่กระจัดกระจาย โดยการจัดเก็บข้อมูลในระบบกลางที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ช่วยลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการทำงาน และสนับสนุนการติดตามความก้าวหน้าของโครงการวิจัยในรูปแบบที่มีโครงสร้างชัดเจน นอกจากนี้ ระบบยังช่วยเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณวิจัย และอำนวยความสะดวกในการรายงานผลงานวิจัยอย่างทันท่วงที ส่งผลให้มหาวิทยาลัยสามารถวิเคราะห์และปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหาร อันจะนำไปสู่การพัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน

ผลการวิจัยนี้จากการศึกษาความต้องการของระบบพบว่า ผู้ใช้งานให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูล (ปัจจัยนำเข้า) มากที่สุด ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบที่สามารถรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบจะช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูล

ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ ลดปัญหาการสูญหายหรือความซ้ำซ้อนของข้อมูล และสนับสนุนการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยจึงต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบกระบวนการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน เพื่อให้ระบบสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของมหาวิทยาลัยได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

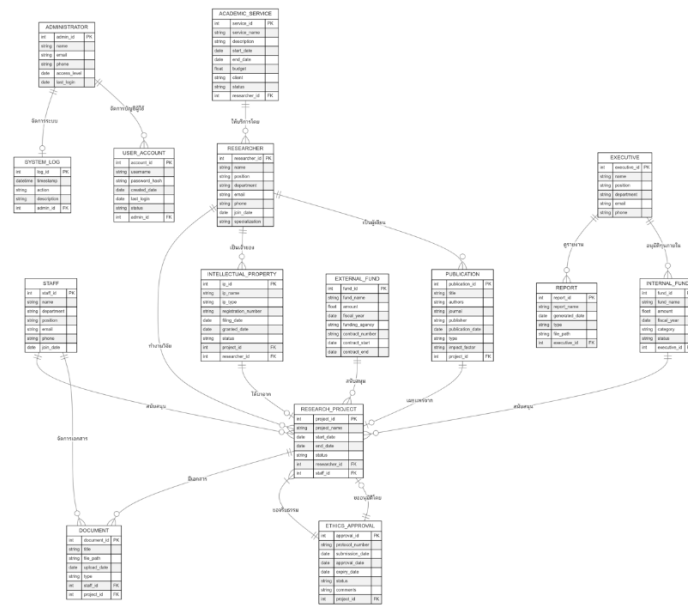
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดขั้นตอนการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

แผนภาพแสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 2 ER Diagram ที่มีเอนทิตีหลักประกอบด้วย นักวิจัย เจ้าหน้าที่ ผู้ดูแลระบบ และผู้บริหาร

ขั้นที่ 1 ศึกษาความต้องการของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

บุคลากรสายวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 463 คน (Personnel Administration Division, Chiang Rai Rajabhat University. 2023).

ตัวอย่าง

ในการเลือกตัวอย่างผู้วิจัยได้กำหนดเลือกตัวอย่าง จากจำนวนประชากร 463 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากร กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{p(1-p)}{\frac{e^2}{Z^2} + \frac{p(1-p)}{N}}$$

เมื่อ n แทน จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

p แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยกำหนดจะสุ่ม

Z แทน ระดับความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

Z มีค่าเท่ากับ 2.58 ที่ระดับความมั่นใจ 99% (ระดับ 0.01)

e แทน สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

N แทน จำนวนประชากร

แทนค่าลงในสูตร จะได้

$$n = \frac{(0.50)(1-0.50)}{\frac{(0.05)^2}{(2.58)^2} + \frac{(0.50)(1-0.50)}{463}} = \frac{(0.50)(0.50)}{\frac{.0025}{6.66} + \frac{0.50 \times 0.50}{463}} = \frac{0.25}{0.00038 + 0.0005} = \frac{0.25}{0.00088}$$

$$= 284.09 \text{ จำนวนเต็มคือ } 285$$

ใช้ตัวอย่างอย่างน้อย 285 คน ฉะนั้นเพื่อชดเชยโอกาสของอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามต่ำ จึงทำการปรับขนาดของตัวอย่างโดยเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 291 คน และให้ข้อมูลที่ได้มีความใกล้เคียงกับประชากรให้มากที่สุด

การได้มาซึ่งตัวอย่าง

ผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เนื่องจากมีการแบ่งกลุ่มย่อยของประชากรออกเป็นระดับคณะ โดยภายในคณะมีความคล้ายคลึงกันภายใน และมีความแตกต่างระหว่างคณะ จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มย่อยตามสัดส่วนหรือตามขนาดที่กำหนดระดับคณะ จากตัวแทน 14 คณะ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านการกระบวนการ ด้านผลผลิตของงานวิจัย ด้านข้อมูลย้อนกลับ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. สร้างแบบสอบถาม จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เกี่ยวกับความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Item of Objective Congruence : IOC) ใช้เกณฑ์ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป รวมทั้งขอเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ นำผลการตรวจสอบที่ได้ มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือจากคณะในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถาม
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยเครือข่าย ผู้ประสานงานของหน่วยงานช่วยกระจายแบบสอบถามไปยังบุคลากรในสังกัด
3. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องจำนวนไม่น้อยกว่าขนาดของตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ด้วยตารางแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean $\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นที่ 2 พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

จากข้อมูลความต้องการที่ผู้วิจัยได้สอบถามในขั้นตอนที่ 1 ทำให้ผู้วิจัยสามารถออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนาระบบ การจัดการข้อมูล (Data Management Theory) ที่เน้นการจัดเก็บข้อมูลให้มีโครงสร้างชัดเจน เพื่อลดความยุ่งยากและเพิ่มความแม่นยำในการตัดสินใจ (Davenport & Prusak, 2000) โดยระบบจะถูกออกแบบให้สามารถรวบรวม จัดเก็บ และประมวลผลข้อมูลงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ การยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) เน้นการออกแบบระบบให้ง่ายต่อการใช้งาน และมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งาน เพื่อเพิ่มการยอมรับระบบ (Davis, 1989) การจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ระบบจะสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในการพัฒนางานวิจัยและสร้างนวัตกรรม (Bryson, 2018)

เทคโนโลยีที่เลือกใช้ ภาษาโปรแกรม: PHP เนื่องจาก PHP เป็นภาษาที่มีความยืดหยุ่นสูง และเหมาะสำหรับการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน มีชุมชนผู้ใช้งานขนาดใหญ่ ทำให้หาทรัพยากรการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาได้ง่าย สามารถทำงานร่วมกับฐานข้อมูล MySQL ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฐานข้อมูล: MySQL เป็นระบบจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ (Relational Database Management System: RDBMS) ที่มีประสิทธิภาพและความเสถียรสูง รองรับการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่และความปลอดภัยในการจัดเก็บข้อมูล และสามารถทำงานร่วมกับ PHP ได้อย่างดี เฟรมเวิร์ก: Laravel (PHP Framework) เป็นเฟรมเวิร์กที่ช่วยให้การพัฒนาเว็บแอปพลิเคชันเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีระบบการจัดการฐานข้อมูล (Eloquent ORM) ที่ง่ายต่อการใช้งาน รองรับการพัฒนาระบบขนาดใหญ่และมีเครื่องมือสำหรับการทดสอบระบบ Frontend: HTML, CSS, JavaScript (และไลบรารีเช่น Bootstrap, jQuery) HTML, CSS, และ JavaScript เป็นเทคโนโลยีมาตรฐานสำหรับการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน Bootstrap ช่วยในการออกแบบอินเทอร์เฟซผู้ใช้งาน (UI) ที่สวยงามและรองรับการแสดงผลบนอุปกรณ์ต่าง ๆ (Responsive Design) jQuery ช่วยเพิ่มความสะดวกในการเขียน JavaScript และจัดการเหตุการณ์บนเว็บเพจ

สถาปัตยกรรมของระบบแบบ 3-Tier Architecture: Presentation Tier (ชั้นการแสดงผล) เป็นส่วนที่ผู้ใช้งานโต้ตอบกับระบบผ่านเว็บเบราว์เซอร์ ใช้เทคโนโลยี HTML, CSS, JavaScript, และ Bootstrap เพื่อสร้างอินเทอร์เฟซผู้ใช้งาน Application Tier (ชั้นประมวลผล) เป็นส่วนที่ทำหน้าที่ประมวลผลข้อมูลและจัดการการทำงานของระบบ ใช้ PHP และ Laravel Framework เพื่อเขียนโค้ดและจัดการการทำงานของระบบ Data Tier (ชั้นข้อมูล) เป็นส่วนที่ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลทั้งหมดของระบบ ใช้ MySQL ในการจัดเก็บข้อมูลงานวิจัย ข้อมูลนักวิจัย ข้อมูลงบประมาณ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการออกแบบฐานข้อมูล ใช้หลักการ Normalization เพื่อลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการข้อมูล ออกแบบฐานข้อมูลให้มีความยืดหยุ่นและรองรับการขยายตัวในอนาคต

การทำงานของระบบ มีขั้นตอนการทำงาน 1. ผู้ใช้งานเข้าสู่ระบบผ่านเว็บเบราว์เซอร์ 2. ระบบตรวจสอบสิทธิ์การเข้าถึงและแสดงอินเทอร์เฟซที่เหมาะสม 3. ผู้ใช้งานกรอกข้อมูลหรือเรียกดูข้อมูลผ่านอินเทอร์เฟซ 4. ระบบประมวลผลข้อมูลและเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลเพื่อบันทึกหรือดึงข้อมูล 5. ระบบแสดงผลลัพธ์กลับไปยังผู้ใช้งาน

การพัฒนาระบบสารสนเทศในระยะที่ 2 นี้ใช้เทคโนโลยีหลัก ได้แก่ PHP, MySQL, และ Laravel Framework ซึ่งถูกเลือกเนื่องจากมีความเหมาะสมกับความต้องการของระบบและความสามารถในการขยายตัวในอนาคต ระบบถูกออกแบบด้วยสถาปัตยกรรม 3-Tier Architecture และฐานข้อมูลที่ผ่านการ Normalization

เพื่อให้ระบบมีประสิทธิภาพและความยืดหยุ่นสูง โดยระบบจะช่วยให้การบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างเต็มที่ หลังจากนั้นจึงนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. พัฒนาระบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิประเมินประสิทธิภาพของระบบหลังจากนั้นให้ข้อเสนอแนะ โดยวิธีการตอบแบบสอบถาม

2. นำผลการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงพัฒนาระบบให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
3. จัดทำคู่มือเพื่อเตรียมนำไปทดลองใช้ระบบต่อไป

ประชากร

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติการคัดเลือก ได้แก่ มีประสบการณ์ด้านการเขียนชุดคำสั่งและการใช้ระบบสารสนเทศการวิจัยของมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย คือ แบบประเมิน โดยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

- 1) สร้างเป็นแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบในลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)
- 2) นำแบบประเมินระบบฯ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เกี่ยวกับความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Item of Objective Congruence : IOC) ใช้เกณฑ์ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป รวมทั้งข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ นำผลการตรวจสอบที่ได้ มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการโดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลการพัฒนาระบบฯ
2. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของระบบฯ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การทดลองใช้ระบบกับผู้ใช้งาน ทำให้ทราบว่าผู้ใช้งานการประเมินมีความพึงพอใจอยู่ในระดับใดมีส่วนใดที่ยังต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

ประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ ประชากรที่เป็นแหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้ใช้งานระบบจากตัวแทน 4 กลุ่ม ประกอบไปด้วยผู้บริหารระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 1 ท่าน ผู้บริหารระดับคณะ จำนวน 1 ท่าน ผู้บริหารสถาบันวิจัยและพัฒนา จำนวน 1 ท่าน นักวิจัยที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนสนับสนุนงานวิจัยเพื่อพัฒนา ปีงบประมาณ 2567 จำนวน 3 ท่าน ผู้ใช้งานระบบของหน่วยงาน จำนวน 1 ท่าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 7 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความพึงพอใจของระบบ สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของระบบในลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา (Wording) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์ (Item of Objective Congruence : IOC) โดยข้อคำถามทุกข้อได้ค่า IOC ตั้งแต่ .5 ขึ้นไปและมีข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ นำผลการตรวจสอบที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อประสานงานกับกลุ่มทดลอง เพื่อเตรียมการทดสอบ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการทดลอง
2. การดำเนินการทดลองใช้ระบบตามวัน เวลา และสถานที่ ๆ ได้นัดหมายเอาไว้
3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของทุกขั้นตอนการดำเนินการวิจัย โดยพิจารณาจากโอกาสของความเป็นไปได้ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งทุกระดับจะมีค่าเฉลี่ยเท่า ๆ กัน ซึ่งมีวิธีคำนวณดังนี้ $\frac{5-1}{5} = \frac{4}{5} = 0.80$ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ 5 ระดับ และแปลความหมาย

ช่วงของค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.20 – 5.00	มากที่สุด
3.40 – 4.19	มาก
2.60 – 3.39	ปานกลาง
1.80 – 2.59	น้อย
1.00 – 1.79	น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาบุคลากรมีความต้องการของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า รองลงมา ได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านข้อมูลป้อนกลับ และด้านผลผลิตของงานวิจัย ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การแสดงแบบฟอร์มการส่งข้อเสนอโครงการประเภทต่าง ๆ รองลงมา ได้แก่ การแสดงประกาศรายการที่สามารถทำการเบิกจ่ายได้ตามระเบียบ และการเพิ่ม/ลบ/แก้ไข/ค้นหาข้อเสนอโครงการวิจัยที่เสนอขอ ตามลำดับ

1.2 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่ารายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การแสดงสถานภาพงานวิจัย รองลงมา ได้แก่ การแสดงเอกสารที่ต้องใช้

สำหรับการเบิกจ่ายแต่ละงวด และการเพิ่มหลักฐานการเบิกจ่ายงบประมาณในระบบกับการรายงานข้อมูลการเบิกจ่ายเงินวิจัย ตามลำดับ

1.3 ด้านผลผลิตของงานวิจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การแสดงรายงานบทความการวิจัย รองลงมา ได้แก่ การแสดงข้อมูลการเผยแพร่ผลงานวิจัยในรอบ 5 ปี และการแสดงข้อมูลด้านสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตรและลิขสิทธิ์ ตามลำดับ

1.4 ด้านข้อมูลป้อนกลับ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อมูลทุนวิจัย รองลงมา ได้แก่ ข้อมูลการเป็นผู้ร่วมวิจัย (สัญญาทุนวิจัย) และข้อมูลคำแนะนำจากผู้ใช้ระบบสารสนเทศงานวิจัย ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงความต้องการของระบบ

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านปัจจัยนำเข้า	4.47	0.53	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการ	4.38	0.67	มากที่สุด
3. ด้านผลผลิตของงานวิจัย	4.24	0.67	มากที่สุด
4. ด้านข้อมูลป้อนกลับ	4.32	0.61	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.35	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า บุคลากรมีความต้องการของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการรักษาความปลอดภัย (Security) รองลงมา ได้แก่ ด้านตรงตามความต้องการ (Function Requirement) และด้านความสามารถทำงานได้ตามหน้าที่ (Function) ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านตรงตามความต้องการ (Function Requirement) ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความสามารถของระบบในการเชื่อมโยงข้อมูลกับผู้ใช้และความสามารถของระบบในการเพิ่มข้อมูล รองลงมา ได้แก่ ความสามารถของระบบในการค้นหาข้อมูล ความสามารถของระบบในการประมวลผล และความสามารถของระบบในการแก้ไขรายการข้อมูลและความสามารถของระบบในการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน ตามลำดับ

2.2 ด้านความสามารถทำงานได้ตามหน้าที่ (Function) ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความถูกต้องของการลบข้อมูล รองลงมา ได้แก่ ความถูกต้องของผลลัพธ์ที่ได้จากการประมวลผลและความถูกต้องของผลลัพธ์ในรูปแบบรายงานข้อมูลและความถูกต้องของการค้นหาข้อมูล ตามลำดับ

2.3 ด้านการใช้งาน (Usability) ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเหมาะสมของการออกแบบรายงาน รองลงมา ได้แก่ ความเหมาะสมของปริมาณข้อมูลที่นำเสนอในหน้าจอ และระบบที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมสะดวกและใช้งานง่าย ความเหมาะสมของตำแหน่งในการกรอกข้อมูล ตามลำดับ

2.4 ด้านประสิทธิภาพ (Performance) ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเร็วในการประมวลผลด้านการค้นหาข้อมูล รองลงมา ได้แก่ ความเร็วในการทำงานของระบบ และความเร็วในการแสดงผลจากการเชื่อมโยง ความเร็วในการติดต่อกับฐานข้อมูล ความเร็วในการบันทึก แก้ไข และลบรายการข้อมูล ตามลำดับ

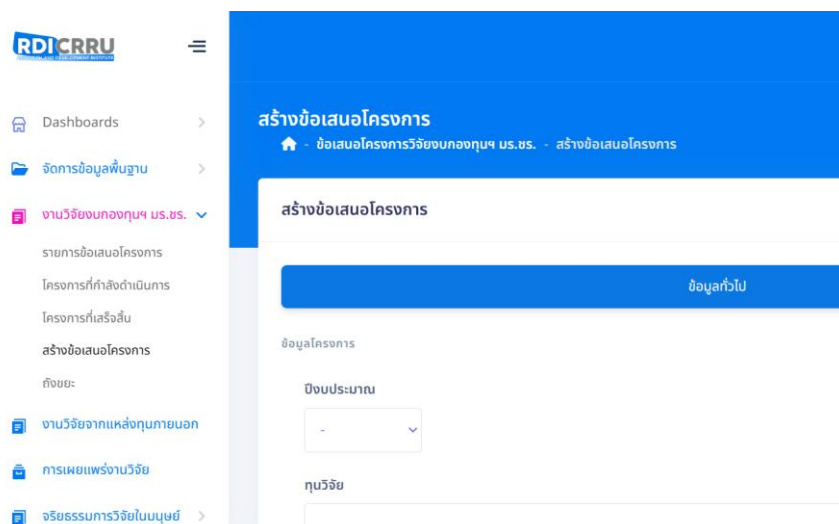
2.5 ด้านการรักษาความปลอดภัย (Security) ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความถูกต้องในการป้อนข้อมูลเข้าใช้ระบบของผู้ใช้ รองลงมา ได้แก่ ความปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ใช้และผู้ดูแลระบบ และระบบมีการแยกการทำงานในส่วนของผู้ใช้และผู้ดูแลระบบ ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของระบบ

ข้อคำถามของแบบประเมินคุณภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านตรงตามความต้องการ (Function Requirement)	4.36	0.18	มากที่สุด
2. ด้านความสามารถทำงานได้ตามหน้าที่ (Function)	4.19	0.49	มาก
3. ด้านการใช้งาน (Usability)	4.17	0.47	มาก
4. ด้านประสิทธิภาพ (Performance)	4.11	0.39	มาก
5. ด้านการรักษาความปลอดภัย (Security)	4.37	0.39	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.24	0.36	มากที่สุด

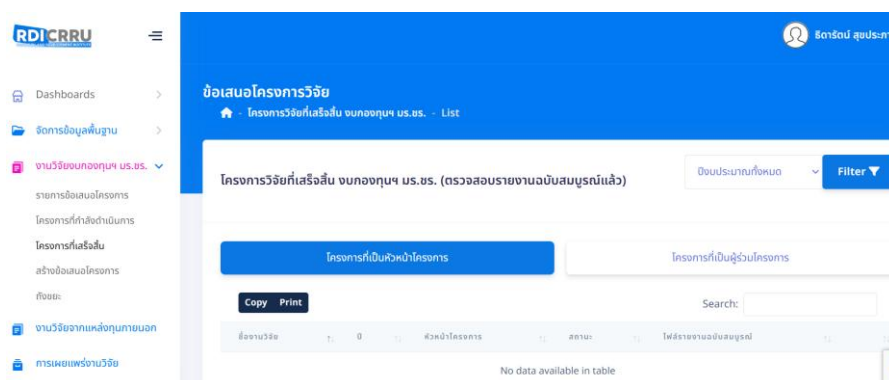
จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อระบบผ่านการประเมินประสิทธิภาพ จึงได้ทำการทดลองกับผู้ใช้ โดยแสดงตัวอย่างในระบบดังภาพที่ 3-5

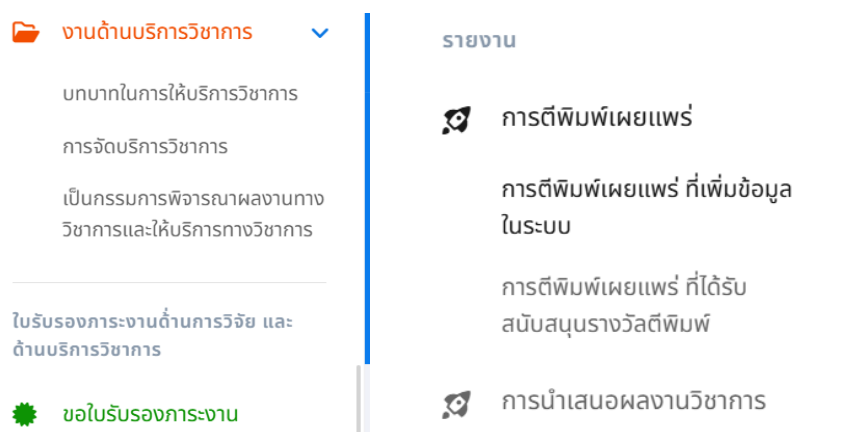
ภาพที่ 3 แสดงการนำข้อเสนอโครงการวิจัยเข้าสู่ระบบ

จากภาพที่ 3 ระบบสามารถรับข้อเสนอโครงการ เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการพิจารณาสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย

ภาพที่ 4 แสดงประวัติผลงานวิจัย

จากภาพที่ 4 ระบบสามารถแสดงประวัติผลงานวิจัยของนักวิจัยโดยแยกเป็นโครงการที่เป็นหัวหน้าโครงการและโครงการที่เป็นผู้ร่วมโครงการ

ภาพที่ 5 แสดงการบันทึกและรายงานผล

จากภาพที่ 5 ระบบสามารถแสดงการบันทึกผลงานด้านบริการวิชาการ และสามารถรายงานผลการตีพิมพ์เผยแพร่

3. ความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความสะดวกในการกรอกข้อมูลกับระบบครอบคลุมงานด้านวิจัย รองลงมา ได้แก่ การออกแบบหน้าจอเหมาะสมกับการใช้งานกับระบบรองรับข้อมูลที่น่าไปใช้ประโยชน์ทำงาน และความสามารถในการปรับปรุงแก้ไขข้อมูล ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ข้อคำถามของแบบประเมินความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ความสะดวกในการกรอกข้อมูล	4.71	0.49	มากที่สุด
2. ความสะดวกในการค้นหาข้อมูล	4.29	0.76	มากที่สุด
3. การออกแบบหน้าจอ เหมาะสมกับการใช้งาน	4.57	0.79	มากที่สุด
4. ความสามารถในการปรับปรุงแก้ไขข้อมูล	4.43	0.79	มากที่สุด
5. ความชัดเจนและง่ายต่อการใช้งานของข้อความ คำสั่ง	4.14	0.69	มาก
6. ความสามารถในการรายงานผลข้อมูล	4.29	0.76	มากที่สุด
7. ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ถูกต้อง ทันสมัย	4.29	0.76	มากที่สุด
8. ระบบรองรับข้อมูลที่นำไปใช้ประโยชน์ทำงาน	4.57	0.54	มากที่สุด
9. ระบบช่วยลดขั้นตอนและมีประโยชน์ในการทำงาน	4.71	0.49	มากที่สุด
10. การให้คำปรึกษาและแก้ปัญหาสำหรับการใช้งาน	4.14	0.69	มาก
11. ความเหมาะสมในการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ต่อผู้ใช้	4.43	0.79	มากที่สุด
12. ระบบครอบคลุมงานด้านวิจัย	4.71	0.49	มากที่สุด
13. การจัดระดับความปลอดภัยหรือการกำหนดสิทธิ์ในการเข้าถึงข้อมูลของระบบ	4.29	0.76	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.43	0.33	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากการศึกษาค้นคว้าความต้องการของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่าความต้องการที่สำคัญเน้นไปที่ความสามารถในการจัดการข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Chaiyarat, R. 2012) ที่ระบุว่าระบบสารสนเทศต้องสามารถประมวลผลและจัดเก็บข้อมูลให้พร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว จะช่วยยกระดับการบริหารจัดการงานวิจัยในมหาวิทยาลัย และสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้งานในระดับสูงสุด จากผลการวิจัยดังกล่าว การพัฒนาระบบสารสนเทศที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานอย่างแท้จริง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานวิจัย และสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ในระยะยาว ทั้งนี้ด้านปัจจัยนำเข้าผู้มีความต้องการสูงสุด โดยรายการที่มีความสำคัญสูงสุด ได้แก่ การแสดงแบบฟอร์มการส่งข้อเสนอโครงการประเภทต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Ailadda Tong-on & Darunee Pancharattanak (2023) ที่กล่าวว่าระบบสารสนเทศควรมีโครงสร้างที่เอื้อต่อการจัดเก็บข้อมูล และการประมวลผลที่แม่นยำเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้ใช้งาน การแสดงข้อมูลสำคัญ เช่น แบบฟอร์มและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เป็นปัจจัยนำเข้าที่ช่วยลดความซับซ้อนในการดำเนินงานและเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารงานวิจัย และ Norman (2013) เสริมว่า ระบบควรออกแบบโดยคำนึงถึงความสะดวกของผู้ใช้ในการ

ป้อนข้อมูล (Ease of Input) และการแสดงผลที่เรียบง่าย เพื่อให้ผู้ใช้งานทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูลนำเข้าได้ โดยไม่มีข้อจำกัด

1.1 ด้านกระบวนการ การแสดงสถานภาพงานวิจัยเป็นความต้องการที่สำคัญที่สุดในด้านนี้ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความต้องการระบบที่สามารถติดตามความคืบหน้าและสถานะของงานวิจัยได้แบบเรียลไทม์ แนวคิดของ Peter Raktam (2017) กล่าวว่าระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพควรสามารถสนับสนุนกระบวนการทำงานด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและเข้าถึงได้ทันที การพัฒนาระบบที่ช่วยให้ผู้วิจัยและผู้บริหารสามารถตรวจสอบสถานภาพของโครงการและเอกสารต่าง ๆ จึงมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการ และ Norman (2013) ชี้ให้เห็นว่า การออกแบบกระบวนการในระบบสารสนเทศ ควรคำนึงถึงการลดความซับซ้อน (Simplicity) และการสร้างเส้นทางการทำงานที่ชัดเจน (Clear Workflow) เช่น การแจ้งเตือนสถานะงานวิจัยหรือข้อมูลที่จำเป็นในแต่ละขั้นตอน

1.2 ด้านผลผลิตของงานวิจัย รายการที่มีความสำคัญสูงสุด ได้แก่ การแสดงรายงานบทความ การวิจัย ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการระบบที่ช่วยจัดการและเผยแพร่ข้อมูลผลงานวิจัยอย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกับ Chaiyarat, R. (2012) ที่กล่าวถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การแสดงผลผลิตงานวิจัยในรูปแบบรายงานและข้อมูลสถิติช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและเพิ่มโอกาสในการต่อยอดผลงานวิจัย และ Norman (2013) กล่าวว่าผลผลิตของระบบสารสนเทศควรถูกออกแบบโดยยึดหลักการให้ Feedback อย่างชัดเจน (Clear Feedback) เช่น การแสดงกราฟหรือรายงานที่เข้าใจง่าย เพื่อช่วยผู้ใช้งานแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่นำไปใช้ได้ทันที

1.3 ด้านข้อมูลป้อนกลับ ข้อมูลทุนวิจัยเป็นรายการที่มีความสำคัญที่สุดในด้านนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการระบบที่สนับสนุนการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัด ดังที่ Peter Raktam (2017) เน้นย้ำว่าระบบสารสนเทศควรมีความสามารถในการรวบรวมและแสดงข้อมูลเชิงวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงกระบวนการและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Biesenbender, Petersohn, และ Thiedig (2019) ที่ศึกษาการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัย (Current Research Information Systems: CRIS) ในบริบทของ Open Science โดยพบว่าระบบ CRIS ที่มีประสิทธิภาพควรมีความสามารถในการจัดการข้อมูลที่ครบถ้วนและทันเวลา รวมถึงการสนับสนุนการติดตามความคืบหน้าของโครงการวิจัยแบบเรียลไทม์ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยที่พบว่าผู้ใช้งานให้ความสำคัญสูงสุดกับความสามารถในการจัดการข้อมูลและการแสดงสถานภาพงานวิจัย นอกจากนี้ Chung, Robinson, และ Snyder (2012) ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการออกแบบอินเทอร์เฟซที่เอื้อต่อการใช้งาน (User-Friendly Interface) เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้ใช้งานและประสิทธิภาพของระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าผู้ใช้งานต้องการระบบที่ง่ายต่อการป้อนข้อมูลและแสดงผลที่เรียบง่าย การพัฒนาระบบสารสนเทศที่คำนึงถึงปัจจัยเหล่านี้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานวิจัยและสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้งานได้อย่างมีนัยสำคัญ (Biesenbender et al., 2019; Chung et al., 2012).

2. การประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า ระบบมีความโดดเด่นในด้านการรักษาความปลอดภัย (Security) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้จากการศึกษาของ Hooda และ Chhillar (2015) เน้นย้ำว่าการรักษาความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญในระบบสารสนเทศ เช่น การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลและการแยกบทบาทหน้าที่ของผู้ใช้และ

ผู้ดูแลระบบ ผลการประเมินนี้แสดงให้เห็นว่า ความปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูลและการแยกหน้าที่ระหว่างผู้ใช้และผู้ดูแลระบบเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่สุดในด้านนี้ และ Nimarunee Hayiwango, Sofeena Lameng, & Romsee Temasa (2019) กล่าวเสริมว่า ความถูกต้องในการป้อนข้อมูลและการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้ใช้งานและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับระบบ

รองลงมาคือ ด้านตรงตามความต้องการ (Function Requirement) ซึ่ง Akalak Waiphat (2010) ระบุว่า การออกแบบระบบสารสนเทศควรยึดหลักการทำงานที่ครอบคลุมและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกระดับ ตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานไปจนถึงการค้นหาและประมวลผลข้อมูลและ Hooda และ Chhillar (2015) เน้นว่าระบบสารสนเทศที่ดีควรมีความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างผู้ใช้งานและระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเพิ่มข้อมูล การค้นหาข้อมูล และการประมวลผล ซึ่งผลการศึกษาี้สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว โดยพบว่าความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลและการเพิ่มข้อมูลเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ได้รับคะแนนสูงสุด

ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่าระบบสารสนเทศที่พัฒนาขึ้นมีความสมบูรณ์ทั้งในด้านฟังก์ชันการทำงาน ความรวดเร็ว ความสะดวกในการใช้งาน และการรักษาความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าระบบสารสนเทศที่ดีควรมีความสมดุลระหว่างคุณสมบัติด้านเทคนิคและการใช้งานจริง โดยมุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการเฉพาะของผู้ใช้งาน เพิ่มความน่าเชื่อถือ และสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาระบบดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยแต่ยังสามารถใช้เป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนาระบบในบริบทอื่น ๆ ได้ในอนาคต โดยเน้นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปขององค์กรและผู้ใช้งาน และความสามารถทำงานได้ตามหน้าที่ (Function) โดย Hooda, I., & Chhillar, R. S. (2015) ชี้ให้เห็นว่าความถูกต้อง (Accuracy) ของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบ เช่น การลบข้อมูล การประมวลผล และการสร้างรายงาน มีผลต่อความน่าเชื่อถือของระบบ ผลการประเมินนี้ยืนยันว่าความถูกต้องในการลบข้อมูลและการสร้างรายงานข้อมูลเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ ทั้งนี้ Akalak Waiphat. (2010) ยังเน้นว่าความถูกต้องของข้อมูลในทุกกระบวนการทำงานเป็นรากฐานสำคัญในการออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยที่พัฒนาขึ้นมีผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายอย่างมีนัยสำคัญ จากการประเมินประสิทธิภาพของระบบ พบว่าความโดดเด่นในด้านการรักษาความปลอดภัย (Security) และความสามารถในการตอบสนองความต้องการ (Functional Requirements) ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือและความมั่นใจให้กับผู้ใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hooda และ Chhillar (2015) ที่เน้นย้ำว่าการรักษาความปลอดภัยและการควบคุมการเข้าถึงข้อมูลเป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ นอกจากนี้ ความสามารถของระบบในการจัดการข้อมูลอย่างถูกต้องและรวดเร็ว ยังช่วยสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และการวางแผนงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Akalak Waiphat (2010) ระบุว่า ความถูกต้องของข้อมูลเป็นรากฐานสำคัญในการออกแบบระบบสารสนเทศ ผลกระทบเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานวิจัยแต่ยังส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยของมหาวิทยาลัยในระยะยาว โดยระบบดังกล่าวสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนการวิจัยที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและสังคมได้อย่างยั่งยืน (Hooda & Chhillar, 2015; Akalak Waiphat, 2010)

3. จากการประเมินความพึงพอใจพบว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายได้รับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบที่ได้รับคะแนนสูงสุด ได้แก่ ความสะดวกในการกรอกข้อมูลกับระบบครอบคลุมงานด้านวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ Sombun Chaokaikhong (2018) ได้กล่าววาระบบสารสนเทศที่ดีต้องออกแบบให้มีความง่ายต่อการใช้งาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการป้อนข้อมูล ระบบควรมีการนำเสนอข้อมูลที่ตรงประเด็นและลดความซับซ้อนในการทำงาน ซึ่งผลการประเมินที่พบว่าความสะดวกในการกรอกข้อมูลเป็นองค์ประกอบที่ได้รับคะแนนสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดนี้ โดยระบบที่พัฒนาขึ้นครอบคลุมงานด้านวิจัยและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างแท้จริง และ Norman (2013) ชี้วาระบบที่ออกแบบโดยยึดหลัก Human-Centered Design (HCD) จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจของผู้ใช้งาน โดยเน้นการออกแบบที่เหมาะสมกับผู้ใช้งานในทุกระดับ ตั้งแต่การกรอกข้อมูลจนถึงการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ตัวอย่างเช่น การสร้างระบบที่มีอินเทอร์เฟซที่เรียบง่าย ฟังก์ชันที่ชัดเจน และการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้

ส่วนการออกแบบหน้าจอ เหมาะสมกับการใช้งานกับระบบรองรับข้อมูลที่นำไปใช้ประโยชน์ทำงาน Chalalai Laonoi (2018) ระบุว่า การออกแบบอินเทอร์เฟซ (User Interface) ที่เหมาะสมกับการใช้งานและตอบสนองต่อผู้ใช้ทุกระดับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ระบบที่มีหน้าจอที่เหมาะสมจะช่วยลดความผิดพลาดในการป้อนข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งาน ผลการประเมินที่พบว่า การออกแบบหน้าจอมีความเหมาะสมและได้รับการยอมรับจากผู้ใช้งาน จึงเป็นตัวอย่างของการออกแบบที่สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว และความสามารถในการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลเป็นอีกองค์ประกอบที่ได้รับคะแนนสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Chung et al. (2012) ที่ระบุว่าระบบสารสนเทศที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับแก้ข้อมูลได้อย่างง่ายดาย จะช่วยลดความยุ่งยากในกระบวนการทำงานและเพิ่มความพึงพอใจของผู้ใช้งาน

จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจที่สูงต่อระบบสะท้อนถึงการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบที่ครอบคลุมและใช้งานง่ายช่วยลดความซับซ้อนและเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้ใช้งาน แนวคิดของนักวิชาการทั้งหมดสอดคล้องกันในประเด็นที่ว่า ระบบสารสนเทศที่ดีควรออกแบบให้ใช้งานง่าย มีความเหมาะสมทั้งในแง่โครงสร้างและฟังก์ชันการทำงาน และรองรับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายจึงสามารถพิจารณาได้ว่าเป็นต้นแบบที่ดีสำหรับการพัฒนาระบบในลักษณะเดียวกันในบริบทอื่น โดยควรมีการติดตามและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษามาตรฐานและตอบสนองต่อความต้องการตามแนวโน้มการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการงานวิจัยในอนาคต ที่มุ่งเน้นการปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปขององค์กรและผู้ใช้งาน โดยเฉพาะการบูรณาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) เพื่อเพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลและคาดการณ์แนวโน้มการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Laudon และ Laudon (2021) ที่ชี้ให้เห็นวาระบบสารสนเทศสมัยใหม่ควรมีความสามารถในการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และให้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ นอกจากนี้ การพัฒนาระบบให้รองรับการทำงานบนคลาวด์ (Cloud-Based System) จะช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นและ scalability ของระบบ ทำให้สามารถจัดการข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพแม้ในสภาพแวดล้อมที่ซับซ้อนขึ้น ซึ่ง Biesenbender, Petersohn, และ Thiedig (2019) เน้นย้ำถึงความสำคัญของการใช้ระบบสารสนเทศที่รองรับ Open Science เพื่อส่งเสริมการแบ่งปันข้อมูลและการทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยทั้งในและนอกองค์กร การพัฒนาระบบในทิศทางเหล่านี้จะช่วยให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สามารถยกระดับการบริหารจัดการงานวิจัยและตอบสนองต่อความท้าทายใหม่ ๆ ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Laudon & Laudon, 2021; Biesenbender et al., 2019).

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการพัฒนากระบวนการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเพิ่มฟังก์ชันหรือปรับปรุงการทำงานที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น การเพิ่มการแจ้งเตือน (Notification) สำหรับกำหนดการส่งรายงาน หรือการพัฒนาหน้าจอแสดงผลที่เป็นมิตรกับผู้ใช้งานมากขึ้น
2. ควรมีการจัดทำคู่มือการใช้งานหรือสื่อแนะนำรูปแบบอื่น เช่น วิดีโอสอนการใช้งาน เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
3. ควรมีการบูรณาการข้อมูลเพื่อการจัดการงานวิจัยแบบครบวงจร เช่น นำระบบสารสนเทศนี้ไปบูรณาการกับระบบอื่น ๆ ภายในมหาวิทยาลัย เช่น ระบบบริหารจัดการงานบุคคลหรือระบบบัญชีการเงิน เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและเพิ่มความสะดวกในการดำเนินงาน
4. ควรมีการเพิ่มระบบรับข้อเสนอแนะจากผู้ใช้งานผ่านระบบโดยตรง เช่น แบบฟอร์มข้อเสนอแนะออนไลน์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ทันสมัย
5. การขยายผลระบบสารสนเทศสู่หน่วยงานอื่น โดยการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้วยระบบสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการวิจัยข้ามหน่วยงาน
6. ควรมีการปรับปรุงด้านการรักษาความปลอดภัยของระบบ เช่น การเพิ่มระบบยืนยันตัวตนแบบหลายขั้นตอน (Multi-factor Authentication) เพื่อป้องกันการเข้าถึงข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต และมีการติดตามและอัปเดตระบบป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การศึกษาผลกระทบของระบบสารสนเทศที่มีต่อประสิทธิภาพการวิจัยและการบริหารจัดการงานวิจัยในมหาวิทยาลัย เช่น ผลกระทบต่อระยะเวลาการดำเนินโครงการ หรือคุณภาพของผลงานวิจัย
2. วิจัยเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการงานวิจัย
3. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบของผู้ใช้งาน โดยใช้โมเดลเชิงพฤติกรรม เช่น Technology Acceptance Model (TAM) เพื่อหาแนวทางเพิ่มการใช้งานระบบให้กว้างขวางขึ้น
4. วิจัยการออกแบบระบบสารสนเทศที่สามารถใช้งานผ่านอุปกรณ์พกพา เช่น สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต เพื่อเพิ่มความความสะดวกสบายและตอบสนองพฤติกรรมการใช้งานในปัจจุบัน

References

- Ailadda Tong-on & Darunee Pancharattanakan. (2023). *Development of an information technology management system for academic administration in schools under the Prachuap Khiri Khan Secondary Educational Service Area Office. Journal of Educational Innovation and Research*, 7(2), 603–618. (in Thai)

- Akalak Waiphat. (2010). *Development of an information system to support decision-making. Journal of Information Science*, 16(1), 15–20. (in Thai)
- Biesenbender, S., Petersohn, S., & Thiedig, C. (2019). Using Current Research Information Systems (CRIS) to showcase national and institutional research (potential): Research information systems in the context of Open Science. *Procedia Computer Science*, 146, 142–155. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2019.01.100>
- Bryson, J. M. (2018). *Strategic planning for public and nonprofit organizations: A guide to strengthening and sustaining organizational achievement* (5th ed.). Wiley.
- Chaiyarat, R. (2012). *Development of an information system for thesis and dissertation management in the Graduate School of Srinakharinwirot University*. [Master's thesis], Srinakharinwirot University, Bangkok. (in Thai)
- Chalalai Laanoi. (2018). *The Development of an Information System for Academic Service Project Management at Rajamangala University of Technology Isan*. M.Sc. (Information Science and Technology). Sakon Nakhon Rajabhat University: Sakon Nakhon. (in Thai)
- Chung, E. K., Robinson, J. D., & Snyder, M. A. (2012). Understanding the impact of interface design on user engagement and system performance. *Journal of Human-Computer Interaction*, 28(3), 134–148. <https://doi.org/10.1080/10447318.2012.681221>
- Davenport, T. H., & Prusak, L. (2000). *Working knowledge: How organizations manage what they know*. Harvard Business Review Press. (in Thai)
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340. <https://doi.org/10.2307/249008>
- Hooda, I., & Chhillar, R. S. (2015). Security issues in information systems: A review. *International Journal of Computer Applications*, 129(5), 9–12. <https://doi.org/10.5120/ijca2015906425>
- Laudon, K. C., & Laudon, J. P. (2021). *Management information systems: Managing the digital firm* (16th ed.). Pearson.
- Nimarunee Hayiwango, Sofeena Lameng, & Romsee Temasa. (2019). The Suitability of Information System Design for Organizational Use. *Journal of Research and Development*, 14(2), 23–30. (in Thai)
- Norman, D. A. (2013). *The design of everyday things* (Revised and expanded edition). Basic Books.
- Panida Panichkul & Suthepongsa Sakulchai. (2009). *Information systems for management*. Bangkok, Thailand: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Personnel Administration Division, Chiang Rai Rajabhat University. (2023). Personnel statistics of Chiang Rai Rajabhat University. [Online]. Available: <https://personnel.crru.ac.th>.

Peter Raktam. (2017). *Information Systems for Research Management*. Bangkok: Thai Patthana Publishing.

Phanee Suanphleng. (2009). *Organizational development using information technology*. Bangkok, Thailand: Thammasat University Press. (in Thai)

Sombun Chaokaikhong. (2018). *The development of an information system for academic service project management at Rajamangala University of Technology Isan* [Master's thesis], Sakon Nakhon, Thailand. (in Thai)

การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิร่วมกับกระบวนการเสริม
ความสามารถเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค เพื่อสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรี
สำหรับผู้เรียนระดับเริ่มต้น

A Music Instructional Model Development Based on Suzuki Approach
with Adversity Quotient Reinforcement Process
to Enhance Music Playing Skill for Initial Learners

ธีรวัฒน์ วีระวิทยานันต์^{1*} อังคณา อ่อนธานี²

Thirawat Weravittayanant^{1*} Angkana Onthanee²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบ 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบ และ 4) เพื่อศึกษาเจตคติของผู้เรียนระดับเริ่มต้นต่อการจัดการเรียนการสอน ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแบบ ขั้นตอนที่ 2 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบ และขั้นตอนที่ 4 ศึกษาเจตคติของผู้เรียนระดับเริ่มต้นต่อการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางของการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ คือ การเรียนรู้ทักษะการเล่นดนตรีอย่างเป็นธรรมชาติ โดยการสร้างความต้องการเรียนรู้ขึ้นภายในตัวผู้เรียน มุ่งเน้นการเรียนรู้อย่างแน่นหนาและเชี่ยวชาญ และแนวทางของกระบวนการเสริม AQ คือ การพัฒนา AQ จากการมีเป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนาความคิดด้านบวก การพัฒนาวินัยในตนเอง และการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้แนวทางที่เหมาะสมกับผู้เรียนระดับเริ่มต้น 2) รูปแบบประกอบด้วย 5 ส่วน คือ ความเป็นมาของรูปแบบแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ รูปแบบการเรียนการสอน การนำรูปแบบไปใช้ และผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบ โดยรูปแบบมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ 3) ผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีทักษะการเล่นดนตรีมากขึ้นทุกสัปดาห์ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตอบสนองต่ออุปสรรคจากทางลบเป็นทางบวก โดยไม่มีผู้เรียนระดับเริ่มต้นเลิกเรียนดนตรีกลางคัน รวมถึงผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีทักษะการเล่นดนตรีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) ผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีเจตคติในทิศทางบวกต่อการจัดการเรียนการสอนระดับสูงมาก

คำสำคัญ: ความสามารถเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค, ทักษะการเล่นดนตรี, แนวคิดของซูซูกิ, ผู้เรียนระดับเริ่มต้น, รูปแบบการเรียนการสอน

¹ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Naresuan University

* Corresponding Author, email: sha_aim@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Assistant Professor Dr., Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Naresuan University

Abstract

This research aimed to 1) study foundational information for developing an instructional model, (2) construct and evaluate the quality of the model, (3) examine the effects of implementing the model, and (4) study beginner learners' attitudes toward the instructional approach. The study employed a research and development (R&D) process consisting of four main phases: Phase 1 involved collecting basic information for model development; Phase 2 focused on constructing and assessing the model's quality; Phase 3 examined the effects of using the model; and Phase 4 investigated beginner learners' attitudes toward the instructional process. The findings revealed as follows. 1) The Suzuki method emphasizes learning music in a natural way that fosters intrinsic motivation, consistent practice, and mastery, while the AQ (Adversity Quotient) reinforcement process develops clear goal-setting, a positive mindset, self-discipline, and self-esteem, using methods suitable for beginner learners. 2) The developed instructional model comprises five components: background of the model, fundamental concepts, instructional model structure, model implementation, and results of implementation. The model was rated as highly appropriate and feasible by experts. 3) Beginner learners showed progressive improvement in music-playing skills each week and changed their responses to challenges from negative to positive. No learner dropped out midway, and their music-playing skills exceeded the 60% benchmark with statistical significance at the 0.05 level. 4) Learners exhibited a highly positive attitude toward the instructional approach.

Keywords: Adversity Quotient, Initial Learners. Instructional Model, Music Playing Skill, Suzuki Approach

บทนำ

ปัจจุบัน การเรียนดนตรีเป็นการศึกษาตามอัธยาศัยที่แพร่หลายและเป็นที่นิยมมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองเข้าใจและเห็นความสำคัญของดนตรี รวมถึงสนใจพัฒนาการของเด็กอย่างจริงจัง จึงนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนดนตรีมากขึ้น (Charoensook, 1999; Supasitiroj and Usaho, 2014) นอกจากนี้ผู้เรียนวัยเด็กแล้วยังมีผู้เรียนในช่วงวัยต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นบุคคลที่ชื่นชอบดนตรีและต้องการสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรี จึงสมัครเรียนกับโรงเรียนดนตรีเอกชนต่าง ๆ ที่เปิดสอนดนตรีให้แก่บุคคลทั่วไป ทั้งนี้ เป็นที่ทราบกันดีว่าการเรียนดนตรีก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ทั้งในทางตรงและในทางอ้อม ประโยชน์ในทางตรง ได้แก่ พัฒนาการด้านดนตรีของผู้เรียน (Suthajit, 1997) ส่วนประโยชน์ในทางอ้อม เช่น ผู้เรียนเกิดทักษะทางสุนทรียะ (Chareonwongsak, 2003) เป็นการฝึกความสัมพันธ์กันของอวัยวะต่าง ๆ พัฒนาการรับรู้ด้านเสียง เกิดสมาธิ และมีความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม (Soktiyanurak, 2006) แต่การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรีให้แก่ผู้เรียนระดับเริ่มต้นที่เพิ่งเริ่มฝึกฝนการเล่นดนตรีก็ไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากการเล่นดนตรีเป็น Performance Skill ซึ่งเป็นกลุ่มพฤติกรรมที่ซับซ้อน โดยเป็นการเคลื่อนไหวทางกายเพื่อแสดงการปฏิบัติงานตามกระบวนการต่าง ๆ ให้เสร็จเป็นผลงานที่มีสุนทรียภาพแทรกอยู่ด้วย การเล่นดนตรีจึงเป็นทักษะการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งกับความสามารถทางสมองและจิตใจ (Wongwanich, 2004) อีกทั้ง ทักษะเป็นความชำนาญ และความชำนาญย่อมมาจากการฝึกฝน ผู้ที่จะมีความสามารถทางดนตรีได้จึงต้องฝึกฝนจนเกิด

ความชำนาญ (Charoensook, 2005) รูปแบบการเรียนการสอนดนตรีที่ดี มีกระบวนการเรียนการสอนที่ชัดเจน และมีความเฉพาะเจาะจงกับผู้เรียน จึงเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งผลถึงความสำเร็จในการเรียนดนตรีของผู้เรียน

การเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิเป็นรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีที่ได้รับการยอมรับทั่วโลกและได้รับการพิสูจน์ประสิทธิภาพแล้วในการสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรีของผู้เรียนระดับเริ่มต้น ซูซูกิเรียกแนวคิดของตนเองว่า “มาเธอะ-ทังก์” (Mother-Tongue) เนื่องจากการสอนราวกับสอนให้ผู้เรียนพูดภาษาแม่ของตนเอง โดยซูซูกิยืนยันว่า เด็กทุกคนที่มีระดับสติปัญญาปกติจะเรียนรู้การพูดภาษาด้วยการเลียนแบบสิ่งที่พวกเขาได้ยินรอบตัว ดังนั้น เด็กจึงสามารถเรียนรู้ภาษาดนตรีได้ในรูปแบบเดียวกัน (Behrend and Keats, 1998) อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีข้อจำกัดบางประการ คือ การเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนระดับเริ่มต้นที่เป็นเด็กอายุสองปีครึ่งถึงสามปี ทั้งนี้ การเรียนการสอนจะเริ่มต้นที่แม่ โดยแม่จะเป็นผู้ที่เริ่มต้นเรียนวิธีการเล่นบทเพลงแรก ซึ่งเป็นการกระตุ้นความสนใจของเด็กทั้งในชั้นเรียนและระหว่างการฝึกฝนที่บ้าน รวมถึงแม่ต้องพาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมดนตรี เมื่อเด็กได้รับการกระตุ้นมากพอ เด็กจะร้องขอเครื่องดนตรีของตนเอง จากนั้นการเรียนการสอนดนตรีโดยตรงสำหรับเด็กจึงจะเริ่มต้นขึ้น โดยแม่จะยังคงมีบทบาทสำคัญในการสอนเล่นบทเพลงให้แก่เด็กในระหว่างที่อยู่บ้าน (Behrend and Keats, 1998) จะเห็นได้ว่าโดยพื้นฐานแล้ว การเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิจำเป็นต้องพึ่งพาความร่วมมือของพ่อแม่ในการสร้างการกระตุ้นเป็นอย่างมาก จึงไม่เหมาะสมกับบริบททางสังคมในปัจจุบันที่ครอบครัวส่วนใหญ่ทั้งพ่อและแม่ต่างต้องทำงานนอกบ้าน ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่พ่ามีหน้าที่หลักในการทำงานนอกบ้าน ส่วนแม่มีหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูลูกอยู่ที่บ้าน รวมถึงไม่เหมาะสมกับผู้เรียนวัยรุ่นที่ล้วนต้องการความเป็นอิสระจากพ่อแม่ ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งของการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิคือ ผู้เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิที่ไม่ว่าจะเป็นผู้เรียนวัยใดก็ตามต้องพบเจอความยากลำบากและอุปสรรคในการฝึกฝนไม่แตกต่างจากผู้เรียนด้วยรูปแบบหรือระบบอื่น ๆ ซึ่งความยากลำบากและอุปสรรคในการฝึกฝนเป็นข้อจำกัดใหญ่ที่ทำให้มีผู้เรียนระดับเริ่มต้นเลิกเรียนดนตรีกลางคัน ปัญหาผู้เรียนเลิกเรียนกลางคันถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ของการเรียนการสอนดนตรี โดยส่วนใหญ่เริ่มต้นจากการเข้าเรียนไม่ต่อเนื่อง และเลิกเรียนไปในที่สุด (Sripan, 2016)

การเลิกเรียนดนตรีเป็นผลจากหลายสิ่งประกอบกัน เช่น ความเบื่อหน่ายและท้อแท้เมื่อเล่นไม่ได้ดังใจนึก การต้องฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและให้เวลากับการฝึกฝนเป็นอย่างมาก ความยากของการเรียน ความขี้เกียจ ความเจ็บปวดทางกายที่เกิดจากการฝึกฝน (Phantu Wongrat, 2002; Charoensook, 2005) จนกล่าวได้ว่าความยากลำบากและอุปสรรคในการฝึกฝนเป็นเรื่องปกติที่ผู้เรียนดนตรีไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น ผู้เรียนดนตรีจึงต้องเป็นผู้ที่มีความอดทน ไม่ย่อท้อ มีความมานะพยายามในการเอาชนะอุปสรรค ซึ่งสะท้อนให้เห็นคุณลักษณะหลักที่ผู้เรียนดนตรีทุกคนจำเป็นต้องมี คือ ความฉลาดที่เรียกว่า ความสามารถเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient: AQ) ซึ่งงานวิจัยหลายชิ้นได้ยืนยันถึงความสัมพันธ์ของทักษะการเล่นดนตรีและ AQ เช่น งานวิจัยของ Panthongdee (2010) กล่าวว่า ผู้เรียนดนตรีที่ปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จในการเรียนดนตรีสากล ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง จะมีทักษะดนตรีสากลสูง งานวิจัยของ Sareeratana (2011) กล่าวว่า ความปรารถนาที่จะกระทำการเรียนนั้นให้ประสบความสำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และต้องการให้งานของตนเองสำเร็จในระดับสูงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเครื่องดนตรีปฏิบัติสากล งานวิจัยของ Kim (2001) กล่าวว่า ความปรารถนาและเป้าหมายภายในตัวของผู้เรียน ซึ่งแสดงออกเป็นความตั้งใจอย่างแรงกล้าในการฝึกฝน เป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการเล่นเปียโนอย่างคล่องแคล่ว

ผู้วิจัยได้สร้างกระบวนการเสริม AQ จากการสังเคราะห์การพัฒนา AQ ตามแนวคิดของวิทยานาควัชร (Nakwatchara, 2001) ร่วมกับการพัฒนา AQ ตามลำดับขั้นตอน LEAD ของสตอลท์ (Stoltz, 2008) แล้วนำไปหลอมรวมเข้ากับการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกี ซึ่งทำได้กระบวนการจัดการเรียนการสอน 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 2 แสดงตัวอย่าง ขั้นตอนที่ 3 เลียนแบบร่วมกับคิดบวก ขั้นตอนที่ 4 สร้างกำลังใจ ขั้นตอนที่ 5 ฝึกฝนซ้ำ ย้ำวินัย ฝึเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 6 เพิ่มเติมเสริมความภูมิใจในตนเอง และขั้นตอนที่ 7 ปรับปรุงมุ่งขัดเกลา ทั้งนี้ กระบวนการเสริม AQ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขข้อจำกัดต่าง ๆ ของการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกี ซึ่งได้แก่ การต้องพึ่งพาการกระตุ้นอย่างมากจากพ่อแม่ การต้องการความเป็นอิสระจากพ่อแม่ของผู้เรียนวัยรุ่น รวมถึงการเลิกเรียนดนตรีกลางคัน อันเนื่องมาจากความยากลำบากและอุปสรรคในการฝึกฝน ด้วยการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดแรงกระตุ้นจากภายในตนเอง มีความอดทน มุมานะ และมุ่งมั่นในการเอาชนะความยากลำบากในการฝึกฝน การผสานกระบวนการเสริม AQ เข้ากับการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีจึงเป็นการขยายขอบเขตของการเรียนการสอนดนตรีออกไปสู่ผู้เรียนระดับเริ่มต้นในช่วงอายุต่าง ๆ ได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้หลากหลายเครื่องดนตรี เพื่อการพัฒนาผู้เรียนระดับเริ่มต้นไปสู่การเป็นผู้ที่มีทักษะการเล่นดนตรีได้ในที่สุด

วัตถุประสงค์

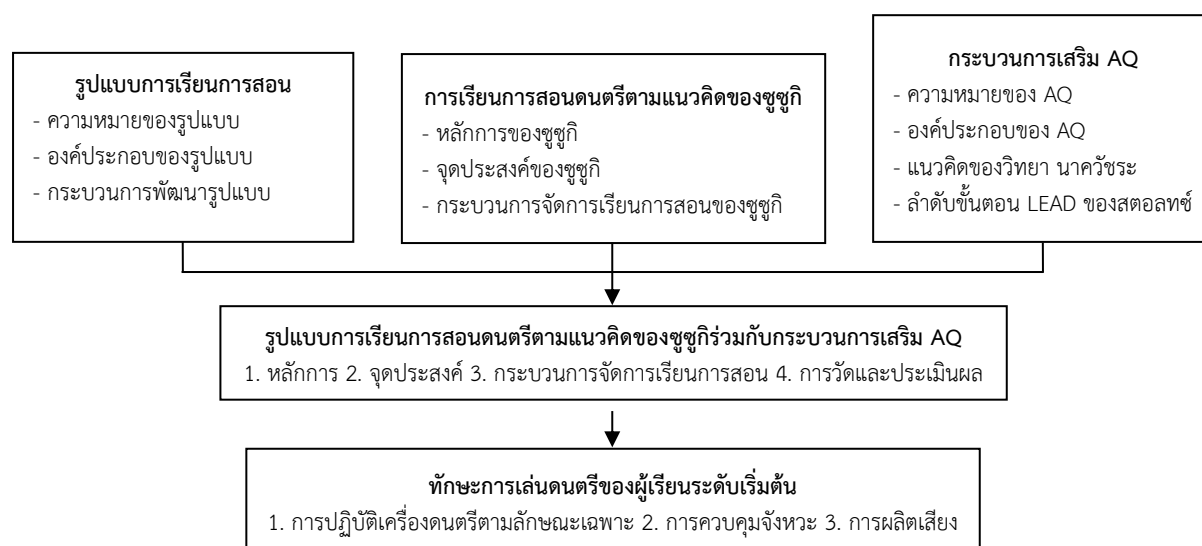
1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับกระบวนการเสริม AQ เพื่อสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรี สำหรับผู้เรียนระดับเริ่มต้น
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับกระบวนการเสริม AQ เพื่อสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรี สำหรับผู้เรียนระดับเริ่มต้น
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับกระบวนการเสริม AQ เพื่อสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรี สำหรับผู้เรียนระดับเริ่มต้น ดังนี้
 - 3.1 เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอน
 - 3.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเล่นดนตรีของผู้เรียนระดับเริ่มต้นหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับเกณฑ์ร้อยละ 60
4. เพื่อศึกษาเจตคติของผู้เรียนระดับเริ่มต้นต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับกระบวนการเสริม AQ เพื่อสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรี สำหรับผู้เรียนระดับเริ่มต้น

สมมุติฐานของการวิจัย

หลังการเข้าร่วมการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับกระบวนการเสริม AQ ผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีทักษะการเล่นดนตรีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปแบบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีร่วมกับกระบวนการเสริม AQ เพื่อสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรี สำหรับผู้เรียนระดับเริ่มต้น ใช้แนวคิดในการออกแบบ 3 ส่วน ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกี และแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเสริม AQ ดังภาพ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สามารถแสดงเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเป็นตารางได้ ดังนี้

ตาราง 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือ	ลักษณะของเครื่องมือ	การตรวจสอบคุณภาพ
รูปแบบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิร่วมกับกระบวนการเสริม AQ	รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ 1) ความเป็นมา 2) แนวคิดพื้นฐาน 3) รูปแบบการเรียนการสอน 4) การนำไปใช้ และ 5) ผลที่เกิดจากการใช้	1. ประเมินความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$: 4.67, S.D.: 0.50) 2. ประเมินความเป็นไปได้ พบว่ามีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้
เอกสารประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิร่วมกับกระบวนการเสริม AQ	เอกสารประกอบการใช้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) คำแนะนำการใช้รูปแบบการเรียนการสอน 2) การจัดบรรยากาศในการเรียนรู้ และ 3) แผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรี	1. ประเมินความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พบว่าเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$: 4.73, S.D.: 0.47) 2. ประเมินความเป็นไปได้ พบว่ามีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้
แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน	มาตรฐานค่า 5 ระดับ มี 31 รายการประเมิน	ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ
แบบประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน	มาตรฐานค่า 5 ระดับ มี 32 รายการประเมิน	ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ
แบบประเมินทักษะการเล่นดนตรี	เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค 5 ระดับคุณภาพ แยกองค์ประกอบของการประเมินเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การปฏิบัติเครื่องดนตรีตามลักษณะเฉพาะ 2) การควบคุม	1. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ

เครื่องมือ	ลักษณะของเครื่องมือ	การตรวจสอบคุณภาพ
	จังหวะ และ 3) การผลิตเสียง กำหนดเกณฑ์ผ่านการประเมินร้อยละ 60	2. ตรวจสอบ IRR ครั้งที่ 1 ประเมินการเล่นเปียโน พบว่าค่า ICC เท่ากับ 0.776 (95% CI: 0.581-0.887, $p < 0.001$) 3. ตรวจสอบ IRR ครั้งที่ 2 ประเมินการเล่นกีตาร์ พบว่าค่า ICC เท่ากับ 0.830 (95% CI: 0.602-0.933, $p < 0.001$)
แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางของการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ	แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีคำถามปลายเปิด 6 ข้อ	ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ
แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางของกระบวนการเสริม AQ	แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีคำถามปลายเปิด 9 ข้อ	ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ
แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเข้าใจได้ของการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนกับผู้เรียนระดับเริ่มต้น	แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีคำถามปลายเปิด 8 ข้อ	ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00
แบบบันทึกผลการจัดการเรียนการสอน	แบบบันทึกข้อมูล ประเด็นการบันทึก ได้แก่ 1) การปฏิบัติเครื่องดนตรีตามลักษณะเฉพาะ 2) การควบคุมจังหวะ 3) การผลิตเสียง และ 4) ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกระหว่างการจัดการเรียนการสอนหรือข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ
แบบวัดเจตคติของผู้เรียนระดับเริ่มต้นต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน	แบบวัดเจตคติตามวิธีการของลิเคิร์ทแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีข้อความเชิงนิมาน 15 ข้อความ และข้อความเชิงนิเสธ 15 ข้อความ	ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยสามารถแสดงขั้นตอนการดำเนินการเป็นตารางได้ ดังนี้

ตาราง 2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอน	การเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นรายบุคคล <u>แหล่งข้อมูล:</u> ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ จำนวน 3 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเสริม AQ จำนวน 3 คน <u>เครื่องมือ:</u> 1) แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ และ 2) แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางของกระบวนการเสริม AQ	นำข้อมูลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วสังเคราะห์เป็นข้อสรุปอุปนัย
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน	1. ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนและเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน <u>แหล่งข้อมูล:</u> 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 3 คน และ 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษา จำนวน 2 คน <u>เครื่องมือ:</u> 1) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน และ 2) แบบประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน 2. ศึกษาความพร้อมของกลุ่มศึกษานำร่อง ใช้เนื้อหาการเล่นกีตาร์ระดับพื้นฐานเป็นกรณีเฉพาะ โดยสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 8 สัปดาห์ รวม 16 ชั่วโมง หลังจากนั้น ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย ประเมินทักษะการเล่นดนตรี และสัมภาษณ์กลุ่มศึกษานำร่อง <u>แหล่งข้อมูล:</u> กลุ่มศึกษานำร่อง ได้แก่ ผู้เรียนระดับเริ่มต้น จำนวน 6 คน <u>เครื่องมือ:</u> 1) รูปแบบการเรียนการสอน 2) เอกสารประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน 3) แบบประเมินทักษะการเล่นดนตรี และ 4) แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเข้าใจได้ของการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนกับผู้เรียนระดับเริ่มต้น	1. นำผลการประเมินความเหมาะสมมาคำนวณหาคะแนนความเหมาะสม แล้วนำไปแปลผลตามเกณฑ์พิจารณา 2. นำคะแนนทักษะการเล่นดนตรีมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 3. นำข้อมูลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วสังเคราะห์เป็นข้อสรุปอุปนัย
ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน	ทดลองใช้จริงกับผู้เรียนระดับเริ่มต้น ใช้เนื้อหาการเล่นกีตาร์ระดับพื้นฐานเป็นกรณีเฉพาะ โดยสอนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 8 สัปดาห์ รวม 16 ชั่วโมง ระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยบันทึกผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนระดับเริ่มต้นทุกสัปดาห์ หลังจากนั้น ผู้เชี่ยวชาญด้านทักษะการเล่นดนตรี จำนวน	1. นำข้อมูลจากแบบบันทึกผลการจัดการเรียนการสอนมาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปผล 2. นำคะแนนทักษะการเล่นดนตรีมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ด้วยการทดสอบ

ขั้นตอน	การเก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
	3 คน ประเมินทักษะการเล่นดนตรีของผู้เรียนระดับเริ่มต้น <u>แหล่งข้อมูล:</u> ผู้เรียนระดับเริ่มต้น จำนวน 10 คนที่ไม่ใช่กลุ่มศึกษานำร่อง เครื่องมือ: 1) รูปแบบการเรียนการสอน 2) เอกสารประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน 3) แบบประเมินทักษะการเล่นดนตรี และ 4) แบบบันทึกผลการจัดการเรียนการสอน	One-Sample Wilcoxon Signed Rank Test
ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาเจตคติของผู้เรียนระดับเริ่มต้นต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน	ผู้เรียนระดับเริ่มต้นวัดเจตคติของตนเองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน <u>แหล่งข้อมูล:</u> ผู้เรียนระดับเริ่มต้นที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอน จำนวน 10 คน เครื่องมือ: แบบวัดเจตคติของผู้เรียนระดับเริ่มต้นต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน	นำผลการวัดเจตคติมาคำนวณหาคะแนนของเจตคติ แล้วนำไปแปลผลตามเกณฑ์พิจารณา
<u>หมายเหตุ:</u> แหล่งข้อมูล “ผู้เรียนระดับเริ่มต้น” หมายถึง ผู้เรียนดนตรีที่เป็นอาสาสมัคร อายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป ไม่จำกัดเพศ ไม่มีทักษะการเล่นดนตรี มีความพร้อมในการจัดหาเครื่องดนตรีส่วนตัวสำหรับการเรียนและการฝึกซ้อม และสามารถเข้าร่วมการจัดการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกแบบสมัครใจ (Volunteer Sampling)		

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

1.1 ผลการศึกษาแนวทางของการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ

การเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิเป็นการเรียนรู้ทักษะการเล่นดนตรีอย่างเป็นธรรมชาติเช่นเดียวกับการเรียนรู้ภาษา ใช้การสร้างสภาพแวดล้อมทางดนตรีเพื่อสร้างความต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน มุ่งเน้นการเรียนรู้อย่างแน่นหนาและเชี่ยวชาญ รวมถึงการฝึกฝนอย่างมีวินัยจริงจัง ถูกต้อง และสม่ำเสมอ โดยใช้การใช้กิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์ในการเรียนรู้ที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสนับสนุนภายใต้การดูแลและฝึกฝนของผู้สอนตามหลักสูตรของซูซูกิ

1.2 ผลการศึกษาแนวทางของกระบวนการเสริม AQ

การพัฒนา AQ จากการมีเป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนาความคิดด้านบวก การพัฒนาวินัยในตนเอง และการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้แนวทางหลากหลายที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนระดับเริ่มต้น ซึ่งกลมกลืนกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อกระบวนการเสริม AQ เช่น กิจกรรมการเรียนการสอนที่สนุกสนานและท้าทาย มีระดับความง่ายเหมาะสมกับระดับความสามารถ และตรงตามความสนใจของผู้เรียน

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

2.1 ผลการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน สารสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน มีดังนี้

2.1.1 หลักการ

1) การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรีอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงการเรียนรู้ทักษะการเล่นดนตรีที่มีเนื้อหาตรงตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) การเรียนรู้ทักษะการเล่นดนตรีด้วยการให้ผู้เรียนเลียนแบบตัวแบบ ทั้งท่าทางการเคลื่อนไหวของตัวแบบและเสียงเครื่องดนตรีที่ตัวแบบสร้างขึ้น โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้อย่างละเอียดถี่ถ้วน และการพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวหน้าไปอย่างช้า ๆ เพื่อไปถึงซึ่งเป้าหมายเล็ก ๆ ทีละขั้นอย่างระมัดระวัง อันเป็นการสร้างความสำเร็จหนึ่งไวกับอีกความสำเร็จหนึ่ง จนทักษะการเล่นดนตรีของผู้เรียนได้รับการขัดเกลาอย่างสมบูรณ์

3) การเรียนรู้ทักษะการเล่นดนตรีร่วมกับการมีเป้าหมายหลักและเป้าหมายย่อย การพัฒนาความคิดด้านบวก การพัฒนาวินัยในตนเองร่วมกับการมีเป้าหมายของการฝึกฝนประจำวัน และการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง อันเป็นการสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดขึ้นจากภายในตัวของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นในการเอาชนะความยากลำบากและอุปสรรคที่ต้องพบเจอในการฝึกฝน โดยไม่ล้มเลิกการเรียนดนตรีจนกว่าจะไปถึงซึ่งความสำเร็จ

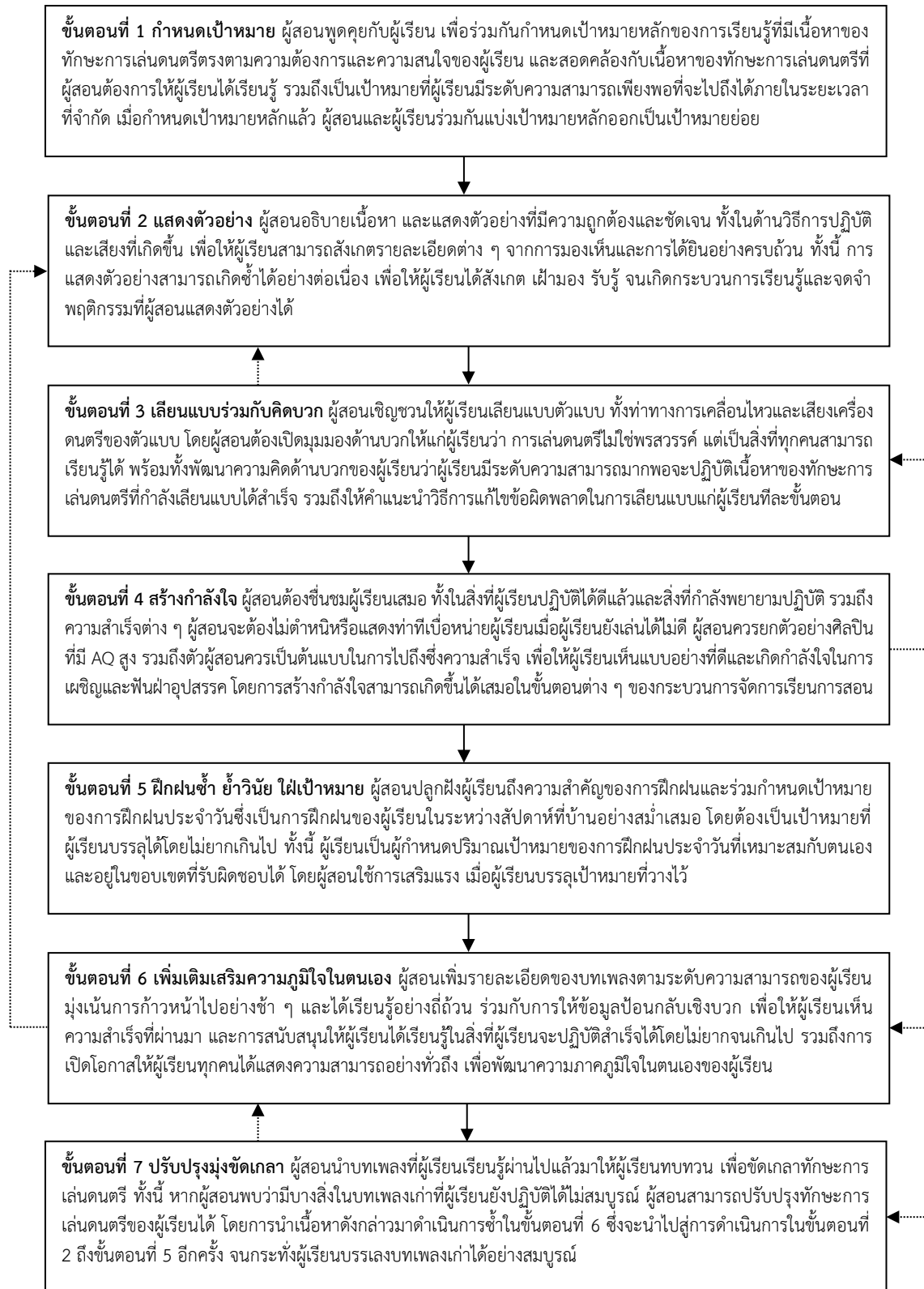
2.1.2 จุดประสงค์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนระดับเริ่มต้นตามองค์ประกอบของทักษะการเล่นดนตรี ทั้งสิ้น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1) การปฏิบัติเครื่องดนตรีตามลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถในการปฏิบัติเครื่องดนตรีตามแบบแผนลักษณะเฉพาะของแต่ละเครื่องดนตรีได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

2) การควบคุมจังหวะ คือ ความสามารถในการปฏิบัติเครื่องดนตรีด้านจังหวะ ได้แก่ ความยาวเสียง คือ การปฏิบัติเครื่องดนตรีให้ได้ความสั้นยาวของเสียงและความเจ็บที่ถูกต้อง และ จังหวะนับ คือ การปฏิบัติเครื่องดนตรีโดยควบคุมจังหวะนับได้อย่างสม่ำเสมอ

3) การผลิตเสียง คือ ความสามารถในการปฏิบัติเครื่องดนตรีด้านเสียง ได้แก่ ระดับเสียง คือ การปฏิบัติเครื่องดนตรีให้ได้ระดับเสียงที่ถูกต้อง และคุณภาพเสียง คือ การปฏิบัติเครื่องดนตรีให้ได้คุณภาพเสียงที่ดีตามคุณลักษณะเฉพาะของสีนของเสียงตามชนิดของเครื่องดนตรี

2.1.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ที่มีความสัมพันธ์กัน ทั้งในลักษณะการเคลื่อนที่ไปข้างหน้าและย้อนกลับ ซึ่งทำให้เกิดลำดับขั้นตอนหมุนเวียนอย่างเป็นวัฏจักร ดังภาพ

ภาพ 2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

2.1.4 การวัดและประเมินผล มุ่งวัดและประเมินทักษะการเล่นดนตรีของผู้เรียนระดับเริ่มต้นตามองค์ประกอบของทักษะการเล่นดนตรีเป็นรายบุคคลภายหลังเสร็จสิ้นการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบประเมินทักษะการเล่นดนตรีที่มีลักษณะเป็นเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริคแบบแยกองค์ประกอบ กำหนดเกณฑ์ผ่านการประเมินทักษะการเล่นดนตรีร้อยละ 60

2.2 ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

2.2.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอนทั้งฉบับมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$: 4.67, S.D.: 0.50) และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทั้งฉบับมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$: 4.73, S.D.: 0.47)

2.2.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอนมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เนื่องจากกลุ่มศึกษานำร่องมีร้อยละของคะแนนทักษะการเล่นดนตรีหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนระหว่างร้อยละ 72.5-76.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 รวมถึงการสังเคราะห์เนื้อหาการสัมภาษณ์ พบว่ากลุ่มศึกษานำร่องรับรู้ถึงความสอดคล้องของการจัดการเรียนการสอนกับคุณประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอน ประสบการณ์ และความต้องการของตนเอง ทั้งนี้ ไม่มีกลุ่มศึกษานำร่องคนใดล้มเลิกการเรียนดนตรีกลางคืน

3. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

3.1 ผลการจัดการเรียนการสอนระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ในแต่ละสัปดาห์ ผู้เรียนระดับเริ่มต้นแสดงให้เห็นถึง ความก้าวหน้าของทักษะการเล่นดนตรีทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การปฏิบัติเครื่องดนตรีตาม ลักษณะเฉพาะ การควบคุมจังหวะ และการผลิตเสียง รวมถึงกระบวนการเสริม AQ ยังทำให้ผู้เรียนระดับเริ่มต้นเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการตอบสนองต่ออุปสรรคจากทางลบเป็นทางบวกอีกด้วย โดยไม่มีผู้เรียนระดับเริ่มต้นคนใดเลยที่ล้มเลิกการเรียนดนตรีกลางคืน

3.2 ผลการเปรียบเทียบทักษะการเล่นดนตรีของผู้เรียนระดับเริ่มต้นหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับเกณฑ์ร้อยละ 60 สามารถแสดงผลเป็นตารางได้ ดังนี้

ตาราง 3 การเปรียบเทียบทักษะการเล่นดนตรีของผู้เรียนระดับเริ่มต้นหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับเกณฑ์ร้อยละ 60

	n	คะแนนเต็ม	เกณฑ์ 60%	$\bar{X}$	S.D.	z
ทักษะการเล่นดนตรี	10	20	12	15.15	0.60	-2.803*
การปฏิบัติเครื่องดนตรีตามลักษณะเฉพาะ	10	10	6	7.69	0.71	-2.807*
การควบคุมจังหวะ	10	5	3	3.75	0.28	-2.805*
การผลิตเสียง	10	5	3	3.71	0.47	-2.807*

*p<0.05

ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะการเล่นดนตรีรวมและคะแนนแยกตามองค์ประกอบของทักษะการเล่นดนตรีของผู้เรียนระดับเริ่มต้นกับเกณฑ์ร้อยละ 60 ด้วยการทดสอบ One-Sample Wilcoxon Signed Rank Test พบว่า หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีทักษะการเล่นดนตรีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อนึ่ง ผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีคะแนนทักษะการเล่นดนตรีระหว่าง 14.27-16.03 จากคะแนนเต็ม 20 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 71.35-80.15 อยู่ในระดับดีถึงดีเยี่ยม

4. ผลการศึกษาเจตคติของผู้เรียนระดับเริ่มต้นต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีเจตคติในทิศทางบวกต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนระดับสูงมาก ($\bar{x}$: 4.61, S.D.: 0.53) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของเจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละด้าน ได้แก่ 1) เจตคติต่อตนเอง 2) เจตคติต่อผู้สอน 3) เจตคติต่อบทเรียน 4) เจตคติต่อวิธีเรียนของตนเอง 5) เจตคติต่อวิธีถ่ายทอดของผู้สอน และ 6) เจตคติต่อสถานการณ์ในการเรียนรู้ พบว่าผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีเจตคติในทิศทางบวกต่อทุกองค์ประกอบระดับสูงมาก โดยมีคะแนนของเจตคติระหว่าง 4.52-4.74 (S.D.: 0.44-0.58)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

1.1 ผลการศึกษาแนวทางของการจัดการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิ

ซูซูกิมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยผู้เรียนต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมทางดนตรีที่มีการจัดไว้อย่างเหมาะสม เพื่อกระตุ้นความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะว่าการสอนดนตรีของซูซูกิมีลักษณะเดียวกับการที่แม่สอนให้ลูกเรียนรู้ภาษา ซึ่งเด็กเรียนรู้ภาษาได้จากการฟังและเลียนแบบเสียงที่ได้ยิน ซูซูกิจึงให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมทางดนตรีรอบตัวผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Behrend and Keats (1998) ที่กล่าวว่า การสอนดนตรีตามแนวคิดของซูซูกิเป็นการสอนราวกับสอนให้ผู้เรียนพูดภาษาแม่ของตนเอง ซึ่งในช่วงแรกผู้เรียนจะเรียนบทเพลงด้วยการฟังเป็นหลัก โดยหนึ่งในหลักการที่หนักแน่นของซูซูกิ คือ การใช้สภาพแวดล้อมในการทำให้ความต้องการที่จะเล่นดนตรีเกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน

1.2 ผลการศึกษาแนวทางของกระบวนการเสริม AQ

การพัฒนา AQ จากการมีเป้าหมายที่ชัดเจน การพัฒนาความคิดด้านบวก การพัฒนาวินัยในตนเอง และการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเหมาะสมในการนำมาใช้กับรูปแบบการเรียนการสอนดนตรี ทั้งนี้เพราะว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา AQ ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phonchamni (2012) ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง การอดทนด้วยการมองโลกแง่ดี มีความหวัง กำลังใจ การมีแรงจูงใจ ความขยันหมั่นเพียร ความมุ่งมั่นในการทำสิ่งที่มุ่งหวังโดยไม่ทอดทิ้ง การมีเป้าหมาย การหาทางแก้ไขอุปสรรค การควบคุมอารมณ์ด้านลบ การวิเคราะห์สาเหตุของอุปสรรค และการพิจารณาข้อผิดพลาดของตนเองและพร้อมที่จะแก้ไขสามารถสร้างเสริม AQ ของผู้เรียนได้

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 5 ส่วน คือ 1) ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน 2) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 3) รูปแบบการเรียนการสอน อันประกอบด้วย หลักการ จุดประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล 4) การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ และ 5) ผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เมื่อสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแล้ว จึงจัดทำเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอน แล้วดำเนินการตรวจสอบคุณภาพใน 2 ด้าน ได้แก่ 1) ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน และ 2) ความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนการสอน ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนทั้งฉบับมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x}$: 4.67, S.D.: 0.50) และเอกสารประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทั้งฉบับมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x}$: 4.73, S.D.: 0.47) ส่วนผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนการสอนพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ทั้งนี้เพราะว่ารูปแบบ

การเรียนการสอนได้ถูกสร้างขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกี และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเสริม AQ รวมถึงข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากเอกสาร ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่มีความถูกต้องและมีระบบระเบียบ จึงทำให้ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีความชัดเจน ส่งผลให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ โดยทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี และมีรายละเอียดสอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานที่ได้ทำการศึกษาไว้ รวมถึงมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามแบบอย่างของรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับการยอมรับ สอดคล้องกับแนวคิดของ Arends (2004) ที่กล่าวว่า รูปแบบการสอนเกิดจากการรวมกันของแนวคิดทางการสอน ซึ่งเป็นมากกว่ากลยุทธ์ใดกลยุทธ์หนึ่ง รูปแบบการสอนมีคุณลักษณะบางอย่างที่กลยุทธ์และวิธีการสอนไม่มี โดยคุณลักษณะของรูปแบบการสอน คือ ความสอดคล้องทางทฤษฎีรากฐาน พฤติกรรมทางการสอนที่แนะนำ และแบบแผนของการเรียนรู้ในชั้นเรียน ซึ่งทำให้เกิดประเภทของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Kaemmani (2019) ที่กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอนเป็นสภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้การเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการสอน หรือแนวคิดที่ยึดถือ โดยรูปแบบการเรียนการสอนจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพสามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ

3. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

3.1 ผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีทักษะการเล่นดนตรีก้าวหน้าอย่างค่อยเป็นค่อยไปมากขึ้นเรื่อย ๆ ทุกสัปดาห์ ทั้งนี้เพราะว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนถูกออกแบบมาให้ครอบคลุมการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับเริ่มต้นทั้งในชั้นเรียนและการฝึกฝนในระหว่างที่ผู้เรียนระดับเริ่มต้นอยู่ที่บ้าน กล่าวคือ ในระหว่างสัปดาห์ ผู้เรียนระดับเริ่มต้นจะยังคงอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนขั้นตอนที่ 5 ฝึกฝนซ้ำ ย้ำวินัย ฝ่าเป้าหมาย ซึ่งมุ่งส่งเสริมการฝึกฝนที่บ้านของผู้เรียนระดับเริ่มต้น โดยการพัฒनावินัยในตนเองร่วมกับการมีเป้าหมายของการฝึกฝนประจำวัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Suthajit (2001) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการสอนทักษะดนตรีส่วนใหญ่มักเป็นการเรียนนอกห้องเรียน เนื่องจากการเรียนในห้องเรียนมีเวลาเรียนรู้ฝึกฝนไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Nakwatchara (2001) ที่กล่าวว่า เมื่อมีกำลังใจจากความเชื่อในสิ่งที่ดีแล้ว ต่อไปคือการพัฒนาตนเองอย่างมีเป้าหมายด้วยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบางอย่างในตนเอง และวินัยในตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้รู้ว่าจะหาหนทางอีกสักนิดจะทำให้ได้รับผลตอบแทนที่มากขึ้นในอนาคต

3.2 ผู้เรียนระดับเริ่มต้นเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการตอบสนองต่ออุปสรรคจากทางลบเป็นทางบวก โดยไม่มีการแสดงพฤติกรรมทางลบอีกเลยในสัปดาห์ท้าย ๆ ของการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนมีการเสริม AQ ให้แก่ผู้เรียนระดับเริ่มต้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมในการตอบสนองต่ออุปสรรค สอดคล้องกับแนวคิดของ Stoltz (2008) ที่กล่าวว่า AQ ส่งผลต่อวิธีการตอบสนองต่ออุปสรรคของบุคคล บุคคลที่ตอบสนองต่ออุปสรรคด้วยความแกร่ง จะยังคงสามารถรักษาความยืดหยุ่นไว้ได้ทั้งที่ต้องเผชิญความยากลำบาก ส่วนบุคคลที่ไม่ตอบสนองอุปสรรคด้วยการควบคุม ความกล้าหาญ และทุ่มเท จะอ่อนแอเมื่อต้องพบกับอุปสรรค

3.3 ไม่มีผู้เรียนระดับเริ่มต้นคนใดเลยที่ล้มเลิกการเรียนดนตรีกลางคัน ทั้งนี้เพราะว่ากระบวนการเสริม AQ ที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีความกลมกลืนกับการเรียนรู้ทักษะการเล่นดนตรีเป็นอย่างดี ผู้เรียนระดับเริ่มต้นจึงได้รับการเสริม AQ อย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งทำให้ผู้เรียนระดับเริ่มต้น

มีความมุ่งมั่นในการเอาชนะความยากลำบากในการฝึกฝน โดยไม่ล้มเลิกการเรียนดนตรี สอดคล้องกับแนวคิดของ Nakwatchara (2001) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มี AQ สูงก็จะมีแรงฮึด มีความอดทน มีความบากบั่นที่ดี มีพลังที่จะฝ่าฟันอุปสรรคได้มาก แต่หากบุคคลที่มี AQ ต่ำ เมื่อต้องพบกับอุปสรรคในชีวิตก็มักจะยอมแพ้ หายใจเหนื่อย ถอนตัว หรือท้อถอยไปอย่างง่ายดาย และสอดคล้องกับแนวคิดของ Stoltz (2008) ที่กล่าวว่า AQ ส่งผลต่อความยืดหยุ่นที่มีต่อความเครียด ความกดดัน และความพ่ายแพ้ หากบุคคลตอบสนองต่ออุปสรรคปัญหาในทางแยกก็น่าจะพบกับความพ่ายแพ้ บุคคลที่มี AQ สูงอาจพ่ายแพ้ต่ออุปสรรค แต่ความสามารถในการยืดหยุ่นจะทำให้ฟื้นตัวกลับมาได้ และก้าวหน้าสูงขึ้น

3.4 ผู้เรียนระดับเริ่มต้นเกิดการพัฒนาทักษะการเล่นดนตรีผ่านกิจกรรมกลุ่มซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งเป็นสิ่งสนับสนุนที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกิจกรรมกลุ่มทำให้ผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้เรียนระดับเริ่มต้นคนอื่น ๆ ซึ่งทำให้การเรียนรู้ทักษะการเล่นดนตรีของผู้เรียนระดับเริ่มต้นเป็นไปอย่างสนุกสนาน และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนระดับเริ่มต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Poolperm (2017) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีรวมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์ ช่วยเหลือ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในกลุ่ม สามารถเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้เป็นอย่างดี และช่วยให้ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบจุดอ่อนในทักษะของตนเองกับเพื่อนในกลุ่ม ทำให้เกิดการเรียนรู้ จนนำมาพัฒนาทักษะของตนเองได้

3.5 ผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีทักษะการเล่นดนตรีสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย ทั้งนี้เพราะว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีจุดเด่นในการนำการเรียนการสอนดนตรีตามแนวคิดของชูชุกีมาผสมผสานเข้ากับกระบวนการเสริม AQ ผู้เรียนระดับเริ่มต้นจึงได้รับการพัฒนาทักษะการเล่นดนตรีมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างเป็นระบบพร้อมกันกับการพัฒนาคุณลักษณะหลักที่ผู้เรียนดนตรีทุกคนจำเป็นต้องมี คือ ความอดทน มุมานะ พากเพียร มุ่งมั่นไปสู่เป้าหมาย ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนสามารถสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรีของผู้เรียนระดับเริ่มต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Panthongdee (2010) ที่พบว่า ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนมากและมีนิสัยทางการเรียนดี จะมีทักษะดนตรีสากลสูง เพราะแรงจูงใจในการเรียนทำให้ผู้เรียนต้องการผลสำเร็จในการเรียนดนตรีสากล โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง ผู้เรียนจึงเอาใจใส่และตั้งใจฝึกซ้อม ส่วนนิสัยทางการเรียน เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจและมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งประกอบไปด้วย ความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kim (2001) ที่พบว่า แรงจูงใจในการเรียน อันเป็นความปรารถนาและเป้าหมายภายในตัวของผู้เรียน ซึ่งแสดงออกเป็นความตั้งใจอย่างแรงกล้าในการฝึกฝน และเจตคติที่มีต่อการเรียนรู้ เป็นการมุ่งความสนใจและใส่ใจทั้งระหว่างการเรียนการสอนและการเล่นเปียโน ซึ่งผู้เรียนแสดงออกให้เห็นเป็นการอยากรู้ อยากเห็นในทางสติปัญญา ความตั้งใจที่จะรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และการไม่ต้องพึ่งพาผู้สอนมากเกินไปนัก เป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการเล่นเปียโนอย่างคล่องแคล่ว

3.6 ผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีคะแนนทักษะการเล่นดนตรีระหว่าง 14.27-16.03 จากคะแนนเต็ม 20 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 71.35-80.15 อยู่ในระดับดีถึงดีเยี่ยม ทั้งนี้เพราะว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนมีลำดับขั้นตอนเป็นวัฏจักร ซึ่งจะหมุนเวียนเข้าหาขั้นตอนที่ 2 แสดงตัวอย่าง

และเข้าสู่ขั้นตอนที่ 3 เลียนแบบร่วมกับคิดบวกเสมอ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนระดับเริ่มต้นเรียนรู้ทักษะการเล่นดนตรีด้วยการเลียนแบบตัวแบบ ซึ่งการเรียนรู้ดนตรีจากการเลียนแบบเป็นหลักสำคัญของแนวคิด “มาเธอะ-ทังก์” (Mother-Tongue) ของซูซูกิที่ช่วยให้ผู้เรียนระดับเริ่มต้นมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ผู้เรียนจึงสามารถเรียนรู้ทักษะการเล่นดนตรีได้อย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mahithithammathorn (2018) ที่พบว่า การสอนเล่นกีตาร์โดยเน้นการเลียนแบบเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานทางดนตรีมาก่อน เนื่องจากการเลียนแบบช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ผลการศึกษาเจตคติของผู้เรียนระดับเริ่มต้นต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้เรียนมีเจตคติในทิศทางบวกต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนระดับสูงมาก ($\bar{X}$: 4.61, S.D.: 0.53) ทั้งนี้เพราะว่ารูปแบบการเรียนการสอนถูกพัฒนาขึ้นจากองค์ความรู้ที่มีความถูกต้อง มีระบบระเบียบ และมีความชัดเจน และรูปแบบการเรียนการสอนถูกออกแบบมาเป็นอย่างดี โดยคำนึงถึงความเข้ากันได้กับการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ไม่มีทักษะการเล่นดนตรีมาก่อนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจึงเรียนรู้ทักษะการเล่นดนตรีได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยปราศจากความรู้สึกด้านลบที่ส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ และรับรู้ได้ว่าตนเองมีทักษะการเล่นดนตรีสูงขึ้น โดยไม่สูญเสียความรู้สึกด้านบวกที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ Wonganutarot (2010) ที่กล่าวว่า เจตคติเกิดจากประสบการณ์และสิ่งเร้ารอบตัว โดยเป็นลักษณะความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น หากเป็นความรู้สึกชอบ พอใจ หรือเห็นด้วย ถือว่าเป็นทิศทางที่ดีหรือทางบวก แต่หากเป็นความรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจ หรือไม่เห็นด้วย ถือว่าเป็นทิศทางในทางลบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรมีการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จัดการเรียนการสอนทักษะการเล่นดนตรีสำหรับการเล่นเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ เพื่อศึกษาและยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่มีต่อการสร้างเสริมทักษะการเล่นดนตรีของผู้เรียนระดับเริ่มต้น

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

บรรยากาศในระหว่างการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญต่อการนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้เป็นอย่างมาก ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศให้มีความเป็นกันเองระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ความเป็นมิตรระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง มีอิสระและเสรีภาพ และเป็นบรรยากาศที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจ โดยยังคงไว้ซึ่งบรรยากาศของการเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็น และการแสดงทักษะการเล่นดนตรีของตนเองออกมาต่อหน้าผู้อื่น เพราะหากผู้เรียนไม่มีความกล้าในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงทักษะการเล่นดนตรีของตนเอง กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนนี้ย่อมจะไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

References

- Arends, R. I. (2004). *Learning to Teach* (6th ed.). McGraw-Hill.
- Behrend, L., & Keats, S. (1998). *The Suzuki Approach*. Summy-Birchard.
- Chareonwongsak, K. (2003). *Future images and desirable characteristics of Thai people*. Office for Learning Development and Education Standards, Office of the National Education Commission. (in Thai)

- Charoensook, S. (1999). *Suzuki teacher training manual and beginner Suzuki teacher guide* [Unpublished manuscript]. Mahidol University. (in Thai)
- Charoensook, S. (2005). *Talent can be developed*. Mahidol University. (in Thai)
- Kaemmani, T. (2019). *The science of teaching: Knowledge for effective learning process design* (23rd ed.). Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Kim, M. S. (2001). The Factors Affecting Musical Learning of Undergraduate Non-music Majors. *Music Education Research*, 3(2), 143-154.
- Mahithithammathorn, P. (2018). *Development of online instructional packages for electric guitar using imitative instructional approach for beginners* [Unpublished master's thesis]. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Nakwatchara, W. (2001). *How to raise children to be talented, moral, and happy (IQ, EQ, MQ, AQ)* (2nd ed.). Amarin Printing & Publishing. (in Thai)
- Panthongdee, S. (2010). *Factors affecting on musical learning skills of students at Crescendo School of Music, Siam Square Branch in Patumwan District, Bangkok* [Unpublished master's thesis]. Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Phantu Wongrat, M. (2002). *Introduction to electric guitar* (2nd ed.). MIS Softtech. (in Thai)
- Phonchamni, S. (2012). *An adversity quotient enhancement for Thai university students* [Unpublished doctoral dissertation]. Chulalongkorn University. (in Thai)
- Poolperm, N. (2017). *Learning of music based on Suzuki method together with collaborative learning to develop singing skill and team work ability for Prathomsuksa V students* [Unpublished master's thesis]. Dhurakij Pundit University. (in Thai)
- Sareeratana, P. (2011). *Factors related to academic achievement in music skill learning of Western musical instruments of middle school and high school students (Grade 7-12) at Keera-Pat International School* [Unpublished master's thesis]. Mahidol University. (in Thai)
- Soktiyanurak, N. (2006). *From a music teacher's experience*. Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Sripan, K. (2016). Factors affecting parental satisfaction regarding music learning conditions at the Yamaha Music School, Bangkok. *EAU Heritage Journal Social Science and Humanities*, 6(2), 79-85. (in Thai)
- Stoltz, P. G. (2008). *Adversity Quotient: Turning obstacles into opportunities* [AQ: The power of success] (3rd ed.). Biscuit.
- Supasiroj, K., & Usaho, C. (2014). Management strategies towards excellence for non-formal private music schools. *Journal of Education Studies*, 42(4), 1-14. (in Thai)
- Suthajit, N. (1997). *Music activities for teachers* (3rd ed.). Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Suthajit, N. (2001). *Music teaching behaviors* (3rd ed.). Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Wonganutarot, P. (2010). *Educational psychology*. Bangkok Media Center. (in Thai)
- Wongwanich, S. (2004). *Measuring performance skills* (4th ed.). Faculty of Education, Chulalongkorn University. (in Thai)

การพัฒนาทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่าน บทความภาษาอังกฤษร่วมกับวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R

English Article Reading Comprehension Skills Development by Using English Article Reading Exercises through SQ4R Teaching Method

เสถียรพันธุ์ ขุนมนตรี^{1*}

Sathianphan Khunmontri^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R 2) พัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการเรียน จำนวน 100 คน คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R จำนวน 8 แผน 2) แบบฝึกทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R จำนวน 8 ชุด 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านบทความภาษาอังกฤษความเข้าใจก่อนและหลังเรียนแบบปรนัย 30 ข้อ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R มีประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์เฉลี่ย 80.67/81.70 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน เท่ากับ 24.51 คะแนน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการพัฒนาทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะการอ่าน, การอ่านบทความภาษาอังกฤษ, การอ่านเพื่อความเข้าใจ, การสอนอ่านแบบ SQ4R

¹ อาจารย์, สาขาวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Lecturer, Education Program in English, Faculty of Humanities and Social Sciences, Phranakhon Rajabhat University

*Corresponding Author, email: skhunmontri@gmail.com

Abstract

The purposes of the study were to 1) investigate the efficiency of English article reading exercises for comprehension by SQ4R teaching method, 2) develop students' comprehensive reading achievement by using English article reading exercises for comprehension through SQ4R teaching method, and 3) investigate students' satisfaction on English reading comprehension skills development by using English article reading exercises for comprehension and SQ4R teaching method. 100 students from Phranakhon Rajabhat University were selected by cluster random sampling. The research instruments comprised 1) 8 lesson plans based on SQ4R teaching method, 2) 8 different English article reading exercise sets, 3) 30 items English reading achievement test, pre-test and post-test, and 4) students' satisfaction survey on English reading comprehension skills development by SQ4R teaching method. Quantitative data were analysed by efficiency (E1/ E2), percentage, mean, standard deviation, and paired-sampled t tests. The findings showed 1) the efficiency of process and product of the comprehensive reading exercise sets was 80.67/ 81.70, which met the criteria at the level of 80/80. 2) students' achievement on comprehensive English article reading by SQ4R teaching method has the average post-test score at 24.51. It was higher than the criteria at the statistical significance of .05. 3) The overall students' satisfaction on English reading development by SQ4R teaching method had mean 4.12. This was rated in a high level.

Keywords: Reading Comprehension, Reading English Articles, Reading Skills Development, SQ4R Teaching Method

บทนำ

ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ศึกษาหาข้อมูล และเป็นภาษาสากลที่ประชากรทั่วโลกใช้ (Crystal, 1992; Hardin, 1979) ดังนั้น ประเทศไทย กำหนดแผนพัฒนาการเรียนรู้อังกฤษซึ่งมีความสำคัญในฐานะเป็นภาษาสากลที่เข้ามามีบทบาทต่อการดำรงชีวิตคนไทยมากขึ้น ทั้งด้านการศึกษา การค้นคว้าหาความรู้ และการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ ผู้เรียนต้องพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้งสี่ด้านให้มีความชำนาญ เพื่อให้มีทักษะภาษาอังกฤษในระดับที่ใช้งานได้ ตลอดจนความเข้าใจวัฒนธรรมและวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก (Ministry of Education [MOE], 2008; The Commission on Higher Education Standards [CHEs], 2024) งานวิจัยของ Yim-on (2014) พบว่าบัณฑิตมีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 แยกเป็นบัณฑิตทำงานบริษัทของไทยและรับผิดชอบสื่อสาร การใช้ภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 17.60 รองลงมา ฝ่ายบุคลากร ร้อยละ 12.40 ฝ่ายวิชาการ ร้อยละ 4.40 และฝ่ายต้อนรับ ร้อยละ 12.70 อนึ่งนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาด้านวิชาชีพศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม แสดงความคิดเห็นทักษะภาษาอังกฤษมีความสำคัญด้านการอ่านข่าวกีฬาต่างประเทศ การประกอบอาชีพ การเป็นผู้สอนโรงเรียนนานาชาติ และศึกษาต่อระดับปริญญาโท (Sarot et al., 2016)

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพสัมพันธ์กับการพัฒนาการเรียนรู้มีสามปัจจัย คือ ด้านการสอน ได้แก่ คุณภาพผู้สอน โอกาสทางการเรียนของผู้เรียน และเกณฑ์การประเมิน ด้านผู้เรียน

ได้แก่ ความสามารถเข้าใจการสอน ความถนัด ความสนใจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การฝึกฝน เป้าหมาย พฤติกรรม การเรียนรู้ เจตคติที่ดีต่อผู้เรียน และกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ ความยึดมั่นในภาษาของตนเอง องค์ประกอบทางภาษา และภาวะสองวัฒนธรรมในสังคม (Jakobovits, 1971) นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีสองปัจจัย คือ ด้านคุณลักษณะผู้เรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์เดิม เจตคติต่อการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ พฤติกรรมการสอนของผู้สอน และกลยุทธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางบ้าน และสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน (Walberg, 1989)

ปัจจุบันนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครส่วนใหญ่มีปัญหาการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะการอ่านภาษาอังกฤษ นักศึกษาไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน ตีความ สรุปเนื้อเรื่อง โดยใช้ความรู้พื้นฐานทางภาษา เช่น คำศัพท์เพื่อช่วยในการตีความ และโครงสร้างทางไวยากรณ์ ความรู้พื้นฐานด้านเนื้อหา เช่น ความรู้เนื้อหาเฉพาะ ทางวัฒนธรรม และความรู้รอบตัว เพื่อตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน (Carr, 1983; Fank, 2004; Youngsathien, 2016) อนึ่งผลสอบนักศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ปีการศึกษา 2565 คะแนนเฉลี่ยสอบกลางภาค เท่ากับ 11.57 จาก 20 คะแนนเต็ม คะแนนเฉลี่ยปลายภาค เท่ากับ 19.14 จาก 30 คะแนนเต็ม ผลสอบดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูง ควรพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยเน้นเฉพาะทักษะการอ่านบทความ เพื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และคำอธิบายรายวิชา อีกทั้งนักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับการอ่านในลักษณะเดียวกันในสาขาที่เรียนหรือการอ่านอื่นได้ ปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สอดคล้องกับการศึกษาของ Duangloi (2015) พบว่าความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มีค่าเฉลี่ยคะแนนรวมค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 38.50 เนื่องจากการจับประเด็นสำคัญเรื่องที่อ่าน การหาความหมายคำศัพท์หรือการเดาคำศัพท์จากบริบท การไม่เข้าใจรูปแบบไวยากรณ์ ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพทางภาษาอังกฤษอย่างยั่งยืนควรจัดการเรียนรู้เชิงรุก การสร้างเสริมในการเรียนภาษา เพื่อให้ นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ฝึกฝนตนเองจนเกิดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ ตลอดจนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษมากขึ้น อีกทั้งการมีทักษะการอ่านที่ดีและมีประสิทธิภาพส่งผลให้ผู้เรียนเกิดนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learner) สามารถเอาตัวรอดในสังคมที่เปลี่ยนแปลง และพร้อมเป็นประชากรโลก (Global citizen) อย่างมีคุณภาพ กอปรกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เน้นผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นเลิศด้วยกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนภายใต้พันธกิจหลักเน้นผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีสมรรถนะที่ตลาดแรงงานต้องการ และวิจัยสร้างความรู้และนวัตกรรมให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยุทธศาสตร์ที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครมีเป้าหมายยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านความสามารถทางภาษาอังกฤษของบัณฑิตให้มีมาตรฐานตามกรอบ CEFR (Common European Framework Of Reference for Languages) (Phranakhon Rajabhat University, 2014)

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจให้กับนักศึกษา มีความจำเป็นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ เรียนรู้ด้วยตนเอง คิดวิเคราะห์เป็นระบบ ประยุกต์ใช้ในการติดต่อสื่อสาร และการประกอบอาชีพในอนาคต จากงานวิจัยของ Kaskaw & Chollawit (2024) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบ SQ4R (Survey, Question, Read, Record, Recite, Reflect) พบว่าผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์มากขึ้นหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ

SQ4R บอกรายละเอียดและสรุปใจความสำคัญจากการอ่าน เกิดความคิดรวบยอดในการอ่าน อนึ่งวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R (S = Survey) (Q = Question) (R = Read) (R=Record) (R = Recite) (R = Review) ช่วยผู้เรียนเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษและมีเจตคติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (Sammor et al., 2015) นอกจากนี้ วิธีการอ่านแบบ SQ4R ส่งเสริมให้มีความเข้าใจในการอ่าน การตีความ การขยายความ สรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน อย่างมีวิจารณญาณ ส่งผลผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการอ่านไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพ (Malelohit, 2018; Thongchai, 2022) การศึกษาวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R โดยใช้เอกสารจริงเป็นสื่อเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาปริญญาตรีสถาบันพลศึกษา วิทยาเขตยะลา พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีสามารถอ่านภาษาอังกฤษเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน (Manus, 2011)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษร่วมกับวิธีการสอนอ่านแบบ SQ4R เพื่อนำผลการวิจัย และชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษที่ได้ไปใช้ในการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษให้เกิดประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงทดลอง (One Group Pre-test - Post-test Design)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 15 หมู่เรียน จำนวนนักศึกษา 900 คน และกลุ่มตัวอย่าง จำนวนนักศึกษา 100 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือวิจัย

1. แผนการใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R จำนวน 8 แผน ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพโดย ศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา เลือกเนื้อหาบทความ กำหนดองค์ประกอบแผนการใช้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R นำแผนการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเสนอที่ปรึกษาโครงการเพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำชุดแผนการใช้แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษที่แก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา และเกณฑ์การให้คะแนน ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5-1.00 สามารถนำไปใช้ได้

2. ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R จำนวน 8 ชุด ได้แก่ A Successful Family Business, Cities Beneath the Sea, Being Polite from Culture to Culture, Soaring Rice Prices Sow Hope - and Trouble - for Indebted Farmers, Sport News, Home Care: Seven Top Tips on How to Find a Suitable Provider, Northern Ireland Holidays, Pumpkin Roll ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพโดย ศึกษาจุดประสงค์ คำอธิบายรายวิชา ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ศึกษารูปแบบแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษ เลือกเนื้อหาบทความ สร้างแบบฝึกพร้อมนำเสนอที่ปรึกษาโครงการเพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำชุดแบบฝึกเสริมทักษะที่แก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา และเกณฑ์การให้คะแนน ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 สามารถนำไปใช้ได้ และได้ทดสอบประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษ 3 ลำดับ คือ การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดียวกับผู้เรียน 3 คน โดยใช้เด็กอ่อน ปานกลาง และเด็กเก่ง การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มกับผู้เรียน 10 คน คณะผู้เรียนที่เก่ง ปานกลางกับอ่อน นำคะแนนที่ได้มาคำนวณหาประสิทธิภาพหากไม่ถึงเกณฑ์มีการปรับปรุงเนื้อหาสาระกิจกรรมระหว่างเรียนและแบบทดสอบให้ดีขึ้น และการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่าง 100 คน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียน (Pre-test and Post-test) แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 2 ฉบับ ฉบับละ 30 ข้อ ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยศึกษาจุดประสงค์และคำอธิบายรายวิชา เลือกเนื้อหาที่เหมาะสม สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแล้วเสนอที่ปรึกษาโครงการเพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา และเกณฑ์การให้คะแนน ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 สามารถนำไปใช้ได้ ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.40-0.75 ค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.31-0.78 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ 22 ข้อ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎี หลักการ รูปแบบวิธีการและสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เสนอที่ปรึกษาโครงการเพื่อตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา และเกณฑ์การให้คะแนน ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00 สามารถนำไปใช้ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยแล้วนำไปใช้สอนจริงกับกลุ่มตัวอย่างในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 มีขั้นตอนดังนี้

1. แจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอน กระบวนการ และบทบาทหน้าที่ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ตระหนักถึงจริยธรรมในการวิจัย พร้อมทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างถึงวิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ จำนวน 30 ข้อ บันทึกคะแนนของแต่ละคนไว้เพื่อเป็นคะแนนทดสอบก่อนเรียนแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยแผนการใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษ

เพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R จำนวน 8 แผน ใช้เวลาแผนละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 8 สัปดาห์ รวม 24 ชั่วโมง ผู้วิจัยอธิบายวิธีการใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษ ในขณะที่เรียน กลุ่มตัวอย่างได้ฝึกอ่านบทความภาษาอังกฤษโดยวิธีการอ่านแบบ SQ4R 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสำรวจ (S = Survey) เป็นขั้นผู้เรียนสำรวจเนื้อเรื่องคร่าวๆอย่างคร่าวๆเพื่อหาใจความสำคัญและสร้างความคิดรวบยอด 2) ขั้นตั้งคำถาม (Q=Question) เป็นขั้นตั้งคำถามจากเนื้อเรื่อง 3) ขั้นอ่านรอบคอบ (R=Read) เป็นขั้นอ่านบทความอย่างละเอียด เพื่อหาใจความและประเด็นสำคัญ 4) ขั้นเขียนบันทึก (R=Record) เป็นขั้นการจดบันทึกเฉพาะส่วนที่สำคัญ และประเด็นหลักจากเนื้อเรื่องด้วยความเข้าใจเป็นภาษาตนเอง 5) ขั้นสรุปใจความสำคัญ (R = Recite) เป็นขั้นจดจำประเด็นความสำคัญจากเนื้อเรื่อง 6) ขั้นทบทวน (R = Reflect) เป็นขั้นการวิเคราะห์ วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเนื้อเรื่อง สอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง (Walter, 1984) จากนั้นผู้วิจัยบันทึกคะแนนที่ได้จากแบบฝึกหัด และไปงานแต่ละครั้งเพื่อนำมาวิเคราะห์ผล

4. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังจากที่สิ้นสุดการดำเนินการศึกษา แบบทดสอบหลังเรียนเป็นชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 30 ข้อ มีการสลับข้อ สลับตัวเลือก

5. สอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E1) และ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E2) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียน (Pre-test and Post-test) วิเคราะห์ข้อมูลจากหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที่ (Paired-sampled t tests) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R วิเคราะห์ ข้อมูลโดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามเกณฑ์ ค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย สรุปได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R

ตารางที่ 1 การทดสอบประสิทธิภาพชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R แบบเดี่ยว (n=3)

ชุดแบบฝึก ทักษะการอ่าน บทความ ภาษาอังกฤษ	ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียน (E ₁)			ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)		
	คะแนนเต็ม ของการ ทดสอบแต่ละครั้ง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ	คะแนนเต็ม ของการ ทดสอบหลัง เรียน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ
1	20	12.33	61.67	30	18.67	62.66
2	20	12.67	63.33			
3	20	12.33	61.67			
4	20	12.33	61.67			
5	20	12.67	63.33			
6	20	12.33	61.67			
7	20	12.33	61.67			
8	20	12.00	60.00			
รวมเฉลี่ย		12.37	61.88	30	18.67	62.66

จากตารางที่ 1 พบว่า การทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยวของชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษ ชุดที่ 1 ถึง ชุดที่ 8 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 61.67/62.66, 63.33/62.66, 61.67/62.66, 61.67/62.66, 63.33/62.66, 61.67/62.66, 61.67/62.66, 60.00/62.66, โดยเฉลี่ย มีประสิทธิภาพ (E₁/ E₂) เท่ากับ 61.88/62.66 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 60/60

ตารางที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R แบบกลุ่ม (n=10)

ชุดแบบฝึก ทักษะการอ่าน บทความ ภาษาอังกฤษ	ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียน (E ₁)			ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)		
	คะแนนเต็ม ของการ ทดสอบแต่ละครั้ง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ	คะแนนเต็ม ของการ ทดสอบหลัง เรียน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ
1	20	13.60	68.00	30	22.30	74.33
2	20	14.20	71.00			
3	20	14.80	74.00			
4	20	15.30	76.50			

ชุดแบบฝึก ทักษะการอ่าน บทความ ภาษาอังกฤษ	ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียน (E ₁)			ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)		
	คะแนนเต็ม ของการ ทดสอบแต่ละครั้ง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ	คะแนนเต็ม ของการ ทดสอบหลัง เรียน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ
5	20	15.00	75.00			
6	20	15.20	76.00			
7	20	14.90	74.50			
8	20	14.70	73.50			
รวมเฉลี่ย		14.71	73.56	30	22.30	74.33

จากตารางที่ 2 พบว่า การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่มของชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษ ชุดที่ 1 ถึง ชุดที่ 8 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 68.00/74.33, 71.00/74.33, 74.00/74.33, 76.50/74.33, 75.00/74.33, 76.00/74.33, 74.50/74.33, 73.50/74.33, โดยเฉลี่ย มีประสิทธิภาพ (E₁/ E₂) เท่ากับ 73.56/74.33 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 70/70

ตารางที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R แบบภาคสนาม (n=100)

ชุดแบบฝึก ทักษะการอ่าน บทความ ภาษาอังกฤษ	ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียน (E ₁)			ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E ₂)		
	คะแนนเต็ม ของการ ทดสอบแต่ละครั้ง	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ	คะแนนเต็ม ของการ ทดสอบหลัง เรียน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ร้อยละ
1	20	16.40	82.00	30	24.51	81.70
2	20	15.06	75.30			
3	20	16.56	82.80			
4	20	15.83	79.15			
5	20	16.40	82.00			
6	20	16.08	80.40			
7	20	16.43	82.15			
8	20	16.31	81.55			
รวมเฉลี่ย		16.13	80.67	30	24.51	81.70

จากตารางที่ 3 พบว่า การทดสอบประสิทธิภาพแบบภาคสนามของชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษ ชุดที่ 1 ถึง ชุดที่ 8 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00/81.70, 75.30/81.70, 82.80/81.70, 79.15/81.70, 82.00/81.70, 80.40/81.40, 82.55/81.70, 81.55/81.78 โดยเฉลี่ย มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 80.67/81.70 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R

การทดสอบ	จำนวนผู้เรียน (n)	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การทดสอบค่าที (t-test)	Sig. (1-tailed)
ก่อนเรียน	100	30	15.89	4.30	17.17*	0.0000
หลังเรียน	100	30	24.51	2.51		

*P <.05 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05)

จากตารางที่ 4 พบว่า ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.89 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.30 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.51 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.51 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าทีเท่ากับ 17.17

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R

ตารางที่ 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R

ข้อ	รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		
ด้านเนื้อหา		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1.1	เนื้อหาในบทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่านมีความน่าสนใจ	4.04	0.71	มาก
1.2	นักศึกษาพึงพอใจกับระดับความยากของเนื้อหาในบทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่าน	3.85	0.67	มาก
1.3	เนื้อหาในบทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่านมีความเหมาะสมต่อระดับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา	4.26	0.76	มาก

ข้อ	รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		
1.4	เนื้อหาในบทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่านช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านให้กับนักศึกษา	4.15	0.73	มาก
1.5	บทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่านมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของนักศึกษา	4.06	0.92	มาก
	รวม	4.07	0.75	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
2.1	การสำรวจบทอ่านอย่างคร่าวๆ ก่อนอ่าน ช่วยนักศึกษาเดาเนื้อเรื่องในบทอ่านได้มากยิ่งขึ้น	4.18	0.82	มาก
2.2	นักศึกษาชอบตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่านเพราะช่วยให้อ่านได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย	3.73	0.80	มาก
2.3	การอ่านบทความอย่างละเอียดช่วยให้นักศึกษาสามารถหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้	4.00	0.95	มาก
2.4	การจดบันทึกข้อความสำคัญจากบทอ่านช่วยให้นักศึกษาสามารถถ่ายโอนข้อมูลที่เรียนรู้ได้ดีขึ้น	4.02	0.83	มาก
2.5	การทบทวนคำถามที่ตั้งขึ้นก่อนหน้านี้นี้ช่วยให้นักศึกษาสรุปใจความสำคัญด้วยถ้อยคำของตนเอง	4.09	0.90	มาก
2.6	การทบทวนหัวข้อหรือประเด็นต่างๆ ที่จดบันทึกไว้หลังจากอ่านเสร็จแล้ว ช่วยให้นักศึกษาจดจำเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น	3.98	0.97	มาก
2.7	การสะท้อนความคิดหรือการแสดงความคิดเห็น ช่วยเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมของนักศึกษา	4.04	0.85	มาก
2.8	การสรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของนักศึกษาเองช่วยให้นักศึกษาเข้าใจสาระสำคัญของบทอ่าน	4.14	0.74	มาก
	รวม	4.02	0.85	มาก
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนอ่านภาษาอังกฤษแบบ SQ4R				
3.1	นักศึกษาสามารถหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน	4.41	0.75	มาก
3.2	นักศึกษาสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน	4.25	0.96	มาก
3.3	นักศึกษาสามารถหาความหมายของคำศัพท์ในเรื่องที่อ่าน	4.23	0.84	มาก
3.4	นักศึกษาสามารถสร้างความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน	4.15	0.74	มาก

ข้อ	รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		
3.5	นักศึกษาสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน	4.16	0.69	มาก
3.6	นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น	4.46	0.64	มาก
	รวม	4.27	0.77	มาก
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้				
4.1	ผู้สอนส่งเสริมให้นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.18	0.93	มาก
4.2	ผู้สอนช่วยเหลือและแนะนำนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึงและเป็นกันเอง	4.33	0.90	มาก
4.3	นักศึกษาสนุกสนานในการทำกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยเทคนิค SQ4R	3.91	0.92	มาก
	รวม	4.14	0.91	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.12	0.80	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 และทั้ง 4 ด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนอ่านภาษาอังกฤษแบบ SQ4R มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีข้อสรุปดังนี้

ด้านเนื้อหา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เนื้อหาในบทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่านมีความเหมาะสมต่อระดับความรู้ความเข้าใจของนักศึกษา มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 รองลงมา คือ เนื้อหาในบทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่านช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านให้กับนักศึกษา มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 บทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่านมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของนักศึกษา มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 เนื้อหาในบทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่านมีความน่าสนใจ มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และนักศึกษาพึงพอใจกับระดับความยากของเนื้อหาในบทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่าน มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสำรวจบทอ่านอย่างคร่าว ๆ ก่อนอ่านช่วยนักศึกษาเดาเนื้อเรื่องในบทอ่านได้มากยิ่งขึ้น มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 รองลงมา คือ การสรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของนักศึกษาเอง ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจสาระสำคัญของบทอ่าน มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 การทบทวนคำถามที่ตั้งขึ้นก่อนหน้านี้นี้ช่วยให้นักศึกษาสรุปใจความสำคัญด้วยถ้อยคำของตนเอง มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 การสะท้อนความคิดหรือการแสดงความคิดเห็นช่วยเชื่อมโยงความคิดจากบทอ่านกับความรู้เดิมของนักศึกษา มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 การจดบันทึกข้อความสำคัญจากบทอ่านช่วยให้นักศึกษาสามารถถ่ายโอนข้อมูลที่เรียนรู้ได้ดีขึ้น มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 การอ่านบทความอย่างละเอียดช่วยให้นักศึกษาสามารถหาคำตอบ

จากคำถามที่ตั้งไว้ มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 การทบทวนหัวข้อหรือประเด็นต่าง ๆ ที่จัดบันทึกไว้หลังจากอ่านเสร็จแล้วช่วยให้นักศึกษาจดจำเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และนักศึกษาชอบตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่านเพราะช่วยให้อ่านได้อย่างมีจุดหมาย มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73

ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนอ่านภาษาอังกฤษแบบ SQ4R พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาได้พัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 รองลงมา นักศึกษาสามารถหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 นักศึกษาสามารถบอกรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 นักศึกษาสามารถหาความหมายของคำศัพท์ในเรื่องที่อ่าน มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 นักศึกษาสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 และนักศึกษามีการสร้างใจความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15

ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้สอนช่วยเหลือและแนะนำนักศึกษาในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึงและเป็นกันเองมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 รองลงมา ผู้สอนส่งเสริมให้นักศึกษากล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 และนักศึกษาสงเกตสนานในการทำกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยเทคนิค SQ4R มีความพึงพอใจในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะตอนท้ายแบบสอบถามจากผู้เรียนบางส่วน ดังนี้ บทความภาษาอังกฤษเนื้อหาบทความอยากเกินไป ไม่รู้วิธีการตั้งคำถามเกี่ยวกับบทความที่อ่าน อยากให้มีวิดีโอประกอบเรื่องที่อ่านเพื่อความเข้าใจมากขึ้น มองภาพรวมของบทความและจำนวนย่อหน้าได้ง่ายมากกว่าก่อนเรียน รู้คำศัพท์เพิ่มขึ้น มีความมั่นใจในการอ่านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น รู้วิธีการอ่านแบบ SQ4R และนำไปปรับใช้ในการอ่านรายวิชาภาษาอังกฤษอื่น นำทักษะการอ่านปรับใช้กับการสอบวัดระดับความรู้ภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา ครูผู้สอนเป็นกันเอง ใจเย็น และบรรยากาศการเรียนรู้ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป เรียนรู้วัฒนธรรมต่างประเทศจากบทความ

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R

ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R มีประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 80.67 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 81.70 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 แสดงว่า ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้วิจัยสร้าง ทดสอบประสิทธิภาพ ปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นลำดับ มีขั้นตอนชัดเจนง่ายต่อการฝึกอ่าน มีกิจกรรมการฝึกอ่านหลากหลาย ประกอบด้วย ใบความรู้ ที่ให้ความรู้ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ใบงานสำหรับผู้เรียนได้ฝึกทำแบบฝึกหัดการอ่าน และนำเสนอหน้าชั้นเรียนโดยใช้ความรู้การเดาความหมายคำศัพท์ เทคนิคการอ่านต่าง ๆ ความรู้พื้นฐานเดิมเชื่อมโยงเพื่อหาคำตอบ ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก

ความสะดวก (Facilitator) เป็นพี่เลี้ยง ให้คำปรึกษา สร้างแรงบันดาลใจ แนะนำ ดูแล ซึ่งเป็นการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย (Meaningful Learning) (Bonwell & Eison, 1991; Felder & Brent, 2009; Keyser, 2000; Paulson & Faust, 2017; Prince, 2004) ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำชุด แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษไปใช้ฝึกทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษกับผู้เรียนในชั้นเรียนอื่นได้ สอดคล้องกับ Thongjan & Patamadilok (2021) ที่ทำการวิจัยผลของการใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการ ใช้ผังกราฟิกในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับการใช้ผังกราฟิกในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

อีกทั้งวิธีการสอนแบบ SQ4R ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ร่วมกับชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ยังสอดคล้องกับ ทฤษฎีอภิปัญญา (Metacognitive Theory) เป็นจิตวิทยาการเรียนรู้ ทฤษฎีอภิปัญญาสำหรับการอ่าน หมายถึง วิธีการทำให้การอ่านบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ที่ผู้เรียนศึกษาผ่านกระบวนการคิดในการเรียนรู้จากด้านเนื้อหาสาระ ความรู้ในวิธีการที่ประยุกต์ใช้ในการอ่านบทความ และความรู้ใช้ตัดสินใจ วิเคราะห์ เลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด ต่อมาการควบคุมตนเอง (Self-Regulation) ของผู้เรียนให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้โดยการวางแผนตามวัตถุประสงค์และขั้นตอน การเรียนรู้ การกำกับควบคุมตรวจสอบ ทบทวนความเหมาะสมและถูกต้องของวิธีการการเรียนรู้ การประเมิน ตรวจสอบผลที่ได้จากการเรียนรู้ว่าถูกต้อง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้ ประการสุดท้าย ความตระหนักรู้ (Awareness) ของผู้เรียนที่รู้ปัจจัยจำเป็นที่ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพโดยการสนับสนุน ความคิดและวิธีการที่ถูกต้องของตนเอง การยอมรับความคิดที่ถูกต้องที่ต่างจากแนวคิดตนเอง และยอมรับ สิ่งที่ผิดพลาดจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น พร้อมแก้ไขความผิดพลาด ดังนั้น ทฤษฎีอภิปัญญาช่วยผู้เรียนบรรลุ เป้าหมายการเรียนรู้ เนื่องจากมีการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน โดยเชื่อมโยง ความรู้หรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับบทความที่อ่าน ทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ดีและรวดเร็วตามทฤษฎี โครงสร้างความรู้ (Schema Theory) ด้านเนื้อหา กลยุทธ์การเรียนรู้ และความสามารถกำกับตนเองของผู้เรียน (Carrell, 1987; Dornyei, 2005; Winne & Perry, 2000)

2. การพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักศึกษาโดยใช้ชุดแบบ ฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R มีคะแนนเฉลี่ย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 15.89 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.30 หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.51 คะแนน ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 2.51 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้เรียนเข้าใจวิธีการและแนวทาง การอ่านแบบ SQ4R ที่เน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจ ตั้งคำถาม อ่านอย่างรอบคอบ จดบันทึก สรุปใจความสำคัญ ทบทวน เนื้อเรื่องที่อ่านมากขึ้น และผู้วิจัยเตรียมแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนชัดเจน ในชั้นการสอน นั่นคือ ก่อนอ่าน (Pre-reading activity) ผู้เรียนมีการสำรวจและตั้งคำถามเรื่องที่อ่าน ระหว่าง อ่าน (While-reading activity) ผู้เรียนมีการอ่านอย่างรอบคอบ จดบันทึก พร้อมสรุปใจความสำคัญ และหลัง อ่าน (Post-reading activity) ผู้เรียนได้ทบทวน วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรื่องที่อ่าน อีกทั้งผู้วิจัยสร้างความ ตระหนักรู้ถึงความสำคัญของทักษะการอ่าน กลวิธี และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่จำเป็นเพื่อช่วยในการอ่าน ส่งผลให้ผู้เรียนนำวิธีการอ่านแบบ SQ4R และแนวทางที่ได้กล่าวมา ประยุกต์ใช้ในการทำแบบทดสอบวัดผล

สัมฤทธิ์การอ่านหลังเรียนและมีคะแนนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongchai (2022) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยของ Malelohit (2018) ที่ศึกษาผลการใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนิสิตที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งพบว่า ผลสัมฤทธิ์การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R มีการพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ Manus (2011) ได้ศึกษาวิธีสอนอ่านแบบ SQ4R โดยใช้เอกสารจริงเป็นสื่อการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตยะลา พบว่า ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยังสอดคล้องกับ Utthong (2018) ที่ทำการวิจัยการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการสอนอ่านแบบ SQ4R เพื่อความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านเนินมะหาด จังหวัดจันทบุรี และพบว่าความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังจากที่ได้รับเทคนิคการอ่านแบบ SQ4R สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05 จากงานวิจัยของ Suwan et al. (2024) ที่ได้ศึกษาผลการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและการคิดวิเคราะห์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคแผนผังความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R

ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R พบว่า ความพึงพอใจโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนอ่านภาษาอังกฤษแบบ SQ4R ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ด้านเนื้อหา และด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนอ่านภาษาอังกฤษแบบ SQ4R มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.27 เนื่องจาก ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการสอนอ่านภาษาอังกฤษแบบ SQ4R อย่างแท้จริง ประกอบด้วย การหาใจความสำคัญ การบอกรายละเอียด การหาความหมายของคำศัพท์ การสร้างความเข้าใจ และการสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการอ่านดีขึ้นกว่าก่อนเรียน และนำไปใช้ในการอ่านภาษาอังกฤษอื่นได้ ลำดับถัดมาด้านบรรยากาศการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ด้านนี้ ผู้เรียนมีความพึงพอใจรองลงมา เป็นเพราะว่าผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นช่วยเหลือ ให้กำลังใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึงและเป็นกันเอง สร้างบรรยากาศสนุกสนานในการทำกิจกรรมการอ่านภาษาอังกฤษด้วยเทคนิค SQ4R เช่น การฝึกอ่านแบบเดี่ยวและคู่ การสรุปใจความสำคัญ และนำเสนอเนื้อเรื่องบทความที่ได้ฝึกอ่าน ทั้งนี้ Dictionary of Royal Society of Thailand B.E. 1999 (2006); Good (1973); Laolapa & Bhasiri (2012); Khaemmanee. (2011) ที่กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจต่อบรรยากาศ กิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้กระบวนการเรียนการสอนมีคุณค่าต่อผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายผ่านการเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมได้ (Ausubel, 2000) เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phunkhaolan (2020) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับเทคนิค SQ4R ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ ซึ่งพบว่า ความพึงพอใจของผู้เรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากงานวิจัยของ (Thongchai, 2022) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี พบว่า ความพึงพอใจด้านเนื้อหาวิชา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านสื่อการเรียนการสอนต่อกระบวนการสอนแบบ SQ4R อยู่ในระดับดีมาก นอกจากนี้งานวิจัยของ Malelohit (2018) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบ SQ4R ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด

อย่างไรก็ดี ความพึงพอใจด้านเนื้อหาและด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยรวม 4.07 และ 4.02 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ไม่สูงมาก มีหลายปัจจัยที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เพื่อการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในด้านเนื้อหา นักศึกษาพึงพอใจต่อระดับความยากของเนื้อหาในบทความภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 อาจเป็นเพราะว่าเนื้อหาบทความความยากเกินไปสำหรับผู้เรียนบางส่วนที่ความสามารถการอ่านอยู่ในระดับเริ่มต้น ดังนั้นควรเลือกเนื้อหาบทความระดับพื้นฐานเนื้อหาในบทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่านมีความน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 เพราะหาบทความภาษาอังกฤษที่ใช้ฝึกอ่านอาจไม่น่าสนใจสำหรับสำหรับผู้เรียนบางส่วนควรเลือกเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนใช้ประสบการณ์และความรู้เดิมเชื่อมโยงกับบทความที่ฝึกอ่าน สอดคล้องกับหลักการของ Breen & Candlin (1987) การตรวจสอบสื่อการสอนภาพรวมให้เหมาะสมกับผู้เรียนรวมถึงระดับความยากง่ายของเนื้อหา มีสองประการ คือ การตั้งคำถามของผู้สอนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์สื่อที่ใช้สอนพร้อมเนื้อหา และผู้เรียนกับสื่อที่ใช้สอนการอ่าน เช่น การคัดเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสม และความต้องการของผู้เรียน

ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษาชอบตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่านเพราะช่วยให้อ่านได้อย่างมีจุดมุ่งหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 อาจเป็นไปได้ที่ผู้เรียนบางส่วนไม่ทราบแนวทางการตั้งคำถาม (Question words) ควรเน้นแนวทางการตั้งคำถามที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน เช่น อะไร (What) ที่ไหน (Where) หรือใคร (Who) ระหว่างการฝึกทักษะการอ่าน การทบทวนหัวข้อหรือประเด็นต่าง ๆ ที่จดบันทึกไว้หลังจากอ่านช่วยให้ นักศึกษาจดจำเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 เนื่องจากผู้เรียนบางส่วนไม่เข้าใจวิธีการทบทวนหัวข้อหรือประเด็นต่าง ๆ ที่จดบันทึกเพื่อช่วยในการจดจำ ควรเสริมเทคนิคการทบทวนหัวข้อหรือประเด็นต่าง ๆ ที่จดบันทึกเพื่อช่วยในการจำ

สรุปได้ว่า ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ พร้อมนำไปใช้พัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านบทความภาษาอังกฤษของนักศึกษาสูงขึ้น และความพึงพอใจภาพรวมต่อการพัฒนาทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรนำคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เทคโนโลยีเสมือนจริง (Virtual Reality) มาปรับใช้เป็นภาพประกอบที่มีสีสันน่าดึงดูดใจ ภาพเคลื่อนไหว ควบคู่ไปกับบทความที่เตรียมไว้

1.2 ควรทำวิจัยเรื่องในลักษณะเดียวกันกับชั้นปีอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยพัฒนาชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านบทความภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจและวิธีการสอนแบบ SQ4R เพื่อใช้ฝึกทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ และมีข้อเสนอแนะสำหรับนำไปประยุกต์ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้

2.1 ควรให้นักศึกษาฝึกทำแบบฝึกทักษะร่วมกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันจากการทำแบบฝึกทักษะฯ

2.2 ควรสร้างความมั่นใจและให้กำลังใจผู้เรียนที่ระดับภาษาปานกลางและอ่อน ในการแสดงความคิดเห็นต่อบทความภาษาอังกฤษที่อ่าน ไปพร้อมกับผู้เรียนที่มีพื้นฐานระดับภาษาที่ดีที่มีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น และช่วยเหลือโดยการอธิบายแก้ไขคำตอบที่ผู้เรียนตอบผิด

2.3 ควรเลือกระดับเนื้อหาและคำศัพท์ที่เหมาะสม ไม่ยากและง่ายจนเกินไปกับระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียน และมีการลำดับแบบฝึกทักษะฯ จากง่ายไปหายากเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อเรื่อง

2.4 ควรสอนกลยุทธ์ในการอ่านอื่น เสริมให้กับผู้เรียน เช่น การดูรูปภาพ แผนภาพ การเดาความหมายจากสิ่งที่เกี่ยวข้อง เช่น ความหมายจากคำ โครงสร้างทางไวยากรณ์ วัฒนธรรมที่กล่าวถึงในบทความหรือเนื้อเรื่อง หรือข้อความจากเนื้อเรื่องเพื่อให้นักศึกษามีความมั่นใจการอ่านบทความมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากวิธีสอนแบบ SQ4R

References

- Ausubel, D. P. (2000). *The Acquisition and Retention of Knowledge*. Dordrecht, Netherland: Kluwer.
- Breen, M. P., & Candlin, C. N. (1987). *Which materials? A consumer's and designer's guide*. In L. Sheldon (ed.) *ELT Textbooks and Materials: Problems in Evaluation and Development*. ELT Document 126. London: Modern English Publications.
- Bonwell, C., & Eison, J. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. AEHE-Eric Higher Education Report No.1. Washington, D.C: Jossey -Bass.
- Carr, E.M. (1983). The effect of inference training on children's Comprehension of expository Text. *Journal of Reading Behavior*, 15(3), 27.
- Carrell, P. (1987). Content and Formal Schemata in ESL Reading. *TESOL Quarterly*, 21, 461-481, <http://dx.doi.org/10.2307/3586498>
- Crystal, D. (1992). *An encyclopedic dictionary of language and languages*. Blackwell Publishers.
- Dornyei, Z. (2005). *The Psychology of the Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Dictionary of Royal Society of Thailand B.E. 1999. (2006). Bangkok Aksorn Charoen Tat.
- Duangloi, M. (2015). Factors Affecting English Reading Problems of Students in Rajamangala University of Technology Krungthep. *Journal of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi*, 3(1), 151-165. (in Thai)

- Fank, S. (2004). *Understanding Reading: A Psycholinguistics Analysis of Reading and Learning to read*. The sixth Edition. Lawrence Erlbaum Associate, Publishers. Mahwah, New Jersey. London.
- Felder, R., & Brent, R. (2009). Active Learning: An Introduction. *ASQ Higher Education Brief*, 2(4), 1-6.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill Book Inc.
- Hardin, G. G. (1979). English as a language of international communication: a few implications from a national point of view. *English Language Teaching*, 34(1), 1-4.
- Jakobovits, L. A. (1971). *Foreign Language Learning: A Psycholinguistic Analysis of the Issues*. Rowley: Newbury House.
- Kaskaw, K., & Chollawit, D. (2024). The Effect of Using the SQ4R Learning Management Method on Analytical Reading of Mattayom 5 Students. *Journal of Educational Management and Research Innovation*, 6(3), 495-502. (in Thai)
- Keyser, M. W. (2000). *Active Learning and Cooperative Learning: Understanding the Different and Using both Styles Effectively*. Research Strategies, 35-44.
- Khaemmanee, T. (2011). *Teaching Science*. Bangkok: Chulalongkorn University Press (CUPRINT). (in Thai)
- Laolapa, R., & Siribhong Bhasiri, S. (2012). The Development of English Reading Comprehension Activities Using Mind Mapping of Grade 11 Students. *Journal of Education, Khon Kaen University*. 35(4), 57-63. (in Thai)
- Malelohit, J., (2018). The Effects of Using SQ4R Instruction to Enhance the EFL Students' English Reading Comprehension at Thaksin University. *Inthaninthaksin Journal*. 13(3), 213-228. (in Thai)
- Manus, S. (2011). *A Study of SQ4R Reading Teaching Method with Authentic Material for Developing the English Reading Comprehension Abilities and Enhancing English Reading Habits of Undergraduates at the Institute of Physical Education, Yala Campus* [Master's thesis] Thaksin University.
<http://ir.tsu.ac.th/jspui/bitstream/123456789/187/1/Somsiree%2000210934.pdf>
- Ministry of Education (2008). *Learning Area of Foreign Languages: Basic Education Core Curriculum B.E.2551(A.D.2008)* http://academic.obec.go.th/web/images/document/1559638818_d_1.pdf
- Paulson, D. R., & Faust, J. L. (2017). *Active and Cooperative Learning*. Hosam Elmetaher. Phranakhon Rajabhat University. (2019) *Strategic Plan of Phranakhon Rajabhat University 2019-2023*. Phranakhon Rajabhat University.
- Phunkhaolan, P. (2020). *A Development of Students Comprehensive Reading Ability by Using Active Learning with SQ4R* [Master's thesis] Srinakharinwirot University.
<http://irithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1283/1/g601130010.pdf>.

- Prince, M. (2004). Does Active Learning Work? A Review of the Research. *Journal of Engineering Education*, 223-231.
- Sarmmor, S., Mejang, A., & Yiemkuntitavorn, S. (2015). *The Effect of the SQ4R Teaching Method on Prathom Suksa VI Students' Reading Comprehension and Attitudes towards English Reading of Rajprachanukro 6 School in Nakhon Si Thammarat Province*. The 5th STOU Graduate Research Conference, Sukhothai Thammathirat Open University, 1-10.
- Sarot, T., Bejrananda, P., & Suwanich, C. (2016). The Development of English Reading Skills by Using the Critical Thinking Process of Students Majoring in Physical Education. *Humanities & Social Sciences, Khon Kaen University*, 33(3), 39-66.
- Suwan, P., Kitiyanusan, R., & Jaradrawiwat, S. (2024). English Reading Comprehension and Analytical Thinking Abilities for Grade 11 Students through SQ4R Learning Model and Mind Mapping Techniques. *Journal of Education Burapha University*, 35(2), 62-77.
- The Commission on Higher Education Standards (CHEs) (2024). *Policy for Raising English Language Standards in Higher Education Institutions (2024)*.
<https://www.ops.go.th/th/e-book/edu-standard/item/9625-2567>
- Thongchai, P. (2022). Developing SQ4R-Based English Critical Reading Skills of First-Year Students at Valaya Alongkorn Rajabhat University under Royal Patronage, Pathum Thani Province. *Journal of MCU Nakhondhat*, 9(6), 354-368. (in Thai)
- Thongjan, K., & Patamadilok, S. (2021). The Effects of SQ4R Teaching Method with Graphic Organizers on Reading Comprehension of The Fifth Grade. *Journal of Buddhist Education and Research: JBER*, 7(3), 217-228. (in Thai)
- Utthong, M. (2018). Application of Learning Management Applying SQ4R Reading Technique to Develop Reading Comprehension of Matthayom Suksa I Students at Bannoen mahad School in Chanthaburi Province [Master's thesis]. Burapha University. <https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/7603/1/Fulltext.pdf>
- Walberg, H. J. (1989). *The Effective Teacher*. New York: Mc Graw-Hill.
- Walter, P. (1984). The New SQ4R. *Reading World*, 23(3), 274-275.
- Winne, P.H., & Perry, N. E. (2000). Measuring Self-Regulated Learning. In M. Boekaerts, P.R. Pintrich & M. Zeidner (Eds.), *Handbook of Self-Regulation* (pp.531-566). San Diego, CA: Academic Press.
- Yim-on, Y. (2014) The Use of English in the Careers of Thai Graduates in Bangkok. *Panapiwat Journal*. 5(2), 191-204. (in Thai)
- Youngsathien, P. (2016). English Reading Instruction by Utilizing Learning Based on Sufficiency Economy Philosophy (SEP-Based Learning). *Phranakhon Rajabhat Research Journal (Humanities and Social Sciences)*. 11(1), 229-241.

กลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา
และเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
Strategies for The Utilization of External Quality Assessment Results to
Enhance Educational Quality and The Accountability
of Basic Education Institutions

วัชร จตฺพร¹ อาจารย์ คุวชันไพศาล² ฐิติกรณ ยาวิชัย จารึกศิลป์^{3*}
Watchara Jatuporn¹ Archaree Khoovatanapaisal² Thitikorn Yawichai Jarueksil^{3*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นวิจัยแบบผสมผสานมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม และ 3) พัฒนากลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 658 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) แยกตามจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และทำการสุ่มรายชื่อโรงเรียน แบ่งเป็นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 356 คน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 302 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบประเมินกลยุทธ์ แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และค่าความเที่ยงของสภาพปัจจุบันของการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เท่ากับ .996 และสภาพที่พึงประสงค์ของการนำผลการประกันคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เท่ากับ .992 เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการประชุมสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1.1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (1) ด้านสภาพแวดล้อมภายในของการนำไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก และการนำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบ

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

Assistant Professor Dr., Educational Administration, School of Education, University of Phayao

^{2,3*} อาจารย์ ดร., สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Lecturer Dr., School of Educational Studies, Sukhothai Thammarath Open University.

* Corresponding Author, E-mail: koythiti@gmail.com

[illegible]

จัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดแข็ง ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นจุดอ่อน ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี เป็นโอกาส ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ เป็นภาวะคุกคาม (2) การนำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบพบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นจุดแข็ง ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดอ่อน ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคมเป็นโอกาส ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคาม (3) กลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ทั้งหมดประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 34 กลยุทธ์รอง และ 90 วิธีดำเนินการ

คำสำคัญ: การประเมินคุณภาพภายนอก, การยกระดับคุณภาพการศึกษา, การเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ

Abstract

This research employs a mixed-methods approach with the following objectives were to 1) study the current and desired conditions, 2) analyze strengths, weaknesses, opportunities, and threats, and 3) develop strategies for utilizing external quality assessment results to enhance educational quality and strengthen accountability in basic education institutions. The sample and informants consisted of 658 school personnel, including school administrators and teachers responsible for educational quality assurance. The sample size was determined using Taro Yamane's (1967) ready-made table, with multi-stage sampling conducted by province and educational service area. Purposive sampling was used to select specific schools, comprising 356 individuals from Primary Educational Service Area Offices and 302 from Secondary Educational Service Area Offices. Research instruments included questionnaires and strategy evaluation forms. The questionnaires had an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging between 0.80–1.00. The reliability coefficient for measuring the current conditions of implementing external quality assurance results to enhance educational quality and strengthen accountability in basic education institutions was .996, while for the desired conditions, it was .992. Quantitative data were collected using questionnaires, and qualitative data were gathered through focus group discussions. The quantitative data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Modified Priority Needs Index (PNIModified). The qualitative data were analyzed using content analysis.

Research findings revealed that: 1) Current and desired conditions for utilizing external quality assessment results to enhance educational quality and strengthen accountability in basic education institutions: 1.1) Schools under Primary Educational Service Area Offices: (1) Regarding internal environment for enhancing educational quality, both current and desired conditions were at high levels overall. For strengthening accountability, the current condition was at a moderate level overall, while the desired condition was at a high level. (2) Regarding external environment for enhancing educational quality, the current condition was at a moderate level overall, while the desired condition was at a high level. For strengthening

accountability, the current condition was at a moderate level overall, while the desired condition was at a high level. 1.2) Schools under Secondary Educational Service Area Offices: (1) Regarding internal environment for enhancing educational quality, the current condition was at a moderate level overall, while the desired condition was at a high level. For strengthening accountability, the current condition was at a high level overall, while the desired condition was at the highest level. (2) Regarding external environment for enhancing educational quality, the current condition was at a moderate level overall, while the desired condition was at a high level. For strengthening accountability, both current and desired conditions were at high levels overall. 1.3) Priority order of needs for enhancing educational quality in schools under the Primary Education Service Area Office shows that: (1) Internal environment factors, in order of priority: learning outcomes, development of learning management quality, and development of school administrative management quality. (2) External environment factors, in order of priority: technological factors, social factors, political and government policy factors, and economic factors. 1.4) Priority order of needs for strengthening accountability in schools under the Primary Education Service Area Office shows that: (1) Internal environment factors, in order of priority: development of school administrative management quality, learning outcomes, and development of learning management quality. (2) External environment factors, in order of priority: political and government policy factors, economic factors, social factors, and technological factors. 1.5) Priority order of needs for enhancing educational quality in schools under the Secondary Education Service Area Office shows that: (1) Internal environment factors, in order of priority: learning outcomes, development of learning management quality, and development of school administrative management quality. (2) External environment factors, in order of priority: political and government policy factors, economic factors, social factors, and technological factors. 1.6) Priority order of needs for strengthening accountability in schools under the Secondary Education Service Area Office shows that: (1) Internal environment factors, in order of priority: development of learning management quality, learning outcomes, and development of school administrative management quality. (2) External environment factors, in order of priority: technological factors, political and government policy factors, economic factors, and social factors.

2) Strengths, weaknesses, opportunities, and threats in utilizing external quality assessment results to enhance educational quality and strengthen accountability in basic education institutions: 2.1) Schools under Primary Educational Service Area Offices: (1) For enhancing educational quality: School management quality development and learning management quality development were identified as strengths, while learning outcomes were identified as weaknesses. Economic factors and political and government policy factors were identified as opportunities, while social factors and technological factors were identified as threats. (2) For strengthening accountability: Learning outcomes and learning management

quality development were identified as strengths, while school management quality development was identified as a weakness. Technological factors were identified as opportunities, while political and government policy factors, economic factors, and social factors were identified as threats. 2.2) Schools under Secondary Educational Service Area Offices: (1) For enhancing educational quality: School management quality development and learning management quality development were identified as strengths, while learning outcomes were identified as weaknesses. Economic factors, social factors, and technological factors were identified as opportunities, while political and government policy factors were identified as threats. (2) For strengthening accountability: School management quality development was identified as a strength, while learning outcomes and learning management quality development were identified as weaknesses. Political and government policy factors, economic factors, and social factors were identified as opportunities, while technological factors were identified as threats.

3) Strategies for utilizing external quality assessment results to enhance educational quality and strengthen accountability in basic education institutions comprised 3 main strategies, 34 sub-strategies, and 90 strategic activities.

Keyword: Accountability of School, Enhance Educational Quality, External Quality Assessment

บทนำ

การประกันคุณภาพการศึกษายานนอกเป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. หรือบุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับการรับรองจาก สมศ. เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นซึ่งได้มีแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อเรียนรู้ร่วมกัน คำนึงถึงเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ใช้ฐานข้อมูล หลักฐานประกอบพิจารณา เน้นการปรับปรุงและพัฒนา คำนึงถึงมาตรฐานสากล สำนึกในความเป็นกลยุธมิตร เป็นต้น ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องรับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (Suratthani Rajabhat University, 2018) การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้นั้นมีวัตถุประสงค์ในการกำหนดกรอบการดำเนินงานในการนำผลประเมินไปใช้ คือ เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดใช้ในการกำกับ ติดตามการนำผลการประเมินไปใช้และใช้ผลประเมินในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด และเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการสร้างพลังขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานที่พึงประสงค์ และยังมี การนำไปใช้ในมิติด้านต่าง ๆ เช่น ด้านคุ้มครองผู้บริโภค การเป็นเครื่องมือของรัฐบาล และด้านวิชาการ เป็นต้น และความรับผิดชอบของสถานศึกษาเป็นความคาดหวังที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องการให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพโดยสถานศึกษานั้นต้องมีความรับผิดชอบในโครงสร้างที่กำหนดไว้ คือ รับผิดชอบด้านการบริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป รับผิดชอบด้านความคาดหวังของตลาด คือ การผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพ รับผิดชอบด้านการเมือง คือ ดำเนินการตามที่ประกาศ

ต่อสาธารณะในเรื่องการจัดการศึกษา และการประกันคุณภาพ รับผิดชอบทางวิชาชีพ คือ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ และรับผิดชอบทางศีลธรรม คือยึดความถูกต้องสั่งสอนศีลธรรม และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (Haiyan Qian และ Allan Walker, 2019) และตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติยังกำหนดให้สถานศึกษามีบทบาทหลายประการและที่สำคัญ คือ การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นเอง(Thaischool.in.th, 2567)

จากปัญหาของระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาที่ผ่านมาพอจะรวบรวมสรุปได้ดังนี้ (Office of the Education Council, 2019) 1. ระบบการประกันคุณภาพยังไม่สะท้อนถึงความแตกต่างของสถานศึกษาแต่ละแห่ง สถานศึกษาแต่ละแห่งมีการสร้างตัวชี้วัดที่พยายามแบ่งแยกตามลักษณะของสถานศึกษา แต่ก็ยังไม่สามารถแบ่งแยกได้จนถึงระดับที่เหมาะสมกับทุกสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งอาจถูกวัดด้วยตัวชี้วัดที่ไม่ได้ตรงกับวัตถุประสงค์และสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา 2. ระบบการประกันคุณภาพยังเน้นการตรวจสอบเอกสารมากกว่าการพัฒนาคุณภาพหลายครั้งการตรวจประกันคุณภาพการศึกษา กลายเป็นกระบวนการในการตรวจสอบเอกสารเป็นหลัก เมื่อมีเอกสารจะได้คะแนน ไม่มีเอกสารจะไม่ได้คะแนน ซึ่งเป็นที่มาของความพยายามสถานศึกษาในแต่ละแห่ง ที่มุ่งเน้นในการสร้างและเก็บหลักฐานเหล่านี้เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณจำนวนมาก แต่กลับไม่ได้ทำให้คุณภาพของการศึกษาดีขึ้นแต่ประการใด 3. ระบบการประกันคุณภาพภายในและภายนอกไม่สอดคล้องกัน ในหลายครั้งตัวชี้วัดของการประกันคุณภาพภายในกับภายนอกถูกออกแบบมาจากหน่วยงานคนละหน่วยงาน ทำให้ไม่สอดคล้องกัน มีนิยามแตกต่างกัน การประกันคุณภาพจึงเสมือนเป็นการกรอกเอกสารที่ต้องให้ตรงกับนิยามของแต่ละหน่วยงานที่กำหนด ซึ่งไม่ได้ส่งผลดีใด ๆ ต่อสถานศึกษา 4. ครูใช้เวลาทำเอกสารหรือต้อนรับผู้ประเมินจนไม่มีเวลาสอนหนังสือนักเรียน ด้วยข้อมูลและเอกสารที่มีจำนวนมาก จึงทำให้ครูต้องใช้เวลามากกับกิจกรรมเหล่านี้ จนทำให้หลายครั้งไม่มีเวลาสอนหรือทบทวนบทเรียนให้กับนักเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรมหลัก 5. ผู้ประเมินขาดความรู้ความเข้าใจในบริบทของโรงเรียน ในหลายครั้งผู้ประเมินคุณภาพไม่มีความรู้ความเข้าใจในบริบทของแต่ละโรงเรียนอย่างถ่องแท้ ผู้ประเมินทำหน้าที่เพียงไปตรวจสอบเอกสารและให้คะแนนตามเอกสารที่เห็นเท่านั้น จึงไม่ได้ทำให้คุณภาพของสถานศึกษาดีขึ้นแต่ประการใด และจากเหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยที่มีประกาศใช้กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ฉบับนี้คือ แนวทางในการดำเนินการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ไม่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง จึงส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกไม่สัมพันธ์กัน เกิดความซ้ำซ้อน และคลาดเคลื่อนจากการปฏิบัติ ทำให้ไม่สะท้อนความเป็นจริงและเป็นการสร้างภาระแก่สถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา (Educational Testing Bureau, 2020) และจากการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษายังพบว่า ที่ผ่านมามีปัญหาอยู่หลายประการ เช่น 1) สถานศึกษาบางส่วนไม่มีแรงจูงใจในการนำผลการประเมินไปใช้ 2) ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาบางแห่งยังไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องแต่เป็นการดำเนินการเป็นครั้งคราวเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจาก สมศ. เท่านั้น จึงทำให้สถานศึกษาบางแห่งมองว่าการประเมินของ สมศ. เป็นภาระ และ 3) สถานศึกษาหลายแห่งที่ได้รับข้อเสนอแนะจาก สมศ. แม้จะนำไปปรับใช้กับการทำงานแต่ไม่ได้นำไปกำหนดไว้ในแผนของสถานศึกษาเพื่อเป็นเป้าหมายการดำเนินงานและพบว่าสถานศึกษาเพียง ร้อยละ 20 ที่นำผลการประเมินไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายในแผนพัฒนาส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพไม่เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Thai Post, 2023)

จากความสำเร็จและปัญหาดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” เพื่อให้สถานศึกษาสามารถมีกลไกในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ได้อย่างมีคุณภาพเพื่อพัฒนาสู่การประกันคุณภาพภายในให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืนในยุคปัจจุบันและอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) เพื่อพัฒนากลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษากรอบแนวคิดการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎี การนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้กรอบแนวคิด ดังต่อไปนี้ 1.1 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผลลัพธ์เรียนรู้ 2) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 3) การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 1.2 คุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ และ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 1.3 ความรับผิดชอบของสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) สร้างการมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบ 2) การเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 3) การกระจายอำนาจในการคิดและตัดสินใจ และ 4) การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้โดยสังคมและประชาชน

- 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้วิธีเชิงปริมาณจากประชากร คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 183 แห่ง จำนวน 26,905 โรงเรียน (ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 26,905 คน และครู 272,223 คน รวม 299,128 คน) เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 62 แห่ง จำนวน 2,360 โรงเรียน (ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2,360 คน และครู จำนวน 84,541 รวม 86,901 คน) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ (Yamane Taro, 1967) และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) แยกตามจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และทำการสุ่มรายชื่อโรงเรียนจนได้ขนาดตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 658 คน แบ่งเป็น ในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 356 คน และในสถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 302 คน ใช้แบบสอบถามแบบตอบสนองคู่ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเที่ยง

ของสภาพปัจจุบันเท่ากับ .996 และสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ .992 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถาม ปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การจำแนกประเภทข้อมูล (Typological analysis) การเปรียบเทียบข้อมูลและการสร้างข้อมูลแบบอุปนัย และทำการวิเคราะห์ความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อระบุความต้องการจำเป็นจากสูตร $PNI_{Modified}$ (Wongwanich S., 2007)

3) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) การวิเคราะห์ SWOT และทำตารางจับคู่ TOWS Matrix

4) จัดทำร่างกลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 1

5) ประเมินร่างกลยุทธ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิรายบุคคลจำนวน 15 คน และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแก้ไขเป็นร่าง ฉบับที่ 2

6) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ร่างกลยุทธ์ ฉบับที่ 2 ใช้วิธีเชิงคุณภาพ คือ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะเพื่อนำเสนอกกลยุทธ์ฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

1.1 นำไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา 1) สภาพแวดล้อมภายใน มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) สภาพแวดล้อมภายนอก มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านสังคม สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านสังคม ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางการเมือง และนโยบายของรัฐ และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

1.2 นำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 1) สภาพแวดล้อมภายใน มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ผลลัพธ์การเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ 2) สภาพแวดล้อมภายนอก มีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี รองลงมาคือ ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐ และปัจจัยทางด้าน

เศรษฐกิจ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัจจัยทางการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ดังแสดงตามตารางที่ 1 – 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน(สภาพแวดล้อมภายใน)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา											
ที่	การประเมิน คุณภาพ ภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ผลลัพธ์การ เรียนรู้	3.66	0.33	มาก	3	4.44	0.52	มาก	2	0.2131	1
2	การพัฒนา คุณภาพการ บริหารจัดการ สถานศึกษา	3.80	0.39	มาก	1	4.47	0.55	มาก	1	0.1763	3
3	การพัฒนา คุณภาพการ จัดการเรียนรู้	3.76	0.35	มาก	2	4.47	0.53	มาก	1	0.1888	2
รวม		3.74	0.34	มาก		4.46	0.52	มาก		0.1928	

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน											
ที่	การประเมิน คุณภาพ ภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ผลลัพธ์การ เรียนรู้	3.24	0.38	ปาน กลาง	2	4.47	0.53	มาก	2	0.3796	2
2	การพัฒนา คุณภาพการ บริหารจัดการ สถานศึกษา	3.23	0.38	ปาน กลาง	3	4.46	0.56	มาก	3	0.3808	1
3	การพัฒนา คุณภาพการ จัดการเรียนรู้	3.25	0.40	ปาน กลาง	1	4.48	0.56	มาก	1	0.3785	3
รวม		3.24	0.37	ปาน กลาง		4.47	0.55	มาก		0.3796	

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สภาพแวดล้อมภายนอก)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา											
ที่	สภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ	3.44	0.35	ปานกลาง	2	4.42	0.58	มาก	2	0.2849	3
2	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	3.48	0.37	ปานกลาง	1	4.40	0.62	มาก	3	0.2644	4
3	ปัจจัยทางด้านสังคม	3.21	0.42	ปานกลาง	4	4.39	0.63	มาก	4	0.3676	2
4	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี	3.22	0.41	ปานกลาง	3	4.43	0.59	มาก	1	0.3758	1
รวม		3.34	0.36	ปานกลาง		4.41	0.58	มาก		0.3203	

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน											
ที่	สภาพแวดล้อมภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการจำเป็น	
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ	3.22	0.39	ปานกลาง	3	4.45	0.56	มาก	3	0.3820	1
2	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	3.22	0.41	ปานกลาง	3	4.45	0.61	มาก	4	0.3820	1
3	ปัจจัยทางด้านสังคม	3.23	0.41	ปานกลาง	2	4.46	0.59	มาก	2	0.3808	2
4	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี	3.24	0.41	ปานกลาง	1	4.46	0.57	มาก	1	0.3765	3
รวม		3.23	0.39	ปานกลาง		4.45	0.57	มาก		0.3803	

1.3 นำไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 1) สภาพแวดล้อมภายในมีสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และผลลัพธ์การเรียนรู้ ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) สภาพแวดล้อมภายนอกมี สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี รองลงมา คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ และปัจจัยทางด้านสังคม สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านสังคม ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี

1.4 นำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 1) สภาพแวดล้อมภายในมีสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา รองลงมา คือ ผลลัพธ์การเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) สภาพแวดล้อมภายนอกมีสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ และปัจจัยทางด้านสังคม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ความต้องการจำเป็น เรียงลำดับได้ดังนี้ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม ดังแสดงตามตารางที่ 3 - 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สภาพแวดล้อมภายใน)

**สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น
ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา**

ที่	การ ประเมิน คุณภาพ ภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI	ลำดับ
										Modified	
1	ผลลัพธ์การเรียนรู้ การพัฒนา	3.29	0.53	ปาน กลาง	3	4.48	0.56	มาก	2	0.3617	1
2	คุณภาพการบริหารจัดการ สถานศึกษา การพัฒนา	3.35	0.62	ปาน กลาง	2	4.48	0.59	มาก	2	0.3373	3
3	คุณภาพการจัดการ เรียนรู้	3.36	0.61	ปาน กลาง	1	4.51	0.60	มาก ที่สุด	1	0.3422	2
รวม		3.33	0.56	ปาน กลาง		4.49	0.56	มาก		0.3483	

**สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น
ของการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**

ที่	การ ประเมิน คุณภาพ ภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI	ลำดับ
										Modified	
1	ผลลัพธ์การเรียนรู้ การพัฒนา	3.65	0.51	มาก	2	4.55	0.53	มาก ที่สุด	2	0.2466	2
2	คุณภาพการบริหารจัดการ สถานศึกษา การพัฒนา	3.72	0.46	มาก	1	4.57	0.51	มาก ที่สุด	1	0.2285	3
3	คุณภาพการจัดการ เรียนรู้	3.62	0.47	มาก	3	4.55	0.53	มาก ที่สุด	2	0.2569	1
รวม		3.66	0.46	มาก		4.56	0.51	มาก ที่สุด		0.2459	

ตารางที่ 4 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สภาพแวดล้อมภายนอก)

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา											
ที่	สภาพแวดล้อม ภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ	3.29	0.56	ปานกลาง	3	4.48	0.56	มาก	1	0.3617	1
2	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	3.30	0.61	ปานกลาง	2	4.41	0.67	มาก	2	0.3364	2
3	ปัจจัยทางด้านสังคม	3.29	0.59	ปานกลาง	3	4.39	0.68	มาก	3	0.3343	3
4	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี	3.33	0.63	ปานกลาง	1	4.41	0.66	มาก	2	0.3243	4
รวม		3.30	0.58	ปานกลาง		4.42	.64	มาก		0.3393	

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน											
ที่	สภาพแวดล้อม ภายนอก	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์				ความต้องการ จำเป็น	
		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	PNI Modified	ลำดับ
1	ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ	3.62	0.48	มาก	1	4.49	0.60	มาก	2	0.2403	2
2	ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ	3.60	0.48	มาก	3	4.46	0.68	มาก	4	0.2389	3
3	ปัจจัยทางด้านสังคม	3.62	0.53	มาก	1	4.47	0.68	มาก	3	0.2348	4
4	ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี	3.61	0.51	มากที่สุด	2	4.51	0.60	มากที่สุด	1	0.2493	1
รวม		3.61	0.49	มาก		4.48	0.61	มาก		0.2409	

2. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

2.1 นำไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา 1) จุดแข็ง และจุดอ่อน พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เป็นจุดแข็ง ส่วนด้านผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นจุดอ่อน 2) โอกาส และภาวะคุกคาม พบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐเป็นโอกาส ส่วนปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคาม

2.2 นำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา 1) จุดแข็ง และจุดอ่อน พบว่า ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เป็นจุดแข็ง ส่วนด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นจุดอ่อน 2) โอกาส และภาวะคุกคาม พบว่า ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเป็นโอกาส ส่วนปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคมเป็นภาวะคุกคาม

2.3 นำไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 1) จุดแข็ง และจุดอ่อน พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดแข็ง ส่วนด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นจุดอ่อน 2) โอกาส และภาวะคุกคาม พบว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม และปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเป็นโอกาส ส่วนปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ เป็นภาวะคุกคาม

2.4 นำไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 1) จุดแข็ง และจุดอ่อน พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นจุดแข็ง ส่วนด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดอ่อน 2) โอกาส และภาวะคุกคาม พบว่า ปัจจัยทางด้านการเมืองและนโยบายของรัฐ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคมเป็นโอกาส ส่วนปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีเป็นภาวะคุกคาม

3. ผลการพัฒนากลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

3.1 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์ พบว่า โดยรวมกลยุทธ์หลักการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน *ระดับประถมศึกษา* มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.93, 4.89) และมีความเป็นไปได้ อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.74, 4.56) และระดับมัธยมศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 5.00, 4.63) และมีความเป็นไปได้ อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.93, 4.63) และผลการพัฒนากลยุทธ์ พบว่า กลยุทธ์ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลัก 19 กลยุทธ์รอง 50 วิธีดำเนินการ ได้แก่ 1) การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 กลยุทธ์รอง 23 วิธีดำเนินการ และ 2) การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 10 กลยุทธ์รอง 27 วิธีดำเนินการ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 กลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์หลัก (ประถม - มัธยม)	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา
	กลยุทธ์รอง			
1. กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	1) ส่งเสริมกระบวนการบริหารและการจัดการใช้โอกาสจากการเมืองและนโยบายของรัฐและสภาพเศรษฐกิจช่วยลดจุดอ่อนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	1) ป้องกันภาวะคุกคามของการกระจายอำนาจในการคิดและตัดสินใจจากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	1) พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนโดยใช้โอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีช่วยลดจุดอ่อนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	1) ส่งเสริมให้เกิดการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบโดยใช้โอกาสจากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐ และสภาพสังคมช่วยลดจุดอ่อนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้
	2) ป้องกันภาวะคุกคามกระบวนการบริหารและการจัดการจากสภาพสังคมช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	2) ป้องกันภาวะคุกคามของการสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้โดยการมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึกของ ผู้ปกครอง ครู สังคม และประชาชนจากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	2) ป้องกันภาวะคุกคามด้านคุณภาพของผู้เรียนจากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐที่สอดคล้องกับการศึกษาที่ชัดเจนเพื่อช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้	2) ป้องกันภาวะคุกคามในการกระจายอำนาจในการคิดและตัดสินใจจากสภาพเทคโนโลยีช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้
	3) ป้องกันภาวะคุกคามในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจาก	3) ป้องกันภาวะคุกคามของการมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบ	-	-

กลยุทธ์หลัก (ประณม - มัธยม)	ประณมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ใช้ยักระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างควมรับผิดชอบของสถานศึกษา	ใช้ยักระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างควมรับผิดชอบของสถานศึกษา
	กลยุทธ์รอง			
	สภาพเทคโนโลยีโดยให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้	จากสภาพเศรษฐกิจและสังคม ที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้		
2. กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้	1) ส่งเสริมกระบวนการบริหารและการจัดการให้เกิดความต่อเนื่องใช้โอกาสจากการเมือง นโยบายของรัฐบาลที่สอดคล้องกับการศึกษาที่ชัดเจน	1) ส่งเสริมให้เกิดการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้โอกาสจากสภาพเทคโนโลยีช่วยลดจุดอ่อนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้	1) ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนโดยใช้โอกาสจากสภาพเศรษฐกิจช่วยรักษาจุดแข็งการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้	1) ส่งเสริมการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบโดยใช้โอกาสจากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐบาล และสภาพสังคมช่วยรักษาจุดแข็งการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้
การใช้ระดับคุณภาพภายนอกไปใช้	และสภาพเศรษฐกิจเพื่อช่วยรักษาจุดแข็งการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้	ประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้	ระดับคุณภาพการศึกษาคือ	ความรับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
การพัฒนาคุณภาพภายนอกไปใช้	ระดับคุณภาพการศึกษาคือ	สถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	
การจัดการสถานศึกษา	2) ป้องกันภาวะคุกคามกระบวนการบริหารและการจัดการจากสภาพสังคมที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้	2) ป้องกันภาวะคุกคามในการกระจายอำนาจในการคิดและตัดสินใจ จากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐบาล ช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้	2) ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนโดยใช้โอกาสจากสภาพสังคมช่วยรักษาจุดแข็งการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้	2) ส่งเสริมการเสริมสร้างพลังอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยใช้โอกาสจากสภาพเศรษฐกิจช่วยรักษาจุดแข็งการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้
	ระดับคุณภาพการศึกษาคือ	สถานศึกษาเพื่อพัฒนา	พัฒนาคุณภาพการ	ความรับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อพัฒนา

กลยุทธ์หลัก (ประถม - มัธยม)	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างการรับผิดชอบของสถานศึกษา	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างการรับผิดชอบของสถานศึกษา
	กลยุทธ์รอง			
	คุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	รับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	บริหารจัดการสถานศึกษา	คุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
	3) ป้องกันภาวะคุกคามในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จากสภาพเทคโนโลยีที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	3) ป้องกันภาวะคุกคามการสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้โดยสังคมและประชาชน จากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐ ช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างการรับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	3) ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนโดยใช้โอกาสจากสภาพเทคโนโลยีโดยให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อช่วยรักษาจุดแข็งการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	3) ป้องกันภาวะคุกคามของการกระจายอำนาจในการคิดและตัดสินใจจากสภาพเทคโนโลยีที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างการรับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
-	-	4) ป้องกันภาวะคุกคามการมีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบ จากสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ช่วยลดจุดอ่อนในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างการรับผิดชอบของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	4) ป้องกันภาวะคุกคามด้านคุณภาพผู้เรียนจากสภาพการเมืองและนโยบายของรัฐที่จะรักษาจุดแข็งในการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา	-

กลยุทธ์หลัก (ประถม - มัธยม)	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ใช้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาของ สถานศึกษา	ใช้เสริมสร้าง ความ รับผิดชอบของ สถานศึกษา	ใช้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาของ สถานศึกษา	ใช้เสริมสร้าง ความ รับผิดชอบของ สถานศึกษา
	กลยุทธ์รอง			
3. กลยุทธ์ การพัฒนา การนำผล การ ประเมิน คุณภาพ ภายนอกไป ใช้ยกระดับ คุณภาพ การศึกษา เพื่อพัฒนา คุณภาพ การจัดการ เรียนรู้	1) ส่งเสริม กระบวนการบริหาร และการจัดการให้เกิด ความต่อเนื่องใช้โอกาส จากการเมือง และ นโยบายของรัฐช่วย รักษาจุดแข็งการนำ ผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้ยกระดับ คุณภาพการศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพการ จัดการเรียนรู้	1) ส่งเสริมการ เสริมสร้างพลังอำนาจ อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลให้เกิด ความต่อเนื่องใช้โอกาส จากสภาพเทคโนโลยี ช่วยรักษาจุดแข็งการ นำผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้ เสริมสร้าง ความ รับผิดชอบของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้	1) ส่งเสริมคุณภาพ ผู้เรียนโดยใช้โอกาส จากสภาพสังคมช่วย รักษาจุดแข็งการนำ ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไป ใช้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาเพื่อ พัฒนาคุณภาพการ จัดการเรียนรู้	1) ส่งเสริมให้เกิดการ เสริมสร้างพลังอำนาจ อย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลโดยใช้โอกาส จากสภาพเศรษฐกิจช่วย ลดจุดอ่อนการนำผลการ ประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้เสริมสร้าง ความรับผิดชอบของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้
	2) ป้องกันภาวะ คุกคามกระบวนการ บริหารและการจัดการ จากสภาพสังคมที่จะ รักษาจุดแข็งในการนำ ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้ ยกระดับคุณภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้	2) ป้องกันภาวะ คุกคามของการ กระจายอำนาจในการ คิดและตัดสินใจ จาก สภาพการเมืองและ นโยบายของรัฐ ที่จะ รักษาจุดแข็งในการนำ ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้ เสริมสร้าง ความ รับผิดชอบของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้	2) ป้องกันภาวะ คุกคามด้านคุณภาพ ผู้เรียนจากสภาพ การเมืองและ นโยบายของรัฐที่จะ รักษาจุดแข็งในการ นำผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไป ใช้ยกระดับคุณภาพ การศึกษาเพื่อ พัฒนาพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้	2) ส่งเสริมให้เกิดการ เสริมสร้างการมีส่วนร่วม อย่างรับผิดชอบโดยใช้ โอกาสจากสภาพสังคม ช่วยลดจุดอ่อนการนำผล การประเมินคุณภาพ ภายนอกไปใช้เสริมสร้าง ความรับผิดชอบของ สถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการจัดการ เรียนรู้
	3) ป้องกันภาวะ คุกคามในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนจาก สภาพเทคโนโลยีช่วย ลดจุดอ่อนในการนำ ผลการประเมิน คุณภาพภายนอกไปใช้	3) ป้องกันภาวะ คุกคามของการมีส่วน ร่วมอย่างรับผิดชอบ จากสภาพเศรษฐกิจ และสังคม ที่จะรักษา จุดแข็งในการนำผล การประเมินคุณภาพ	-	-

กลยุทธ์หลัก (ประถม - มัธยม)	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างความรู้ขีดความสามารถของสถานศึกษา	ใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	ใช้เสริมสร้างความรู้ขีดความสามารถของสถานศึกษา
	กลยุทธ์รอง			
	ยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้	ภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรู้ขีดความสามารถของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้		

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรู้ขีดความสามารถของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาเป็นกลยุทธ์ จากผลการวิจัยมีประเด็นในการอภิปรายที่สำคัญ ดังนี้

1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา แสดงให้เห็นว่า บุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ซึ่งการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การออกแบบหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) ครูวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในขณะที่ปัจจุบันยังคงมีปัญหาอันเนื่องมาจากระบบการประกันคุณภาพยังเน้นการตรวจสอบเอกสารมากกว่าการพัฒนาคุณภาพหลายครั้งการตรวจประกันคุณภาพการศึกษา กลายเป็นกระบวนการในการตรวจสอบเอกสารเป็นหลัก เมื่อมีเอกสารจะได้คะแนน ไม่มีเอกสารจะไม่ได้คะแนน ซึ่งเป็นที่มาของความพยายามสถานศึกษาในแต่ละแห่ง ที่มุ่งเน้นในการสร้างและเก็บหลักฐานเหล่านี้เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและงบประมาณจำนวนมาก แต่กลับไม่ได้ทำให้คุณภาพของการศึกษาดีขึ้นแต่ประการใด รวมถึงครูใช้เวลาทำเอกสารหรือต้อนรับผู้ประเมินจนไม่มีเวลาสอนหนังสือนักเรียน ด้วยข้อมูลและเอกสารที่มีจำนวนมาก จึงทำให้ครูต้องใช้เวลามากกับกิจกรรมเหล่านี้ จนทำให้หลายครั้งไม่มีเวลาสอนหรือทบทวนบทเรียนให้กับนักเรียนทั้งที่เป็นกิจกรรมหลักจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phoophanphon et al. (2018) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระบบการประกันคุณภาพภายนอก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพ ได้แก่ ครูมีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อการสอน เป็นต้นแบบที่ดี สนใจใฝ่เรียนรู้ และยอมรับการเปลี่ยนแปลง เห็นคุณค่าของการประเมินและเชื่อว่าการประกันคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2) จากผลการวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อน ด้านสภาพแวดล้อมภายในของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดแข็งของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการสร้างการมีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยมของสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน เน้นคุณภาพด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ ระบบเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ปลอดภัยเอื้อต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ นอกจากนี้ยังมีการการออกแบบหลักสูตร แผนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการเสริมสร้างความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และการมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี และเสริมสร้างสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคมส่วนด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นจุดอ่อนของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษายังขาดการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านผลลัพธ์การเรียนรู้โดยสถานศึกษาบางแห่งอาจยังขาดประสิทธิภาพในการดำเนินการในด้านต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด การพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย และการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ขาดการสนับสนุนการพัฒนาสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม และการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Muengdang (2022) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาควรมีการยกระดับคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนโดยต้องมีการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสร้างวินัยและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้เรียน จัดการเรียนรู้เข้ามาปรับใช้พัฒนาศักยภาพตามความถนัด และความสนใจ โดยคำนึงถึงความแตกต่างรายบุคคล และในด้านกระบวนการบริหารและจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้กระบวนการประเมินเชิงพัฒนา ควรมีการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยการนำกระบวนการ PLC มาขับเคลื่อนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active learning) ส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีในเทคโนโลยีเป็นระบบ และนำผลการประเมินการจัดการเรียนรู้และการพัฒนางานมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

3) จากผลการวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อนด้านสภาพแวดล้อมภายในของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ และด้านการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เป็นจุดแข็งของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการพัฒนาการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรโดยมุ่งเน้นให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรด้านความรู้ ทักษะ และความมั่นใจ มีความเป็นอิสระที่จะคิดและตัดสินใจงานทั้ง 4 ฝ่าย กระจายอำนาจการจัดการศึกษา รวมทั้งการส่งเสริมให้ทุกคนมีสำนึกในหน้าที่ของตนในการพัฒนาการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ส่วนด้านการพัฒนา

คุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นจุดอ่อนของการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม การกำหนดนโยบายและทิศทางการกลยุทธ์และแผนงานการบริหารโดยมุ่งเน้นให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาขาดภาวะผู้นำทางวิชาการ รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานและการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และระบบการนิเทศของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sawangboon et al. (2018) พบว่า การบริหารสถานศึกษาควรโดยยึดหลักการบริหารจัดการโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) ที่บูรณาการความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และสถานศึกษา สถานศึกษามีความเป็น อิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการโดยตนเอง สามารถวางแผนการบริหารจัดการสถานศึกษาได้สอดคล้อง กับความต้องการของชุมชน สามารถแก้ปัญหาในการจัดสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็วที่สำคัญยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาและยกระดับคุณภาพของผู้เรียนผล นอกจากนี้สถานศึกษาต้องเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อผลการประเมินภายนอกไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการสร้างความตระหนักและความเข้าใจก่อนการประเมิน มีการตรวจสอบยืนยันกับผลการประกันคุณภาพภายในและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอก และสถานศึกษาควรมีการสร้าง ความตระหนักและความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษา

4) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษามีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการในการพัฒนากลยุทธ์เกิดจากการนำแนวคิดของการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาของ สมศ. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มาใช้เป็นกรอบแนวคิดซึ่งแนวคิดก็ได้สอดคล้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่เบื้องต้นแล้วว่าเป็นสิ่งสำคัญและควรพัฒนาให้มีประสิทธิภาพจึงทำให้ขั้นตอนของการเก็บข้อมูลและการให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าใจกลยุทธ์ได้อย่างชัดเจนจึงทำให้ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดที่จะสามารถนำไปใช้กับสถานศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wilaipant et al. (2024) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่าผลการประเมินการพัฒนากลยุทธ์ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้มีสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นสูงกว่าด้านอื่นในการพัฒนาครั้งต่อไปของผู้ที่สนใจจึงควรมีการพัฒนา “รูปแบบการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา”

2) ด้านคุณภาพการจัดการเรียนรู้มีสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นสูงกว่าด้านอื่นในการพัฒนาครั้งต่อไปของผู้ที่สนใจจึงควรมีการพัฒนา “รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา”

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ระดับประถมศึกษา

1) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรมุ่งเน้นให้การสนับสนุนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยเฉพาะการยกระดับกระบวนการบริหารและการจัดการในเรื่องคุณภาพที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสามารถนำตนเองในการเรียนรู้ได้ และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการยกระดับกระบวนการบริหารและการจัดการในเรื่องการออกแบบหลักสูตร แผน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ

2) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรมุ่งเน้นให้การสนับสนุนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาอย่างเข้มงวดทั้งในด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

3) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรเร่งพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพศึกษาด้านผลลัพธ์การเรียนรู้เนื่องจาก ผลการวิจัย พบว่า เป็นจุดอ่อน และควรหาวิธีป้องกันและหลีกเลี่ยงภาวะคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี

4) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรเร่งพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

5) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรนำกลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้อย่างต่อเนื่องทั้งในด้าน 1) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 3) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

2. ระดับมัธยมศึกษา

1) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรมุ่งเน้นให้การสนับสนุนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่ามีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางและมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และควรส่งเสริมให้ครูประเมินอย่างเป็นระบบครอบคลุมกระบวนการคิด ปฏิบัติและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ และใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ในการประเมิน

2) สถานศึกษาขั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรมุ่งเน้นให้การสนับสนุนการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาอย่างเข้มงวดโดยเฉพาะในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

3) สถานศึกษาชั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรเร่งพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาด้านผลลัพธ์การเรียนรู้

4) สถานศึกษาชั้นพื้นฐานนำโดยผู้บริหารและครูควรส่งเสริมการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้เสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาให้เกิดความต่อเนื่องในด้านการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา

5) สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรนำกลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไปใช้อย่างต่อเนื่องทั้งในด้าน 1) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ 2) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และ 3) กลยุทธ์การพัฒนาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

3. สมศ. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

สมศ. ควรนำกลยุทธ์การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษาและเสริมสร้างความรับผิดชอบของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไปใช้ กำหนดนโยบายและเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะการยกระดับกระบวนการบริหารและการจัดการด้านผลลัพธ์การเรียนรู้ สำหรับระดับประถมศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้สำหรับระดับมัธยมศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567

Reference

- Educational Testing Bureau. (2020). *Guidelines for quality assessment according to early childhood education standards, basic education standards, and basic education standards for special education centers*. Agricultural Cooperative Federation of Thailand Printing House.
- Muengdang, P. (2022). The guideline for the improvement of learner's quality in schools under Phitsanulok Primary Education Service Area Office 3. (Independent Study in Educational Administration, Naresuan University)
- Office of the Education Council. (2019). *National education standards B.E. 2561*. 21 Century.
- Phoophanphon, P., Luangangkul, N., & Phusee-on, S. (2018). A study of factors affecting educational quality development of basic education institutions according to external quality assurance system. *Journal of Educational Measurement, Mahasarakham University*, 16(1), 65-72. (in Thai)
- Qian H. & Walker A. (2019). *Reconciling top-down policy intent with internal accountability: the role of Chinese school principals*. <https://doi.org/10.1007/s11092-019-09309-4>.

- Sawangboon, T., Chantchusakun, S., & Warasunun, P. (2018). *Development of a model for utilizing quality assessment results to enhance quality in small basic education institutions in the northeastern region*. Office for National Education Standards and Quality Assessment (Public Organization). (in Thai)
- Suratthani Rajabhat University. (2018). *Guidelines for educational quality assurance*. <https://graduate.sru.ac.th/wp-content/uploads/2018/06/edu0107-03-insurance-guidelines.pdf>.
- Thai Post. (2023). *ONESQA reveals that educational institutions not implementing previous year's assessment results for improvement will affect evaluation consideration in 2024*. <https://www.thaipost.net/news-update/388431/>.
- Thai School Website. (n.d.). *Roles and responsibilities of educational institutions*. https://www.thaischool.in.th/_files_school/30113921/other/ita_30113921_0_20200620-174414.pdf
- Wilaipant,J., Thosagai, T., & Srisuthamniwit, P. (2024). Development of internal quality assurance strategies in basic education institutions under the Singburi Primary Educational Service Area Officebased on iddhipada 4. *The Journal of Research and Academics*. 7(6), 31–48. <https://doi.org/10.14456/jra.2024.136>. (in Thai)
- Wongwanich S. (2007). *Needs Assessment Research*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis (2nd ed.)*. New York, NY: Harper and Row.

การศึกษาการรับรู้และการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน
ของพนักงานระดับปฏิบัติการ
A Study of Cyberbullying Awareness and Coping in the Workplace
Among Operational Employees

รัชเมธี ราชวัฒนกุล¹ อนันต์พล ชื่นชม² ณัฐชฎา พิมพาภรณ์^{3*}
Ratchamethee Rachatwattanakun¹ Ananpon Chuenchom² Natchada Pimpaporn³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ พนักงานระดับปฏิบัติการ ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ใช้สูตรของคอกเรนคำนวณกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.888 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุช่วง 26 – 40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายต่อเดือน 15,000 – 20,000 บาท อายุการทำงาน 1 – 3 ปี การรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประสิทธิภาพด้านการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุและตำแหน่งงานต่างกันมีการรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน อาจแสดงถึงช่วงวัยมีความเกี่ยวข้องกับการใช้โซเชียลจึงมีการรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานแตกต่างกัน ส่วนเพศ การศึกษา รายได้ และอายุงานต่างกันมีการรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน และประสิทธิภาพด้านการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานมีความสัมพันธ์กับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานในระดับต่ำ (อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01) และพบว่า การรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานสามารถพยากรณ์การรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานได้ โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า .693

คำสำคัญ: การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์, การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน, การรับรู้, พนักงานปฏิบัติการ

^{1,3*}สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

Department of Industrial Management, Faculty of Science and Technology, Suvarnabhum University

*Corresponding Author, email: natchada.p@bsu.ac.th

²สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

Department of Information Technology and Innovation, Faculty of Science and Technology,
Suvarnabhum University

Abstract

This research aimed to study the perception and coping with cyberbullying in the workplace and the relationship between the perceptions and coping with cyberbullying in the workplace. The population and sample were operational employees in Lat Krabang District, Bangkok. Cochran's formula was used to calculate the sample size of 400 people. The research tool is a questionnaire with a reliability value of 0.888. The statistics used in the research include percentage, mean, standard deviation, comparison of differences between variables, Pearson's correlation coefficient, and regression analysis. The research results can be summarized as follows: Personal factors revealed that the majority of the sample were female, aged 26-40 years, had a bachelor's degree, had a monthly income of 15,000-20,000 baht, had worked for 1-3 years, and had an overall perception of cyberbullying in the workplace at a high level. Overall experience with cyberbullying in the workplace was at a moderate level. Overall, coping with cyberbullying in the workplace was at a high level. The results of the hypothesis testing found that personal factors such as age and different job positions had different perceptions of cyberbullying at work. Therefore, the hypothesis was accepted. It may indicate that age is related to the use of social media, so the perception of cyberbullying at work is different. However, gender, education, income, and working age did not have different perceptions of cyberbullying at work. Consequently, the hypothesis faced rejection. The experience of cyberbullying at work had a low relationship with coping with cyberbullying at work (with statistical significance at 0.01). It was found that the perception of cyberbullying in the workplace could predict the coping with cyberbullying in the workplace with a standard error of prediction of .693.

Keywords: Awareness , Cyberbullying , Cyberbullying in the Workplace , Operational Staff

บทนำ

โลกออนไลน์ในปัจจุบันสามารถเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น ไม่เพียงแต่มีคอมพิวเตอร์ แต่ยังสามารถเข้าได้ทางโทรศัพท์มือถือ ซึ่งการเข้าถึงทางเทคโนโลยีได้ง่าย สะดวก รวดเร็วนี้ก็เหมือนดาบสองคมเนื่องจากมีช่องโหว่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต (Cyberbullying) หรือการรังแกในโลกออนไลน์ ยังมีความเชื่อมโยงไปถึงสังคมในชีวิตประจำวันและในสังคมการทำงานด้วย ซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้ชีวิตในสังคมและบนโลกออนไลน์ ทำให้ผู้ที่ถูกลีหรือถูกรังแก เสียสุขภาพจิต และอาจทำให้เป็นโรคซึมเศร้าได้ ทั้งยังส่งผลต่อการปฏิบัติงาน (Office of the Permanent Secretary of the Royal Thai Army, 2020) สาเหตุของการเกิดการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ต อาจเกิดจากความขัดแย้งเล็ก ๆ น้อย ๆ ระหว่างผู้ร่วมงาน โดยที่ใช้เครื่องมือสื่อสารอย่างโทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ เชื่อมต่อเครือข่ายสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม แชน หรือเว็บไซต์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการรังแกและกลั่นแกล้งกัน โดยการกลั่นแกล้งนี้สามารถทำได้ 24 ชั่วโมง (Office of the Permanent Secretary of the Royal Thai Army, 2020) การกลั่นแกล้งอาจถูกมองว่าเป็นเรื่องปกติที่ในสังคมแต่ละแห่งไม่ว่าจะเป็นที่สังคมภายในการทำงาน หรือสังคมอื่น ๆ ที่มีการรวมกลุ่มกันก็มักมีการหยอกล้อแกล้งกันเป็นเรื่องธรรมดา แต่การกลั่นแกล้งนั้น

จะไม่ใช้เรื่องปกติ สำหรับอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้มีความรู้สึกสนุกมีอารมณ์ร่วมกัน โดยอาจรู้สึกว่าคุณคุกคาม ทำให้เสียหน้า ทำให้อับอาย หรือถูกรังแก ซึ่งจะส่งผลถึงสุขภาพจิต ซึ่งการกระทำในลักษณะนี้เรียกว่า เป็นการกลั่นแกล้งรังแก (Bully) การกลั่นแกล้งที่แสดงออกด้วยคำพูด หรือพฤติกรรมที่ก้าวร้าวต่อผู้อื่น ซึ่งมักเกิดขึ้นในสังคมการอยู่ร่วมกันในการทำงานที่มีช่องว่างระหว่างผู้ที่มีอำนาจมากกว่าแสดงออกแก่ผู้ที่อ่อนแอกว่า และมีโอกาสเกิดขึ้นซ้ำ ๆ โดยพบการกลั่นแกล้งรังแกในสถานที่ทำงานมาก นำไปสู่ปัญหาสุขภาพทางจิตใจที่ร้ายแรงได้ในอนาคต ลักษณะการกลั่นแกล้งรังแกในโลกที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ประกอบด้วย 2 เงื่อนไข คือ 1. การใช้กำลังกลั่นแกล้ง ด้วยการแสดงออกจากกลุ่มคนที่มีอำนาจ หรือมีพลังกำลังที่แข็งแกร่ง ด้วยการใช้กำลัง ทำให้ผู้อื่นเกิดความรู้สึกอับอายในที่สาธารณะด้วยการกลั่นแกล้งที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ได้ตลอดเวลา 2. เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ด้วยพฤติกรรมกลั่นแกล้งที่มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า 1 ครั้ง การกลั่นแกล้งรังแก (Bully) (Petcharavej Hospital, 2020) ด้วยเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมากขึ้นทำให้รูปแบบการรังแกมีความรุนแรง และมีจำนวนมากขึ้นด้วย เพราะทำได้ง่ายและรวดเร็วโดยผู้ถูกรังแกอาจจะไม่ได้รับความเจ็บปวดทางกายโดยตรง แต่ได้รับความเจ็บปวดทางจิตใจที่อาจมีความรุนแรงได้และในหลาย ๆ ครั้ง อาจนำไปสู่การทำร้ายตนเองและการสูญเสียชีวิต ผลกระทบจากการถูกละเมิดทางไซเบอร์ทำให้เกิดความรู้สึกอับอาย รู้สึกถูกหัวเราะเยาะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ปิดกั้นเหยื่อทำให้ไม่กล้าพูดออกมา หรือไม่กล้าร้องขอความช่วยเหลือ และไม่หาทางแก้ไขปัญหาก็เหมาะสมทำให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงตามมาได้ เช่น วิตกกังวล ซึมเศร้า พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง และอาจถึงกับพยายามฆ่าตัวตาย การบูลลี่ในที่ทำงาน หรือโรงงานต่าง ๆ มักเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับรูปร่าง และพฤติกรรมของพนักงาน รวมถึงเรื่องคู่สาวที่มีโอกาสเกิดปัญหาคุกคามทางเพศ ซึ่งผู้ที่เผชิญกับเหตุการณ์ถูกละเมิดจะต้องเตรียมพร้อมรับมือ และเก็บหลักฐานสำหรับชี้แจงต่อหัวหน้าสายงานได้ โดยมูลนิธิเครือข่ายครอบครัวเปิดเผยว่า ประเทศไทยติดอันดับ 2 ในโลกในปี พ.ศ. 2563 รองจากประเทศญี่ปุ่น จากข้อมูลการบูลลี่ด้วยการใช้ตัวอักษรผ่านโซเชียลมีเดีย ในปีเดียวกัน Punch Up x Wisersight ได้ร่วมกันเล่าเรื่องผ่านข้อมูลพบว่า คำที่คนไทยใช้บูลลี่กันมากที่สุดเป็นเรื่อง รูปลักษณ์ เพศ และความคิด กับทัศนคติ ได้แก่ ไม่สวย, ไม่หล่อ, หน้าเบี้ยว, ขี้เหร่, หน้าหัก, หน้าปปลอม, ผอม, เตี้ย, สิว, ดำ, ขาใหญ่, จอแบน, เหยิน, เหม่ง, ตั๊ด, สายเหลือง, ขูดทอง, กะเทย, โสเภณี, กะหรี, แมงดา, เซนึ, แรต, หากะโปรงมาใส่, โง่, สลิม, ตลาดล่าง, ปัญญาอ่อน, ต่ำตม, โดโนเสาร์ เป็นต้น ระดับการศึกษาที่ใช้คำบูลลี่มากที่สุด พบว่าเป็นระดับมัธยม ในทุกระดับชั้นพบว่าเพื่อนเป็นผู้ใช้คำบูลลี่กันมากที่สุด (Department of Mental Health, 2019) ทั้งนี้ความเติบโตของอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในทุกมิติทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม รวมไปถึงการกลั่นแกล้งรังแกที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบจากเดิมเป็นการกลั่นแกล้งที่เป็นการกระทำในชีวิตจริง ในสถานที่จริง เช่น สถานที่ปฏิบัติงาน หรือโรงงาน ใช้กำลังอำนาจมุ่งประสงค์ทางกายภาพ ในการทำร้ายร่างกาย ช่มชู้ เป็นการเผชิญหน้ากันระหว่างคนรังแกและคนถูกรังแก ซึ่งเหยื่อและคนรอบข้างสามารถรับรู้ได้ว่าใครเป็นผู้รังแก ผลของการรังแกเป็นอย่างไร สามารถควบคุมการรังแกให้จำกัดวงในการรับรู้ได้ และเหยื่ออาจหลบ ซ่อน หรือหาสถานที่ปลอดภัยไม่ให้ถูกรังแกได้ เมื่อการกลั่นแกล้งเปลี่ยนรูปแบบมาเป็นการกลั่นแกล้งรังแกทางออนไลน์ในรูปแบบการตำหนิ ต่อว่า กล่าวหาใช้ถ้อยคำเสียดยั่วต่อว่าผู้อื่น โดยใช้เครื่องมือสื่อสารผ่านโลกออนไลน์ ก็เป็นปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อผู้ถูกต่อหน้าทางด้านจิตใจและมีผลต่อการดำเนินชีวิต และอาจทำให้เกิดความเครียดระดับสูงและเกิดปัญหาด้านสุขภาพจิตตามมาได้ และนอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการทำงานและความสามารถในการทำงานจะลดลงได้ อีกทั้งบรรยากาศในการทำงานร่วมกันก็จะไม่ราบรื่น ไม่เกิดประสิทธิภาพในหน่วยงานอีกด้วย สำหรับการทำงานองค์กรการยังมีหน้าที่ในการจัดและดูแลวัฒนธรรมองค์กรและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความเหมาะสมเพราะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรด้วย หากพนักงานมีพฤติกรรมดีย่อมส่งผลดีทั้งต่อบุคคล ต่อกลุ่ม

และต่อองค์การในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย แต่หากพนักงานมีพฤติกรรมในทางลบย่อมส่งผลเสียทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์การ โดยพฤติกรรมของบุคคลในองค์การจะกล่าวได้จาก Bandura, A. (1977) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเสนอว่า พฤติกรรมของมนุษย์ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำเท่านั้น แต่ยังสามารถเรียนรู้ได้จาก การสังเกต (observational learning) หรือ การเลียนแบบ (modeling) พฤติกรรมของผู้อื่นในสังคม โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นแบบอย่าง เช่น หัวหน้า เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลที่มีอำนาจ องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ทางสังคม ประกอบด้วย การให้ความสนใจกับแบบอย่าง การจดจำพฤติกรรมที่สังเกตเห็น การมีความสามารถในการเลียนแบบพฤติกรรม และการมีแรงจูงใจที่จะเลียนแบบ เช่น การได้รับรางวัลหรือการยอมรับทางสังคมจากการค้นคว้างานวิจัยของ Pitchapa Bunnasa (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการกลั่นแกล้งในที่ทำงานต่อผลการปฏิบัติงานผ่านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ผลการวิจัยพบว่า การกลั่นแกล้งในที่ทำงานมีอิทธิพลเชิงลบต่อผลการปฏิบัติงาน การกลั่นแกล้งในที่ทำงานมีอิทธิพลเชิงลบต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และงานวิจัยของ Prinda Jirasombat (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปิดรับรูปแบบการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดีย (Cyberbullying) และความคิดเห็นต่อการรับมือของเจนเอเรชั่นวาย ผลการวิจัยพบว่า ประชากรเจนเอเรชั่นวายมีการเปิดรับการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดียรูปแบบการโจมตีต่ำทอสูงสุดโดยผ่านช่องทาง Facebook มากที่สุด โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการรับมือด้วยวิธีการสนับสนุนจากคนใกล้ชิดในทางกลับกันไม่เห็นด้วยกับวิธีการแกล้ง และการโทษตัวเอง สำหรับการพิสูจน์สมมติฐานพบว่าลักษณะทางประชากรของผู้เปิดรับการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดียที่แตกต่างกันด้านอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ไม่พบความแตกต่างในการเปิดรับการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดีย แต่พบความแตกต่างด้านเพศ ซึ่งเพศทางเลื่อมมีการเปิดรับรูปแบบการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดียมากกว่าเพศชาย และเพศหญิง ผลการวิจัยยังพบค่าความถี่ในการเปิดรับรูปแบบการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดียมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการรับมือ และงานวิจัยของ Chindana Sirisomruthai (2018) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้ ทักษะ และความตั้งใจในการเกิดพฤติกรรม การกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียลในระดับมาก โดยในส่วนการรับรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียล กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดว่าการกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียลเป็นเรื่องที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ในส่วนทัศนคติต่อ การกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียล กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดว่า พฤติกรรม การกลั่นแกล้ง บนโลกโซเชียลเป็นสิ่งที่ไม่สมควรกระทำ และในส่วนของความตั้งใจในการเกิดพฤติกรรม การกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียล ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรม การกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียลอย่างแน่อนมากที่สุด ซึ่งจากผลการวิจัยในข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการรับรู้ และทัศนคติมักจะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเกิดพฤติกรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะพบว่ามีการศึกษา การกลั่นแกล้งทางโซเชียลในหมู่วัยรุ่นและนักศึกษา แต่ยังคงขาดงานวิจัยที่เน้นบริบทของการทำงานโดยตรง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่การกลั่นแกล้งทางโซเชียลสามารถเกิดขึ้นได้ผ่านช่องทางดิจิทัลต่าง ๆ เช่น อีเมล แพลตฟอร์มการสื่อสารภายในองค์กร และโซเชียลมีเดีย จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการถูกกลั่นแกล้งทางโซเชียลในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ โดยศึกษาถึงการรับรู้การกลั่นแกล้งทางโซเชียล และการรับมือการถูกกลั่นแกล้งทางโซเชียลในการทำงาน เพื่อที่จะนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการช่วยเหลือคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน ตลอดจนนำไปวางแผนการให้ความรู้เพื่อป้องกันปัญหาจากการถูกกลั่นแกล้งทางโซเชียลในการทำงานให้แก่พนักงานได้ต่อไป

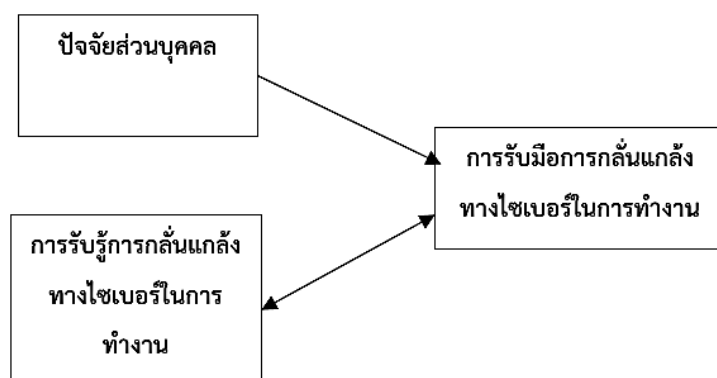
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน
2. เพื่อศึกษาการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาการรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานที่มีผลต่อการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการรับรู้และการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงพรรณนาด้วยวิธีการสำรวจ (Survey Research Method) และวิธีการการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีขั้นตอนการศึกษาดังต่อไปนี้

ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรต้น ได้แก่ การรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน และตัวแปรตาม ได้แก่ การรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน

ภาพที่ 1 ภาพกรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือ ประชากรที่เป็นกลุ่มคนในพื้นที่เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ประชากรจำนวนทั้งหมด 179,163 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรวัยทำงานในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานครโดยใช้สูตรคำนวณของคอคแรน (Thirawut Ekakun, 2000) เมื่อได้คำนวณได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 384 คน และเพื่อลดความคลาดเคลื่อนหรือความไม่สมบูรณ์ของข้อมูล คณะผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวน 400 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของคอคแรน (Thirawut Ekakun, 2000) ใช้ในกรณีไม่ทราบขนาดของประชากรที่แน่นอน แต่ทราบว่ามีความจำนวนมากและต้องการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร มี 2 กรณีคือ

$$\text{กรณีทราบค่าสัดส่วนของประชากร ใช้สูตร } n = \frac{p(1-p)z^2}{e^2}$$

$$\text{และกรณีไม่ทราบค่าสัดส่วนของประชากรหรือ } P = 0.5 \text{ ใช้สูตร } n = \frac{z^2}{4e^2}$$

- ถ้าระดับความเชื่อมั่น 95% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่า $z = 1.96$

- ถ้าระดับความเชื่อมั่น 99% หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่า $z = 2.5$

$n = 384.16 = 384$ หน่วย ทั้งนี้ทางคณะผู้วิจัยจึงได้กำหนดเก็บข้อมูลเป็น 400 ชุด เพื่อเพื่อความสูญเสียและความไม่สมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียด ดังนี้ การศึกษาทฤษฎี แนวคิด จากหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ในส่วนของแบบสอบถาม มี 3 ส่วน ประกอบด้วย ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน และการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน โดยแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบค่าความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.888 จึงได้นำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคณะผู้วิจัยได้ไปแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างจำนวนที่กำหนด 384 คน ทั้งนี้เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์หรือการขาดหายของข้อมูลทางคณะผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจำนวน 400 ชุด คณะผู้วิจัยจัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และนำข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์แยกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนที่ 2 การรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน และการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานใช้สถิติ การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว (Independent-Samples : t-test) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: One-way ANOVA : F-test) และการทดสอบสมมติฐาน ด้านการหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ตารางแสดงข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	199	49.75
หญิง	201	50.25
รวม	400	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	95	23.75
อายุ 25-30 ปี	133	33.25
อายุ 31-35 ปี	70	17.50
อายุ 36 ปีขึ้นไป	102	25.50
รวม	400	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	187	46.75
ปริญญาตรี	206	51.50
สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.75
รวม	400	100.00

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
4. ระดับตำแหน่งงาน		
พนักงานระดับปฏิบัติการ	337	84.25
ระดับหัวหน้างาน	63	15.75
รวม	400	100.00
5. รายได้ต่อเดือน		
น้อยกว่า 15,000 บาท	123	30.75
15,000-20,000 บาท	176	44.00
20,001-25,000 บาท	70	17.50
มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป	31	7.75
รวม	400	100.00
6. อายุงาน		
น้อยกว่า 1 ปี	74	18.50
1 – 3 ปี	126	31.50
มากกว่า 3 ปีขึ้นไป	200	50.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 50.25 รองลงมาได้แก่ เพศชาย ร้อยละ 49.75 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่าส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 25-30 ปี ร้อยละ 33.25 รองลงมา มีอายุ 36 ปีขึ้นไป ร้อยละ 25.50 มีอายุน้อยกว่า 25 ปี ร้อยละ 23.75 และอายุ 31-35 ปี ร้อยละ 17.50 จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 51.50 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 46.75 และระดับสูงกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 1.75 จำแนกตามระดับ ตำแหน่งงานพบว่าส่วนใหญ่ ตำแหน่งงานระดับปฏิบัติการ ร้อยละ 84.25 และระดับหัวหน้างาน ร้อยละ 15.75 จำแนกตามรายได้ต่อเดือนพบว่าส่วนใหญ่ รายได้ต่อเดือน 15,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 44.00 รองลงมารายได้น้อยกว่า 15,000 บาท ร้อยละ 30.75 รายได้ 20,001-25,000 บาท ร้อยละ 17.50 และรายได้มากกว่า 25,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 7.75 และเมื่อจำแนกตามอายุงานพบว่า ส่วนใหญ่ อายุงานมากกว่า 3 ปีขึ้นไป ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ 1 – 3 ปี ร้อยละ 31.50 และน้อยกว่า 1 ปี ร้อยละ 18.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ตารางแสดงข้อมูลค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นด้านการรับรู้และการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ในการทำงาน (N=400)

หัวข้อ	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
การรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน	4.18	0.75	มาก
การรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน	3.88	0.78	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (4.18) การรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (3.88)

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกั นมีการรับมื อการกลั นแก ลั งทางไซเบอร์ในการท ำงานแตกต่างกั น

สมมติฐาน	สถิติที่ใช้	ผลการทดสอบ
เพศต่างกันมีการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานแตกต่างกัน	t-test	ปฏิเสธสมมติฐาน
อายุต่างกันมีการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานแตกต่างกัน	F-test	ยอมรับสมมติฐาน
การศึกษาต่างกันมีการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานแตกต่างกัน	F-test	ยอมรับสมมติฐาน
ตำแหน่งงานต่างกันมีการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานแตกต่างกัน	t-test	ปฏิเสธสมมติฐาน
รายได้ต่างกันมีการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานแตกต่างกัน	F-test	ยอมรับสมมติฐาน
อายุงานต่างกันมีการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานแตกต่างกัน	F-test	ยอมรับสมมติฐาน

จากตารางที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ การศึกษา รายได้ และอายุงานที่แตกต่างกัน มีการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ส่วนด้านเพศและตำแหน่งงานที่แตกต่างกันการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน

ปัจจัย	เพศ	N	$\bar{x}$	t	Sig
การรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ใน การทำงาน	เพศชาย	199	3.91	.777	.438
	เพศหญิง	201	3.85		

จากตารางที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า เพศต่างกันมีระดับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านตำแหน่งงานกับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน

ปัจจัย	ตำแหน่งงาน	N	$\bar{x}$	t	Sig
การรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการ	ระดับปฏิบัติการ	337	3.85	-1.505	.133
	ระดับหัวหน้างาน	63	4.01		

จากตารางที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ตำแหน่งงานต่างกันมีระดับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ การศึกษา รายได้ อายุการทำงาน กับ การรับมือการกลั่นแกล้ง ทางไซเบอร์ในการทำงาน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
อายุ	Between Group	89.638	25	3.586	3.325	0.000**
	Within Group	403.259	374	1.078		
	Total	492.898	399			
การศึกษา	Between Group	21.818	25	.873	3.580	0.000**
	Within Group	91.182	374	.244		
	Total	113.000	399			
รายได้	Between Group	62.158	25	2.486	3.652	0.000**
	Within Group	254.639	374	.681		
	Total	316.797	399			
อายุการทำงาน	Between Group	51.447	25	2.058	4.209	0.000**
	Within Group	182.863	374	.489		
	Total	234.310	399			

หมายเหตุ : มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ การศึกษา รายได้ และอายุการทำงาน ที่แตกต่างกัน มีการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานแตกต่างกัน หมายเหตุ : จากผลการทดสอบสมมติฐานจึงได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่แล้วพบว่ามีความแตกต่างกันแต่ไม่สามารถเปรียบเทียบรายคู่ได้ เนื่องจากจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มมีจำนวนน้อย

ตารางที่ 7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานกับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน

	การรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน	การรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน
การรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน		
Pearson Correlation	1	.463**
Sig. (2-tailed)		.000
N	400	400
การรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน		
Pearson Correlation	.463**	1
Sig. (2-tailed)	.000	
N	400	400

จากตารางที่ 7 ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานมีความสัมพันธ์กับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ (.463**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานกับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.463	.214	.212	.69345

A Predictors: (Constant), X1

จากตารางที่ 8 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ .463 แสดงว่าการรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานกับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานมีความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง สามารถพยากรณ์การรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานได้ โดยมีค่าความแปรปรวน R Square เท่ากับ .214 คิดเป็นร้อยละ 21.4 ขณะที่ค่า Adjusted R Square เท่ากับ .212

สรุปและอภิปรายผล

สรุปด้านปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.25 อายุระหว่าง 25-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.25 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.50 ตำแหน่งงานระดับพนักงานระดับปฏิบัติการ คิดเป็นร้อยละ 84.25 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.00 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pitchapa Bunnasa (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบของการกลั่นแกล้งในที่ทำงานต่อผลการปฏิบัติงาน ผ่านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-40 ปี มีสถานภาพโสด มีระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นพนักงานประจำ และมีอายุงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 5-10 ปี การกลั่นแกล้งในที่ทำงานมีอิทธิพลเชิงลบต่อผลการปฏิบัติการ การกลั่นแกล้งในที่ทำงานมีอิทธิพลเชิงลบต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ความคิดเห็นด้านการรับรู้และการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน พบว่า ด้านการรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.18) และด้านการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.88) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Saranon Inthanon and Plini Sermsinsiri (2018) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาวิธีการป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้ร่วมสนทนาเป็นผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำ และมีประสบการณ์ส่วนตัวเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์สามารถอธิบายรูปแบบการกลั่นแกล้งต่าง ๆ ที่เคยประสบมาเป็นทั้งผู้กลั่นแกล้งและหรือถูกกลั่นแกล้ง วิธีป้องกันและจัดการการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ที่แตกต่างกันออกไป แต่เห็นพ้องกันว่าไม่สามารถที่จะหยุดยั้งการการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ให้หมดไปได้แต่สามารถป้องกันตนเองได้ รวมทั้งใช้บุคคลที่วัยรุ่นชื่นชอบและยอมรับเป็นคนให้คำแนะนำ พูดถึงผลกระทบหรือข้อเสียที่จะเกิดขึ้นจากการกลั่นแกล้งกันบนโลกไซเบอร์

ด้านการทดสอบสมมติฐาน สรุปว่า สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ การศึกษา รายได้ และอายุงานต่างหากมีการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ด้านเพศ

กับตำแหน่งงานต่างกัน มีการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Parinda Jirasombat (2020) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปิดรับรูปแบบการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดีย (Cyberbullying) และความคิดเห็นต่อการรับมือของเจนเอเรชั่นวาย (Generation Y) ผลการวิจัยพบว่า ประชากรเจนเอเรชั่นวายมีการเปิดรับการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดียรูปแบบการโจมตีคำทอสูงสุด โดยผ่านช่อง Facebook มากที่สุด โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการรับมือด้วยวิธีการสนับสนุนจากคนใกล้ชิด ในทางกลับกันไม่เห็นด้วยกับวิธีการแก้แค้น และการโทษตัวเอง (Helplessness) สำหรับการพิสูจน์สมมติฐานพบว่าลักษณะทางประชากรของผู้เปิดรับการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดียที่แตกต่างกันด้านอายุ การศึกษาอาชีพและรายได้ไม่พบความแตกต่างในการเปิดรับการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดีย แต่พบความแตกต่างด้านเพศซึ่งเพศทางเลือกมีการเปิดรับรูปแบบการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดียมากกว่าเพศชายและเพศหญิง ผลการวิจัยยังพบค่าความถี่ในการเปิดรับรูปแบบการกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดียมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการรับมือ อาจกล่าวได้ว่าในสถานการณ์ปัจจุบันโซเชียลสามารถเข้าถึงได้กับทุกเพศทุกวัยได้ง่ายมาก โดยที่โซเชียลมีข้อดีและมีประโยชน์หากถูกนำไปใช้ในทางที่ถูกต้อง แต่การใช้โซเชียลที่ผิดประเภทของคนบางกลุ่มก็อาจนำมาซึ่งผลกระทบที่ไม่ดีต่อบุคคลอื่น ๆ ได้ ดังนั้นหากหน่วยงานสถานประกอบการร่วมกันวางแผนกำหนดแนวทางช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางคิดให้แก่บุคคลในสังคมให้มีความรู้ มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ทั้งในชีวิตประจำวันหรือในการทำงาน ทั้งในมุมมองของผู้พบเห็น หรือผู้ถูกรบกวน จะช่วยลดปัญหาด้านการถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ได้มากขึ้นอีกด้วย ผลการทดสอบสมมติฐานด้านความสัมพันธ์ พบว่าการรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานมีความสัมพันธ์กับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ (.463**) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการวิจัยด้านค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .463 แสดงว่าการรับรู้การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานกับการรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานมีความสัมพันธ์ความสัมพันธ์ในระดับปานกลางสามารถพยากรณ์การรับมือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานได้ โดยมีค่าความความแปรปรวนเท่ากับ .214 คิดเป็นร้อยละ 21.4 ขณะที่ค่า Adjusted R Square เท่ากับ .212 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์มีค่า .693

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลวิจัยด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันมีการรับการถูกกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ในการทำงาน ทั้งส่วนที่ต่างกันและไม่แตกต่างกัน อาจนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการให้ความรู้หรือการใช้กิจกรรมที่เหมาะสมช่วยในการสร้างความเข้าใจ สร้างการรับรู้และมีแนวทางป้องกันหรือรับมือกับปัญหาได้ในรูปแบบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ผลด้านการรับรู้และการรับมือการถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ในการทำงานอยู่ในระดับมาก ผู้เกี่ยวข้องอาจนำประเด็นนี้ไปสร้างความเข้มแข็งในการรู้เท่าทันและการรับมือกับปัญหาการถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์หรือภัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเสริมเพิ่มเติมให้แก่บุคลากรในหน่วยงานของตนเองและผู้เกี่ยวข้องได้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. อาจพิจารณาวิจัยต่อยอดโดยใช้ตัวแปรอื่น ๆ เข้ามาร่วมด้วย เช่น การรับมือการถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์กับความเครียด หรือคุณภาพชีวิตในการทำงาน หรือความเสี่ยงทางสุขภาพ เป็นต้น
2. อาจพิจารณาต่อยอดเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกถึงที่มาของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ประสบการณ์และการแก้ปัญหาของผู้ที่เคยถูกกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ เพื่อให้ได้ข้อมูลไปใช้วางแผนเชิงป้องกันได้ต่อไป

References

- Bandura, A. (1977). *Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change*. *Psychological Review*, 84(2), 191–215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>
- Chindanai Sirisomruthai. (2018). *Perception, Attitude and Intention to Cyberbullying Behavior*. Retrieved January 14, 2024, cited from http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/3160/3/chindanai_siri.pdf.
- Chirasombat, P. (2020). Exposure to cyberbullying on social media and opinions on coping strategies among Generation Y. *Journal of Master of Communication Arts*, Faculty of Journalism and Mass Communication, Thammasat University.
- Department of Mental Health. (2019). *Dealing with cyber bullying. What is bullying?* Retrieved January 14, 2024, from <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30612>.
- Office of the Permanent Secretary of the Royal Thai Army. (2020). *Cyberbullying*. Retrieved January 14, 2024, cited from <https://oac.rta.mi.th/data/2020/03/2003020868473541684735---58.pdf>.
- Office of the Army Comptroller General. (2020). *Cyberbullying: Online bullying*. <https://oac.rta.mi.th/data/2020/03/2003020868473541684735---58.pdf>
- Prinda Jirasombat. (2020). *Exposure to forms of bullying on social media (Cyberbullying) and Generation Y's opinions on coping*. Retrieved January 14, 2024, cited from https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2019/TU_2019_6107010024_12468_12850.pdf.
- Petcharavej Hospital. (2020). *Bully: A social issue beyond just teasing*. https://www.petcharavejhospital.com/th/Article/article_detail/Social_Bullying
- Pitchapa Bunnasa. (2020). *The impact of workplace bullying on work performance, dissecting behavior Being a good organizational citizen*. Retrieved January 14, 2024, cited from <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3458/1/621220036.pdf>.
- Saranon Inthanon and Plini Sermsinsiri. (2018). *A study of methods to prevent cyberbullying among teenagers*. The 2nd UTCC Academic Day National Academic Conference and Presentation. June 8, 2018 University of the Thai Chamber of Commerce.
- Sittichai, R., & Smith, P. (2013). Bullying and cyberbullying in Thailand: A review. *International Journal of Cyber Society and Education*, 6(1), 31-44. (in Thai)

- Sittichai, R., & Smith, P. K. (2018). Bullying and cyberbullying in Thailand: Coping strategies and relation to age, gender, religion and victim status. *Journal of new approaches in educational research*, 7(1), 24-30. (in Thai)
- Thirawut Ekakun. (2000). *Research Methodology in Behavioral Science and Social Science*. Ubon Ratchathani: Ubon Ratchathani Rajabhat Institute
- Thumronglaohapun, S., Maneeton, B., Maneeton, N., Limpiti, S., Manojai, N., Chaijaruwanich, J., ... & Srikummoon, P. (2022). *Awareness, perception and perpetration of cyberbullying by high school students and undergraduates in Thailand*. *PloS one*, 17(4), e0267702. (in Thai)

Conservation and Development of the Thai Children's Folk Play Wisdom in Andaman Coastal Provinces

Parichat Pragobmas^{1*}

Abstract

The objectives of this research are to: 1) examine the value of traditional folk play on physical, emotional, mental, social, and cognitive development of Thai children in the Andaman coastal provinces; 2) examine factors affecting the conservation of folk play wisdom in the Andaman coastal provinces; and 3) propose guidelines to develop Thai children folk plays in Andaman provinces. The sample consisted of 400 primary school students and 50 key informants including school administrators, primary school homeroom teachers, physical education teachers, local leaders, folk philosophers, and parents. Research instruments comprised: 1) a handbook of traditional folk play for Thai children in the Andaman coastal provinces; 2) an observation form for assessing the value of traditional folk play; and 3) interview protocols regarding conservation factors and development guidelines for traditional folk play. The content validity of the instruments was determined by calculating the Index of Item-Objective Congruence (IOC) with values ranging from 0.67-1.00. The reliability coefficients were 0.87 for the observation form and 0.85 for the interview protocols. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis. The findings revealed that: 1) traditional folk play significantly contributed to children's development across all aspects (physical, emotional, mental, social, and cognitive) at high levels; 2) conservation of folk play wisdom was influenced by personal factors, family and social factors, economic factors, and technological factors; and 3) effective guidelines for developing folk play wisdom included implementing supportive local policies, establishing educational institution policies, adapting play formats and equipment, and implementing targeted projects. The research findings provide valuable direction for developing local curricula and activities that promote the conservation of indigenous wisdom in educational institutions.

Keywords: Andaman Coastal Provinces, Child Development, Conservation Factors, Development Guidelines, Thai Children's Folk Play Wisdom

¹ Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Phuket Rajabhat University

*Corresponding Author, email: parichart.g@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณค่าของการละเล่นพื้นบ้านที่มีผลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็กไทยในกลุ่มจังหวัดอันดามัน 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยในกลุ่มจังหวัดอันดามัน และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาภูมิปัญญาการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยในกลุ่มจังหวัดอันดามัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 400 คน ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นระดับประถมศึกษา ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา ผู้นำท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้ปกครอง จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มือการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยในกลุ่มจังหวัดอันดามัน 2) แบบสังเกตคุณค่าการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยในกลุ่มจังหวัดอันดามัน 3) แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการละเล่นพื้นบ้าน และแนวทางการพัฒนาภูมิปัญญาการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยในกลุ่มจังหวัดอันดามัน โดยหาความตรง (Validity) ของเครื่องมือด้วยการคำนวณหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสังเกต มีค่าเท่ากับ 0.87 และแบบสัมภาษณ์ มีค่าเท่ากับ 0.85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยในกลุ่มจังหวัดอันดามันมีคุณค่าต่อพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยในกลุ่มจังหวัดอันดามัน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านครอบครัวและสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านเทคโนโลยี 3) แนวทางการพัฒนาภูมิปัญญาการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยในกลุ่มจังหวัดอันดามัน ได้แก่ นโยบายระดับท้องถิ่น นโยบายของสถานศึกษา รูปแบบการเล่นและอุปกรณ์การเล่น และการจัดโครงการ ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในสถานศึกษา

คำสำคัญ: กลุ่มจังหวัดอันดามัน, ปัจจัยการอนุรักษ์, พัฒนาการของเด็ก, ภูมิปัญญาการละเล่นพื้นบ้านของเด็กไทย, แนวทางการพัฒนา

Introduction

Folk play is an integral component of cultural heritage that reflects the way of life, thoughts, and beliefs of people in each region. Although play patterns vary across regions, it is remarkably common to find similar play methods and characteristics in folk games worldwide. This similarity reflects the interconnected nature of human cultures; despite geographical distances, people have managed to communicate and transmit cultural elements across boundaries. Folk plays offer more than mere entertainment; they enhance children's development and serve as a perfect bridge connecting children with their cultural heritage and community traditions. Examples of popular folk plays found worldwide with similar playing methods include Hopscotch, Jackstones, Jump Rope, and Marbles. While these games exhibit cultural variations, their similarities highlight the interconnectedness of human cultures globally. Moreover, these traditional games promote children's skill development across multiple domains: physical, cognitive, social, emotional, mental, and linguistic. Therefore, supporting children's play is crucial for fostering balanced skill development and

growth, preparing them to become well-rounded adults with competencies in all aspects (Early Childhood Development Thailand, 2025).

In the rapidly changing global landscape, Thai children today are experiencing transformations across multiple dimensions of their lives, including lifestyle patterns, learning processes, family dynamics, and various risk factors, all of which reflect broader societal shifts and modernization trends. Consequently, Thai children must adapt to these emerging situations to maintain a quality existence. They need to develop knowledge and skills to effectively manage these changes and demonstrate adaptability. This necessitates the development of both learning and life skills. In this context, traditional folk plays can promote 21st-century competencies, including critical thinking and problem-solving, communication and collaboration, creativity and innovation, social skills and cultural awareness, as well as life skills and adaptability (Panich, 2017).

The conservation and development of Thai children's folk play wisdom are closely linked to several Sustainable Development Goals (SDGs) : Goal 3 (Good Health and Well-being), as folk plays promote physical activity, help reduce childhood obesity issues, and enhance mental health through social interaction; Goal 4 (Quality Education), as folk plays serve as effective out-of-classroom learning tools that develop comprehensive skills, enhance creativity, and promote lifelong learning; Goal 10 (Reduced Inequality), as folk plays are accessible activities without economic constraints, helping to bridge the gap between urban and rural children; Goal 11 (Sustainable Cities and Communities), as the conservation of folk plays contributes to protecting cultural heritage, creating safe public spaces for children, and fostering community connections; Goal 16 (Peace, Justice and Strong Institutions), as folk plays teach principles of coexistence, respect for rules, and peaceful conflict resolution while promoting participation in decision-making, acceptance of differences, and equal treatment; and Goal 17 (Partnerships for the Goals), through creating networks of cooperation between schools, communities, and local agencies in preserving folk plays (Centre for SDG Research and Support, 2016).

Literature review on the Conservation and Development of Thai Children's Folk Play Wisdom (Lehmongkol et al., 2006; Thonguthum, 2009; Ukrit, 2012; Putirungroj, 2014; Ukrit & Hiranchalothorn, 2015; Phonsiri et al., 2017; Thongtumluang et al., 2018; Bungmark, 2018) reveals that while some areas still maintain Thai children's folk plays with considerable diversity, many traditional games are being lost. This phenomenon may be attributed to national economic and social development plans that highlight the weaknesses of Thai society, which has deviated from its valuable cultural identity and simple traditional lifestyle toward power-oriented values, systems of wealth accumulation and patronage, resulting in materialism and consumerism that prioritize individual benefits over collective welfare. This shift has been identified as one contributing factor to severe economic crises. Additionally, modern foreign cultures, introduced alongside information technology and various

entertainment media, have influenced Thai society at a time when many Thai people lack the ability to filter and select content discerningly, leading to cultural domination and accelerating consumerist behaviors among younger generations. Consequently, Thai children's folk plays in southern Thailand and the Andaman coastal provinces have been largely neglected and lost, with only children in certain localities and groups still engaging in these activities, while most children are unfamiliar with traditional Thai games. In-depth studies of various schools, through interviews with school administrators, teachers, students, and local scholars, indicate that the primary cause is scientific and technological advancement; most children have received modern toys, both domestically and internationally produced, to such an extent that they have forgotten and lost interest in folk plays that represent Thai identity. Moreover, educational curricula do not mandate these activities, and some younger teachers are unfamiliar with the methods or characteristics of these plays, raising concerns that Thai folk plays may disappear unless conservation efforts are implemented.

The Andaman coastal provinces of Thailand possess a rich cultural heritage that encompasses diverse traditional folk plays. These cultural practices, transmitted through generations, constitute an essential component of local identity. However, in this era characterized by rapid technological advancement and globalization, these valuable traditions face the risk of extinction as children increasingly engage with digital entertainment platforms. This research aims to examine the value of traditional folk plays in contributing to the physical, emotional, mental, social, and cognitive development of Thai children in the Andaman coastal provinces. Additionally, it seeks to identify factors influencing the conservation of folk play wisdom and propose comprehensive guidelines for preserving and developing this cultural heritage.

The significance of this research lies in its potential contribution to cultural identity preservation while acknowledging the developmental benefits these traditional practices offer to children. By understanding the factors that influence the conservation of folk play wisdom and proposing practical guidelines for their development, this study seeks to establish a balanced approach that honors tradition while adapting to contemporary contexts, ultimately ensuring that these valuable cultural practices continue to benefit future generations of Thai children in the Andaman coastal region.

Research Objectives

1. To examine the value of traditional folk play on physical, emotional, mental, social, and cognitive development of Thai children in the Andaman coastal provinces
2. To examine factors affecting the conservation of folk play wisdom in the Andaman coastal provinces
3. To propose guidelines to develop Thai children folk plays in Andaman provinces.

Research Methodology

This research employed a mixed-methods approach, integrating both quantitative and qualitative research methods.

Population and Sample of the Study

The population of the study consisted of school administrators, primary school homeroom teachers, physical education teachers, local leaders, folk philosophers, parents, and primary school students in the Andaman coastal provinces. Study samples were divided into two groups as follows.

1. The first sample group was used for analyzing the value of folk plays.

1.1 Due to the diversity in structures and environments across provinces, the sample size was determined using Cochran's formula (1953) for unknown population size. With a confidence level of 95% and a margin of error of 5%, the calculated minimum required sample size was 385 participants. For convenience in evaluation and data analysis, the researcher established a final sample size of 400 participants. Four hundred elementary school students who experienced Thai children's folk plays in Andaman coastal provinces were invited to participate in the study by means of the multi-stage random sampling. The processes included 1) dividing the population stratum into five Andaman coastal provinces: Ranong, Phang Nga, Phuket, Krabi and Trang; 2) selecting one primary education service area office randomly from each province; 3) selecting two districts from each primary education service area randomly, totaling ten districts; 4) selecting one school per district from the selected districts in step 3 randomly, totaling ten schools that were Wichit Songkhram School, Hongyok Bamrung School, Ao Luek School, Ban Lam Thap School, Koh Panyi School, Ban Thanon School, Ban Pak Nam School, Ban Hin Chang School, Ban Thung Yao School and Ban Laem Som School; and 5) selecting forty primary school students from each school selected in step 4 randomly.

1.2 Twenty teachers from primary school homeroom subject and physical education were also invited to participate in the study in order to identify the value of Thai children's folk play wisdom in the Andaman coastal provinces in terms of their physical, emotional, mental, social and cognitive development. A purposive sampling method was used.

2. The second sample group was employed for exploring factors affecting the conservation of the Thai children's folk play wisdom and investigating guidelines for the development of the folk play wisdom. Using the purposive sampling method, fifty participants were selected. They included ten school administrators, twenty participants from primary school homeroom teachers and physical education teachers, and other twenty from local leaders, folk philosophers and parents.

Research Instruments

1. A manual of seven folk plays for Thai children in the Andaman coastal provinces including Khwang Ling, Ching Lak Chai, Ti Khop Kradong, Phi Khao Khuat, Yaeng Mueang, Yon Phlong, and Luk Chut. They were gathered from Komarathat (2006); Ammaphat (2003); Onsoi and Siriratphaiboon (2012) and Department of Cultural Promotion (2006). This manual was used as an experimental manual. Each activity urged the children to develop their physical skills, emotional intelligence, social skills, and cognitive skills.

2. An observation form for evaluating the value of Thai children's folk plays in Andaman coastal provinces was used. It specifically assessed the value of the folk plays on the development of physical, emotional, mental, social and cognitive skills of Thai children in Andaman coastal provinces. The observation form consisted of 4 levels of rating score including 4 points means high value 3 points means rather high value; 2 points means moderate value; and 1 point means fair value. The average score criterion was as follows: average score between 1.00-1.49 means fair value; average score between 1.50-2.49 means moderate value; average score between 2.50-3.49 means rather high value; average score between 3.50-4.00 means high value.

3. Structured interviews were applied to investigate factors affecting the conservation of Thai children's folk play wisdom in Andaman coastal provinces and guidelines for the development of the folk play wisdom.

Three experts were asked to evaluate the validity of the folk play manual, the observation form and the structured-interview questions. Especially, the Index of Item-Objective Congruence (IOC) of the three research instruments were assessed. The results have revealed that their IOC score was at 0.67-1.00. Then, the folk play manual was tried out with more or less the same group of thirty samples in order to review the playing method, rules and timing consuming for each activity. Further, the students were asked if they had any questions regarding the method and rules of the games. The reliability of the observation form was also assessed. To do so, many observants have observed those thirty students, and data obtained were further analyzed with the Pearson's correlation coefficient. The result yielded at 0.87. After being adjusted according to experts' suggestions, the reliability of the interview questions on the factors affecting the conservation of Thai children's folk play wisdom in Andaman coastal provinces and the guidelines for the development of the folk play wisdom were then assessed by piloting with two teachers of health and physical education. The Pearson's Correlation Coefficient was reported at 0.85.

Data Collection

1. The researcher visited sample schools in the Andaman coastal provinces. The purpose was to explain to primary school homeroom teachers and physical education teachers the implementation procedures according to "A Manual of Seven Folk Plays for Thai Children in the Andaman Coastal Provinces" and "An Observation for Evaluating the Value of

Thai Children's Folk Plays in Andaman Coastal Provinces". The researcher also provided instruction on how to record results in the observation form and addressed questions. The implementation period lasted for 8 weeks. Each school implemented seven types of folk plays: Khwang Ling, Ching Lak Chai, Ti Khop Kradong, Phi Khao Khuat, Yaeng Mueang, Yon Phlong, and Luk Chut. Each type of play was conducted 2-3 times, with each session lasting 30-50 minutes. The researcher prepared the materials and equipment for the folk plays and provided them to the schools.

2. The researcher scheduled appointments to collect data through interviews with school administrators, primary school homeroom teachers, physical education teachers, local leaders, folk philosophers, and parents regarding factors affecting the conservation of Thai children's folk play wisdom in Andaman coastal provinces and guidelines for the development of the folk play wisdom. Each interview session did not exceed 30 minutes.

Data Analysis

The value of folk plays on the development of Thai children in the Andaman coastal provinces were statistically analyzed using a statistical analysis software, and the results were presented with means and standard deviations. Apart from this, the factors affecting the conservation of the Thai children's folk play wisdom in Andaman coastal provinces and the guidelines for folk play development were synthesized with the content analysis.

Results

The Value of Folk Plays on the Development of Children in Andaman Coastal Provinces: The traditional folk plays have had influences on the development of physical, emotional, mental, social and cognitive skills of children at a high level with the mean score at 3.54. When considering the value of each item aspect, it was found that all aspects supported the children development the high level as shown in Table 1.

Table 1 Value of Folk Plays on the Development of Children in Andaman Coastal Provinces

Value of Folk Plays	Mean	S.D.	Valuable Level
Physical development aspect	3.58	0.83	High
Emotional development aspect	3.54	0.66	High
Mental development aspect	3.55	0.79	High
Social development aspect	3.53	0.88	High
Cognitive development aspect	3.50	0.92	High
Total score from all aspects	3.54	0.69	High

Factors Affecting the Conservation of Thai Children's Folk Play Wisdom in Andaman Coastal Provinces: The results from interview sessions have reported as follows.

Table 2 Factors Affecting the Conservation of Thai Children's Folk Play Wisdom in Andaman Coastal Provinces

Factors Affecting the Conservation of Thai Children's Folk Play Wisdom in Andaman Coastal Provinces	
<u>Personal Factors</u>	
1. Knowledge and Understanding of Folk Play	
1)	Historical and Cultural Knowledge: The level of knowledge regarding the history, value, and significance of folk play directly correlates with awareness of the importance of conservation.
2)	Skills and Direct Experience: Individuals who have experienced or witnessed folk play firsthand are more likely to value and desire to conserve these traditions compared to those without such experiences.
3)	Expertise in Transmission: The ability of local scholars or elders to transmit play methods and rules in an accessible and engaging manner is crucial for passing these traditions to new generations.
2. Attitudes and Values	
1)	Appreciation of Local Culture: Individuals with positive attitudes and appreciation for local culture are more inclined to support the conservation of folk play.
2)	Pride in Andaman Identity: The level of pride in one's roots and the identity of the Andaman area directly affects the desire to preserve local culture.
3)	Attitudes Toward Modernity: Perceiving folk play as outdated or incompatible with contemporary life presents a significant barrier to conservation efforts.
3. Motivation and Commitment	
1)	Dedication of Teachers and Community Leaders: The motivation and dedication of educational personnel and community leaders in promoting conservation activities.
2)	Recognition of Folk Play Benefits: Awareness of the benefits of folk play in terms of child development, community harmony, and moral cultivation.
3)	Continuity in Implementation: Commitment to conducting conservation activities consistently and continuously, rather than merely following temporary trends or policies.
<u>Family and Social Factors</u>	
1. Family Role	
1)	Changing Family Structures: The shift from extended to nuclear families reduces opportunities for intergenerational knowledge transfer.
2)	Time and Space for Play: Families' allocation of time and space for shared play affects opportunities for transmitting folk play traditions.

3) **Emphasis on Local Identity:** Families that instill in children an appreciation for local identity and culture are more likely to promote the conservation of folk play.

2. Educational System and Institutions

1) **Integration into Local Curriculum:** Incorporating folk play into local curricula and learner development activities helps create systematic learning.

2) **Policies and Support from Educational Institutions:** Schools with clear policies promoting local culture and allocating resources to support conservation activities.

3) **Teachers' Knowledge and Skills:** Teachers' knowledge, understanding, and skills in accurately and engagingly transmitting folk play.

3. Social and Cultural Environment

1) **Cultural Diversity in the Andaman Area:** The blend of Thai Buddhist, Thai Muslim, and sea nomad cultures creates diversity in folk play traditions.

2) **Changes in Community Lifestyle:** The transition from agricultural and traditional fishing societies to service and tourism-oriented societies affects community lifestyles and leisure time.

3) **Social Pressure:** Pressure from foreign cultural influences and modern values accompanying tourism development.

4. Role of Religious and Cultural Institutions

1) **Support from Mosques and Temples:** The role of religious institutions in conserving and promoting play consistent with religious principles and cultural values.

2) **Cultural Event Organization:** Hosting local festivals and traditional events featuring demonstrations and promotion of folk play.

3) **Creation of Cultural Spaces:** Establishing public spaces or cultural centers for demonstrating and transmitting folk play.

Economic Factors

1. Resources and Budget

1) **Government Funding Support:** The level of budget support from central and local government agencies for conservation activities.

2) **Community Fundraising and Resources:** The ability to mobilize funding and resources from within the community to support conservation activities.

3) **Resource Allocation in Educational Institutions:** The allocation of budget, personnel, and time in schools for folk play conservation activities.

2. Tourism and Creative Economy

1) **Cultural Tourism:** Opportunities to develop folk play as part of cultural tourism activities in the Andaman area.

2) **Cultural Value Addition:** Development of culture-related products associated with folk play, such as souvenirs, educational media, or performances.

3) Related Income and Occupations: Income generation and occupation creation through roles as instructors, demonstrators, or producers of folk play equipment.

3. Investment in Education and Culture

1) Investment in Research and Development: Budget support for research and development of folk play.

2) Investment in Training and Personnel Development: Developing the potential of teachers, instructors, and relevant personnel in transmitting folk play.

3) Investment in Cultural Infrastructure: Establishing museums, cultural centers, or dedicated spaces for conserving and showcasing folk play.

Technological Factors

1. Competition with Modern Entertainment

1) Attraction of Digital Games and Media: Competition with highly attractive electronic games and online entertainment.

2) Reduction in Play Time and Space: Children spending more time with electronic devices, reducing time and space for folk play.

3) Modern Value Orientation: Attitudes viewing folk play as outdated and not keeping pace with global trends.

2. Application of Technology for Conservation

1) Recording and Data Storage: Using technology to record, store, and organize folk play databases.

2) Development of Digital Learning Media: Developing multimedia, applications, or games that integrate folk play in digital formats.

3) Creation of New Play Innovations: Applying principles and values of folk play to new activities aligned with contemporary lifestyles.

3. Dissemination and Promotion through Digital Channels

1) Use of Social Media: Utilizing social media platforms to disseminate knowledge and raise awareness about folk play.

2) Creation of Online Communities: Establishing online groups or communities for those interested in folk play to exchange knowledge and experiences.

3) Reaching Target Audiences through Digital Channels: Using technology to reach target audiences, especially children and youth who are primary technology users.

Guidelines for the Development of Children's Folk Plays in Andaman Coastal Provinces: The results from interview sessions were as described follows.

Table 3 Guidelines for the Development of Children's Folk Plays in Andaman Coastal Provinces

Guidelines for the Development of Children's Folk Plays in Andaman Coastal Provinces	
<u>Local Policies</u>	
1. Development of Local Cultural Conservation and Development Strategies	
1) Local administrative organizations should establish 5-year strategic plans for the conservation and development of folk play wisdom.	
2) Form local committees with multi-sectoral representation to drive policy implementation.	
3) Define clear success indicators for monitoring and evaluation purposes.	
2. Budget and Resource Support	
1) Allocate annual budgets for folk play conservation and development activities.	
2) Provide research funding for studying and developing folk play in the area.	
3) Secure appropriate public spaces for folk play activities within communities.	
3. Network Building and Collaboration	
1) Coordinate cooperation among local administrative organizations, educational institutions, Buddhist temples, mosques, and communities.	
2) Establish networks of local wisdom experts and folk play specialists in the Andaman area.	
3) Connect with provincial and regional agencies to exchange knowledge and resources.	
4. Integration with Cultural Tourism	
1) Develop folk play as a component of cultural tourism activities.	
2) Create calendars of events and festivals featuring folk play demonstrations and promotion.	
3) Highlight distinctive characteristics and unique identities of folk play in each area to attract tourists.	
<u>Educational Institution Policies</u>	
1. Integration into School Curriculum	
1) Develop local curricula that incorporate folk play as learning content.	
2) Integrate folk play into various subject areas such as physical education, arts, social studies, and Thai language.	
3) Establish indicators and assessment methods related to folk play knowledge and skills.	

2. Learner Development Activities

- 1) Establish folk play clubs or groups in schools.
- 2) Designate specific periods for folk play activities in weekly class schedules.
- 3) Organize folk play competitions and exhibitions at the school level and between schools.

3. Teacher and Personnel Development

- 1) Provide training for teachers to enhance knowledge and skills in transmitting folk play traditions.
- 2) Develop teacher leaders or specialized teachers for folk play in each school.
- 3) Invite local wisdom bearers and experts as special instructors or wisdom teachers.

4. Creating Supportive Learning Environments

- 1) Designate specific areas for folk play within school grounds.
- 2) Create learning corners or folk play museums in school libraries or cultural centers.
- 3) Foster an atmosphere that promotes pride in local cultural identity.

Play Formats and Equipment**1. Adaptation of Play Formats to Contemporary Contexts**

- 1) Modify rules and play formats to be more concise and engaging.
- 2) Develop folk play to be more diverse and challenging.
- 3) Integrate folk play with modern activities that appeal to children.

2. Development of Play Equipment

- 1) Design play equipment to be durable, safe, and user-friendly.
- 2) Utilize local materials and promote community-based equipment production.
- 3) Develop ready-to-use play equipment sets with instruction manuals for schools and families.

3. Technology Integration

- 1) Develop applications or digital media that teach play methods and rules.
- 2) Create and distribute folk play demonstration videos through online channels.
- 3) Design computer or mobile games that simulate folk play activities.

4. Promotion of Values and Benefits

- 1) Analyze and present the developmental benefits of folk play for children.
- 2) Connect social and cultural values of folk play with 21st century life skills.
- 3) Promote play activities that blend the cultural diversity found in the Andaman area.

Project Implementation**1. Community-Level Projects**

- 1) Organize annual folk play festivals in communities.
- 2) Establish folk play wisdom learning centers within communities.
- 3) Support children and youth groups for practicing and preserving folk play traditions.

2. Educational Projects

- 1) Organize folk play learning camps for students.
- 2) Hold innovation contests for folk play development among teachers and students.
- 3) Implement classroom research projects related to folk play.

3. Regional Projects

- 1) Organize folk play festivals at the Andaman provincial group level.
- 2) Create databases and conservation networks for Andaman folk play.
- 3) Promote folk play knowledge exchange between different areas.

4. Dissemination and Public Relations Projects

- 1) Produce engaging promotional media about folk play.
- 2) Create documentaries and television programs about folk play in the Andaman area.
- 3) Develop youth leaders in folk play conservation and dissemination.

Conclusion and Discussion**The Value of Folk Play Wisdom toward the Development of Children in Andaman Coastal Provinces**

The folk play wisdom has been important to physical, emotional, mental, social and cognitive development of the children at a high level. When considering each value aspect, it has been found that the value of all aspects was similarly at the high level including physical, mental, emotional, social and cognitive aspect. This was similar to the findings of Phonsiri et al. (2017) which reported that the traditional plays had positive effects on children's physical, emotional, social and cognitive development. In a similar vein, Thongtumlung et al. (2018) found that southern children's traditional games had the highest positive effect on overall child development. When considering each aspect, it has been found that all aspects of child development were affected by the games at the highest level including physical, emotional-mental, intellectual, and social dimensions.

Factors Affecting the Conservation of Thai Children's Folk Play Wisdom in the Andaman Coastal Provinces

Personal Factors: The research highlights the importance of individual knowledge, attitudes, and motivation, particularly the relationship between understanding of history and culture and awareness of conservation importance. This finding suggests that conservation of traditional folk games must begin with building knowledge and awareness at the individual level. A significant issue is attitudes toward modernity, which may become barriers to conservation if traditional folk games are perceived as outdated. This finding aligns with contemporary social conditions where values related to modernity and technology heavily influence lifestyle and recreational activities, especially in the Andaman provinces which are tourism centers with substantial influx of external cultural influences. As noted by Putirungroj

(2014), the traditional games should be integrated with teaching management of educational institutions because the combination of the Thai children's games with various school subjects would help children enhance their physical, emotional, mental, social and cognitive development.

Family and Social Factors: The transformation of family structures from extended to nuclear families is identified as a significant factor reducing opportunities for intergenerational knowledge transfer. This reflects the challenges of preserving traditional wisdom in societies experiencing rapid changes in family structure. The role of educational systems and institutions is emphasized as a crucial mechanism for conservation, particularly the integration of traditional folk games into local curricula. This corresponds with educational concepts aligned with local contexts and community-based cultural learning. Cultural diversity in the Andaman area, which blends Thai Buddhist, Thai Muslim, and Sea People cultures, represents both a strength and a challenge. The variety of folk games based on different cultural foundations can create value and interest, but simultaneously requires sensitivity in conservation and promotion to align with different cultural and religious contexts. This was consistent with findings of Thongtumluang et al. (2018) who stated that most families ignored the importance of Thai children's traditional games since they feared that the children would be harmed while playing some traditional games. In addition, the influences of Western cultures have made Thai people more interested in international sports. Also, a family immigration made a sense of newness in the area where that family moved in. This was because members of that family did not know local traditional games, and they have never been trained to play the games by their family or school during childhood.

Economic Factors: Government budget support and community fundraising are crucial factors for the sustainability of conservation activities. This finding corresponds with the reality that cultural activities require resources and budget, especially in the initial stages. The opportunity to develop traditional folk games as part of cultural tourism activities in the Andaman area is interesting, as the Andaman provinces are a significant tourism region for the country. Integrating traditional folk games with tourism activities not only creates economic value but also disseminates and raises awareness about local cultural values. This was in conformity with the study of Ukrit and Hiranchalothorn (2015) who stated that the economic growth has led to more material prosperity. This phenomenon would cause the children more interested in playing the games that required ready-made equipment rather than the games that required time to produce the equipment for playing.

Technological Factors: Competition with modern entertainment, especially digital games and online media, presents a significant challenge to the conservation of traditional folk games. At the same time, technology has the potential to support conservation through data recording, development of digital learning materials, and online dissemination. The

balance between preserving traditional values and applying modern technology is therefore a critical issue for future development.

Personal factors, including knowledge, attitudes, and motivation, align with 21st-century learning and innovation skills and form the foundation for sustainable development as per SDG 4. Family and social factors, particularly changing family structures and cultural diversity in the Andaman area, emphasize the importance of social and cross-cultural skills, connecting with SDG 4.7 and SDG 11.4. Economic factors related to budget support and developing folk games within cultural tourism correspond with entrepreneurship and innovation skills, addressing SDG 8 and SDG 12. Technological factors that both challenge and support conservation reflect the significance of information, media, and technology skills, linking to SDG 9 (Centre for SDG Research and Support, 2016; Panich, 2017).

Guidelines for the Development of Thai Children's Folk Play Wisdom in Andaman Coastal provinces

The development approaches proposed in the research are comprehensive and align with the factors affecting conservation. The establishment of strategies for conservation and development of traditional folk games wisdom at the local level reflects the importance of planning and participation from multiple sectors. Integrating traditional folk games into educational curricula and learner development activities is an approach consistent with the role of educational institutions in preserving traditional wisdom. Meanwhile, developing teachers and personnel with knowledge and skills to transmit traditional folk games promotes the personal factors crucial for conservation. Adapting play formats to be more concise and engaging, developing durable, safe, and user-friendly play equipment, and integrating technology are approaches that respond to the challenges of competition with modern entertainment. Analyzing and presenting the benefits of traditional folk games for child development and connecting the social and cultural values of traditional folk games with 21st-century life skills represents an interesting way to communicate the value of traditional folk games in a contemporary context. The approaches for implementing projects at various levels, from community and educational institutions to regional levels and public relations, reflect the necessity of driving conservation and development across multiple dimensions and levels.

The analysis reveals four key opportunities: 1) developing “cross-cultural educational innovation” using folk games to promote understanding among diverse cultures; 2) creating a “community learning ecosystem” linking various stakeholders, aligning with SDG 11 (Sustainable Cities and Communities); 3) establishing a “creative conservation digital platform” encouraging new generation participation; and 4) developing a “cultural social enterprise model” connecting conservation with sustainable community economic development, corresponding to SDG 8 (Decent Work and Economic Growth) and SDG 12 (Responsible Consumption and Production).

Suggestions

Policy Suggestions

1. Development of Regional Integrated Policy: There should be development of an integrated policy at the Andaman provincial cluster level for the conservation and development of traditional folk games wisdom. This policy should connect with cultural tourism initiatives and child and youth development policies.

2. Allocation of Integrated Budget: Relevant government agencies should allocate budgets in an integrated manner across educational, cultural, tourism, and child and youth development dimensions to support multidimensional projects.

3. Promotion of Research and Development: Policies should support research and development related to traditional folk games in various dimensions, including cultural research, child development research, and research for developing play innovations.

Practical Suggestions

1. Development of Teacher Leaders: Teacher leaders specializing in traditional folk games should be developed in each province of the Andaman cluster to serve as key drivers for conservation and development efforts in educational institutions.

2. Creation of Learning Spaces: Learning centers for traditional folk games wisdom should be established in communities and educational institutions, with adequate physical space and learning materials.

3. Development of Digital Media: Digital learning materials presenting traditional folk games in modern and engaging formats for children and youth should be developed.

4. Integration with Tourism: Learning resources and traditional folk game activities should be developed in connection with tourist routes in the Andaman provincial cluster.

Suggestions for Future Research

1. Study of Long-term Effects: Research should examine the long-term effects of participation in traditional folk game activities on various dimensions of child development, particularly 21st-century life skills.

2. Cross-cultural Comparative Studies: Comparative studies should be conducted on the forms and values of traditional folk games across diverse cultures in the Andaman provincial cluster, including Thai Buddhist, Thai Muslim, and Sea People cultures.

3. Research and Development of Innovations: Research and development should focus on play innovations that blend the principles and values of traditional folk games with activity formats compatible with contemporary lifestyles.

Reference

- Ammaphat, S. (2003). *Local Sports of Southern Thailand*. Odeon Store.
- Bungmark, W. (2018). Development of Exercise Model with Thai Folk Game Activities to Promote Physical Fitness of Elementary School Students with Overweight. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences, and Arts)*, 11(2), 216-231.
- Centre for SDG Research and Support. (2016). *About SDG move*. SDG Move.
- Cochran, W. G. (1953). *Sampling Techniques*. Wiley & Sons, Inc.
- Department of Cultural Promotion. (2006). *Culture, Way of Life, and Wisdom*. Ministry of Culture.
- Early Childhood Development Thailand. (2025). *Traditional Folk Games and Early Childhood Skills Development*. Office of the Education Council.
- Komarathat, C. (2006). *Folk Sports of Southern Thailand*. Sataporn Books.
- Lehmongkol, P., Rodchua, J., & Sotsai, B. (2006). Potential of Thai wisdom in children's folklore plays. *Journal of Kasetsart Educational Review*, 21(3), 43-50. (in Thai)
- Onsoi, A., & Siriratphaiboon, P. (2012). *Sports for Learning and Improvement of Quality of Life: Folk Sports*. Run to Visions.
- Panich, V. (2017). Learning Pathways for Students in the 21st Century. *Walailak Journal of Learning Innovations*, 1(2), 3-14. (in Thai)
- Phonsiri, A., Thongtumlung, K., Silpakityan, K., & Rattanasiri, M. (2017). Conservation and Development of Folk plays of Children in Central Thailand. *Ramkhamhaeng Research Journal of Humanities and Social Sciences*, 20(2), 91-103. (in Thai)
- Putirungroj, A. (2014). Methods to Support Conversation and Inheritance of the Local Wisdom of Thai Kite. *Academic Services Journal Prince of Songkla University*, 25(2), 37-46. (in Thai)
- Thongtumlung, K., Polsiri, A., & Rattanasiri, M. (2018). Conservation and Development of Folk plays for Children in Southern Thailand. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences, and Arts)*, 11(2), 2395-2413. (in Thai)
- Thonguthum, K. (2009). *Collaboration in Conservation, Preservation and Development of Traditional Sports for Health Promotion in Communities in Bangkok Metropolitan Region* [Unpublished doctoral dissertation]. Mahasarakham University. (in Thai)
- Ukrit, A. (2012). The Dynamics of Children's Games and the Environmental Factors. *Journal of Humanities and Social Sciences, SRU*, 4(2), 133-164. (in Thai)
- Ukrit, W., & Hiranchalothorn, P. (2015). Folk Play Wisdom of Early Childhood Children in Krabi Province. *Journal of Kasetsart Educational Review*, 30(1), 62-69. (in Thai)

การจัดทำต้นฉบับบทความเพื่อพิจารณาเผยแพร่ในวารสารการวิจัยการสะลงคำมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการวิจัยการสะลงคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย กำหนดการเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ
ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม
(เปิดรับบทความตลอดทั้งปี)
Online E-ISBN: 2697-5017

กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความทุกบทความจะต้องผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไข และให้ความคิดเห็นว่าควรรับลงตีพิมพ์หรือไม่ รวมทั้งจัดส่งผลการประเมินยังผู้เขียนบทความ โดยตลอดกระบวนการพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เขียนบทความ จะไม่ทราบชื่อซึ่งกันและกัน (Double-blind peer review) นอกจากนี้ข้อคิดเห็นของบทความที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นของผู้นิพนธ์แต่ละท่าน ไม่ถือว่าเป็นทัศนคติและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

การเตรียมต้นฉบับบทความ

วารสารการวิจัยการสะลงคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีมาตรฐานการเขียนต้นฉบับที่เป็นรูปแบบของวารสารฯ ดังนั้นจึงขอให้ผู้นิพนธ์ได้เตรียมต้นฉบับ และตรวจสอบความถูกต้องของบทความก่อนส่งอย่างเคร่งครัด โดยมีรายละเอียดและการจัดรูปแบบของวารสารฯ ดังนี้

1. บทความที่เสนอขอตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความที่ไม่เคยเผยแพร่ หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาเพื่อเผยแพร่จากที่ไหนมาก่อน
2. ผู้นิพนธ์ต้องระบุประเภทของบทความที่ส่งว่าเป็นบทความประเภทใด ลงในแบบฟอร์ม “แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์ วารสารการวิจัยการสะลงคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย”
3. บทความที่เสนอมาเพื่อรับการพิจารณาผู้นิพนธ์จะต้องเขียนบทความตามรูปแบบ (Template) ต้นฉบับบทความวารสารการวิจัยการสะลงคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เท่านั้น
4. การพิมพ์ให้จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Office Word ระยะบรรทัดเดี่ยว โดยจัดหน้ากระดาษแบบ A4 ตั้งค่าน้ำกระดาษสำหรับการพิมพ์ห่างจากขอบทุกด้าน ด้านละ 1 นิ้ว (2.5 เซนติเมตร) และให้ใส่หมายเลขกำกับทุกหน้า
5. รูปแบบตัวอักษร ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษให้ใช้แบบ TH SarabunPSK ตลอดทั้งบทความ
6. ความยาวของบทความ รวมตาราง ภาพประกอบ ตัวอย่าง แผนภูมิ กราฟ รวมทั้งเอกสารอ้างอิง ให้อยู่ระหว่าง 12-15 หน้า

องค์ประกอบของบทความ

- บทความแต่ละประเภทที่เสนอมาเพื่อรับการพิจารณา ควรมีองค์ประกอบหัวข้อในบทความ ดังนี้
1. บทความวิจัย ควรมีลักษณะเป็นงานเขียนที่ประมวลองค์ความรู้ด้วยหลักการทางวิชาการในสาขาวิชานั้น ๆ อย่างลุ่มลึก มีกระบวนการที่เป็นลำดับขั้นตอน ชัดเจน ทั้งนี้บทความวิจัยควรมีองค์ประกอบ เช่น บทนำ วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษาวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
 2. บทความวิชาการ ควรมีลักษณะเป็นงานเขียนที่กำหนดประเด็นอธิบาย หรือวิเคราะห์อย่างลุ่มลึกตามหลักวิชาการ อาจจะนำความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เข้ามาสังเคราะห์อย่างเป็นระบบสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนให้แก่ผู้อ่าน ทั้งนี้บทความวิชาการควรมีองค์ประกอบ เช่น บทนำ เนื้อเรื่อง และส่วนสรุป
 3. บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ ควรมีลักษณะทั้งลึกซึ้งทางวิชาการ ทันสมัย แสดงถึงความสามารถในการปริทัศน์ ทบทวนข้อเขียนทางวิชาการที่พิมพ์แล้ว อย่างมีเหตุ มีผลทางวิชาการ โดยนำมาเรียบเรียงให้เป็นข้อเขียนที่มีความลึกซึ้งทางวิชาการ สร้างความเข้าใจให้มากขึ้นโดยผู้นิพนธ์ ทั้งนี้บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือควรมีองค์ประกอบ เช่น บทนำ เนื้อเรื่อง และส่วนสรุป

การส่งต้นฉบับบทความและการติดต่อ

ผู้นิพนธ์ต้องส่งต้นฉบับบทความทั้งรูปแบบไฟล์ word และ pdf พร้อมกับแบบฟอร์มนำเสนอบทความ ผ่านระบบวารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย แบบออนไลน์ (Thaijo) ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) website: วารสาร <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ksk/index>

ทั้งนี้ให้ถือว่าวันที่ผู้นิพนธ์ส่งบทความเป็นวันรับบทความ (received)

การติดต่อ กองบรรณาธิการ วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย email: rdi@cr.ru.ac.th

อัตราค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์บทความ

วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ ดังนี้

- นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย บทความละ	3,000 บาท
- นักศึกษา และบุคลากรทั่วไป บทความละ	4,000 บาท

บัญชีธนาคาร ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ชื่อบัญชี “วารสารการวิจัยกาสะลองคำ” เลขที่บัญชี “422-1-40380-1”

(ชำระเมื่อบทความผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการขั้นต้นแล้ว)

การพิจารณา การประเมิน และการตอบรับการเผยแพร่บทความ

กองบรรณาธิการ พิจารณาก่อนการรับบทความขึ้นต้น และแจ้งผลการพิจารณาตอบรับหรือปฏิเสธบทความให้ผู้นิพนธ์ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับบทความ หากบทความรูปแบบ หรือองค์ประกอบไม่ตรงตามหลักเกณฑ์การจัดทำต้นฉบับที่วารสารฯ กำหนด กองบรรณาธิการจะส่งต้นฉบับบทความให้ปรับปรุงแก้ไขใหม่ (revised) ภายใน 15 วัน อนึ่งบทความอาจได้รับการปฏิเสธหากไม่ได้คุณภาพ หรือมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับนโยบายการตีพิมพ์บทความของวารสารฯ หรือผู้นิพนธ์ไม่แก้ไขให้ตรงกับหลักเกณฑ์ข้อเสนอแนะจากวารสารฯ

การประเมินบทความ เมื่อต้นฉบับบทความผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการขึ้นต้นแล้วทางวารสารฯ จะเสนอต่อผู้ประเมินบทความ จำนวน 3 ท่าน (Double-blind peer review) โดยกองบรรณาธิการจะเป็นผู้พิจารณาเลือกจากผู้เชี่ยวชาญหรือเกี่ยวข้องสอดคล้องกับสาขาวิชาของเนื้อหาบทความ เพื่อเป็นผู้เห็นชอบการเผยแพร่บทความภายใต้เกณฑ์มาตรฐานของวารสารฯ โดยข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับและไม่เปิดเผยชื่อ-สกุล รวมทั้งหน่วยงานของทั้งผู้นิพนธ์และผู้ประเมินบทความจนกว่าบทความจะได้รับการเผยแพร่ ใช้ระยะเวลาการพิจารณาแต่ละบทความประมาณ 1 เดือน ทั้งนี้บทความที่ผ่านการประเมินจากผู้ประเมินบทความ จะต้องได้รับผลการประเมินในระดับดี ดีมาก หรือดีเด่น ตามความเห็นของผู้ประเมินทั้ง 3 ท่าน หากได้รับผลประเมินไม่ผ่านจากผู้ประเมินทั้ง 3 ท่าน ถือว่า บทความเรื่องนั้นไม่ผ่านการประเมิน วารสารฯ ไม่สามารถรับตีพิมพ์ได้ กรณีที่บทความที่ไม่ผ่านการประเมินจากผู้ประเมิน 1 ท่าน จากจำนวน 3 ท่าน จะได้รับการประเมินจากผู้ประเมินท่านที่ 3 หากไม่ผ่านการประเมินอีกครั้งจึงถือว่าบทความดังกล่าวไม่ผ่านการประเมิน ผลการประเมินของผู้ประเมินถือเป็นสิ้นสุด โดยไม่มีการทบทวนบทความที่ไม่ผ่านการประเมิน

การตอบรับการเผยแพร่บทความ บทความที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ประเมิน จะได้รับการพิจารณาอีกครั้งโดยกองบรรณาธิการ โดยเป็นการพิจารณาถึงรูปแบบของบทความ การใช้ภาษา และความถูกต้องเรียบร้อยของบทความ เมื่อแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วให้ถือวันที่บรรณาธิการให้ความเห็นชอบการแก้ไขบทความครั้งสุดท้ายเป็นวันแก้ไขบทความ (revised) และให้ถือวันที่บรรณาธิการมีหนังสือตอบรับการตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งการเผยแพร่บทความเป็นวันตอบรับการตีพิมพ์บทความ (accepted)

การเผยแพร่บทความที่ได้รับการตอบรับจากวารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จะได้รับการเผยแพร่ผ่านระบบวารสารวิจัยการสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ออนไลน์ (Thaijo) ของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) โดยเรียงลำดับก่อนหลังของบทความตามการพิจารณาของกองบรรณาธิการ

จริยธรรมการตีพิมพ์ (Publication Ethics)

วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ให้ความสำคัญต่อการรักษามาตรฐานทางวิชาการ และมาตรฐานด้านจริยธรรมของบทความที่จะตีพิมพ์เผยแพร่ออกสู่สังคม ดังนั้นจึงกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องกับการวารสารฯ ต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการ ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Author)

1. บทความที่ผู้นิพนธ์ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารฯ จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ หรือเผยแพร่ในที่ใดมาก่อน
2. ผู้นิพนธ์ ต้องไม่นำบทความดังกล่าวเสนอยื่นตีพิมพ์กับวารสารอื่น ๆ พร้อมกัน จนกว่าจะได้รับการปฏิเสธการตีพิมพ์จากทางวารสารฯ แล้ว
3. ผู้นิพนธ์ต้องเขียนบทความตามรูปแบบที่วารสารฯ กำหนดไว้ใน “คู่มือวารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย” เท่านั้น
4. ผู้นิพนธ์ต้องทำการอ้างอิงตามระบบการอ้างอิงของวารสารฯ ทุกครั้ง เมื่อนำผลงานหรือข้อความของผู้อื่นมาเสนอ หรืออ้างอิงประกอบเนื้อหาในบทความของตน
5. ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความ ต้องเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในบทความนั้นจริง
6. ผู้นิพนธ์ต้องนำเสนอข้อมูลในบทความตามข้อเท็จจริง มีหลักการทางวิชาการ
7. หากบทความของผู้นิพนธ์มีความเกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม อาสาสมัคร หรือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความเปราะบาง ผู้วิจัยควรปฏิบัติตามหลักการทางจริยธรรมในมนุษย์ ก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล และควรระบุถึงการได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ประกอบในบทความ
8. ผู้นิพนธ์ต้องระบุแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนการศึกษาวิจัย (ถ้ามี)

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ (Editor in Chief)

1. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ มีหน้าที่รักษาคุณภาพของวารสารให้มีมาตรฐานที่ดี และทันสมัยอยู่เสมอ
2. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ มีหน้าที่พิจารณา ตรวจสอบคุณภาพของบทความที่ส่งมาเพื่อขอรับการตีพิมพ์จากวารสารฯ ทุกบทความ โดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และขอบเขตของวารสารฯ รวมทั้งตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการประเมินบทความก่อนการตีพิมพ์
3. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ ต้องใช้หลักการพิจารณาบทความอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ เป็นหลักสำคัญ ไม่มีอคติต่อผู้นิพนธ์ และบทความที่พิจารณา
4. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ จะไม่เปิดเผยชื่อผู้นิพนธ์ และชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต่อบุคคลอื่น ๆ
5. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ ต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้นิพนธ์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ
6. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ ต้องไม่ปิดกั้น ปรับเปลี่ยน ดัดแปลงผลการพิจารณาแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความกับผู้นิพนธ์
7. บรรณาธิการ และกองบรรณาธิการ ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกระบวนการ และขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารฯ อย่างเคร่งครัด

บทบาทและหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ (Reviewer)

1. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของการเป็นผู้เชี่ยวชาญทางวิชาการ พิจารณาบทความด้วยความละเอียดรอบคอบได้หลักการและเหตุผลทางวิชาการ ปราศจากอคติต่อเนื้อหาในบทความ
2. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ และต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้กับบุคคลภายนอกก่อนการตีพิมพ์เผยแพร่
3. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะรับประเมินอย่างแท้จริง กรณีที่ไม่สามารถประเมินบทความได้ หรือมีเหตุที่ไม่สามารถประเมินได้ต้องแจ้งบรรณาธิการวารสารฯ ทันทันที
4. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ทำการประเมิน
5. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความต้องรักษาสอบเขตระยะเวลาที่ใช้ในการประเมินไม่ให้เกินกำหนด
6. กรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ พบว่า บทความที่กำลังประเมินมีการคัดลอกผลงานผู้อื่น ต้องแจ้งแก่บรรณาธิการวารสารฯ ทันทันที พร้อมทั้งแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

แบบฟอร์มเสนอบทความเพื่อตีพิมพ์วารสารการวิจัยกาสละองค์ มหวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่

https://drive.google.com/file/d/1wcwJajo1MOhald-X5oPfFLfKa_2Jf5Ns/view

รูปแบบ (Template) ต้นฉบับบทความวารสารการวิจัยกาสละองค์ มหวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การพิมพ์ต้นฉบับบทความขอให้ผู้นิพนธ์ดำเนินการจัดรูปแบบของบทความตามระเบียบของวารสารฯ โดยสามารถดาวน์โหลดรูปแบบต้นฉบับบทความ ได้ที่

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/ksk/about/submissions> หรือพิมพ์เองโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อเรื่อง (Title) ต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใช้อักษรตัวหนา ขนาด 18pt จัดอยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ
2. ชื่อผู้นิพนธ์ (Author) ต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใช้อักษรตัวหนา ขนาด 14pt จัดพิมพ์อยู่ชิดขวาของหน้ากระดาษ ระบุข้อมูลเฉพาะชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนเท่านั้น (ไม่ต้องใส่ตำแหน่งวิชาการ) หากมีผู้เขียนร่วมให้ระบุข้อมูลเช่นเดียวกับผู้เขียนโดยพิมพ์ถัดบรรทัดลงมา
3. บทคัดย่อ (Abstract) ต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใช้อักษรตัวปกติ ขนาด 16pt จัดแนวพิมพ์ลักษณะกระจายแบบไทย (Thai distributed) ควรมีเนื้อหาประกอบด้วย ความสำคัญและที่มาของปัญหา พร้อมกับวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย บทสรุป โดยแต่ละภาษาจำกัดจำนวนคำประมาณ 250-300 คำ และจบภายในย่อหน้าเดียว
4. คำสำคัญ (Keywords) ต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใช้อักษรตัวหนา ขนาด 16pt จำกัดประมาณ 3-5 คำ
5. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนในรูปแบบเชิงอรรถ (footnote) ใช้อักษรขนาด 14pt ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ มีข้อมูลได้แก่ 1) สถานภาพหรือตำแหน่งวิชาการ สาขาวิชา/ภาควิชา คณะมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานที่สังกัด และ 2) email ของผู้นิพนธ์

6. ส่วนเนื้อหาของบทความ (Content) เช่น บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล ข้อเสนอแนะ ในกรณีที่บทความได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาวิจัย ให้ระบุชื่อแหล่งทุน ปิงบประมาณลงในส่วนของกิตติกรรมประกาศ การพิมพ์หัวข้อใช้อักษรตัวหนา ขนาด 16 pt จัดพิมพ์อยู่ชิดซ้ายของหน้ากระดาษ เนื้อความพิมพ์ใช้อักษรปกติ ขนาด 16pt จัดพิมพ์ลักษณะกระจายแบบไทย
7. เอกสารอ้างอิง การพิมพ์หัวข้อใช้อักษรตัวหนา ขนาด 16pt จัดพิมพ์อยู่ชิดซ้ายของหน้ากระดาษ เนื้อความพิมพ์ใช้อักษรปกติ ขนาด 16pt จัดข้อความแบบพิมพ์ชิดซ้ายของหน้ากระดาษ
8. การใช้ภาษาไทย ให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์ และชื่อบัญญัติตามหลักการของราชบัณฑิตยสถาน ควรหลีกเลี่ยงการเขียนภาษาอังกฤษปนภาษาไทยโดยไม่จำเป็น กรณีมีความจำเป็นต้องเขียนคำศัพท์ภาษาไทย ตามด้วยในวงเล็บภาษาอังกฤษ โดยคำแรกให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ ส่วนอักษรที่เหลือทั้งหมดให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์เล็ก ยกเว้นชื่อเฉพาะทุกคำให้ขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ การปรากฏของศัพท์คำเดิมอยู่หลายที่ในบทความ ให้ใช้คำศัพท์ภาษาไทยตามด้วยวงเล็บภาษาอังกฤษเฉพาะครั้งแรกเท่านั้น
9. การแทรก ตาราง รูปภาพ ตัวอย่าง แผนภูมิ และกราฟ ให้ใช้คำว่า “ภาพที่ ...” ตลอดทั้งบทความ เพื่อให้ง่ายต่อการลำดับหมายเลขภาพ โดยให้อยู่ด้านล่างของรูปภาพ นั้น ๆ พร้อมทั้งคำอธิบายสั้น ๆ ที่สื่อความหมายได้สาระครบถ้วน รวมทั้งการอ้างอิงรูปภาพ ใช้ลักษณะอักษรแบบ TH SarabunPSK ขนาด 14 หนา และการเขียนการอ้างอิงที่มาของภาพ ให้ใช้การเขียนในลักษณะการอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา ทั้งนี้ภาพอาจจัดทำเป็นขาว-ดำ หรือสีก็ได้ โดยให้ผู้นิพนธ์บทความคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น สอดคล้อง และสัมพันธ์กับเนื้อหาของบทความเท่านั้น
10. การเขียนเอกสารอ้างอิง ให้ใช้รูปแบบการเขียนอ้างอิงตามระบบ APA (7th edition) (สามารถดาวน์โหลดได้จากเว็บไซต์ชื่อ “คู่มือวารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย” โดยจะต้องระบุการอ้างอิงให้ครบทุกรายการ เรียงลำดับตามอักษรทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ
11. กองบรรณาธิการ วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีแนวนโยบายยกระดับคุณภาพบทความ ภายหลังจากผู้นิพนธ์ได้ปรับแก้ไขบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว ทางวารสารจะแจ้งให้ผู้นิพนธ์แปลรายการเอกสารอ้างอิงภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษทุกรายการ โดยเรียงลำดับรายชื่อตามอักษร A-Z เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานของวารสารในฐานข้อมูล ACI ซึ่งเป็นฐานข้อมูลระดับอาเซียน

การเขียนการอ้างอิงและบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์ APA (7th edition)

การเขียนการอ้างอิงตามหลักเกณฑ์ APA (7th edition) สำหรับในการเขียนลงในวารสารการวิจัย การสะลงคำ นั้น จะแบ่งการอ้างอิงออกเป็น 2 ส่วนที่สัมพันธ์กัน คือ (1) การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา (Citing References in Text) และ (2) การอ้างอิงแบบรายการ (References)

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา(Citing references in text)

การอ้างอิงแบบแทรกในเนื้อหา หมายถึง การอ้างอิงที่ใช้กับข้อความที่ผู้ค้นพบคัดลอกหรืออ้างข้อความมา โดยมีลักษณะการระบุชื่อและปีที่พิมพ์ไว้ในเนื้อหา ในกรณีที่อ้างเนื้อหาหรือคัดลอกข้อความโดยตรงมาจากข้อความต้นฉบับ ควรระบุเลขหน้าไว้ด้วยโดยพิมพ์ต่อท้ายปี พ.ศ. คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) หากเป็นกรณีที่เป็นการสรุปสาระสำคัญมาอาจไม่ต้องระบุเลขหน้าได้

1. การอ้างอิงในเนื้อหาใช้ระบบนาม-ปี มีรูปแบบการเขียนดังนี้

1.1 ผู้แต่ง 1 คน

ไทย	ชื่อ/สกุล/(ปี)	หรือ (ชื่อ/สกุล,/ปี)
อังกฤษ	สกุล/(ปี)	หรือ (สกุล,/ปี)

***เครื่องหมาย/หมายถึงวันวรรค 1 ระยะ

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ (2557) ได้วิจัยเรื่อง ... กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงรายมีการดำเนินชีวิต ...
... ได้อย่างวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง (ปรมินทร์ อริเดช, 2562)
Inthaniwet (2021) note a single tone ...
... an annual Buddhist ceremony (Inthaniwet, 2021)

1.2 ผู้แต่ง 2 คน

ไทย	ชื่อ/สกุลและ/ชื่อ/สกุล/(ปี)	หรือ (ชื่อ/สกุลและ/ชื่อ/สกุล,/ปี)
อังกฤษ	สกุล/and/สกุล/(ปี)	หรือ (สกุล/&/สกุล,/ปี)

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ และสุรพงษ์ วงศ์ปาน (2557) ได้วิจัยเรื่อง ... ระบบเศรษฐกิจในเขตชายแดน เชียงรายมีการ ...
... ได้อย่างวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง (ปรมินทร์ อริเดช และปวีณา ลีตระกูล, 2562)
Inthaniwet and Aridach (2021) note a single tone ...
... an annual Buddhist ceremony (Leetrakoun & Wangpan, 2021)

1.3 ผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป*

ไทย	ชื่อ/สกุลและคณะ/(ปี)	หรือ (ชื่อ/สกุลและคณะ,/ปี)
อังกฤษ	สกุล/et/al./(ปี)	หรือ (สกุล/et/al.,ปี)

ตัวอย่าง

ยุทธศิลป์ ชุมณี และคณะ (2560) ได้วิจัยเรื่อง ... แรงดันไฟฟ้าดังกล่าวจะส่งแรงขับไปยัง ...

... กระแสคลื่นเหนี่ยวนำส่งไปส่งเครื่องปฏิกรณ์ (ปรมินทร์ อริเดช และคณะ, 2562)

Inthaniwet et al. (2021) note a single tone ...

... an annual Buddhist ceremony (Inthaniwet et al., 2021)

2. การอ้างอิงมากกว่าสองแหล่งข้อมูล

กรณีที่ต้องการอ้างอิงให้เขียนเรียงลำดับอักษร ดังนี้

... ผลการศึกษามีความสอดคล้องกับ ปรมินทร์ อริเดช (2561) และองอาจ อินทนิเวศ (2562) ที่พบว่า

... อย่างมีประสิทธิภาพ (ปรมินทร์ อริเดช, 2561; องอาจ อินทนิเวศ, 2562)

... (Inthaniwet & Leetrakun, 2020; Aridach et al., 2021)

3. การอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลระดับหัตถิยภูมิ

3.1 การอ้างอิงหน้าบทความ

ไทย ชื่อ¹/สกุล¹/ปี/อ้างถึงใน/ชื่อ²/สกุล²/ปี ...

อังกฤษ สกุล¹/ปี/as cited in/สกุล²/ปี ...

3.2 การอ้างอิงท้ายบทความ

ไทย ... (ชื่อ¹/สกุล¹/ปี/อ้างถึงใน/ชื่อ²/สกุล²/ปี) ...

อังกฤษ ... (สกุล¹/ปี/as cited in/สกุล²/ปี) ...

4. การอ้างอิงจากบทสัมภาษณ์

กรณีไม่มีการเผยแพร่สาธารณะ ให้เขียนอ้างอิงในเนื้อหาเท่านั้นโดยไม่ต้องใส่เป็นรายการอ้างอิงท้ายเล่ม

ไทย ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์/(การสื่อสารส่วนบุคคล,/วัน/เดือน/ปี) หรือ

(ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์,/การสื่อสารส่วนบุคคล,/วัน/เดือน/ปี)

อังกฤษ อักษรย่อชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์/สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์/(personal communication,/เดือน/วัน/ปี)

หรือ

(สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์,/อักษรย่อชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์,/personal communication,/เดือน/วัน/ปี)

ตัวอย่าง

คณะอง ว่างฝ่ายแก้ว (การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 พฤษภาคม 2560)

(สุวรรณ จันทวิลาสสารกิจ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 ตุลาคม 2548)

E.-M. Paradis (personal communication, February 24, 2020)

(Brown, J., personal communication, April 27, 2010)

5. การอ้างอิงข้อมูลกรณีที่ไม่มีชื่อผู้เขียน
ไทย (“ชื่อเรื่อง”,/ปีที่เผยแพร่)
อังกฤษ (“Title”,/ปีที่เผยแพร่)

ตัวอย่าง

(“แม่สลอง: ดนตรีสร้างสรรค์เชิงวิชาการ”, 2564)
(“Bosanova Basic Bass”, 2010)

*กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ ม.ป.ป. หรือ n.d.

*กรณีที่ปีปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ ปี เท่านั้น

*ถ้าชื่อมีความยาวเกินไป ให้ใส่เฉพาะ คำแรกๆ ของชื่อเรื่องเท่านั้น

6. การอ้างอิงราชกิจจานุเบกษา

การอ้างอิงราชกิจจานุเบกษาท้ายข้อความในเนื้อหานั้น ให้ใช้ชื่อย่อกฎหมายและตามด้วยปี ดังนี้

ตัวอย่าง

(พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564, 2561)

รูปแบบการอ้างอิงเนื้อหาที่มีผู้แต่งลักษณะต่าง ๆ แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อหาพื้นฐานสำหรับงานเดี่ยว (Basic citation styles)

ผู้แต่ง	การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ		การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ	
	ครั้งแรก	ครั้งต่อมา	ครั้งแรก	ครั้งต่อมา
ผู้แต่ง 1 คน	องอาจ อินทนิเวศ (2557) Satriani (2014)	(องอาจ อินทนิเวศ, 2557)	(องอาจ อินทนิเวศ, 2557) (Satriani, 2014)	(องอาจ อินทนิเวศ, 2557) (Satriani, 2014)
ผู้แต่ง 2 คน	ปรมินทร์ อริเดช และ เดช ชนะ ศรีรัตนลัม (2563) Leetrakun and Inthaniwet (2021)	ปรมินทร์ อริเดช และ เดช ชนะ ศรีรัตนลัม (2563) Leetrakun and Inthaniwet (2021)	(ปรมินทร์ อริเดช และ เดช ชนะ ศรีรัตนลัม, 2563) (Leetrakun & Inthaniwet, 2021)	(ปรมินทร์ อริเดช และ เดช ชนะ ศรีรัตนลัม, 2563) (Leetrakun & Inthaniwet, 2021)
ผู้แต่ง 3 คน ขึ้นไป	ปวีณา ลีตระกูล และคณะ (2564) Leetrakun et al. (2021)	ปวีณา ลีตระกูล และคณะ (2564) Leetrakun et al. (2021)	(ปวีณา ลีตระกูล และคณะ, 2564) (Leetrakun et al., 2021)	(ปวีณา ลีตระกูล และคณะ, 2564) (Leetrakun et al., 2021)
ผู้แต่งเป็น หน่วยงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย (2563) National Research Council (2020)	มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย (2563) National Research Council (2020)	(มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย, 2563) (National Research Council, 2020)	(มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย , 2563) (National Research Council, 2020)
ผู้แต่งเป็น หน่วยงาน (โดยใช้ชื่อย่อ)	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม (อว, 2563) International Monetary Fund (IMF, 2019)	อว (2563) IMF (2019)	(กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม [อว], 2563) (International Monetary Fund [IMF], 2019)	(อว, 2563) (IMF, 2019)

การเขียนรายการอ้างอิง (References)

การเขียนรายการอ้างอิง หมายถึง การอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลที่น่ามาเขียน เป็นส่วนสำคัญสำคัญที่ระบุไว้ส่วนท้ายสุดของบทความ รายการอ้างอิงจะบอกถึงรายละเอียดของแหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาทุกรายการ การเขียนรายการอ้างอิงจะต้องเรียงลำดับอักษรตัวหน้าของรายการอ้างอิงตามหลักไวยากรณ์ การเขียนรายการอ้างอิงมีรูปแบบการเขียน ดังนี้

หนังสือ (ลักษณะรูปเล่ม)

1) ผู้แต่ง 1 คน

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์.***

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ. (2563). *ทักษะกวีตารคลาสสิก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงราย:ไต้เร็กการพิมพ์.

Ongsakul, S. (2014). *Lanna History* (10th ed.). Amarin Printing & Publishing.

2) ผู้แต่ง 2 คน

ไทย ชื่อ/สกุล/และ/ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล,อักษรย่อชื่อ./&/สกุล,อักษรย่อชื่อ/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ และ ยุทธศิลป์ ชุมณี. (2564). *วัฒนธรรมชาติพันธุ์ในพื้นที่ภาคเหนือ*. สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Inthaniwet, O., & Aridach, P. (2021). *Qualitative Research*. Routledge.

3) ผู้แต่ง 3-20คน ให้ใส่ชื่อทุกคน

ไทย ชื่อ¹/สกุล¹,/ชื่อ²/สกุล²,/ชื่อ³/สกุล³,/ชื่อ⁴/สกุล⁴,/ชื่อ⁵/สกุล⁵,/ชื่อ⁶/สกุล⁶,/และชื่อ⁷
/////////สกุล⁷/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)*/สำนักพิมพ์.
อังกฤษ สกุล¹,/อักษรย่อชื่อ¹./,สกุล²,/อักษรย่อชื่อ²./,สกุล³,/อักษรย่อชื่อ³./,สกุล⁴,
/////////อักษรย่อชื่อ⁴./&/สกุล⁵,/อักษรย่อชื่อ⁵/(ปีพิมพ์)*/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่).
/////////สำนักพิมพ์.

4) ผู้แต่ง 21 คนขึ้นไป ให้ใส่ชื่อและสกุลของผู้แต่งคนที่ 1-19 ตามด้วยเครื่องหมาย , ... ก่อนชื่อคนสุดท้าย

ไทย ชื่อ¹/สกุล¹,/ชื่อ²/สกุล²,/ชื่อ³/สกุล³,/ชื่อ⁴/สกุล⁴,/ชื่อ⁵/สกุล⁵,/ชื่อ⁶/สกุล⁶,/ชื่อ⁷
/////////สกุล⁷,/ชื่อ⁸/สกุล⁸,/ชื่อ⁹/สกุล⁹,/ชื่อ¹⁰/สกุล¹⁰,/ชื่อ¹¹/สกุล¹¹,/ชื่อ¹²/สกุล¹²,/
/////////ชื่อ¹³/สกุล¹³,/ชื่อ¹⁴/สกุล¹⁴,/ชื่อ¹⁵/สกุล¹⁵,/ชื่อ¹⁶/สกุล¹⁶,/ชื่อ¹⁷/สกุล¹⁷,/
/////////ชื่อ¹⁸/สกุล¹⁸,/ชื่อ¹⁹/สกุล¹⁹,/.../ชื่อคนสุดท้าย/สกุลคนสุดท้าย/(ปีพิมพ์)/

////////ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล¹,/อักษรย่อชื่อ¹,/สกุล²,/อักษรย่อชื่อ²,/สกุล³,/อักษรย่อชื่อ³,/สกุล⁴,/
 //////////อักษรย่อชื่อ⁴,/สกุล⁵,/อักษรย่อชื่อ⁵,/สกุล⁶,/อักษรย่อชื่อ⁶,/
 //////////สกุล⁷,/อักษรย่อชื่อ⁷,/สกุล⁸,/อักษรย่อชื่อ⁸,/สกุล⁹,/อักษรย่อชื่อ⁹,/
 //////////สกุล¹⁰,/อักษรย่อชื่อ¹⁰,/สกุล¹¹,/อักษรย่อชื่อ¹¹,/สกุล¹²,/อักษรย่อชื่อ¹²,/
 //////////สกุล¹³,/อักษรย่อชื่อ¹³,/สกุล¹⁴,/อักษรย่อชื่อ¹⁴,/สกุล¹⁵,/อักษรย่อชื่อ¹⁵,/
 //////////สกุล¹⁶,/อักษรย่อชื่อ¹⁶,/สกุล¹⁷,/อักษรย่อชื่อ¹⁷,/สกุล¹⁸,/อักษรย่อชื่อ¹⁸,/
 //////////สกุล¹⁹,/อักษรย่อชื่อ¹⁹,/.../สกุล^{คนสุดท้าย},/อักษรย่อชื่อ^{คนสุดท้าย},/(ปีพิมพ์)./
 //////////ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.

หนังสือ (ลักษณะอิเล็กทรอนิกส์ ไม่มีเลข DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล.(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ.(ปีที่พิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./URL

ตัวอย่าง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3-5 ปี.

<http://drive.google.com/file/d/1HiTWiRh1Er73hVYIMh1c>

หนังสือแปล

ไทย สกุล,/อักษรย่อชื่อ.(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือภาษาไทย]/
 //////////(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ.(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือภาษาอังกฤษ]/
 //////////(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์

บทในหนังสือ

ไทย ชื่อ/สกุล.(ปีพิมพ์)./ชื่อบทหรือชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)./ชื่อหนังสือ/
 //////////(น./เลขหน้า)./สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ.(ปีพิมพ์)./ชื่อบทหรือชื่อบทความ./In/ชื่อบรรณาธิการ/
 //////////(Ed. หรือ Eds.)./ชื่อหนังสือ/(pp./เลขหน้า)./สำนักพิมพ์.

*กรณีที่ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง ให้ใส่ชื่อเรื่องแทน ตัวอย่าง แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 ...

บทความในวารสารแบบรูปเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มี DOI

ไทย ชื่อ/สกุล.(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
 //////////เลขหน้า.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
/////เลขหน้า.

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ. (2563). องค์ความรู้ภูมิปัญญาด้านดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ขมุในจังหวัดเชียงราย.
วารสารวิจัยศิลป, 10(1), 140-155.

บทความในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (มี DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปี(เลขของฉบับที่),/
/////เลขหน้า./https://doi.org/เลขdoi

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)/ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
/////เลขหน้า./http://doi.org/doi

ตัวอย่าง

Herbst-Damm, K. L., & Kulik, J. A. (2005). Volunteer support, marital status, and the survival times of terminally ill patients. *Health Psychology, 24*(2), 225-229.
hppt://doi.org/10.1037/0278-6113.24.2.225

*กรณีที่ DOI แบบที่ใช้เดิม ยาวและซับซ้อน ผู้เขียนสามารถเลือกใช้ DOI แบบสั้นหรือแบบยาวก็ได้

หนังสือพิมพ์ และหนังสือพิมพ์ออนไลน์

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปี,/วัน/เดือน)/ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้า.*

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปี,/เดือน/วัน)/ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้า.*

* กรณีเป็นเอกสารออนไลน์ให้เติม URL ต่อจากเลขหน้า

ตัวอย่าง

ปรมินทร์ อริเดช. (2564, 18 มกราคม). เติลนิวิสวไรตี้. *เติลนิวิส*, 4.

Brody, J. E. (2007, December 11). Mental reserves keep brain agile. *The New York Time*,
http://www.nytimes.com

วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต และวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (Doctoral dissertation/
Master's thesis)

1) วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต และวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์
/////หรือ วิทยานิพนธ์บัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]/ชื่อมหาวิทยาลัย.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อวิทยานิพนธ์/[Unpublished doctoral
/////dissertation or Unpublished master's thesis]/ชื่อมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ. (2561). *ทำนองเทศน์มหาชาติ “ระบำเทศน์” ใน 7 จังหวัดล้านนา* [วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหิดล.

Jang, M. S. (2014). *A structural equation model on core competence of nursing students*
[Unpublished doctoral dissertation]. Choong-Ang University.

- 2) วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต และวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต จากเว็บไซต์
(ไม่อยู่ในฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์)

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต หรือ
/////วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]./ชื่อเว็บไซต์./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[Doctoral dissertation or
/////Master's thesis]./ชื่อเว็บไซต์./URL

รายงาน

- 1) รายงานที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น

ไทย ชื่อหน่วยงาน./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

ตัวอย่าง

National Cancer Institute. (2019). *Taking time: Support for people with cancer*.

U.S. Department of Health. <http://www.camcer.gov/publication/patient-education/takingtime.pdf>

- 2) รายงานที่จัดทำโดยผู้เขียนรายบุคคลสังกัดหน่วยงานรัฐหรือองค์กรอื่น

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปีที่เผยแพร่)./ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL (ถ้ามี)

เอกสารประกอบการประชุม/การประชุมวิชาการ ที่ไม่มี proceeding (Symposium)

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปี,/วันที่,/เดือน)./เรื่องที่ประชุม./ใน/ชื่อ/(ประธาน),/ชื่อการประชุม/
/////[Symposium]./ชื่องานที่จัดประชุม,/สถานที่ประชุม.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปี,/เดือน,/วันที่)./Title of contribution./In/ชื่อ/(Chair),
/////Title of symposium/[symposium]./Conference Name,/Location.

การนำเสนองานวิจัย หรือการนำเสนอโปสเตอร์ (Paper/ Poster Presentation)

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปี,/วันที่,/เดือน)./ชื่อ paper หรือ poster/[Paper หรือ
/////Poster presentation]./ชื่อการประชุม,/สถานที่.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปี,/เดือน,/วันที่)./ชื่อ *paper* หรือ *poster*/[Paper หรือ Poster
////////presentation]./Conference Name,/Location.

รายงานการประชุมวิชาการ (Proceeding)

1) ลักษณะรูปเล่มหนังสือ

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปี)./ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.),/ชื่อหัวข้อการประชุม./
////////ชื่อการประชุม/(น./เลขหน้า)./ชื่อฐานข้อมูล.*

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปี)./ชื่อบทความ./In/ชื่อบรรณาธิการ/(Ed. หรือ Eds.),/
////////ชื่อหัวข้อการประชุม./ชื่อการประชุม/(pp./เลขหน้า)./ชื่อฐานข้อมูล.*

*กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากชื่อฐานข้อมูล ตัวอย่าง ชื่อฐานข้อมูล./https://doi.org/xxxx

ตัวอย่าง

พุทธพร ลีวิเศษ. (2561). บทประพันธ์เพลง ใจบ้าน สำหรับวงดนตรีแจ๊ส. ใน งามอาจ อินทนิเวศ (บ.ก.),
อัครศิลป์ คีตศิลป์แผ่นดินไทย. การประชุมวิชาการระดับชาติด้านดุริยางคศิลป์และทัศนศิลป์
ครั้งที่ 1 (น. 53-63).

2) ลักษณะวารสาร

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปี)./ชื่อเรื่อง:/ชื่อเรื่องย่อ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
////////เลขหน้า./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./ (ปี)./ชื่อเรื่อง:/ชื่อเรื่องย่อ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขฉบับที่),/
////////เลขหน้า./URL

เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ (เอกสารประกอบการเรียน)

ไทย ชื่อ/สกุล./ (ปี)./ชื่อเอกสาร/[เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]./คณะ,/มหาวิทยาลัย.

อังกฤษ ชื่อ/สกุล./ (ปี)./ชื่อเอกสาร/[Unpublished manuscript]./คณะ,/มหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง

อนรรฆ จรรย์ยานนท์. (2559). แนวคิด ทฤษฎีด้านดนตรีวิทยา [เอกสารไม่ได้ตีพิมพ์]. วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล.

เว็บไซต์

ไทย ชื่อ/สกุลผู้เขียน./ (ปี,/วัน/เดือนที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้เขียน./ (ปี,/เดือน/วันที่เผยแพร่)./ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

*กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

*กรณีที่ปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ (ปี) เท่านั้น

*กรณีที่ผู้เขียนและชื่อเว็บไซต์เป็นชื่อเดียวกัน ให้ตัดชื่อเว็บไซต์ออก

ราชกิจจานุเบกษา

ไทย ชื่อกฎหมาย./ (ปี./วัน/เดือน)./ราชกิจจานุเบกษา./เล่ม/ตอนที่./หน้า/เลขหน้า.

ตัวอย่าง

พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564. (2563, 7 ตุลาคม).

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนที่ 82 ก. หน้า 1-195.

การเขียนรายการอ้างอิงภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ (Translate Thai Reference)

การเขียนรายการอ้างอิงภาษาไทยให้เป็นภาษาอังกฤษ มีวิธีการเขียนที่คล้ายคลึงกับการเขียนรายการอ้างอิงตามรูปแบบของภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ในแต่ละประเภทของสารสนเทศ มีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อผู้เขียน ขึ้นต้นด้วยนามสกุลของผู้เขียน และต่อด้วยชื่อย่อ
2. ชื่อสำนักงานหรือกระทรวง เขียนเป็นชื่อภาษาอังกฤษ
3. ปีที่พิมพ์ เปลี่ยนจาก พ.ศ. เป็น ค.ศ.
4. ชื่อเรื่อง ชื่อวิทยานิพนธ์ ชื่อบทความ ชื่อวารสาร และชื่องานประชุมวิชาการ แปลเป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่าง

องอาจ อินทนิเวศ. (2562). *ดนตรีชาติพันธุ์ในจังหวัดเชียงราย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Translate Thai Reference

Inthaniwet, O. (2019). *Ethnomusicology in Chiangrai* (2th ed.). Chiangrai Rajabhat University Press.

หมายเหตุ

- การอ้างอิงข้อมูลจากแหล่งข้อมูลระดับทุติยภูมิ ควรระบุรายการอ้างอิงท้ายเล่ม ให้ใส่เฉพาะชื่อผู้แต่งทุติยภูมิเท่านั้น
- ชื่อบทความภาษาอังกฤษใช้ตัวพิมพ์ใหญ่เฉพาะคำแรก ชื่อเฉพาะ และคำแรกหลังเครื่องหมาย (.)

วิธีจัดเรียงรายการอ้างอิง

การเรียงตามลำดับอักษร

ภาษาไทย ใช้หลักการการเรียงคำเช่นเดียวกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยเรียงตามรูปพยัญชนะ ก-ฮ ส่วนคำขึ้นต้นด้วยพยัญชนะ ให้เรียงตามรูปสระ ดังนี้

อะ อัว อัวะ อา อำ อี อี้ อึ อู เอะ เอ เอาะ เอา เอ็น เอีย เอียะ เอื้อ เอื้อะ แอ แอะ โอ โอะ ไอ ไอ

ภาษาอังกฤษ ใช้หลักการเรียงคำใน Dictionary โดยเรียง A-Z

การเรียงลำดับงานหลายงานที่มีชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นชื่อเดียวกัน

- 1) ถ้าชื่อผู้แต่งทุกคนเหมือนกัน ให้จัดเรียงตาม ปีที่พิมพ์

ตัวอย่าง ประมิตร อริเดช. (2559).

 ประมิตร อริเดช. (2561).

- 2) ถ้าชื่อผู้แต่งที่แตกต่างกัน ให้จัดเรียงตาม งานที่มีชื่อผู้แต่งคนเดียว มาก่อนรายการอ้างอิงที่มีชื่อผู้แต่งคนอื่นร่วม
- 3) ถ้าชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นคนเดียวกัน และชื่อผู้แต่งคนที่สอง หรือคนที่สามต่างกัน ให้จัดเรียงตาม ลำดับอักษรตัวแรกของชื่อสกุลของผู้แต่งคนที่สอง และคนที่สามตามลำดับ
- 4) ถ้าชื่อผู้แต่ง คนแรกมีชื่อสกุล เหมือนกัน ให้จัดเรียงตาม ลำดับอักษรย่อชื่อต้น และชื่อกลางของชื่อผู้แต่งคนแรก

ขั้นตอนในการจัดทำวารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

